ବନଫୁଲ ୧

Banafula

बनफुल

Approved by the D. P. I. & T. R. W. Deptt, Orissa

Regd. No. 4448/68

BANAFULA

ବନଫୁଲ

THE PREMIER MAGAZINE ON TRIBAL LIFE,
LANGUAGE AND CULTURE OF ORISSA,
BHUBANESWAR

12TH YEAR
1979

BANAFULA BUILDINGS
BUDDHA NAGAR, BHUBANESWAR-751014
Phone : 50337

UPENDRA MISHRA
Editor & Publisher

Per Co
Bound Boo
25/-

ଜୁଆଙ୍ଗ

ଶ୍ରୀ ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଏକ ଆଦିମତମ ଆଦିବାସୀ (Primitive Tribe) ଉପଜାତି । ଏମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ କେନ୍ଦୁଝରର ଜୁଆଙ୍ଗ ପୀଢ଼, ହରିଚନ୍ଦନପୁର ବ୍ଲକ, ଘଟଗାଁ ବ୍ଲକର ପଣ୍ଡାପଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳ, ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ପାଲଲହଡ଼ା ଓ କାମକ୍ଷାନଗର ସବ୍‌ଡିଭି-ଜନର କେତେକାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଅଦ୍ୟାବଧି ଶିକ୍ଷାଗତ, ସାମାଜିକ, ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତି ଅନୁନ୍ନତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି । ୧୯୭୧ ମସିହା ଜନଗଣନାରେ ଏମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୨୧,୮୯୧ ।

ଆଦି ନିବାସ—

ବୈଦେଶିକ ନୃତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ ପ୍ରଫେସର ଏଲ୍‌ୱିନ୍‌ଙ୍କ ମତରେ ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ ଉତ୍ତର ଭାରତରୁ ଆସି କେନ୍ଦୁଝରରେ ବସବାସ କରି ରହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ଆଦିବାସୀ ଗବେଷଣା ପରିଷଦର ଗବେଷକ ନୃତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ ଶିବ ପ୍ରସାଦଙ୍କ ମତରେ କେନ୍ଦୁଝର ହିଁ ଜୁଆଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଆଦି ନିବାସ ଅଟେ । ଏମାନଙ୍କ ଗୋତ୍ର ସହିତ ଜୁଆଙ୍ଗ ପୀଢ଼ର କେତେକ ଗ୍ରାମର ନାମ ସଂପୃକ୍ତ । ତେଣୁ ଶିବ ପ୍ରସାଦଙ୍କ ମତ ଅଧିକ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ।

ପରିଧେୟ—

ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ ପ୍ରାୟ ଶହେ ବର୍ଷ ତଳେ ଉଲଗ୍ନ ରହୁଥିଲେ କିମ୍ବା ପତ୍ର ପିନ୍ଧୁଥିଲେ । ଜନ୍‌ଷ୍ଟନ ନାମକ ଜଣେ ସାହେବ ଏମାନଙ୍କୁ ଲୁଗାପିନ୍ଧା ଶିଖାଇଲେ । ସେତେବେଳକୁ କେନ୍ଦୁଝରରେ ମହାରାଜା ଗଦାଧର ନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜଦେଓ ରାଜା ଥିଲେ । ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ ତାଙ୍କ ପିନ୍ଧା ଲୁଗା ଆଦୌ ସଫା କରୁନଥିଲେ । ଆଗେ ଜୁଆଙ୍ଗ ରମଣୀମାନେ ଏକ ପ୍ରକାର ତନ୍ତ ବୁଣା ମୋଟା ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧୁଥିଲେ । ଏବେ ଏମାନେ ଲୁଗା ସଫା କରିବା ଶିଖିଲେଣି । କଂଟ୍ରୋଲ ଶାଢ଼ୀ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଶାଢ଼ୀର ପ୍ରଚଳନ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଦେଲାଣି ।

ଅଳଙ୍କାର—

ଜୁଆଙ୍ଗ ରମଣୀମାନେ କପାଳରେ ତ୍ରିଶୂଳାକାର, ଆଖି ଓ କାନ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ କପାଳ ଓ ଗାଲରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବକ୍ର ରେଖାର ଚିତା କୁଟାନ୍ତି । ଏମାନେ ଅଳଙ୍କାରପ୍ରିୟ ଉପଜାତି ଭାବେ ପରିଚିତ । ଏମାନେ ହାତରେ ଝଉଁଆ ଧାତୁରେ ତିଆରି ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଖଡ଼ୁ ଓ କଙ୍କଣ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଗୋଡ଼ରେ ଓଜନଆଁଟିପା ପାହୁଡ଼ ବା ଗୋଡ଼ବଳା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଜୁଆଙ୍ଗୁଣୀ ବେକରେ ଅସଂଖ୍ୟ ମାଳି ପିନ୍ଧେ । ମାଳିଗୁଡ଼ିକ ପୋତି, ପୋହଳା ଓ କାଚ କଣ୍ଠିମାନଙ୍କରେ ଗୁନ୍ଥା ହୋଇଥାଏ । ଯାତ୍ରା, ମେଳା, ହାଟବାଟକୁ ଗଲାବେଳେ ଜୁଆଙ୍ଗୁଣୀଙ୍କର ଗଭା ଉପରେ, କୁରେଇ, ବଣମଲ୍ଲୀ ଓ ଧାତୁକୀ ଆଦି ବନଫୁଲ ଶୋଭାପାଏ । ଆଜିକାଲି ଏମାନଙ୍କର ମାଳି ପିନ୍ଧା କମିଗଲାଣି ।

ଭାଷା—

ଏମାନେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷା କହନ୍ତି । ଜୁଆଙ୍ଗର ଅର୍ଥ ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ ମନୁଷ୍ୟ । ଏମାନେ ଓଡ଼ିଆ ବୁଝନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧଭାବେ ଓଡ଼ିଆ କହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶାରୀରିକ ଗଠନ ଓ ଅଭ୍ୟାସ—

ଏମାନେ ପ୍ରାୟ ପିଙ୍ଗଳ ବର୍ଣ୍ଣ । ବାଳ ଝାଙ୍କିଆ, ନାକ ଚେପଟା, ଉଚ୍ଚତା ମଧ୍ୟମ । ଅତୀତରେ ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ ମୁଣ୍ଡ ମଝିରେ ଲମ୍ବା ବାଳ ରଖି ଗଣ୍ଠି ଦେଉଥିଲେ । ଗୁରିପଟ ଖିଅର କରିଦେଉଥିଲେ । ଏବେ ସେମିତି କରୁନାହାନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଜାନ ପଣତରେ ଗ୍ରେଟ ଛୁଆଙ୍କୁ ଝୁଲାଇ ଧରି ମାଇଲ ମାଇଲ ବାଟ ବୋଝବୋହି ଚାଲିଯାଇପାରନ୍ତି । ଏମାନେ କାମ ପଡ଼ିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିଶ୍ରମ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଆଳସ୍ୟରେ ଅନେକ ବେଳ କଟାନ୍ତି ।

ଖାଦ୍ୟ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା—

ଏମାନଙ୍କର ଜମିବାଡ଼ି ବେଶୀ ନାହିଁ । ଯାହା ଜମି ଅଛି, ତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ତିନିମାସରେ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଅଣ୍ଟ ହେବ । ତେଣୁ ଏମାନେ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଜଙ୍ଗଲ କାଟି ତଇଲା ଚାଷ କରନ୍ତି । ଧାନ ଫସଲ ତ ଅତି ଊଣା;ତେଣୁ ରାଗି, ଶୋରିଷ, ବିରି, ସୁଆଁରି, ମକା, ଗଙ୍ଗେଇ, କାକୁଡ଼ି, ଫୁଟିକାକୁଡ଼ି ଆଦି ଚାଷ କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ଫସଲକୁ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ଲୁଣ୍ଠନ କରିବାର ମହାଜନୀ ଫିସାଦକୁ ରୋକିବାକୁ ଲ୍ୟାମ୍ପସ ଓ ଟି. ଡ଼ି. ସି. ସି. ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଏମାନେ ଜାଳ କାଠ, କଣ୍ଡି, ରୁଅ, ବରଗା ଆଦି ଜଙ୍ଗଲରୁ ଆଣି କେନ୍ଦୁଝର

ଗଡ଼ରେ ବିକି କରନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ବଣୁଆଁ ଶାଗ, ଗିଲବା ଫୁଲ, ବଣୁଆଁ ଫଳ ମୂଳ, ଫୁଲ ଝାଡ଼ୁ ଆଦି ବିକି କରନ୍ତି ।

ଏମାନେ ଭାତ ବ୍ୟତୀତ ନାନା ରକମ ଋତୁକାଳୀନ ବଣୁଆଁ ଫଳ, ଯଥା : ଘୁରୁ, କେନ୍ଦୁ, ପୁଡ଼େଇ, ଭୁରୁଡ଼ୁ, ସେଉଠ, ଆମ୍ବ, ପଣସ, କୁଇଲଗି ଶାଗ, ଓଲଗ୍ ଶାଗ, ମହୁ, ଆଳୁ, ପିତାଳୁ, କନ୍ଦମୂଳ, ମହୁଲସିଝା, ଆମ୍ବ କୋଇଲି ଶିଝା ପିଠା, ସଳପ ପିଠା ଇତ୍ୟାଦି ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି । ଆଗେ ଜଙ୍ଗଲ ଅନେକ ଥିଲା । ବଣୁଆଁ ଜିନିଷ ମିଳୁଥିଲା । ଏବେ ଏହା ମଧ୍ୟ ମିଳିବା କଷ୍ଟକର ହେଲାଣି । ଆଗେ ଶିକାର ଥିଲା ଏମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ । ଜଙ୍ଗଲ ଉଜୁଡ଼ି ଯିବା ପରେ ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ମଧ୍ୟ କମି ଗଲେଣି । ତେଣୁ ଶିକାର ଅଭ୍ୟାସ କମି ଗଲାଣି ।

ମଦ ଜୁଆଙ୍ଗ ଅର୍ଥନୀତିର ପରମ ଶତ୍ରୁ । ମଦ ଖାଇବା ଜୁଆଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଏକ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ । ଜୁଆଙ୍ଗୁଣୀମାନେ କାଁ ଭାଁ ମଦ ଖାଇଥାଆନ୍ତି । ଜୁଆଙ୍ଗ ପିକା ଟାଣେ । ଦୋକ୍ତା ଜୁଆଙ୍ଗ ଜୁଆଙ୍ଗୁଣୀ ଉଭୟଙ୍କର ଚଳେ । ଗୁଡାଖୁ ଜୁଆଙ୍ଗ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲାଣି । ସହର ବଜାରକୁ ଆସିଲେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଭେଣ୍ଡିଆ ଓ ଯୁବତୀମାନେ ପାନ ଖଣ୍ଡେ ଅଧେ ଖାଇଦିଅନ୍ତି ।

ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ—

ଚାଙ୍ଗୁ ଏକ ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ । ପୁରୁଷମାନେ ଚାଙ୍ଗୁ ବଜାଇ ନାଚ ଆରମ୍ଭ କଲେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଆସି ଅଣ୍ଟା ଉପରେ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ନାଚ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ପୁରୁଷମାନେ ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ ଗୀତର ଲହରୀ ଛୁଟାନ୍ତି । ତାଳ ପଡ଼େ ଚାଙ୍ଗୁରେ । ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ତାଳପକାନ୍ତି ପାହୁଡ଼ ସଙ୍ଗେ ପାହୁଡ଼ ବଜାଇ । ହାତର ଖଡ଼ୁ ଝୁମୁରି ଉଠେ । ଦୋହଲି ଉଠେ ଗଳାବେଷ୍ଟିତ ମାଳଗୁଚ୍ଛ । ମଜାଙ୍ଗ ଦୁଆର ନିଆଁ ଗଦାର ଆଲୁଅରେ ତାହା ଚକ୍‌ମକ୍ କରି ଉଠେ । ଅବସନ୍ନ ମନରେ ଭରିଉଠେ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦ, ଭରିଦିଏ ନବୀନ ପ୍ରେରଣା । ଜୁଆଙ୍ଗୁଣୀଙ୍କୁ ବିବାହ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟଦିନେ ଗୀତ ଗାଇବା ମନା । କେବଳ ସେ ନାଚିବ ।

ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସ—

ଏମାନେ ଧନ୍ ପାଟ (ଧର୍ମ ଦେବତା ସୂର୍ଯ୍ୟ) ଓ କାଲପଟ୍ (ବସୁମାତା) ଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଦେହୁରୀ ବା "ନାଗମ୍" ଗ୍ରାମର ପୂଜକ । ହିନ୍ଦୁ ଠାକୁର ଠାକୁରାଣୀଙ୍କୁ ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ମାନନ୍ତି । ଗାଁଶିରୀ ଠାକୁରାଣୀ ମଧ୍ୟ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଏମାନେ ବୈତରଣୀ ନଦୀରୁ ଗୋଲାକାର ଚକ୍‌କଣ ପଥର ଆଣି ଗ୍ରାମ ଦେବତା ଭାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥାନ୍ତି । ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ପଧାନ ବା ଅରଧାନ୍ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ । ସେ ଛେଦ ହାଣେ । ନାଗମ୍ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କଠାରୁ ବାର୍ଷିକ କିଛି କିଛି ଭେଟି ପାଏ । ନୂଆ ଖିଆ, ଅଖାଣି, ଆଷାଢ଼ି ଆଦି ପର୍ବ ଏମାନେ ପାଳିଥାଆନ୍ତି । ଜୁଆଙ୍ଗ ବିବାହରେ ନାଗମ୍ ପୁରୋହିତ ହୁଏ ।

ସମାଜ ନୀତି—

ପଧାନ ବା ଅରଧାନ ଗ୍ରାମର ଶାସନମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ କେବଳ ପ୍ରଶାସନିକ ମୁଖ୍ୟ ନୁହନ୍ତି । ଧର୍ମ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଥିଲା । ଏ ପଦ ପରମ୍ପରାକ୍ରମେ କରାଯାଏ । ଡାକୁଆ ବା ଡାଙ୍ଗୁଆ ଗ୍ରାମର ଉପପ୍ରଧାନ । ପଧାନ ଉପରେ ପୀଢ଼ି ସର୍ଦ୍ଦାର । ଏବେ ପଞ୍ଚାୟତରାଜର ପ୍ରଚଳନକ୍ରମେ ପାରିମ୍ପରିକ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଭାବ କମି ନୂତନ ନେତୃତ୍ୱର ବିକାଶ ହେଲାଣି ।

ବିବାହ—

ଯୁବତୀ ବିବାହ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦିମକାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ । ଏମାନଙ୍କ ସମାଜରେ "ଗନ୍ତଂ କନିଆଁ" (ଯୋଗାଡ଼ କରି ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ବିଭାହେବା) "ଡାନାକେ ଓଢ଼" (ଯୋଗାଡ଼ କରି ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଭାବରେ ବିଭାହେବା) "ମନାମନି", (ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମନରାଜି ହେବା ପରେ ବିବାହ, ବଡ଼ଭାଇ ମରିଗଲେ ସାନଭାଇ ଭାଉଜକୁ ବିଭାହେବା, ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଗଲେ ନିଜ ଶାଳୀକୁ ବିଭାହେବା ଆଦି ଏଭଳି ମନା ମନି ବିଭାଘରର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) । ଏମାନେ ସ୍ୱଗୋତ୍ରରେ ବା ନିଜ ଗ୍ରାମରେ ବିବାହ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ମଜାଙ୍ଗ—

ମଜାଙ୍ଗ ଜୁଆଙ୍ଗ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରାଣ କେନ୍ଦ୍ର । ଏହା ଭୂୟାଁମାନଙ୍କର ମଣ୍ଡଘର ଭଳି । ପ୍ରତି ଜୁଆଙ୍ଗ ଗ୍ରାମରେ ମଜାଙ୍ଗ ଥାଏ । ଏଥିରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧିକାର ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ସମାନ । ବାହାର ଅତିଥିଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅତିଥିଶାଳା କାମ ଚଳାଏ । ଅବିବାହିତ ଯୁବକ (କାଙ୍ଗେର) ମାନଙ୍କର ଏହା ଶୟନ କକ୍ଷ । ଗ୍ରାମର ନ୍ୟାୟ ନିଶାପ୍‌ବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଜାତିଆଣ ସଭା ଓ ଧର୍ମ ଆଲୋଚନାର ପୀଠସ୍ଥଳ । ନାଚ ଗୀତରେ ମୁଖରିତ ହେବାବେଳେ ନୃତ୍ୟଶାଳା, ଗାଆଁର ଅବିବାହିତ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଗାଆଁ ମଜାଙ୍ଗକୁ ଭେଟି ଦେଇଥିବା ସ୍ମାରକୀ ରଖାଯାଉଥିବାରୁ ଏହା ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂଗ୍ରହାଳୟ । ଜୁଆଙ୍ଗଙ୍କୁ ବୃକ୍ଷବାସ, ଶିକାର, ମାଛଧରା ଆଦି ନିମନ୍ତେ ଏଇଠୁଁ ମିଳେ ପ୍ରେରଣା । ତେଣୁ ଏହା ଏକ ବିଦ୍ୟାଳୟ । ଜାତିଆଣ ଭୋଜିଭାତ ମଜାଙ୍ଗରେ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଭୋଜନାଳୟ । ଏହି ଭାବରେ ମଜାଙ୍ଗ ଆଗେ ଚାଲୁଥିଲା । ଏବେ ମଜାଙ୍ଗରେ ମଜା ନାହିଁ । କେଉଁଠି କେମିତି ଗାଆଁର ଅଙ୍ଗ ହୋଇ ଏହା ରହିଛି । ମଜାଙ୍ଗର ଦୃଢ଼ ନିୟମ ଭାଙ୍ଗିଯିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଜୁଆଙ୍ଗ ସମାଜରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେଲାଣି ।

ଆଦିବାସୀ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା

କେନ୍ଦୁଝର

ଆଦିବାସୀବହୁଳ ବାଂଶପାଳ, ତେଲକୋଇ ଓ ହରିଚନ୍ଦନପୁର ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ମାନଦଣ୍ଡର ଦ୍ରୁତ ଉନ୍ନତିକଳ୍ପେ ୧୯୭୪ ଜୁଲାଇ ମାସରୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଦିବାସୀ ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନା କେନ୍ଦୁଝରରେ ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଅଛି ।

୧ । ଜମି ଉନ୍ନୟନ :

ଅନାବାଦୀ ଜମିକୁ ଆବାଦୀ କରିବାଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ତିକାକ୍ଷୟ ଅବରୋଧ ହୁଏ । ଜମିର ଜଳଧାରଣ ଶକ୍ତି ଓ ଉର୍ବରତା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଏହା ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ଜମି ଆବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ବିଭାଗ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଆଗ୍ରୋ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ କର୍ପୋରେସନ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଏ ଓ ଏହି ଜମି ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ଭୂମିହୀନ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଏ । ଜମିର ଆବାଦୀ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚର ଏକଚତୁର୍ଥାଂଶ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଏବଂ ତିନିଚତୁର୍ଥାଂଶ ଋଣ ମିଳେ ।

ଆବାଦୀ ଜମି ବଣ୍ଟନ ପରେ ଉପକୃତ ପରିବାର ପିଚ୍ଛା ଟ ୬୦୦ ମୂଲ୍ୟରେ ଏକ ହଳ ବଳଦ ଓ ୫୦ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର କୃଷି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ତିନୋଟି ଫସଲ ପାଇଁ ଏକର ଓ ଫସଲ ପିଚ୍ଛା ୧୮୦ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ବିହନ, ସାର ଇତ୍ୟାଦି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଋଣାଧାରରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ସଂପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର କୃଷି କର୍ମଚାରୀ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ନଭେମ୍ବର ୧୯୭୮ ସୁଦ୍ଧା ଏ ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ୩୪୯୯ ଏକର ସରକାରୀ ଜମି ଉଠିଆ କରାଯାଇଅଛି ଓ ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ୩୩୭୭ ଏକର ଜମି ୨୫୩୭ ଜଣ ଭୂମିହୀନ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଅଛି ।

* *

ଯେଉଁ ଗରିବ ଆଦିବାସୀ ଚାଷୀ ନିଜର ପଟ୍ଟାଭୁକ୍ତ ଜମିକୁ ଆବାଦୀ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଉଠିଆ କରିବା ଖର୍ଚ୍ଚର ୭୫ % ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ରିହାତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ୨୩୭୯ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ୪୪୩୯ ଗୋଟି ବଳଦ ଓ ୪୧୪୦ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ୪୧୨୫ ଗୋଟି ଚାଷ ଉପକରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରିହାତିରେ ଯୋଗାଇଦିଆଯାଇଅଛି । ୫୧୪୭ ଏକର ଉଠିଆ ଜମି ପାଇଁ ସାର ବିହନ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରିହାତିରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

୨ । ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଚାଷ :

ଉନ୍ନତ ଚାଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଚାଷ ନିରୂପିତ ଚାଷୀଙ୍କ ଜମିରେ ମାଗଣା ସାର, ବିହନ ସାହାଯ୍ୟରେ କରାଯାଇଥାଏ । ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ୭୫୩ ଏକର ଜମିରେ ୨୨୨୮ ଗୋଟି ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଚାଷ କରାଯାଇଅଛି ।

୩ । ତୈଳବୀଜ, ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଓ ଉନ୍ନତ ମକା ଚାଷ :

ଉନ୍ନତ ତୈଳବୀଜ ଚାଷ ପାଇଁ ଏମ୍ ୨୭ ସୋରିଷ ବିହନ, ଉନ୍ନତ ମୁଗ, ବିରି ଇତ୍ୟାଦି ଡାଲି ଜାତୀୟ ବିହନ, କମ୍ପୋଜିଟ୍ ମକା ବିହନ ଅଧା ମୂଲ୍ୟରେ ଯୋଗାଇ-ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ସ୍ତରରେ ଥିବା କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଜରିଆରେ କରାଯାଏ । ସମବାୟ ବିଭାଗରୁ ଋଣ ନେଇ ମାଣ୍ଡିଆ, ଆଳୁ, ଗହମ, ଚିନାବାଦାମ, ପନିପରିବା ଇତ୍ୟାଦି ଚାଷ କରୁଥିବା ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ, ସାର, ବିହନ ଓ କୀଟନାଶକ ଔଷଧର ଅଧାମୂଲ୍ୟ ରିହାତି ଦିଆଯାଏ ।

ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ୩୦୫୯ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କୁ ୨୭୫୪ ଏକର ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ସୋରିଷ ମଞ୍ଜି ଓ ୩୪୫୦ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କୁ ୧୮୦୯ ଏକର ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ମକା ମଞ୍ଜି ଅଧା ରିହାତିରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

୪ । ଅଧା ରିହାତିରେ ବଳଦ ଓ କୃଷୋପକରଣ ଯୋଗାଣ :

ସମବାୟ ବିଭାଗରୁ ଋଣ ନେଇ ବଳଦ କିମ୍ବା କୃଷୋପକରଣ କୌଣସି ଆଦିବାସୀ କିଣିଥିଲେ ଋଣର ଅଧା ଅଂଶ ରିହାତି ଦିଆଯାଏ ।

ଆଜିସୁଦ୍ଧା ୧୦୯ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କୁ ୧୩୫ ଗୋଟି ବଳଦ ଓ ୧୭୬୭ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କୁ- ୨୨୭୮ ଗୋଟି କୃଷୋପକରଣ ଅଧା ରିହାତିରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

୫ । ଫଳଚାଷ :

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ବାଡ଼ିରେ ଫଳଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଶତକଡ଼ା ୭୫ ଭାଗ ରିହାତିରେ କଲମି ଗଛ ଏବଂ ସାର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ । ଅବଶିଷ୍ଟ ୨୫ ଭାଗ ଖର୍ଚ୍ଚ ଚାଷୀଙ୍କୁ-

* * *

ଶ୍ରମ ଆକାରରେ ଦାନ କରିବାକୁ ପଡେ । ପୋଡୁ ଜମିରେ ଆମ୍ବ, ପଣସ, ପିଜୁଳି ଇତ୍ୟାଦି ଫଳବୃକ୍ଷ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ପାଇଁ ଏକର ପିଚ୍ଛା ୧୪୦ ଟଙ୍କା ରିହାତି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଚାଷୀଙ୍କୁ ୩୦୦ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଶ୍ରମଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ୧୦,୯୧୮ ଗୋଟି ଉନ୍ନତ ଫଳଗଛ ଚାରା ୨୬୨୯ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କୁ ବଣ୍ଟାଯାଇଛି ଓ ୩୬୫ ଏକର ଜମିରେ ୨୩୮ ଜଣ ଚାଷୀ ବଗିଚା କରିଅଛନ୍ତି ।

୬ । ପଶୁ ପାଳନ :

ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଧନ୍ଦାପାଇଁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ଛେଳି ଓ ଘୁଷୁରି ଚାଷ ନିମନ୍ତେ ସମବାୟ ଓ ବ୍ୟାବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ଋଣର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ରିହାତି ମିଳେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଉନ୍ନତ ବୋଦା, ଅଣ୍ଡିରା ମେଣ୍ଢା ଓ ଅଣ୍ଡିରା ଘୁଷୁରି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ୧୦୩୯ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଅଧାରିହାତିରେ ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, ଘୁଷୁରି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଅଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ପାଳୁଥିବା ପଶୁସଂପଦର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ୭୩ ଗୋଟି ଉନ୍ନତ ବୋଦା, ୭ ଗୋଟି ଉନ୍ନତ ଅଣ୍ଡିରା ଘୁଷୁରି, ୫୯ ଗୋଟି ଅଣ୍ଡିରା ମେଣ୍ଢା ପୂର୍ଣ୍ଣ ରିହାତିରେ ଯୋଗାଇଦିଆଯାଇଅଛି ।

କୁକୁଡ଼ା ଚାଷର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ୧୭୪୭ ଗୋଟି ଉନ୍ନତ ଗଞ୍ଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ ରିହାତିରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

୭ । ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି :

ପୋଡୁ ବିଧ୍ୱସ୍ତ ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫଳ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଜାତୀୟ ବୃକ୍ଷମାନ ରୋପଣ କରାଯାଏ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ପୋଡୁ ଚାଷ ଜମିରେ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ନିରୋଧ ହେବ ଓ ରୋପଣ କରାଯାଇଥିବା ବୃକ୍ଷର ଫଳଗୁଡ଼ିକ ଆଦିବାସୀମାନେ ଉପଭୋଗ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ୯୧୭ ଏକର ପରିମିତ ପୋଡୁ ଜମିରେ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଅଛି ।

୮ । ଜଳସେଚନ :

ଚାଷ ଜମିକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ନିମିତ୍ତ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା, ଉଠା ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା, ବ୍ଲକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ

* * * *

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରିହାତିରେ କରାଯାଇଅଛି । ଚାଷ ଜମିରେ କୂପ ଖନନ ପାଇଁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଶତକଡା ପଚାଶ ରିହାତି ସୂତ୍ରରେ ଋଣ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଅଛି ।

● ୯ । **ମହୁଚାଷ :**

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ମହୁ ଚାଷରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଧା ଦାମରେ ମହୁ ବାକ୍ସ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ୩୨୨ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ୬୧୮ ଗୋଟି ମହୁ ବାକ୍ସ ଯୋଗାଇ-ଦିଆଗଲାଣି ।

● ୧୦ । ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ରାସ୍ତାଘାଟର ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ ଏହି ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ୪୪ କିଲୋମିଟର ରାସ୍ତା ମରାମତି କରାଯାଇଅଛି ଓ ୬୮ ଗୋଟି ଛୋଟ ବଡ଼ ପୋଲିଆ ତିଆରି କରାଯାଇଅଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ୨ ଗୋଟି ପୋଲିଆର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଲିଅଛି ।

● ୧୧ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ବହୁଳ ଭାବରେ ସୋରିଷ ଓ ଅଳସୀ ଚାଷ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏଦିଗରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଲାଭବାନ କରାଇବା ପାଇଁ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ଶୁଆକାଟୀ-ଠାରେ ଗୋଟିଏ ବିଜୁଳିଚାଳିତ ତେଲକଳ ବସାଯାଇଅଛି ।

● ୧୨ । ଗରିବ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ୧୫୩ଟି ବାସଗୃହ ଓ ୭ଟି ମଣ୍ଡଘର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

● ୧୩ । କୃଷି ଓ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକାକିଣା ତଥା ସ୍ୱଳ୍ପ ଓ ମଧ୍ୟମକାଳୀନ ଋଣ ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ୮ ଗୋଟି LAMPS କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଅଛି ।

● ୧୪ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗରିବ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଟସର ଚାଷରେ ଅନୁପ୍ରାଣୀତ କରିବା ପାଇଁ ଅଧା ରିହାତିରେ ଋଣ ଯୋଗାଇଦିଆଯାଉଅଛି । ନଭେମ୍ବର ମାସ ସୁଦ୍ଧା ୧୮୫୨ ଜଣ ଚାଷୀ ଉପକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

● ୧୫ । ଉନ୍ନତ ଚାଷ, ପଶୁ ପାଳନ ତଥା କୁଟୀର ଶିଳ୍ପରେ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ମଝିରେ ମଝିରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ବୁଲିଯିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଆଦିବାସୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତିକଳ୍ପେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବ୍ଲକ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା କୃଷି ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିବେ ।

———

ସହଜ ଜୁଆଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷା

(ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

ଶବ୍ଦାର୍ଥ ପ୍ରକରଣ

ସଂଖ୍ୟା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଏକ	ମୁଇଁଟ	ଦୁଇ	ଅମ୍ବାଟ
ତିନି	ଏଗଟା	ଚାରି	ଗାଣ୍ଡା ମୁଇଁ
ପାଞ୍ଚ	ପାଞ୍ଚ ଗଟା	ଛଅ	ଛଅ ଗଟା
ସାତ	ସାତ ଗଟା	ଆଠ	ଆଠ ଗଟା
ନଅ	ନ ଗଟା	ଦଶ	ଦଶ ଗଟା
ଏଗାର	ଏଗାର ଗଟା	କୋଡ଼ିଏ	କୁଡ଼ି ମୁଇଁ
ଏକୋଇଶ	କୁଡ଼ିଏ ମୁଇଁଟ	ବାଇଶ	କୁଡ଼ିଏ ଅମ୍ବାଟ
ତେଇଶ	କୁଡ଼ିଏ ଏଗଟା	ଚବିଶ	କୁଡ଼ିଏ ଗଣ୍ଡାମୁଇଁ
ପଚିଶ	କୁଡ଼ିଏ ପାଞ୍ଚଗଟା	ତିରିଶ	କୁଡ଼ିଏ ଦଶ ଗଟା
ଚାଳିଶ	ଦ କୁଡ଼ି	ପଚାଶ	ଦ କୁଡ଼ି ଦଶ ଗଟା
ଷାଠିଏ	ତିନି କୁଡ଼ି	ସତୁରି	ତିନି କୁଡ଼ି ଦଶ ଗଟା
ଅଶୀ	ଚାରି କୁଡ଼ି	ନବେ	ଚାରି କୁଡ଼ି ଦଶ ଗଟା
ଶହେ	ସମୁଇଁ	ଶହେ ଦଶ	ଶହେ ଦଶ
ଦୁଇ ଶହ	ଦସ	ତିନି ଶହ	ତିନିଶ
ଏକ ହଜାର	ଅଜାର ମୁଇଁ	ଦଶ ହଜାର	ଦଶ ଅଜାର
ଲକ୍ଷ	ଲକ୍ଷ	ଜଣେ	ମିଣ୍ଡକ୍
ଦୁଇ ଜଣ	ବାନକ୍		

ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଦେହ	ଇଣି	ମୁଣ୍ଡ	ବକବ୍‌ଡ଼
ମସ୍ତିଷ୍କ	ଚିରର	ବାଳ	ଜୁଣ୍ଡାର
କପାଳ	ଏମଙ୍ଗ୍‌ଡ଼	ଖପୁରି	କୁପୁରିର
ମୁଣ୍ଡ ପଛ ପଟ	କନବ୍‌ଡ଼ କୁପୁରିର	ଏକ ଆଖି	ଏମର
ଦୁଇଆଖି	ଏମର୍ଡ଼		
ଆଖି ପିଲୁଳା	ସାର୍ ସୁଆର୍	ଆଖିପତା	ଆସି ମଡ଼
ଭ୍ରୂଲତା	ବଳକର	କାନ	ଲୁତୁରଡ଼
ନାକ	ମଚେ	ନାକପୁଡ଼ା	ମଚେଇଡ଼ କାଣାସେରେ
ଗାଲ	ଗାଲର	ଚିବୁକ	କୁତମ
ପାଟି	ଆଙ୍ଗା	ଜିଭ	ଏଇଲାଂଡ଼
ଦାନ୍ତ	ଦାନ୍ତର	ସାମନା ଦାନ୍ତ	ସାମୁ ଦାନ୍ତ
କଳ ଦାନ୍ତ	କଲପାଟିର ଦାନ୍ତ	ମୁହଁ	ମୁକ
ବେକ	କଙ୍କ	ଗଳା	ଟୁଟିର
ନଖ, ଦାଢ଼ି	ନସର	ଓଷ୍ଠ	ସିଲତମ
ଛାତି	ବୁକୁର, ମାସୁଂ	ସ୍ତନ	ନୁନୁର
ପେଟ	ଇଡିବଡ଼	ନାଭି	ଜସୁଣିଡ଼
ପିଠି	କନବଡ଼	ତଳପେଟ	ମୁତୁପାଡ଼ା
ମେରୁଦଣ୍ଡ	ଶିଳଆଡ଼ର	ପିଠିର ମାଂସ	ସିଗିନ୍‌ଡ଼
ଅନ୍ତ	ବଡଘଟା ଇଡବ	ପିଞ୍ଜରା	ପାଞ୍ଜରା ଆଡ଼ର
କଳିଜା	ଗଡ଼େର	ପୁସ୍ ପୁସ୍	ଘରପସର
ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡ	ବୁକୁର	କାନ୍ଧ	ଡାରମଡ଼
କାଖ	କାକର	ଅଣ୍ଟା	ଅଣ୍ଟାର
ହାତ	ଇଟିର	ଆଙ୍ଗୁଳି	କୁଆ୍
ବାହୁ	ବା'ଟର	କହୁଣି	କଢ଼ଣିର

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ପାପୁଲି	ଅଲାକ-ତି	ଆଙ୍ଗୁଠି	ଆଙ୍ଗୁଳିର
ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଠି	ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି	ତର୍ଜନୀ	ବସି ଆଙ୍ଗୁଳି
ମଧ୍ୟମା	ଜିଲର (ଲମ୍ବା) ଆଙ୍ଗୁଳି	ଅନାମିକା	ଉନେଇ ଆଙ୍ଗୁଳି
କନିଷ୍ଠା (କାଣି)	କାଣି ଆଙ୍ଗୁଳି	ନଖ	ନକ
ପିଠିର ଉପରିଭାଗ	ପାଳାର	ନିତମ୍ବ, ପିଚ୍ଛ	ଇଗ୍ଣର
ମଳଦ୍ୱାର	ବାଳିଚେ	ଜଂଘ	ବୁଲୁର
ଗୋଡ଼	ଇଜଂଡ଼	ଆଣ୍ଠୁ	ଆଣ୍ଠୁର
ଗୋଡ଼ର ମାଂସଳ ଅଂଶ (calf)	ଲନ୍ଦଳର	ପାଦ, ପାଦଚିହ୍ନ	ପାଦର
ପାଦ ତଳ	ପାଦଲି	ଗଣ୍ଠି	ଗଣ୍ଠି ଆଡ଼ର
ଗୋଇଠି	ପଦମଜଂ	ଗୋଡ଼ ଆଙ୍ଗୁଠି	ଇଜଂ ଅଙ୍ଗୁଳି
ହାଡ଼	ଆଡ଼ର	ଶିରା	ଶିରର
ମାଂସ	ଆଏଡ଼ାର	ଲୋମ	ଜୁଣ୍ଡାର
ରକ୍ତ	ଇଞ୍ଜା୍ ମଡ଼	ଲୁହ	ଏମଡ଼ାରାଡ଼
ମଳ	ବାଳି	ମୂତ୍ର	କାଉଙ୍ଗତର୍
ଝାଳ	ଗିଡ଼ିଙ୍ଗ	ଚର୍ମ	ଗୁଲର (ଗୁଲ)
ପୁଂଲିଙ୍ଗ	ଉଲୁଇଡ଼	ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ	କୁଳଡ଼
ଅଣ୍ଡ କୋଷ	ସୁସୁର		

ମନୁଷ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଅ	ଜୁଆଙ୍ଗ
କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଶୁ	କୁଆ ର ବଲେ	ଶିଶୁ	ଜଆଳ
କିଶୋର,	କଙ୍ଗେର୍ ଟୋକା	କିଶୋରୀ	ସେଲନ ଟୁକି
ଅବିବାହିତ ଯୁବକ		ଅବିବାହିତା ଯୁବତୀ	

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ବୁଢ଼ା	ବୁଢ଼ା	ବୁଢ଼ୀ	ବୁଢ଼, କାଣ୍ଡାଇ
ବିବାହ-ଉଚ୍ଛେଦିତା (Divorced)	ଗୁଡ଼ଉରି	ବିଧବା	ରଣ୍ଡୀରିଏ
ଶ୍ୱେତ	ଚର	ଗାଈ ଜଗୁଆଳ	ଅଡ୍ଡେଇ ଗୋଡ଼
ଭିକାରି	ଭିକ ଗାଡ୍ଡେ	ଡାହାଣୀ	ଡାଆଣି
ଛେଳିଗଣ୍ଡି	ଆଳବ	ଧନି	ଚାଷୀ
ଜୀବନ୍ତ	ବଉନ ଚେକେ	ମୃତ	ଗମଜତା ଟେଶ୍ୟେ କେଟେ
ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ	ଟେଜ ଜୁଆଙ୍ଗ ଡାଇ	ପୁରୁଷ ଲୋକ	କାମ୍ବୁ ଲୋକ
ଗର୍ଭ	କାଣ୍ଡିଞ୍ଜି		

କୁଟୁମ୍ବ ସମ୍ପର୍କ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ସମ୍ପର୍କ	ଲମାଙ୍ଗନା, କୁଟୁମ୍ବ	ମା	ବୁଇଂ
ବାପା	ବା, ଅବାଇଂ	ଅଜା	ଆଜା
ଗୋସାଇଁ ବାପ	ଆଡିର	ଆଇ	ନାନାଇ
ଗୋସାଇଁ ମା	ନାନାଇ	ଶ୍ୱଶୁର	କୁଇଁକାରୁ
ଶାଶୁ	ମାମିଂ	ଭଦେଇ, ବଡ଼ବାପା	ଆଡିର
ଦେଢେଇ, ବଡ଼ମା	ଆଡିରିଏ	କକେଇ, କାକା	ଦାଦି
ଖୁଡ଼ି	ସାନବୁଇ	ମଉସା	ଦାଦି
ମାଉସୀ	ସାନବୁଇ	ପିଉସା	ମାମୁ
ପିଉସୀ	ସାସୁ		
ମାଇଁ	ମାମୁ	ମାଇଁ	ମାସୁ
ଜୁଆଇଁ	ଆରିମ୍	ସମୁଦ୍ଧି	ସମ୍ବଦ୍ଧି
ସମୁଦ୍ଧୁଣୀ	ଡିଜରିଇ	ସନ୍ତୁ	ବୁଇନ୍ତାଲୁ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଶଳା	ଇଣିବ	ଶାଳୀ	ଶାଳଗ୍ଏ
ସ୍ୱାମୀ	ସାଉ	ସ୍ତ୍ରୀ	କୁଠ ମ
ପୁଅ	କନନ୍	ଝିଅ	କଞ୍ଲନ୍
ଭାଇ	ବାଇ	ବଡ଼ଭାଇ	କା, କାକା
ସାନ ଭାଇ	ବକ	ବଡ଼ ଭଉଣୀ	ଆଜ
ସାନ ଭଉଣୀ	ବକବାଇ	ଭାଉଜ	କୁକଂ
ସାନଭାଇଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ	କମ୍ଡ଼ାଇଙ୍ଗ	ସାବତ ବାପା	ଦାଦ୍
ସାବତ ମା'	ସାନ ବୁଇଂ	ସାବତ ପୁଅ	ଉତୁବାଇଂ
ସାବତ ଝିଅ	କଞ୍ଲନଡ଼ାଇଂ	ସଉତୁଣୀ	ଡାମକୁଇବାଇ
ଦେଢ଼ଶୁର	ବାଓ୍କାଇଂ	ଦିଅର	ବକଗେର୍
ଭଣଜା	ଗବଲେକନ	ଭାଣିଜ	ଗବଲେସେନଡ଼ାଏନ
ପୁତୁରା	ଉତୁବାଅସ୍ପିଂ	ଝିଆରୀ	କଞ୍ଲନଡ଼ାଇଂ
ବୋହୂ	ବୁଇବାଇଂ	ନାତି	ବକଡ଼ାମିଂ
ନାତୁଣୀ	ବକସିନ୍ଂ	ଯାଆ	ବକବାଏ
ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ	ବନ୍ଦୁବାନ୍ଦବ		

ଗୃହର ଅଂଶ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଘର	ଇଣ୍ଡା	କୁଡ଼ିଆ ଘର	ପାଲ୍-ଇଣ୍ଡା
ଢେଙ୍କିଶାଳ ଘର	ରୁସେଇ-ଇଣ୍ଡା	ଧାନ ଅମାର	ଡଳଅଡ଼ (ଭାଣ୍ଡୁଳ)
ଗୋରୁ ଗୁହାଳ	ଅଳେଇ (ଗୋରୁ) ଗୁଆଳ	ଛେଳିଗୁହାଳ	ମେରମ୍ (ଛେଳି) ଗୁଆଳ
ସାହି	ସାଇ	ଗାଆଁ	ଗାଓଁ
କବାଟ	ସେଡ଼ାକ	ଝରକା	ଜର୍କା
ଖୁଣ୍ଟ	ଖୁଣ୍ଟ	ପିଣ୍ଡା	ପିଣ୍ଡା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଚୃଳ	ଭିଲୁଂ	ଅଗଣା	ଦୁଆର୍
ଛପର	ଅଲଂ	କାନ୍ଥ	କାନ୍ତ
ବଖର	ମୁଇଁଗଳ	ଶେଣୀ	ସାଙ୍ଗା
ଚୂଅ	ଚୁଓ	ଚୁଲି	ଓଲୁ
ବାଡ଼ବୁଜିବା ଖୁଣ୍ଟା	ବାଞ୍ଜା	ଖଳା	ଠାକାର

ଗୃହସ୍ଥଲୀର ସାଜ ସାମଗ୍ରୀ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଲୁଗା	କଟେ	ଧୋତି	ଧୂତି କଟେ
ଶାଢ଼ୀ	ସାଢ଼ କଟେ	କମିଜ, ସାର୍ଟ	ଉଙ୍ଗୀ
ଚକଆ (କାଠ ଚକଆ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ)	ପିଢ଼ା		
ବିଛଣା (ଖଜୁରୀ ପଟି)	ଆଟିଆ	ଗାମୁଛା	ଗାମଚ୍ଛ କଟେ
ଖଟ	ଖଟ	ପିଢ଼ା	ପିଢ଼ା
ଛତା	ଛତା	ପାନିଆ	କାଠ
ଦର୍ପଣ	ଦର୍ପଣ	ଚୁଡ଼ି	କାଚ କାଡ଼ୁ
ମୁଦି	ମୁଦି	ଚୁଲି	ଓଲୁ
ଅଙ୍ଗାର	ଗାସାଇ	ପାଉଁଶ	ଆକବ
ନିଆଁ	ଲାଲଇ	ଧୂଆଁ	କୁଇଡ଼ଙ୍ଗ, କୁଆଳଙ୍ଗ
ଜାଳେଣି କାଠ	ସେଙ୍ଗନ	ପାଣି	ଡାକ୍
ତେଲ	ଅଜନ	ଲୁଣ	ବଲୁଂ
ଲାଉ ତୁମ୍ବା (ପାଣି ଆଣିବା ପାଇଁ)	ସୁଗୁଡ଼ାକ	ହାଣ୍ଡି	ଆଟିକା
ବଡ଼ ହାଣ୍ଡି	ଲୁବା ଆଟିକା, ମାଟା ଆଟିକା	କଳସୀ	କାଳସା କନନ୍
ତଟୁ	ଆଡ଼ାଲେଙ୍ଗ	ପନିକ	ପନ୍କ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଡାଳ	ଲୁଠା	ଗିନା	ଗିନା, ଗିଲସ
ଗୁଲୁଣି	ଗୁଲୁନ	କୁଲ	ଭଡାଙ୍ଗ
ଝାଡ଼ୁ	ଜେନକ	ଘଣ୍ଟୁଆ	ଟଙ୍କାଏ୍
ବଡ଼ ଘାଣ୍ଟୁଆ	ଡୁଲି	କନା	ଚେଙ୍ଗେରେଜ
ଗୁଦର	ଗୁଦର	ଅଳଗୁଣୀ	କଡେ କାନାଉଘୁର (ଲୁଗା କନାରଖା)
ଚଗ୍	ଚଗ୍	ଶିଳ	ଆଟାସର୍
ଶିଳପୁଆ	କନେଗୁଙ୍ଗ	ଶଗଡ଼	ଶଗଡ଼
ଶିକା	ଜଲର୍	ଦଉଡ଼ି	ଦାଓଡ଼ା
ମୃଷାଧର ଯନ୍ତ୍ରା	ନସା କଳ	ବନ୍ଧ	ବଇ୍

ଗୃହୋପକରଣ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଘଡ଼ା	ଆକା	ବଳଦ	ବଲଦ
ପଣ୍ଡା, ପୋଡ଼	ଦଣ୍ଡା	ଗାଈ	ଅଳେଇ
ମହିଁଷୀ	ମଇଁଶି	ବାଛୁରୀ	କାନ୍ଦାଙ୍ଗ୍
ଲଙ୍ଗଳ	ସିନ	ଜୁଆଳୀ	ଜୁଆଳ
ପାଞ୍ଚଣି ବାଡ଼ି	ବାଡ଼ି	ଦାଆ	ଦାଓ୍
କୋଡ଼ି	କୁଦାଳ	ସାବଳ	ସାବଲ
ଦଉଡ଼ି	ଦାଓଡ଼ା	କଇଁଚି	ଗୁକୁ
କ୍ଷୁର, ଛୁରୀ	କନଇ	ଖଡ	ଏଡ୍ୟାଙ୍ଗ
ଚନ୍ଦନ, ମଂଜ	ଅଜାଙ୍ଗ		

ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଧନୁ	କାକାକ	ଶର	ସର
ଶରର ଫଳକ	କକମ	ଠାଙ୍ଗିଆ	ଗୁଟିଆ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜାଲ	ଜାଲ	ପୋହଳ	ମୁଗୁର୍
ବନ୍ଶୀ	ମାଛ କଣ୍ଟା, ଲଟି	ପକ୍ଷୀଧରିବା ଫାସ	ଫାସ
ଫାର୍ଶୀ	ଆଡ଼ିଚୁଆ	କଟୁରି	କଟ୍ର
ଶୀକାର ବେଳେ ପଥର ଫୋପଡ଼ା ଦାଉଡ଼ି ନିର୍ମିତ ଫାଶ (ଫୋପାଡ଼ିବା ବେଳେ ଜୋର ଶବ୍ଦ ହେବାରୁ ପଶୁ ଡର ପଳାନ୍ତି । ଏଥିରେ ସାଧାରଣତଃ ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ ହୁଏ ନାହିଁ ।)	ଉନୁଂସର୍		

ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ନାଚ	ନାଁଟ	ଗୀତ	ଗିତ
ଢୋଲ	ଚୁଲ	ଚାଙ୍ଗୁ (ଏକ ପାଖିଆ ମାଦଳ, ହାତ ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ବଜାଯାଏ)	ଚାଙ୍ଗୁ
ନାଚ କର	ନାଁଟ କପ୍ପେ	ଗୀତ ଗାଅ	ଗିତପ୍ପେ
ଚାଙ୍ଗୁ ବଜାଅ	ଚାଙ୍ଗୁ ବୁପ୍ପେ	କରତାଳ	କାଂସାଳ
ଲାଉତୁମ୍ବା ବୀଣା	ଯୁଙ୍ଗ୍ ମୁଣିମା (ନାଥମାନେ ମୁଣିରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ନେବା ଯନ୍ତ୍ର, ଯେଉଁଥିରୁ ଯୁଙ୍ଗ୍ ଯୁଙ୍ଗ୍ ଶବ୍ଦ ନିର୍ଗତ ହୁଏ)		

ଧାତୁ ଓ ମୁଦ୍ରା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଲୁହା	ଲୋଆ	ସୁନା	ସୁନା
ରୁପା	ରୁପା	କଂସା	କଂସା
ପିତଳ	ପିତଳ	ଟଙ୍କା	ଟାଙ୍କା
ପଇସା	ପଇସା	ନୋଟ୍	ନୋଟ୍

ଖାଦ୍ୟ ପେୟ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ରୋଷେଇ କରିବା	ଗଳାଏ	ଖାଇବା	ଜରର୍
ପିଇବା	ଜର୍	ଫଳ ଖାଇବା	ଜମ୍
ଧାନ, ମକା ଗୁଣ୍ଡ ଜଳଷ ଖାଇବା	କପ୍	ଚୋବାଇବା	ଆଯାଇ
ଗୁଟିବା	ଯାନ୍	ଶୋଷିବା	ସୁରୁପି
ଭାତ	ଚଅଣ	ଗରମ ଭାତ	ଲଲବ ଚଣ
ପଖାଳ ଭାତ	ପକାଳ ଚଅଣ	ତରକାରୀ, ଡାଲି	ଆରଗା
ଭଜା	ବଜା	ଝୋଳ	ଆରଗା ଡାଗ
ପବ ପୋଡ଼ା ଦ୍ରବ୍ୟ	ଲଲଦ	ତୋରାଣି	ଆଜର୍ ଡାଗ୍ ଚଣ (ଆମ୍ବିଳ ପାଣି ଭାତ)
ପେଜ	ଡାଗ୍ ଚଣ	ଶାଗ	ଶାଗ
ମାଂସ	ଆଏଡ଼ା, ଅଏଳା	ତେନ୍ତୁଳ	ଡନ୍ତୁଣି
ମହୁ	କମଡ଼ର୍	ମାଛ	କାରଙ୍ଗ
ଅଣ୍ଡା	ସୁସୁଟେର୍	ପିଠା	ଅଳାଗ
ମୁଢ଼ି	ବୁଜା	ଚୂଡ଼ା	ଚୂଡ଼ା
ଦୁଧ	ଦୁଧ	ଦହି	ଦହି
ଛେନା	ଛେନା	ଘିଅ	ଘଅ
ମଦ	ମଦ	ଦୋକ୍ତା	ବେଜେଙ୍ଗ
ପିକା	କାଳଆ	ଲୁଣ	ବଲୁଂ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ତେଲ	ଅଜନ୍	ହଳଦୀ	ସା ସାଂ, ସେଂସାଂ
ଲଙ୍କା ମରିଚ	ଡୁଙ୍କାର୍	ଅଦା	ଆଦା
ଖଲପତ୍ର	ଅଲଙ୍ଗନ	ପନ୍ଦଦନା	ମୂଷ୍ଟି
ଘେକ	ଏଜେଲାଂ	ଶୋଷ	ଷିଲଜ

ପନିପରିବା ଓ ଶସ୍ୟ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ବାଇଗଣ	ବାଇଙ୍ଗଣ୍	ଲାଉ	ଲାଉ ସୁଗୁଡ଼ାଗ୍
ବୋଇତାଳୁ	ବାଇତାଳୁ	ପାଣି କଖାରୁ	ବାଳଏ
କାକୁଡ଼ି	କେଙ୍ଗର୍	ଭେଣ୍ଡି	ମେଣ୍ଡାସିଙ୍ଗ
ଜହ୍ନି	ୟୁନ୍ନି	ଆଳୁ	ଜାଙ୍ଗ୍
କନ୍ଦମୂଳ	କେନ୍ଦାମୂଳ ଜାଙ୍ଗ୍	ଦେଶୀ ଆଳୁ	ଟେଆଅର୍
କାଙ୍କଡ଼	କାଙ୍କଳ	କୋବି	କୋବି
ମୂଳା	ମୂଳା	କଦଳୀ	କଦଳ
ଶାଗ	ଶାଗ	ମକା	ଯୁଆଣି
କଲରା	କଳରା	ଫୁଟି କାକୁଡ଼ି	ଉଟି
ଛଚିନ୍ଦ୍ରା	ଛୁରିଁ କ୍ଲାର୍	କାଙ୍ଗୁ	ଆକୟାଂ
ଗଙ୍ଗେଇ	କଞ୍ଜାର୍	କୋଦୁଅ	ଜାଟିଆ
ଜହ୍ନା	କସଳା	ମାଣ୍ଡିଆ	କୁଦୁ
ହରଡ଼	ସେଣେଏ	ସୋରିଷ	ସୋର୍ସୁ
ଧାନ	ବୁଆ	ଗୁଜିଳ	ରୁଙ୍ଗୁବ
ଚକ୍ଟୁ, କୁଣ୍ଡା	ଚୂସ	ମୁଗ	ମୁଗ
ରାଶି	ରମିଞ୍ଚଡ଼ା (ରାମତିଳା)	ବରା	ସୁଲୁଇର୍
ବୁଟ	ବୁଟ	ଚିନା ବାଦାମ	ଚିନ ବାଦାମ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଗୋଲ ଆଳୁ	ଗୁଲ୍ ଆଳୁ	ପିଠା ଆଳୁ (ଯାହା ଯୁଆଙ୍ଗ ମାନେ ବଣରୁ ଖୋଳି ଖା'ନ୍ତି)	ବାସାନ୍
ଆଖୁ	ଆଖୁ	ଫସଲ	କରଣି (କୃଷି)

ବୃକ୍ଷ, ଲତା, ପୁଷ୍ପାଦି

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଗଛ	ସୁମୁସିଂ	ଲତା	ଲୁଟି
ଫୁଲ	ଗ୍ସିଂ	କଷ	କୁସି
ଘାସ	ଘାସ	ପତ୍ର	ଅଲକ୍
ବୁଦା	ବୁଦା	କଞ୍ଚା ଫଳ	ବରନ୍ଡ଼
ଫଳନ୍ତି (ସାମାନ୍ୟ)	ଲିକୁସିକେ	ଫଳନ୍ତି (ବହୁତ)	ଜେଞ୍ଜେରେ
ପାଚିଲା ଫଳ	ବଳମ୍ ସିକେ	କୋଳି	ଖୁସିର
କଣ୍ଟା	ଯୁଡ଼ାକ୍	ମଞ୍ଜି	ଏଯାଙ୍ଗ୍ଡ଼
ଆମ୍ବ, ଟାକୁଆ	ଜକୁଡ଼ମ୍	କାଠ (ଫାଳିଆ)	ସେଙ୍ଗନ୍
କାଠ ଗଣ୍ଠି	ଗୁଣ୍ଠିସିଂ	ଚେର	ଚେରସିଂ
ଗଛ ମୂଳ	କୁଣ୍ଟର	ଗଛର ବକଳ	କାଲବ୍ଡ଼
କଅଁଳ ପତ୍ର	କଅଁଳ ଅଲକ୍	କଞ୍ଚା ପତ୍ର	ବରନ୍ ଅଲକ୍
ଶୁଖିଲା ପତ୍ର	କସର ଅଲକ୍	ଗଜା	ଭୁରଫ୍
କଦଳୀ ଭଣ୍ଡା	କଦ୍ଦଳ ବଣ୍ଡାର	କଢ଼ି,କଳିକା	କୁଡର
ଫଳ ଶସ	ଡାକ୍	ଲଇ	ଲି
ଗ୍ୱେପା	ଗ୍ୱେପାର	ଶାଳ	ସାଶ୍ରଗିଆ
ପିଆଶାଳ	ବଯା	ଅସନ	ଆଣ୍ଟେନ
କୁସୁମ	ବାଙ୍ଗ୍ରୁର୍	ଆମ୍ବ	ଅଲେ
କଷି ଅମ୍ବ	କାଏର୍	ମହୁଲ	ମୁଣୁନ୍

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ବର	ବଳ	ବାହାଡ଼ା	ଟୁଣ୍ଡୁ
ଅଁଳା	ଆଂଣା	ଖଜୁରୀ	କଜର
ପଣସ	ଅଣସମ୍	ପିଜୁଳି	ଗଦାମ
ଜାମୁ	ଜାମ୍ବୁ	କେନ୍ଦୁ	ଢେରେନ୍
କରମ	କଳମ୍ବ	ବରକୋଳି	ବଏ୍ର
ସୂନାରି	ବାର	ସଜନା	ସୁଜନା
ଚ୍ଚର	ତାରବ୍	ଶିଆଳୀ	ଢ଼ଅ

(ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବୃକ୍ଷ ଲତାଦି
(ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ତୁଲ୍ୟ)

ସ୍ଥଳଚର ପ୍ରାଣୀ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜନ୍ତୁ	ଜନ୍ତୁ, ପୁସୁ	ଥୋମଣା	ଭୁମୁଣିଆର
ଶିଂଘ	ସିଙ୍ଗ	ଲାଞ୍ଜ	ଆଠାର୍
ଖୁରା	କୁର	ଗୋବର	ପ୍ରିଠାଂ
ହାତୀ	ହାତି	ଘୋଡ଼ା	ଗଡ଼ା
ବାଘ (ମହାବଳ)	କଳକ୍	ଚିତା ବାଘ	ଏଣ୍ଡାରା
ହେଣ୍ଟା ବାଘ	ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ	ଭାଲୁ	ବାନାଏ୍
ବିଲୁଆ	ଶିଆଳ	କୁକୁର	ସେଲକ୍
ବିଲେଇ	ବିଲେଇ୍	ନେଉଳ	ନେଉଳ
ଠେକୁଆ	ଅଳଂ	ହରିଣ	ମେରେଗ
କୁଠାର	ସଳବ୍	ସମ୍ବର	ସେରାମ୍
ବରାହ, ଘୁଷୁରି	ବୁଢାଇ	ମାଙ୍କଡ଼	ସାକଇ
ହନୁ ମାଙ୍କଡ	ଆଣୁ	ମୂଷା	କନେଙ୍ଗ୍
ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୂଷା	ଗଣ୍ଡେଇ୍	ଷଣ୍ଢ	ଡଣ୍ଡିଆ
ଗାଈ	ଅନେଇ୍	ବଳଦ	ବଳଦ
ବାଛୁରୀ	କନ୍ଦ'ଙ୍ଗ	ପଣ୍ଡା	ପଣ୍ଡା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ମଇଁଷି	ମଇଁସୀ	ଛେଳି	ମେରମ
ମେଣ୍ଢା	ମେଣ୍ଢା	ଏଣ୍ଡୁଅ	ଡେଅଂ
ସାପ	ବୁବୁଂ	ଗୋଧି ସାପ	ଚକର୍
ଚୂଚୂନ୍ଦ୍ରା	ଡୁସେନ	କଙ୍କଡ଼ା ବିଛା	କାଡ଼ା ଝୁଝୁକାର୍
ବିଛା	କଜର ମମାର୍	ଉଇ	ତୁବର୍
ଓଳୁଣୀ	ଏସେ	କାଇ	କାଇ
ଟସର ପୋକ	ଟସର	ପିମ୍ପୁଡ଼ି	କାମାଇ
ଜନ୍ଦା	କେସମରଇ	ଅସରପା	ଅସରପା
ବୁଢିଆଣୀ	ଟେଂସାକ	ଝିଟିପିଟି	ଜଟିପିଟି
କାଳକୂଟ	କାଳସାଓଁ	ଘୁର ପୋକ	ଉଦୁସ (ଓଡ଼ଶ)
ପୋକ	ପୁକ୍,ତେଅ	ପାରୁଡ଼ା ପୋକ	ଗନ୍ଧି

(ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ତୁଲ୍ୟ)

ଜଳଚର ପ୍ରାଣୀ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
କଙ୍କଡ଼ା	କାଡ଼ା	ବେଙ୍ଗ	ଡୁକୁର୍
ଯୋକ	ଗଣ୍ଡକ	ମାଛ	କାକ୍ରମ
ଚେଙ୍ଗ ମାଛ	ଗୁଳଚଅା		

(ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ତୁଲ୍ୟ)

ପକ୍ଷୀ ଓ ପତଙ୍ଗ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ପକ୍ଷୀ	କନ୍ତେନ୍	ପକ୍ଷୀର ଡେଣା	ଡାଣା
ପର	ଜୁଣ୍ଟାର	ଚଞ୍ଚୁ	ଉସୁନଡ଼
ଅଣ୍ଡା	ଭୁମଡ଼ (ଥୋମଣି)	ଅଣ୍ଡା	ସୁସୁତେର୍
ମୟୂର	ମାରା	କପୋତ	କୁର୍କୁଡ଼ାଇ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ବାଘୁଆ ଚଢେ଼ଇ	ହୁରୁଳ	କୁଆ	ଗୁଆଁକ
ଚିଲ	କେନ୍ଦେଲଙ୍ଗ	ପେଚ୍ଚ	ଭୁପ
ଶାଗୁଣା	ଗିଦ୍ଧ	ହଂସ, ବତକ	ହଁସ
କଜଳ ପାତି	କାଙ୍କ	ହଳଦୀ ବସନ୍ତ	ବସନ୍ତଆ
ଚଟିଆ	ଲଠାବ	ଟେଣ୍ଟୋଇ	ଟେଁଟେଁଇ
ମାଛରଙ୍କା	କାଙ୍କରଜ	କୁକୁଡ଼ାର ଡାକ	ସୁନ୍ ସୁନ
କୁକୁଡ଼ା	ସେଙ୍କଏ	ଗଞ୍ଜା କୁକୁଡ଼ା	ଲଂରୁଇ
ମାଇ କୁକୁଡା	ଡାଡ଼	ମାଇ କୁକୁଡାର କର୍ କର୍ ଡାକ	କାର୍କାର୍ଡେ଼
କୁକୁଡା ଛୁଆ	କନଜପ୍	ପ୍ରଜାପତି	କୁଙ୍କୁବାମ
କାଠ ଖୁମ୍ପା	ପାନଆଚୁଳ	ଝିଣ୍ଟିକା	ଡିଣ୍ଟିକଲର୍
ଏକ ରକମ ଝିଣ୍ଟିକା (ଗଙ୍ଗାରେ କେତେ ପାଣି)	ପାଙ୍ଗଣ ଡେଇ	ମଶା	କାଡିର୍
ମାଛି	ଗୁଣିର୍	ମହୁମାଛି	କମଡ଼ର
ବାଘୁଆ ମହୁମାଛି	ଞ୍ଚଲେର୍	ଝରୁଡ଼	ଟିମ୍ବିଂ
ଜୁଲୁଜୁଳିଆ ପୋକ	କୁଞ୍ଜୁମ୍ ଡାକ	ମହୁ ଫେଣା	ଆଠାର
ମହମ	ମହଣ	ପକ୍ଷୀବସା	ଅୟାକ

(ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ନାମ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ତୁଲ୍ୟ)

ପ୍ରକୃତି ପାଠ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ପୃଥିବୀ	ପୃଥି	ଜଳ	ଡାଗ୍
ମାଟି	ଲଟବ	ଗାଁ	ଟାଁ
ସାହି	ସାଇ	ଘର	ଇଞ୍ଜା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ନଦୀ	ନଦୀ	ସମୁଦ୍ର	ସମୁଦର
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନଦୀ	ନାଳିଆ	ଝରଣା	ନାଳ
ଜଳ ପ୍ରପାତ	ଧାର (ଧାର)	ପୋଖରୀ	ପୁଖରି
କୂଅ	କୁଅ	ପାହାଡ଼	ଠଙ୍ଗ
ପର୍ବତ	ହୁଡ଼	ଜଙ୍ଗଲ	ବଣ
ଘନ ଜଙ୍ଗଲ	ସୁଗେଇ ବଣ	କ୍ଷୁଦ୍ର ଅରମା ବଣ	ଜଲଜେନା
ପୋଡୁ ଚାଷ ପାଇଁ ସଫା ହୋଇଥିବା ଅରମା	ସୁଗେଁ ଜଲ ଜେନା (ବେଶି ବଡ଼ଗଛ ନାହିଁ)		
ପଡ଼ିଆ	ପାଦା	ନଦୀ ଭିତରେ ଥିବା ପଥର	ଏଟେଗର୍
ଜମି	ବଲ, ଲକା	ବାଠ	ଗଠାଂ
ପଥର	ଏଟେଗର୍	ଗୋଡ଼ି	ଶଗିଡ଼ି
ବାଲି	ବାଲି	କାଦୁଅ	କାଦମ (କଦମ)
ମେଘ	ଗିମା	ପବନ	ପବନ
ଆକାଶ	ଆକାଶ	ବିଜୁଳି	ମବଲେର୍କେ
କୁଆପଥର	ଅଳେନ୍	ଘଡ଼ ଘଡ଼ି	ଆନ୍ଦ୍ରାଡେକେ
ବର୍ଷା	ଗିମା ଗୁର୍କେ (ମେଘ ପଡ଼ିଲା)	କାକର	ସୁଗେ ଜାଡ
କୁହୁଡ଼ି	କୋଆ	ଆଲୋକ	ମେସାର
ଅନ୍ଧାର	ଏନ୍ଧାର	ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ	ଖାର (ଖରା)
ଚନ୍ଦ୍ର କିରଣ, ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା	ଲେଙ୍ଗଂତର୍	ସୂର୍ଯ୍ୟ	ବେଳ
ଚନ୍ଦ୍ର	ଲେଙ୍ଗ	ଗ୍ରହଣ	ଗ୍ରଅଣ
		ତାରା	କୁଞ୍ଜୁମ୍ ତାର୍
ଲଞ୍ଜାତାରା	ଲେଞ୍ଜାତରା	ଖରା	କାରା
ଋତୁ	ଋତୁ	ବର୍ଷ	ବର୍ସ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଗତ ବର୍ଷ	ମେଣ୍ଟେନା	ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ	ବମେଂଚ୍ଛେନା
ଆଜି	ମିସିଂ	ଆସନ୍ତା କାଲି	ଚେତଗ
ଗତ କାଲି	ଆଣ୍ଟ୍ରେକା	ଏବେ	ଇତର (ଏଥର)
ଦୈନିକ	କାଆସେ		
ମାସ	ମାସ	ଗତମାସ	ଆଃର୍ହ ମାସ
ଆସନ୍ତା ମାସ	ଆରମାସ	ଦିନ	ଦିନ
ରାତି	ରାତି	ପାହାନ୍ତିଆ	ପାହାନ୍ତିଆ
ସଂଧ୍ୟା	ବେଳ ଅନ (ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗଲା)	ମଧ୍ୟାହ୍ନ	ଦିପର (ଦିପହର)
ବର୍ଷଦିନ	ଜୁଡ଼ିଆ	ଶୀତ ଦିନ	ରାଙ୍ଗା ଦିନ
ଗ୍ରୀଷ୍ମ କାଳ	କାରାଦିନ	ଅଧରାତି	ଅଧାରାତି
କୁକୁଡ଼ା ଡାକିବା ବେଳ	ସେଙ୍କଏ୍ ସୁନ୍ସୁନ୍		

(ଦିଗ, ବାର, ମାସମାନଙ୍କର ନାମ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ତୁଲ୍ୟ)

ସ୍ପର୍ଶ, ଗନ୍ଧ ଓ ସ୍ୱାଦୁ

ଛୁଇଁବା	ଜପ୍‌କେ	ଥଣ୍ଡା	ରାଙ୍ଗା
ଗରମ	ଲଲବ୍	ଉଷୁମ	ଉଷୁମକେ
ନରମ	ଅଲେବ୍ ସେକେ	ଟାଣ	ଟାଣ
ଦର ପାଚିଲା	ବାଂଚାରୁ ସେକେ	ପାଚିଲା	ବିଲମ୍ ସେକେ
କଞ୍ଚା	ବରନ୍	ଚିକ୍‌କଣ,ମସୃଣ	ବେଜଡ଼ା
ଖଦଡ଼ା	କାବାକାବାରର (ଖାବରା ଖାବରା)	ଅଠାଳିଆ	ଆଠା
ବାସନା, ସୁଗନ୍ଧ	ଗନ୍ଧକେ	ଦୁର୍ଗନ୍ଧ	ସେଟେର୍ ଗନ୍ଧକେ
ସ୍ୱାଦୁ	ସୁଆଦ	ମିଠା	ସୁଚେ ସୁଆଦ
ଖଟା	ଆଯର୍	ପିତା	ଆସଂ
ରାଗ	ଚେଙ୍କେ	କଷା	କାସା
ଲୁଣିଆ	ବିଲୁଂସାର		

ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ରଙ୍ଗ, ବର୍ଣ୍ଣ	ରଙ୍ଗ	ଧଳା	ଆଣ୍ଡ୍ରା ରଙ୍ଗ
କଳା	କାଳଆ ରଙ୍ଗ	ଲାଲ	ସୁନ୍ଦୁର ରଙ୍ଗ
ନୀଳ	ନେଳଆ ରଙ୍ଗ	ସବୁଜ	ବର୍ଣ୍ଣ ଅଲ୍କ୍ ରଙ୍ଗ (କଞ୍ଚା ପତ୍ର ରଙ୍ଗ)
ହଳଦିଆ	ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗ	ଧୂସର, ପାଉଁଶିଆ	ଧୂବଲ
ବାଇଗଣିଆ	କଳାରଙ୍ଗ		

ସମ୍ମତି ଓ ଭାବସୂଚକ ଶବ୍ଦ

ହଁ	ଅଇ୍	ନାହିଁ	ଜେନା
ସତ	ସୁତୁକରଂ	ମିଛ	ମିଛ
ସ୍ନେହ, ସୋହାଗ	ଲୁଭରେ	ଗେଲ, ପ୍ରେମ	ଗେଲରେ
ରାଗ	ଲେଲେର୍	ହିଂସା	ହିଁସା
ଅଭିମାନ	ମଳରେ	ଅପମାନ	ଅପମାନ
ଶାନ୍ତ	ଡଅ	ଲଜ୍ଜା	ଗିଆନ୍
ସୁଖ	ଡଅ ଲଗେରେ	ଦୁଃଖ	ଦୁକ ଲଗେରେ
ଖୁସି	ଡଅ ବୁଜ୍କେ	କ୍ରୋଧ	ଡିଲ୍ଇ୍କେ
ଶୋଷ	ଏଜେଲ୍ଂକେ	ଲୋଭ	ଲୁଭରେ
ଭୟ, ଡର	ବେଠମ୍	ଭଲ	ଡଅ
ଖରାପ, ମନ୍ଦ	ବାଗିଜ୍	ସ୍ୱପ୍ନ	ମୁନୁଜାଏ୍
କ୍ଳାନ୍ତ	ଆଏତ	ନିଦ୍ରା	ମାକୁର୍

ରୋଗାଦି

ରୋଗ	ରୁଗ	ବଥା	କାସୁକେ
ମୁଣ୍ଡ ବଥା	ବକବ୍ କାସୁକେ	ପେଟ ବଥା	ଇଡିବ୍ କାସୁକେ
କାଶ	କସୁମ୍	ସର୍ଦ୍ଦି	କମସା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜ୍ୱର	ଜର	କାକୁଡ଼ି	କାକୁଡ଼ି
ବାନ୍ତି	ଡକ୍କାଳେକେ	ଝୋଡ଼ା	ଝୋଡ଼ା
ଫୁଲ୍	ଫୁଲ୍‌ସ୍‌ରେ ୍		

ବିବିଧ ଶବ୍ଦ

ମୁଁ	ଆଇଁ	ତୁ, ତୁମ୍ଭେ	ଆମ୍
ଆପଣ	ଆଢଣ, ଆପେ	ସେ	ଏରେ
ଆମେ ଦୁହେଁ	ନ୍ୟଂବା ବାନକ୍	ସେମାନେ	ଆରକ
ଏହା, ଏଇଟା	ନ	ଏଗୁଡ଼ିକ	ନକ
ତାହା, ସେଇଟି	ଆର	ସେଗୁଡ଼ିକ	ଏରକ
ଚୂଲଯାଅ	ଅନା, ଡାସୁଡୁଙ୍ଗ (ଯାଅ ଚୂଲ)	ମୁଁ ଯାଏ ମୁଁ ଯାଉଛି }	ଆଇଂ ଅଣ୍ଡେ ଆଇଂ ଡୁଙ୍ଗକେ
ମୁଁ ଯାଇଛି	ଆଇଂ ଅନ୍‌ଚେରେ	ମୁଁ ଗଲି	ଆଇଂ ଅନ
ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ଆଇଂ ଅନ୍-ଚେର	ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ଆଇଂ ଅଙ୍ଗନମାନ୍
ମୁଁ ଯିବି	ଆଇଂ ଅନା	ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ଆଇଂ ଅନ୍‌ଚେନା
ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି	ଆଇଂ ଅନ୍ ଚଣ୍ଡାନ୍	ଖାଇବା	ଡର୍
ମୁଁ ଖାଏ, ଖାଉଛି	ଆଇଂ ଡର୍‌କେ	ମୁଁ ଖାଇଛି	ଆଇଂ ଡର୍ ଚେକେଚେ
ମୁଁ ଖାଇଲି	ଆଇଂ ଡର, ଆଇଂ ଡର୍‌ଚେକେଚେ	ମୁଁ ଖାଇଥିଲି	ଆଇଂ ଅନ-ଡର
ମୁଁ ଖାଉଥିଲି	ଆଇଂ ଡର୍‌ନମାନ୍	ମୁଁ ଖାଇବି	ଆଇଂ ଡରେ
ମୁଁ ଖାଇଥିବି	ଆଇଂ ଅନ-ଡରେ	ମୁଁ ଖାଇଥାନ୍ତି	ଆଇଂ ଡର୍‌ଚଣ୍ଡାନ୍

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ବସିବା	ଡକ୍‌ନା
ମୁଁ ବସେ	ଆଇଂ ଡକରେ
ମୁଁ ବସୁଛି	ଆଇଂ ଡକରେ
ମୁଁ ବସିଛି	ଆଇଂ ଡକସେରେତେ
ମୁଁ ବସିଲି	ଆଇଂ ଡକରେ
ମୁଁ ବସିଥିଲି	ଆଇଂ ଅନ-ଡକରେ
ମୁଁ ବସୁଥିଲି	ଆଇଂ ଅନ-ଡକନମାନ୍‌
ମୁଁ ବସିବି	ଆଇଂ ଡକରେ
ମୁଁ ବସିଥିବି	ଆଇଂ ଡକସେରେ
ମୁଁ ବସିଥାନ୍ତି	ଆଇଂ ଡକଚଡାନ୍‌
ଠିଆ ହେବା	ଡଙ୍ଗ୍‌ନା
ମୁଁ ଠିଆ ହୁଏ, ଠିଆ ହେଉଛି	ଆଇଂ ଡଙ୍ଗ୍‌ନଡେ
ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଛି	ଆଇଂ ଡଙ୍ଗନ୍‌ ସେରେ
ମୁଁ ଠିଆ ହେଲି	ଆଇଂ ଡଙ୍ଗନାନ୍‌
ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇ ଥିଲି	ଆଇଂ ଅନ ଡଙ୍ଗନ୍‌ଡେ
ମୁଁ ଠିଆ ହେଉ ଥିଲି	ଆଇଂ ଡଙ୍ଗନ-ମାନ୍‌
ମୁଁ ଠିଆ ହେବି	ଆଇଂ ଡଙ୍ଗନ୍‌ଡେ
ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଥିବି	ଆଇଂ ଡଙ୍ଗନ୍‌ ସେରେ
ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି	ଆଇଂଡଙ୍ଗନ୍‌-ଚଡାନ୍‌
ଆସିବା	ଡେନ୍‌ଡେ
ମୁଁ ଆସେ, ଆସୁଛି	ଆଇଂ ଡେନ୍‌ଡେ
ମୁଁ ଆସିଛି	ଆଇଂ ଡେନ୍‌-ସେରେତେ
ମୁଁ ଆସିଲି	ଆଇଂ ଡେନ
ମୁଁ ଆସିଥିଲି	ଆଇଂ ଡେନ୍‌-ସେର
ମୁଁ ଆସୁଥିଲି	ଆଇଂ ଡେନ୍‌-ଗନମାନ୍‌ (ଆଇଂ ଡେଙ୍ଗନମାନ୍‌)
ମୁଁ ଆସିବି	ଆଇଂ ଡେନା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ମୁଁ ଆସିଥିବ	ଆଇଂ ଡେନ୍-ଚେରେ, ଆଇଂ ଡେନ୍-ଚେନା
ମୁଁ ଆସୁଥିବ	ଆଇଂ ଡେନ୍ଗନମା, ଆଇଂ ଡେଙ୍ଗନମା
ମୁ ଆସୁଥାନ୍ତି	ଆଇଂ ଡେନ୍-ଚଟାନ୍
ଟିକିଏ, କମ୍	କୁଛି ଜ୍
ଅନେକ, ବହୁତ	ସୂଟେ
ସଙ୍ଗେ	ତିଲୁଂ (ରାମ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ଯିବ—ରାମଆ ତିଲୁଂ ଆଇଂ ଅନା)
ଅଛୁ	ଆସିକେ
ଥିବ	ମାସିନା
ଥିଲ	ସେନା
ବସ	ଡକନାପେ
ଆଣ	ଆନେ
ଆସ	ଅଆ, ଡେନାପେ
ଯାଅ	ଅନାପେ
ନାହିଁ (ବସ୍ତୁ ନ ଥିବା ଅର୍ଥରେ)	ଜତେ
ନାହିଁ (ପ୍ରାଣୀ ନ ଥିବା ଅର୍ଥରେ	ଜେନା
ଏଠାରେ	ନାନ୍ତେ
ଏଠାରୁ	ନାନ୍
ଏଠାକୁ	ନ-ବ
ସେଠାରେ	ଏସ
ସେଠାରୁ	ଏର୍ତା
ସେଠାକୁ	ଏର୍ବ
କିଏ	ଆଡ଼
କାହାଁକ	ଣ୍ବ-ତେ
କେଉଁ ଆଡ଼େ	ମାଣ୍ଡି-ବ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
କେଉଁ ଆଡ଼ର	ମାଣ୍ଡିଆ
କେଉଁ ଆଡ଼ୁ	ମାନ୍-ଛା
କେତେ	କଣ୍ଡି
ନାମ	ନାମ୍
କ’ଣ	ବଣ ’
କାହାର	ଆଡ଼ଆ୍
କେତେବେଳେ	କଡିବେଳତେ
କେଉଁ	ଏରେ
ନିକଟ	ଏକେରୁ
ଦୂର	ଲଙ୍କା
ଏପରି	ନୁ’ଣି
ସେପରି	ଏରେଡ଼େଗାନ୍ଂ
କିପରି, କିମିତି	ସୁଣିଂଡ଼
ଯେପରି, ଯେମିତି	ଜମ୍ଡି
ଚଞ୍ଚଳ	ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ
ଧୀରେ, ଆସ୍ତେ	କୁଇ୍ କୁଇ୍
ରହ, ଚୁପ୍	କଳେଗଇ୍
ସତ କଥା	ସୁଡ୍କୁର
ମିଛ	ମିଛ
ଏକତା	ଉଲୁଡ଼ଆ
ସମସ୍ତେ	ଠାକୁଣିଂ
ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯିବୁ	ନଂୟ ଠାକୁଣିଂ ନନା
ସକାଳେ	ସେକାଳ
ବସିକରି	ଡକନା-ଯ
ଘର ବାଡ଼	ତଣ ତାତାଯେ
ପାଣି ଆଣ	ଡାଗ୍ ଅଣ୍ଟେ
ବଡ଼ ଶୋଷ ହେଉଛି	ବଡ଼େ ଇଜଲ୍ଂକେ, ସୁଟେ ଇଜଲ୍ଂ-କୋ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ବଡ଼ ଭୋକ ହେଉଛି	ବଡେ (ସୁଗେ) ତଲଇ-କଂ
ଫୁଲ ଫୁଟିଛି	ଗସିଂ ଗସ୍‌କେ
ଆମ୍ବ ଫଳିଛି	ଅଲେ ଡେନଟେରେ
ଦିଅ	ଡମି
ନିଅ	ଡ, ଗଗ
ଆଉ ଭାତ ଦେବ କି ?	ଆଉ ତଣ ଡମିନ୍ୟସ ?
କରନ୍ତୁ (ଏକବଚନ)	କବ-ଡେ଼
ସେମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତି ?	ଆରକ ବରି କବ୍ ?
କାନ୍ଦନ୍ତି	ଉ
ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ	ଇତି ପେରେ କସବ ସମାପେ
ହେବ	ମୀନା
ହେଉଛି	ଇରେ
ହେଲା	ଇସ୍ୟାଂ
ଚାଲ କରନ୍ତୁ	ସିଲୁକ୍ ସିରେ
ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତୁ (ବହୁବଚନ)	ଗୃଷ କବଡ଼କ
ଦୋଷ କରିଛୁକ	ଦୁସ ମିକବ୍ ସେରଣ
ରହେ / ରହୁଅଛି	ରଏରେ
ରହିଲ	ରଇସ୍ୟାନ
ରହିବ	ରମଏନା
ରହିଲେ (ଯଦି ରହେ)	ଏରସ୍ୟାଂଜ
ନ ରହିଲେ	ଆମା ଏରସ୍ୟାଂନ
ମୁଁ ନ ଗଲେ	ଆଇଂ ଆମା ଅନଂଜ
ସେ ନ ଗଲେ	ଆର ଆ-ଅନଜ
ସେ ନ ଖାଇଲେ	ଆର ଆ-ଉରଜ
ସେ ଦୁହେଁ ନ ଖାଇଲେ	ଆରକିଆ ଆ-ଉରକଆଜ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ସେମାନେ ନ ଖାଇଲେ	ଆରକ ଆ-ଉରକଜ
ମୁଁ ଯାତ୍ରା ଦେଖିବାକୁ ଯିବ	ଆଇଂ ଯାତ୍ରା ଜଜପ୍ନ ଅନା (ଦେଖିବାକୁ)
ମୁଁ ଭାତ ଖାଇବାକୁ ଯିବ	ଆଇଂ ତଣ ଜନ୍ମର ଅନା (ଖାଇବାକୁ)
ଗଛ ହାଣିବାକୁ ଗାର୍ଡ ମନା କରୁଛି	ସୁମୁସିଂ ଡେଡେଇତେ ଗାର୍ଡ (ହାଣିବାକୁ) ମନା କବ-କେ

(ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷରେ 'ଆମା' ଲଗିବ
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷରେ 'ଆମା' ଲଗିବ
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷରେ 'ଆ, ଲଗିବ

ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ

ବ୍ୟାକରଣ ପ୍ରୟୋଗ

ସର୍ବନାମର ବ୍ୟବହାର

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ମୁଁ ଭାତ ଖାଉଛି	ଆଇଂ ଡଣ ଉର୍‌କେ
ଆମ୍ଭେ ଦୁଇଜଣ ଭାତ ଖାଉଛୁ	ନଂୟବା ବାନକ୍ ଡଣ ବାଉର୍‌କେ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଭାତ ଖାଉଛୁ	ନଂୟ ସୁବେ ଡଣ ନୁର୍‌କେ
ତୁ (ତୁମେ) ଭାତ ଖାଉଅଛୁ	ଆମ୍ ଡଣ ମୁର୍‌କେ
ତୁମ୍ଭେ ଦୁଇଜଣ ଭାତ ଖାଉଅଛ	ଆପା ବାନକ୍ ଡଣ ଆଉର୍ ରୁନଟେଣ୍ଡ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଭାତ ଖାଉଅଛ	ଆପେ ସୁବେ ଡଣ ଇ-ଉର୍‌କେ
ସେ ଭାତ ଖାଉଅଛି	ଆର ଡଣ ଉର୍‌ନମଡ଼େ
ସେହି ଦୁଇଜଣ ଭାତ ଖାଉଛନ୍ତି	ଆରକଆ ଡଣ ଉର୍‌କଖିଆ
ସେମାନେ ଭାତ ଖାଉଛନ୍ତି	ଆରକ ସୁବେ ଡଣ ଉର୍‌କଖି
ସେହି ଲୋକଟି କଏ ?	ଏର୍ ଲୁକରେ ଆଡେ ?
ସେହି ଦୁହେଁ କଏ ?	ଏରେ ବାନବ ଆଡ଼େ ?
ସେଇମାନେ କଏ ?	ଏରକ ଆଡ଼କ ?
ଏହି ପଣସଟି ଭଲ ନୁହେଁ	ନ ଅଳସମ୍‌ଡ଼େ ବାଗିର
ଏହି ଦୁଇଟି ଆମ୍ବ ଭଲ	ନ ଅଲେରେ ଅମ୍ବାଠ ଡଅର
ଏହି ପଥରଗୁଡ଼ିକ ସୁନ୍ଦର	ନ-ଏ୍ ଏଗେଡ଼କ ଡଅର
ସେହି ଆମ୍ବଟି ମିଠା	ଆହିର ଅଲେରେ ସୁଆଦ
ସେହି ଦୁଇଟି ଆମ୍ବ ଭଲ	ଆହିର ଅଲେରେକଆ ଅମ୍ବାଠ ଡ଼ଅର
ସେହି ଆମ୍ବଗୁଡ଼ିକ ଖଟା	ଆହିର ଅଲେରକ ଆପର୍

ବିଶେଷଣ ଏବଂ କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ ପଦ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ସୁନ୍ଦର, ଭଲ	ଢଅ, ସୁନ୍ଦର	କଞ୍ଚା	ବରନ୍-ଡ଼
ଅସୁନ୍ଦର, ଖରାପ	ବାଗିଜ୍	ପାଚିଲା	ବଲମ୍-ଡ଼
ଚଞ୍ଚଳ	ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ	ଦରପାଚିଲା	ବାଂଡାରୁଡ଼
ଧୀରେଧୀରେ	ଡରିଡରି, କୁଇକୁଇ	ଶୁଖିଲା	କସର୍-ଡ଼
ଜୋର୍	ଜୋର୍	ଓଦା	ଅଦା
ଚୁପ୍ କର	ଚୁପ୍ କର, କଲେରାଇ	ମୋଟା	କୁବାର, ମାଟାର
ନିକଟ	ଏକେରୁ	ସରୁ, ପାତଳା	ସରୁ-ଆସିକେ,
ଦୂର	ଲିଙ୍କା		ମୁଛାମିଂ (ମୁଠା
ଅଗଭୀର	କୁଛି ଜିଲୁଁ		ମଧରେ ଧରିଲା ଭଳି)
ବହୁତ	ସୁଟେଗେ	ମୁଠାଏ	ମୁଛାମିଂ
ବହୁ ଲୋକ	ସୁବ୍‌ବେ	ଆଞ୍ଜୁଳାଏ	ମୁଇଁକୁଆ୍
ସମସ୍ତେ	ଟାକୁଁଣିଂ	ସ୍ନେହୀ	ସରଦା
ଅଇଁଠା	ଆଇଁଠା	ଘଞ୍ଚ	ସୁଟେଗେ
ଆଣ୍ଠୁକୁଡ଼ା	ଆଁଟୁକୁଡ଼ା	ଗଭୀର	ଜିଲୁଂ
କଅଁଳ	କଅଁଳ	କେତେ	କତି
ନରମ	ଅଳେବ	କେତେଡ଼େ	କତିକାର
ଟାଣ	ଟାଣ	ବଦଳ	ବଅଳ
ଚିକ୍କଣ	ବେଜଡ଼ା	ଠିକଏ	କୁଛିଜ
ଖଦଡ଼ିଆ	କାବରା କାବରା	ବେଶୀ	ସୁଟେଗେ
ଅଠାଳିଆ	ଆଠାଆଠା	ଭାରି, ଓଜନିଆ	ଲୁଜିତ୍
ସୁଗନ୍ଧ, ବାସନା	ଗନ୍ଦକେ	ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ	ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ
ଦୁର୍ଗନ୍ଧ	ସେଟେର ଗନ୍ଦକେ	ମୁନିଆଁ	ଛୁଚର (ସୂଚୀପର)
ନୂଆ	ନୁଆ	ପୁରୁଣା	ଜରୁଣା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଲେଖା	ଲେବୁଆନ	ଧାରୁଆ	ଦାର
ରାଗୀ	କୁଡ଼ଆ, ଲେଲେଗ	ଦନ୍ତୁଡ଼ା	ଦାର-ଜଟେ
ହିଂସ୍ର	ହିଂସା	ଲମ୍ବମାନ (Elastic)	ଜିଲର-ଓଇରେ
ଅଭିମାନ	ଅଟମାନ	ପରିଷ୍କାର, ନିର୍ମଳ	ବାଗ୍‌କୁର
		ଗୋଳିଆ	ଗନ୍ଦଳର
ଶାନ୍ତ, ସୁଧାର	ଡଞ	ଯଥେଷ୍ଟ	ସ୍ଗେଁ
ଲଜ୍ଜୁକ	ଲଜକୁଳଆ, ଗିଆନ-ଡ଼େ	ବଳବାନ	ବଳୀଆର
ଉଚ୍ଚ, ଡେଙ୍ଗା	ଜାଲିଂ-ଡ	ଦୁର୍ବଳ	ଦୁର୍ବଳଆ
ଲମ୍ବା	ଜିଲର୍‌-ଡ଼	ଭଙ୍ଗା	ପାମାରାଡ଼
ଓସାରିଆ, ଚଉଡ଼ା	ଓସାର	ଫଟା	ପାକ୍‌ସେରେ
ଗେଡ଼ା	ଡଟେଲଇ-ଡ	ଶୀତଳ	ଅଲେବ-ଡ଼
ବଡ	କୁବାରେ, ମାଢାରେ	ଗରମ	ଲଲବ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ	କେରେଇ	ଅତିଶୟ	ସୁଗେଁ
ନିତାନ୍ତ	ସୁଦୁ	ଯେଉଁଠାରେ	ମାଂ-ଡ଼ଆ
ପୁରୁଣା	ଡରୁଣା	କାହାର	ଆଡ଼-ଆ
ନୂଆ	ନୁଆ	ଯାହାର	ଆଡ଼-ଆକ
ମଧୁର	ସୁଆଦ	କାହାଦ୍ୱାରା	ଆଡ଼ଆ-ଗିନସେରେ
ଖଟା	ଆଜର୍‌	ମୋ'ଦ୍ୱାରା	ଆୟୁଁ-ଦ୍ୱାଟିସେରେ
ଚତୁର	ଚୁତୁର		ଆମ୍ଭୁଁ-ଗିନସେରେ
ମୂର୍ଖ	ମୂର୍କ	ତୁମ ଦ୍ୱାରା	ଆମା-ଗିନସେରେ
ଭୟାଳୁ, ଡରୁଆ	ବେଡମ-ଡ଼	ତାହାଦ୍ୱାରା	ଆର-ଗିନସେରେ
ଗୋରା	ବଳମ୍‌	ତହିଁରେ	ଆଣ୍ଡର-ଆଲୁଂଆଁ ଆସିକେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
କାଳଆ	କାଳଆ	ଯକ୍ଷିଁରେ	ଯୋଗାଲ୍ଲେ-ମାସିନା
କିଏ	ଆଡ଼	ପୂର୍ବକାଳେ	ଅ.ଗିଲ୍ଲା
କଣ	ବର	ଆଜକାଲି	ଝମେନ୍
କ’ଣ କରୁଛ ?	ବର ମିକବ୍ ଡ଼େ ?	ଆଜ •	ମିସିଂ
କେଉଁ	ମା°-ଡ଼	ଗତ କାଲି	ଆଣ୍ଡେକା
କେଉଁଠାରେ	ମା°-ଡ଼ଆ	ଆସନ୍ତା କାଲି	ତେସି
କେଉଁଆଡ଼େ, କେଉଁଠାକୁ	ମା°-ଡ଼ବ	ପଅର ଦିନ	ମୟୁ°
କେଉଁଠାରେ	ମା°-ଡ଼ଆ	ଗତ ପଅର ଦିନ	ମରେ°
କାହିଁକି		ବ-ତେ	
କେତେବେଳେ	କଣ୍ଡବେଳତେ		
ଯେତେବେଳେ	ଯେତେବେଳତେ		
ସେତେବେଳେ	ସେତେବେଳତେ		
ଯେଉଁଠାରେ	ଯେହିଁଟିଲ୍ଲେ		
ଯେଉଁଠାକୁ	ଯେଉଁଟିଓ		

ଲିଙ୍ଗ

୧ । ମନୁଷ୍ୟେତର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ “ଅଣ୍ଡିରି” ଏବଂ “ମାଇ” ବ୍ୟବହାର କରି ସାଧାରଣତଃ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ବାଚକ ଶବ୍ଦ କରାଯାଏ । ଯଥା :—

ପୁଂଲିଙ୍ଗ	ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ
(ହାତୀ) ଅଣ୍ଡିରି ହାତୀ	(ହାତୁଣୀ) ମାଇ ହାତୀ
(ଘୋଡ଼ା) ଅଣ୍ଡିରି ଗଡ଼ା	(ଘୋଡ଼ୀ) ମାଇ ଗଡ଼ା
(ବ୍ୟାଘ୍ର) ଅଣ୍ଡିରି କଳକ୍	(ବ୍ୟାଘ୍ରୀ) ମାଇ କଳକ୍

(ଭଲ୍ଲୁକ) ଅଣ୍ଡିର ବାନାଏ୍	(ଭଲ୍ଲୁକୀ) ମାଇ ବାନାଏ୍
(କୁକୁର) ଅଣ୍ଡିର ସେଲେକ୍	(କୁକ୍କୁରୀ) ମାଇ ସେଲେକ୍
(ମାଙ୍କଡ଼) ଅଣ୍ଡିର ସାକଇ	(ମାଙ୍କଡ଼ୀ) ମାଇ ସାକଇ୍

୨ । କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ଏବଂ ମାନବ (ଜୁଆଙ୍ଗ) ସମାଜର ଦୈନନ୍ଦିନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସୁଥିବା ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ବାଚକ ଶବ୍ଦ କରାଯାଏ । ଯଥା —

ପୁଂ ଲିଙ୍ଗ	ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ
(ଷଣ୍ଢ) ଭଣ୍ଡିଆ	(ଗାଇ) ଅଳେଇ୍
(ଗଞ୍ଜା କୁକୁଡ଼ା) ଲାଂରୁଇ	(ମାଇ କୁକୁଡ଼ା) ଡାଡ଼
(ମରଦ) କାମ୍ବୁଲେକ	(ସ୍ତ୍ରୀ) ଜୁଆଙ୍ଗ-ଡାଇ୍
(ଯୁବକ) କଙ୍ଗେର	(ଯୁବତୀ) ସେଲନ୍
(ବାପ) ବା	(ମା) ବୁଇଂ
(ପୁଅ) କନନଂ	(ଝିଅ) କଅଲାନଂ
(ସାନ ଭାଇ) ବକପ୍ପିଂ	(ସାନ ଭଉଣୀ) ବକରାଇ
(ବଡ଼ଭାଇ) କାକାପ୍ପିଂ	(ଭାଉଜ) କୁଲଂ
(ଶଳା) ଇଣିବ	(ଶାଳୀ) ଶାଳରାଏ
(ସ୍ୱାମୀ) ସାଉ	(ସ୍ତ୍ରୀ) କୁହୁମ

କାରକ ବ୍ୟବହାର ଓ ବିଭକ୍ତି ଚିହ୍ନ

୧ । କର୍ତ୍ତା କାରକ—(ପ୍ରଥମା ବିଭକ୍ତି)

ରାମ ପାଠ ପଢୁଅଛି	ରାମ ପାଠ ପଡ଼େକେ
ରାମ ବଣକୁ ଗଲେ	ରାମ ବଣବ ଅନ
ବେଙ୍ଗ ଘାସ ଖାଉଛି	ବେଙ୍ଗ ତଣ ଉଦେ
"ବୁବୁ" ଦୁଧ ପିଇବ	"ବୁବୁ" ଦୁଦ ମୁରେ

୨ । କର୍ମ କାରକ—(ଦ୍ୱିତୀୟା ବିଭକ୍ତି) (ତେ,ବ)

ରାମ ଶ୍ୟାମକୁ ମାରିଲା	ରାମ ଶ୍ୟାମତେ ଆବୁଯ
ଶିକ୍ଷକ ରାମକୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇଲେ	ଶିକ୍ଷକ ରାମତେ ପାଠ ଜଙ୍ଗ
ତୁ ଗାଁକୁ ଯିବୁ	ଆମ୍ ଗାଁବ ମନା
ମୁଁ ଗାଁକୁ ଯିବି	ଆଇଂ ଗାଁବ ଅନା
ଧୋବାକୁ ଲୁଗା ଦିଅ	ଦୋବାଁତେ କତେ ଉଟପୁ

୩ । କରଣ କାରକ—(ତୃତୀୟା ବିଭକ୍ତି) (ଗିନସେରେ,ତେ)

ମୋ'ଦ୍ୱାରା ଏହି କାମ ହେଲା	ଆଇଂ-ଆ ଗିନ(ଦେନ) ନି କାମ ଇପ୍ଲାନ୍
ମୁଁ ଯନ୍ତାରେ ମୂଢା ଧରିଛି	ଆଇଂ ଯନ୍ତା-ତେ କପେଙ୍ଗ୍ ସବ
ସେ ଡଙ୍ଗାରେ ନଦୀ ପାର ହେଲେ	ଆର୍‌ଅ ଡଙ୍ଗାତେ ନଇ ଆରିଆନ୍

୪ । ସଂପ୍ରଦାନ କାରକ—(ଚତୁର୍ଥୀ ବିଭକ୍ତି) (ତେ,କତେ)

ଭୋକିଲା ଲୋକକୁ ଭାତ ଦିଅ	ଆ'ର ଭିଲପ୍ଲାନ୍‌ତେ ଚଣ ଡ଼ଂପୁଁ
ଭିକାରୀକୁ ପଇସା ଦିଅ	ଭିକାରୀତେ ପଇସା ଡଂପୁଁ
ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀଙ୍କୁ ସରକାର ଭତ୍ତା ଦେଉଛନ୍ତି	ବୁଢ଼ା ଆଉ କାଣ୍ଡାଇ୍ କତେ ସରକାର ବତ୍ତା ଡଟଙ୍କେକ

୫ । ଅପାଦାନ କାରକ—(ପଞ୍ଚମୀ ବିଭକ୍ତି) (ତା, ତାପୁନ୍)

ମୁଁ ଘୋଡ଼ା ଉପରୁ ପଡ଼ିଗଲି	ଆଇଂ ଗୋଡ଼ାତା ଲଉବନ୍
ଦାସ ଗଛରୁ ଆମ୍ବ ତୋଳିଲା	ସୁମୁସିଂତା ଦାସ ଅଲେ ଅରେନାନ୍
ମାପ ହଳଦିପାଣି ଠାରୁ ବହୁଦୂର	ମାପ ହଳଦୀପାଣି ତାପୁନ୍ ସୁଙ୍ଗେ ଲଙ୍କା

୬ । ଅଧିକରଣ କାରକ—(ସପ୍ତମୀ ବିଭକ୍ତି) (ଆ୍)

ବଣରେ ବାଘ ରହନ୍ତି	ବଣ-ଆ କଳକ୍ ରପ୍ଲାନ୍
ସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ାଯାଏ	ଇସ୍କୁଲ୍-ଆ ପାଠ ପଢ଼ାଇରେ
ପଡ଼ିଆରେ ପିଲାମାନେ ଖେଳନ୍ତି	ପାଦା-ଆ ଉଆଳକ ଏବଡ଼ାମ୍ଡ଼କ
ମାଠିଆରେ ପାଣି ଅଛି	କାଳସା-ଆ ଦା ଆସିକ

୭ । ସମ୍ବୋଧନ ପଦ—

ଆହେ ବାବୁ, ଆସ	ଏ ବାବୁ, ଅଆ
ହେ, ଶୁଣ	ଏ, ଅଁଗେଁ
ଆଲୋ, ହଇଲୋ ! (ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସମ୍ବୋଧନ)	ଏଲୋ
ଆରେ, ହଇରେ ! (ସ୍ତ୍ରୀର ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତି ସମ୍ବୋଧନ)	ଏଡେ
ଆରେ (ପୁଅକୁ ସମ୍ବୋଧନ)	ଏରେ
ଆଲେ (ଝିଅକୁ ସମ୍ବୋଧନ)	ଏଋଲେ

୮ । ଷଷ୍ଠୀ ବିଭକ୍ତି ଚିହ୍ନ—(ଆ ,କା)

ମୋ'ର	ଆଇଂ-ଆ
ଆମର	ନିଂ-ଆ
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର	ନିଂ-ୟୁଁାର
ତୁମର	ଆପେ-ଆ
ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର	ଆପା ବାନକ୍-ଆ
ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର	ଆପେ-ୟୁ
ତାହାର	ଆର୍-ଆ
ସେହିମାନଙ୍କର	ଆରି-କା
ସେହି ଦୁହିଁଙ୍କର	ଆରିକିଆ ବାନକ୍-ଆ
ଏ'ଟା ମୋର ବାପର ଜମି	ନିୟ ଅବାଂ-ୟୁ । ବିଲର
ଏ'ଟା ଆମ ବାପମାନଙ୍କର ଗ୍ରାମ	ନିୟ ଅବାଂଇକା ଗାଁରଖି
କୁକୁରର ଚୁରୋଟି ଗୋଡ଼ ଅଛି	ସେଲର୍-ଆ ଗାଣ୍ଡାମୁଇଂ ଇଜାଂଡ ଆସିକେ

ବଚନ

(୧) ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷାରେ ସଂସ୍କୃତ ଓ ଅନେକ ଆଦିବାସୀ ଭାଷାପରି ତିନିଗୋଟି ବଚନର ବ୍ୟବହାର ଅଛି । ଏକ ବଚନରେ ମୂଳ ଶବ୍ଦର

କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ (୨) ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ମୂଳ ଶବ୍ଦ ଆଗରେ "ଅମ୍ବାଟ" (ଦୁଇ) ଲଗାଇ ଦ୍ୱିବଚନାର୍ଥକ କରାଯାଏ । ଯଥା—

ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଚାଲୁଛନ୍ତି	ଅମ୍ବାଟ ତେଅ ତାଇଂକକଆ
ବାଘ ଦୁଇଟି ଧାଉଁଛନ୍ତି	ଅମ୍ବାଟ କଳକ୍ ଗଠକର-କଆ
ଭାଲୁ ଦୁଇଟି ଉଇ ଖାଉଛନ୍ତି	ଅମ୍ବାଟ ବାନାଏ ଟାକୁ ଜମକ-କଆ
କୁକୁର ଦୁଇଟି ଭୁକୁଛନ୍ତି	ଅମ୍ବାଟ ସେଲକ ବପକ-କଆ

(୩) ପୁଣି, ଅନ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ବିଶେଷ ଶବ୍ଦରେ "କଆ" ଲଗାଇ ଦ୍ୱିବଚନ କରାଯାଇପାରେ । ଯଥା—

ଏକ ବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ
(ଘୋଡ଼ା) ତେଅ	ତେଅ-କଆ
(ବାଘ) କଳକ	କଳକ-କଆ
(ଭାଲୁ) ବାନାଏ	ବାନାଏ-କଆ
(କୁକୁର) ସେଲକ	ସେଲକ-କଆ

କର୍ତ୍ତା ଶବ୍ଦରେ "କଆ" ଲଗାଇ ଦ୍ୱିବଚନ କରାଯିବ ଏବଂ କ୍ରିୟା ଶବ୍ଦରେ ଅନୁରୂପ "କଆ" ଯୋଗ କରାଯିବ ।

(୪) ବହୁ ବଚନରେ କର୍ତ୍ତା ଶବ୍ଦରେ "କ" ଯୋଗ କରାଯାଇ କ୍ରିୟା ଶବ୍ଦରେ ମଧ୍ୟ "କ" ବ୍ୟବହୃତ ହେବ । ଯଥା—

ଘୋଡ଼ାମାନେ ଚାଲୁଛନ୍ତି	ତେଅ-କ ତାଇଂ-କ
ବାଘମାନେ ଧାଉଁଛନ୍ତି	କଳକ-କ ଗଠକର୍-କ
ଭାଲୁମାନେ ଉଇ ଖାଉଛନ୍ତି	ବାନାଏ୍-କ ଟାକୁ ଜମ୍-କ
କୁକୁରମାନେ ଭୁକୁଛନ୍ତି	ସେଲକ୍-କ ବପ୍କ-କ

ସାଧାରଣ ନିୟମ—

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ—ନିୟମରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ଦ୍ୱିବଚନରେ କର୍ତ୍ତା ଏବଂ କ୍ରିୟା ଶବ୍ଦ ସହିତ "କଆ" ଏବଂ ବହୁବଚନରେ "କ" ଯୁକ୍ତ ହେବ ।

ପୁରୁଷ

ପୁରୁଷ	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁବଚନ
(ପ୍ରଥମ) ମୁଁ ଆଇଁ	ଆଇଁ୍	ଲାଂବା-ବାନକ୍	ଲାଂ
(ଦ୍ୱିତୀୟ) ତୁମେ,	ଆମ୍	ଆପେ	ଆପେରକ
ତୁ	ଆମ୍		
(ତୃତୀୟ) ସେ	ଆର	ଆରକଆ	ଆରକ
ଆର			

କର୍ତ୍ତାର ପୁରୁଷ ଭେଦରେ କ୍ରିୟା-ପଦର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ଯଥା—

(ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ) ମୁଁ ପଢ଼ୁଛି ଅଇଁ ପଡେକେ
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ପଢ଼ୁଛୁ ଲାଂବା-ବାନକ୍ ବା-ପଢ଼େକେ
ଆମ୍ଭେମାନେ ପଢ଼ୁଅଛୁ ଲାଂ ନେ-ପଢ଼େକେ

(ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ) ତୁ ପଢ଼ୁଅଛୁ ଆମ ଏ-ପଢ଼େକେ
ତୁମେ ଦୁହେଁ ପଢ଼ୁଅଛ ଆପା-ବାନକ୍ ଆ-ପଢ଼େକେ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ପଢ଼ୁଅଛ ଆପେରକ ଏ-ପଢ଼େକେ

(ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ) ସେ ପଢ଼ୁଅଛି ଆର ପଡେକେ
ସେ ଦୁହେ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ଆରକଆ ପଢ଼େକଆ
ସେମାନେ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ଆରକ ପଢ଼େ-କ

ଅବ୍ୟୟ

୧ । ସଂଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ (conjunction)—

ମଧ୍ୟ, ହିଁ (also) କଲ
ଓ, ଏବଂ (and) ଓ, ଆଉ
ପୁଣି, ପୁନଶ୍ଚ ମେକର୍ଣ୍ଣା

୨ । ବିଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ—

କେବଳ, ଏକା, ଏକୁଟିଆ	ମିଣ୍ଡକ
କିନ୍ତୁ, ମାତ୍ର	ଜୁ

୩ । କାଳବାଚକ ଅବ୍ୟୟ –

ଏକ୍ଷଣି, ଏବେ, ବର୍ତ୍ତମାନ	ଏକ୍ଳିଙ୍ଗ
କେବେ	କାନ୍ତି ବଳ ତେ
ସର୍ବଦା	ସୁବୁଦିନ
ଆଜିକାଲି	ଟମେନ ମିସିଂତେବ୍, ତେବ୍ମିସିଂ (ମିସିଂ-ଆଜ) (ତେବ୍-କାଲ)
ପରେ	ମପ୍ୟାଙ୍ଗ ମଟେରେଂ (ମପ୍ୟାଙ୍ଗ-ପଅରଦିନ) (ମଟେରେଂ-ଅପର ଦିନ)
ଦୈନିକ, ପ୍ରତିଦିନ	କାଆସେ

୪ । ଖାପ୍ସାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ –

ପୁନଃ ପୁନଃ, ବାରମ୍ବାର, ଥରକୁ ଥର, ପୁଣିପୁଣି, ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ, ଘଡ଼ିକୁ ଘଡ଼ି	ଗଣି ଗଣିତେ

୬ । ନିଷେଧାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ—

ନାହିଁ (No)	ଜେନା
ନାହିଁ (ନିକଟରେ ନାହିଁ) (do not have)	ଜତେ
କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ଜତେ
ମୋ' ପାଖରେ କିଛି ନାହିଁ	ଆଇଁ-ଆ ସାମୁନ୍ୟା କିଛି ଜତେ

୭ । ବିକଳ୍ପାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ –

ନଚେତ୍, ନ ହେଲେ ଅବା, ବା	ନାଏଲେ

୮ । ପରିମାଣସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ—

ଯେତେ	ଜେତେ
କେତେ	କେତ
ଏତେ, ଏତକ	ବୁଲୁଂ
ଯେତିକ	ଜେତିକ
ସେତିକ	ସେତିକ

୯ । ଉପମାନସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ—

ଭଳି, ପରି, ପ୍ରାୟ, ଯଥା—	ସାମାନ ଡେଗାନ୍ଂ (ସମ ପରି-ସମଆ ଡେଗାନ)
ଏପରି	ନୁଡିଣ୍ଂ
ଯେପରି	ଏରେଡେଗାନ୍ଂ
କିପରି	ସୁଡିଣ୍ଂ
ତା'ପରି	ଆରିଡେଗାନ୍ଂ

୧୦ । ହେତୁ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ—

ଯେଣୁ ତେଣୁ, ସୁତରାଂ ଏଣୁ, ଅତଏବ	ଏତେ

(ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ । ତୁ ଦୋଷ କରିଛୁ, ଏଣୁ ମାଡ଼ ଖାଇବୁ. ଆମ୍ ଦୁସ ମେଙ୍କପସେରେ, ମାଡ ମିଜମ—ତୁ ଦୋଷ କରିଛୁ, ମାଡ଼ ଖାଇବୁ । ଏଠାରେ 'ଏଣୁ'ର ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା ନାହିଁ ।)

୧୧ । ପ୍ରଶ୍ନ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ —

କ, ଚିକ = ଣ (ଯଥା : ତୁ ଯିବୁ କ ? = ଆମ୍ ଅନା-ଣ)	
ପଗ=ପଗ (ଯଥା : ତୁ ଖାଇବୁ ପଗ ? = ଆମ୍ ମୁଲ୍‌ରେ ପଗ	
କେଉଁ	ମାଂଡ଼
କାହିଁକ	ଢ-ଚେ
ଡ	ଚ (ମୁଁ ଚ ଯିବ = ଆଇଁ ଚ ଅନା)

୧୨ । ସ୍ଥାନ ବାଚକ ଅବ୍ୟୟ—

ପାଖରେ	ସାମୁନ୍ୟାଂ
ସାମନାରେ	ଆଗ୍‌ଲେଡା
ପଛରେ	କନମିଂଡା (କିନବ୍ = ପିଠି)
ଉପରେ	ଆଁକାଂଡେ
ତଳେ	ଲକାଡେ
ଗୃହଆଡ଼େ	ବେଡ଼ାମିଂ
ଭିତରେ	ଆଲୁଂଡେ
ବାହାରେ	ବାଇ୍‌ଡେ
ସଙ୍ଗରେ	ଡିଲୁଂ

କ୍ରିୟାପଦ ଓ ପ୍ରୟୋଗ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
(ଫଳ) ଖାଇବା	ଜମ୍	ନାଚିବା	କି କି
(ଅନ୍ୟ) ଖାଇବା	ଜର୍	ଗାଇବା	ଗୀତଯୁଂ
(ଗୁଣ୍ଡ ଜନଷ)			
ଖାଇବା	କପ୍	ବଜାଇବା	ବୁ
ପିଇବା	ଉର୍	ଧରିବା	ସବ୍
ଗିଳିବା	ନ୍ୟ	ରହିବା	ରଏନ୍

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଅାଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
କାମୁଡ଼ିବା	କେଡ଼ାବ୍	ମାଗିବା	ବାଗ୍ନା
ଦେଖିବା	ନ୍ୟମ୍ବ୍	ହେବା	ମିନ୍, ଇୟ୍ନାନ୍
ଶୁଣିବା	ଅଙ୍ଗ୍		
ଶୁଙ୍ଘିବା	ଶୁଂଘି	ହେବ	ମିନା
ଖାଇବା	କୁୟ୍ନାନ୍	ହେଲ	ଇୟ୍ନାନ୍
ଦେବା	ଢ଼ିଂ	ନହେଲ, ନହେବ	ଆ-ଇୟ୍ନାନ୍
		ନାହାନ୍ତି	ଆଇରେକେ
ନେବା	ଡ, ଗର୍	ହେଲ ନାହିଁ ଆଉ ଟିକିଏ ଭଲ କର କର	ଆ-ଇୟ୍ନାନ୍ ଆଉ କୁଇତା ଢ଼ଅ କିବେ
ରଖିବା	ଢ଼ନ୍	କହିବା	ଗାନ୍ନାଏ୍
ଆଣିବା	ଅଣ୍ଡ୍ରୁ	କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା	ଗାତା
କରିବା	କିବ୍	କିଣିବା	ସଁଗାଁ
ଆସିବା	ଡେଇନ୍	ବିକିବା	ଆପ୍ସଁଗାଁ
ଯିବା	ଅନ୍	ଲଗାଇବା, ଲେପିବା	ଅଗ୍ରେ୍
ଗୁଳିବା	ଡାଇଙ୍ଗ୍	ହସିବା	ଲାଗକେ
ଖେଳିବା	ଏବେଡ଼ମଡ	କାନ୍ଦିବା	ଜେକ
ପାଇବା	କୁଇ	ପଳାଇବା	ଡୁଙ୍ଗ
ପାଇଲ	କୁଇଆନ	(ଫୁଲ) ଫୁଟିବା	ଏଗ୍ରକ
ଉଠିବା	ବୁଡ, ବୁଲୁନା	ଡରିବା	ବେତଙ୍ଗ
ଉଦଗ୍ର ହେବା	ଡେଇନ	ହଜିବା	ଅଜେଆନ
ସନ୍ଧିବା	ସଏ	ମିଳିବା	ମେଳେଆନ
ମାରିବା	ବୁଜ	ଉଡ଼ିବା	ଜଉଡ଼ି
ମାରିଲ	ଆବୁଜ	ଗୁଡ଼ିବା	ଗୁଡେଅ
ମାରିବ	ଆବୁଜେ	ଭୁଲିବା	ବାଣାମ୍
		ମରିବା	ଗଜ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଆରମ୍ଭ କରିବା	ବାଲ୍ଲଗେନା
ଆଜ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ କରିବା	ମିସିଂ ପଢ଼ା ବାଲ୍ଗେନା
ଏବେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରିବା	ଏକଲଂ (ଏକ୍ଷଣି) ଗାତା ବାଲ୍ଲଗେନା
ବାନ୍ଧିବା	ତର୍
ବସା ବାନ୍ଧିବା	ସିଢେର
ଗାଳି ଦେବା	ଲେଲେଯାନ
ଲାଗିବା	ଲାଗ୍
ଟାଣିବା	ଡଗା
ଛଡ଼ଦେବା	ଡନା
ପଡ଼ିବା	ଗୁର୍
ପଡ଼ିଲା	ଗୁର
ପଡ଼ିବ	ଗୁମୁରେ
ଗଛରୁ ଫଳ ପଡ଼ିଲା	ସୁମୁସିଂ-ତା ବଲ୍ଲାକୁ ଗୁର
ହାତରୁ ପଡ଼ିବା	ମକାଁଗାଁ
ହାତରୁ ପଡ଼ିଲା	ଅକଗାନ୍
ବଙ୍କାଇବା	ବାଗେମ୍ ଡମ୍
ଚମକିବା	ଡଟମେ
ଭାଙ୍ଗିବା	ବାପ୍ଠୁ
ଡେଇଁବା	ଡର
ଫେରିବା	ପେରେଅ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଘେଷେଇ କରିବା	ବାଗଳେନା
ବାଢ଼ିବା, ପରଶିବା	ଛାଛାଯେ
ଶୋଇବା	ଲେବେ
ମୁଁ ଶୋଇଲି	ଆଇଁ ଲେବେର
ଘୁମାଇବା	ମାକୁର୍ଡେ
ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା	ମୁନକାପ୍ୟେନ
ଗୁହ୍ମାଁବା	ବାଲନେ
ଦେଖିବା	ଲଂସେରେ
ମିଶାଇବା	ମେସାଇ
ଜନ୍ମ କରିବା	ଜନମ୍ କବାନ୍
ଲୁଚାଇବା	ସବାର
ମିଛ କହିବା	ବଣ୍ଡେ
ଚଢ଼ିବା	ବାଡ୍ଡେନା
ଓହ୍ଲାଇବା	ବା-ବଡ୍ଡେ
ହଲିବା	ଡମଲେନା
ଚିପିବା	ଚିପି
ଗୋଡ଼ାଇବା	ସାଙ୍ଗେଡ୍ଡେ
ହାଣିବା	ଡେଜ
ଧାନ କାଟିବା	ଗାର
ବଥାଇବା	କାସୁକେ
ଠିଆହେବା	ଡଙ୍ଗନ
ବସିବା	ଡକନା
ତୁ ବସ	ଆମ ଡକନା
ଆପଣ ବସନ୍ତୁ	ଆପା ଡକନାପା
ତୁମେ ବସ	ଆପେ ଡକନାପେ
ମୁଁ ବସିଲି	ଆଇଁ ଡ-କୁଆନ୍

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ	ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜଗିବା	ଜଗେ	ମୁଁ ବସିବି	ଆଇଁ ଡ-କନା
ଗୈଠ କରିବା	ସୁର୍‌ମା	ଭାବିବା	ବାବେୟୁର
ବୁଡ଼ିବା	ବୁଡ଼ିଆନ୍‌	ମୁଁ ଭାବିବି	ଆଇଁ ବାବେକେ
ଭାସିବା	ଉୟୁନାନ	ଚରିବା	ସା-ଯେ
ଗାଧୋଇବା	ଚିଆଁଲେ, ଉଆଡାଗ	ବିହନ ବୁଣିବା	ବିଅନ ବଇରେ
ମୁଁ ଗାଧୋଇଲି	ଆଇଁ ଚିଆଁଲେନା		
		ମୋଡ଼ିବା, ଚିପୁଡ଼ିବା	କେମ୍‌ସରଜ
ଫାଟିବା	ପାଗାନ୍‌	ଧୋଇବା	ଗୁସି ଡନା
ଫୁଟିବା	ବିଗ	ପୋଛିବା	ପୁଛି ନା
ଫୁଲ ଫୁଟିଛି	ବିସିଂ ରିକ୍‌ସେକେ		
		ଶୁଖାଇବା	କପ୍‌ସରେ
ଫୁଲ ଫୁଟିଲା	ବିସିଂ ବିଗ	ଜମାଇବା, ଏକଣ୍ଠ କରିବା	ଭୁଲାଆଇ (ଟୋଳିବା)
ଫୁଲ ଫୁଟିବ	ବିସିଂ ମେବିଗେ		
ତିଆରି କରିବା	ବନାଇ	ପଠାଇବା	କନେ
ଖୋଳିବା	କାମଣାଓଁ	ଦୌଡ଼ାଇବା	ଡାନେ
ଜାଳିବା, ପୋଡ଼ିବା	ଲପ୍‌ତରେ	ଚେଷ୍ଟା କରିବା	ଚେଚରେଷ୍ଟା କବେ
ଲିଭାଇବା	ଅବ୍‌ଗଜେ	ଓଳେଇବା	ଜଗଜଗେ
ନିଆଁ ଜଳୁଥିଲା, ମୁଁ ଲିଭାଇଲି	ଲଲଇ ଲଗେରେ, ଆଇଁ ଅବ୍‌ଗଜ	କୁଟିବା	ଡୁଙ୍ଗୁଂଏ
		ଡାକିବା	ଡାକେ
(ଚଟି) ଲଗାଇବା	ଅ-ରିଜ	ପିନ୍ଧିବା	ଆଣ୍ଡିଞ୍ଜା
ଉପାଡ଼ିବା	ଜାଗେ	ରାଗିବା	ଲେୟ,ଚଳେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
କଅ ନବା	କଅଁ ନାଓ୍
ଥଣ୍ଟା କରିବା	ଆଣ୍ଟା ଖାଢାଓ୍
ବାଡ଼ ବେଢ଼ିବା	ବାଳସିଂ ବଳଓ
ଶିଖିବା	ସଜ
ଜାଣିବା	କଙ୍ଗ
ଖୋଳିବା	ଲଇ
ପଠାଇବା	କନ୍
ପୋଷିବା, ପାଳିବା	ଉଷି
ପୋଷୁଛୁ, ପାଳୁଛୁ	ଉଷିକେ
ବନ୍ଧି କର	ଆପସଙ୍ଗାପେ
ପାରିବା	ଇରିମା
ଗୋଡେଇ କରିବା	ଗଳାଇ
ବନ୍ଧନ ବୁଣିବା	ବର୍
ଘାସ ବାଛୁବା	ଡେଞ୍ଜଲକ
(ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ) ବାଛୁବା	ବାରିଆ (ବାରିବା)
ଧୋଇବା	ଗୁଇଦାଗ
ମୁହଁ ଧୋଇବା	ଆମର୍
ହାତ ଧୋଇବା	ଗୁଇଟେ
ଧାନ ମାପିବା	ଚାଙ୍ଗ
ମାପିଦେବ	ଚାଂଙ୍ଗେ
ଶିଖାଇବା	ଚାମାନ୍

କ୍ରିୟାର ରୂପ ଓ କାଳ

ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କଲାବେଳେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କ୍ରିୟାର ରୂପ ଓ କ୍ରିୟାର କାଳ ନେଇ କଛୁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । ଏଣୁ କେତେକ ସାଧାରଣ ନିୟମ ଓ ଗୋଟିଏ କ୍ରିୟାର ବିଭିନ୍ନ କାଳ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଉଦାହରଣ

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୃଷ୍ଠାଗୁଡ଼ିକରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏଥିରୁ କେତେକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଉଦାହରଣ ଏବଂ ସ୍ଥୂଳ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ଯଥେଷ୍ଟ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

କ୍ରିୟାର ରୂପ

(Prefix & Suffix Rules)

(୧) ନିୟମ

କର୍ତ୍ତାର ରୂପ ଅନୁସାରେ ଏବଂ ଧାତୁ 'ଅ'କାର ବା 'ଇ' କାରରେ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିଲେ କ୍ରିୟା ପଦର କିପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ 'ଡେ' ଏବଂ 'କେ' Suffixi (ଅନ୍ତଃଯୋଜକ) ଯୁକ୍ତ ହେବ ତାହା ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଉଦାହରଣରୁ ବୁଝାଯିବ—

ମୂଳ ଧାତୁ	ଆଇଁ	ହିଂବା ବାନକ୍	ହିଂ
ଅନ୍ (ଯିବା)	ଅନ୍ଡେ଼	ବା-ଅଣ୍ଡେ	ନ-ଅଣ୍ଡେ
ଜମ୍ (ଖାଇବା)	ଜମକେ	ବା-ଜମକେ	ହ-ଜମକେ
ଅବଡ଼ମ (ଖେଳିବା)	ଅବଡ଼ମଡେ଼	ବା-ଅବଡ଼ମଡେ଼	ନ-ଅବଡ଼ମଡେ଼
ବାନାଏ୍ (ତିଆରିବା)	ବନାଏକେ	ବା-ବାନାଏକେ	ନେ-ବାନାଏକେ
କାପ (କରିବା)	କାପ-କେ	ବା-କାପକେ	ହ-କାପକେ
ଌଂ (ଦେବା)	ଌଂ-କେ	ବା-ଦଂକେ	ହ-ଌଂକେ
ଗଗ (ନେବା)	ଗଗ-ଡେ଼	ବା-ଗଗଡେ଼	ନ-ଗଗଡେ଼
ଡେ଼ନ (ଆସିବା)	ଡେ଼ନଡେ଼	ବା-ଡେନଡେ଼	ନେ-ଡେନଡେ
ଡ଼ନ (ରଖିବା)	ଡ଼ନଡେ଼	ବା-ଡ଼ନଡେ଼	ନୁ-ଡ଼ନଡେ଼
ଅର୍ନ (ଆଣିବା)	ଅରନଡେ଼	ବା-ଅରନଡେ଼	ନ-ଅରନଡେ଼
ନ୍ୟପ୍ଲ (ଦେଖିବ)	ନ୍ୟପ୍ଲ-କେ	ବା-ନ୍ୟପ୍ଲକେ	ହ-ନ୍ୟପ୍ଲକେ
ଅଙ୍ଗ (ଶୁଣିବା)	ଅଙ୍ଗକେ	ବା-ଅଙ୍ଗକେ	ନ-ଅଙ୍ଗକେ

ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷାରେ

କ୍ରିୟାର କାଳ

ଉଦାହୃତ କ୍ରିୟା : ଅନ୍ (ଯିବା)		ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳ			ଭୂତ କାଳ			ଭବିଷ୍ୟତ କାଳ			
		ନିତ୍ୟ ପ୍ରବୃତ୍ତ ବା ବିଶୁଦ୍ଧ ବର୍ତ୍ତମାନ	ଅସମ୍ପନ୍ନ ବର୍ତ୍ତମାନ Present Continuous	ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୀପ ଭୂତ ବା ପ୍ରାଗ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ Present Perfect	ବିଶୁଦ୍ଧ ଭୂତ	ପ୍ରାଗ୍ ଭୂତ Past Perfect	ଅସମ୍ପନ୍ନ ଭୂତ Past Continuous	ବିଶୁଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ	ପ୍ରାଗ୍ ଭବିଷ୍ୟତ Future Perfect	ଅସମ୍ପନ୍ନ ଭବିଷ୍ୟତ Future Continuous	
ପୁରୁଷ (PERSON)	ଅନୁଜ୍ଞା ବା ଆଦେଶ (Imperative) ତୁ ଯା', ସେ ଯାଉ ଇତ୍ୟାଦି	ମୁଁ ଯାଏ	ମୁଁ ଯାଉଅଛି	ମୁଁ ଯାଇଅଛି	ମୁଁ ଗଲି	ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ମୁଁ ଯିବି	ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ମୁଁ ଯାଉଥିବି	
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ											
ମୁଁ (ଆଇଂ)	+	ଆଇଁ ଅନ୍‌ଡ଼େ	ଆଇଁ ଅନ୍‌ଡ଼େ	ଆଇଁ ଅନ୍-ଚେରେ	ଆଇଁ ଅନ୍-ଅ (ଅନ)	ଆଇଁ ଅନ୍-ଚେର	ଆଇଁ ଅନ୍-ଗନମାନ୍ (ଅଙ୍ଗନମାନ୍)	ଆଇଁ ଅନ୍-ଆ	ଆଇଁ ଅନ୍-ଚେନା	ଆଇଁ ଅନ୍-ଗନମା (ଅଙ୍ଗନମା)	
ଆମେ ଦୁହେଁ (ନିଂବା ବାନକ୍)	+	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅନ୍‌ଡ଼େ	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅଙ୍ଗ-ନମ୍‌ଡ଼େ	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅନ୍‌ଚେରେ	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅନ	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅନ୍‌ଚେରେ	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅଙ୍ଗନମାନ୍	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଆନା (ବାନା)	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅନ୍‌ଚେନା	ନିଂବା ବାନକ୍ ବା-ଅଙ୍ଗନମା	ନି[illegible] ବା[illegible]
ଆମ୍ଭେମାନେ (ନିୟଂ)	+	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍‌ଡ଼େ (ନଣ୍ଡେ)	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍‌ଗ- ନମ୍‌ଡ଼େ (ନଙ୍ଗନମ୍‌ଡ଼େ)	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍‌ଚେରେ	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍-ଅ (ନନ)	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍‌ଚେର (ନନ୍‌ଚେର)	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍‌ଗନମାନ୍ (ନଙ୍ଗନ-ମାନ୍)	ନିୟଂ ନ ଅନ୍-ଆ (ନନା)	ନିୟଂ ନ-ଅନ୍‌ଚେନା (ନନ୍‌ଚେନା)	ନିୟଂ ନ-ଅଙ୍ଗନମା (ନଙ୍ଗନମା)	ନି[illegible] ନ[illegible] ([illegible]
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ											
ତୁ (ଆମ୍)	ଆମ୍ ଅନ୍-ଆ (ଅନା)	ଆମ୍ ମ-ଅନ୍-ଡ଼େ (ମଣ୍ଡେ)	ଆମ୍ ମନ୍‌ଡ଼େ	ଆମ୍ ମ-ଅନ୍-ଚେରେ (ମନ୍‌ଚେରେ)	ଆମ୍ ମ-ଅନ୍-ଅ (ମନ)	ଆମ୍ ମନ୍‌ଚେର (ମ-ଅନ୍-ଚେର)	ଆମ୍ ମଙ୍ଗନମାନ୍ (ମ-ଅନ୍-ଗନମାନ୍)	ଆମ୍ ମନା (ମ-ଅନ୍-ଆ)	ଆମ୍ ମନ୍‌ଚେନା (ମ-ଅନ୍-ଚେନା)	ଆମ୍ ମଙ୍ଗନମା (ମ-ଅନ୍-ଗନମା)	ଆମ୍ ମନ୍‌ଚେତାନ୍ (ମ-ଅନ୍-ଚେତାନ୍)
ତୁମେ ଦୁହେଁ (ଆପେ)	ଆପା-ବାନକ୍ ଅନାପା	ଆପା-ବାନକ୍ ଅନାପା (ଅନ୍-ଆପା)	ଆପେ ଏ-ଅଣ୍ଡେ (ଏ-ଅନ୍-ଡେ)	ଆପେ ଏଅନ୍‌ଚେରେ (ଏ-ଅନ୍-ଚେରେ)	ଆପେ ଏଅନ (ଏ-ଅନ୍-ଅ)	ଆପେ ଏ ଅନ୍‌ଚେର (ଏ-ଅନ୍-ଚେର)	ଆପେ ଏ-ଅଙ୍ଗନ-ମାନ୍ ଏ-ଅନ୍-ଗନ୍‌ମାନ	ଆପେ ଏଅନା (ଏ-ଅନ୍-ଆ)	ଆପେ ଏ-ଅନ୍‌ଚେନା (ଏ-ଅନ୍-ଚେନା)	ଆପେ ଏ-ଅଙ୍ଗନମା (ଏ-ଅନ୍-ଗନମା)	ଆପେ ଏ-ଅନ୍-ଚେତାନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ (ଆପେରକ)	ଆପେରକ ଅନା-ପେ	ଆପେରକେ ଅନାପେ	ଆପେରକ ଏ-ଅଣ୍ଡେ	ଆପେରକ ଏ-ଅନ୍‌ଚେରେ	ଆପେରକ ଏ-ଅନ	ଆପେରକ ଏ ଅନ୍‌ଚେର	ଆପେରକ ଏ ଅଙ୍ଗାନ-ମାନ	ଆପେରକେ ଏ-ଅନା	ଆପେରକ ଏ-ଅନ୍‌ଚେନା	ଆପେରକ ଏ-ଅଙ୍ଗନମା	ଆପେରକ ଏ-ଅନ୍-ଚେତାନ୍
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ											
ସେ (ଆର)	ଆର ଅଣ୍ଡେମେ	ଆର ଅଣ୍ଡେ (ଅନ୍-ଡ଼େ)	ଆର ଅଣ୍ଡେ	ଆର ଅନ୍ ଚେରେ	ଆର ଅନ	ଆର ଅନ୍‌ଚେର	ଆର ଅଙ୍ଗନମାନ୍	ଆର ମନା	ଆର ମନ୍ ଚେନା	ଆର ମଙ୍ଗନମା	ଆର ଅନ୍-ଚେତାନ୍
ସେମ୍ବ ଦୁହେଁ (ଆରକଆ)	ଆରକିଆ ଅଣ୍ଡେମେ-କଆ	ଆରକଆ ଅଣ୍ଡେକଆ	ଆରକଆ ଅଣ୍ଡେକଆ	ଆରକଆ ଅନ୍‌ଚେରେ-କଆ	ଆରକଆ ଅନ-କଆ	ଆରକଆ ଅନ୍‌ଚେର୍-କଆ	ଆରକଆ ଅଙ୍ଗନମାନ୍-କଆ	ଆରକଆ ମନା-କଆ	ଆରକଆ ମନ୍‌ଚେନା-କଆ	ଆରକଆ ମଙ୍ଗନମା-କଆ	ଆରକଆ ଅନ-ଚେତାନ-କଆ
ସେମାନେ (ଆରକ)	ଆରକ ଅଣ୍ଡେମେ-କ	ଆରକ ଅଣ୍ଡେକ	ଆରକ ଅଣ୍ଡେକ	ଆରକ ଅନ୍‌ଚେରେ-କ	ଆରକ ଅନ-କ	ଆରକ ଅନ୍‌ଚେରେ-କ	ଆରକ ଅଙ୍ଗନ୍‌ମାନ-କ	ଆରକ ମନା-କ	ଆରକ ମନ୍‌ଚେନା-କ	ଆରକ ମଙ୍ଗନମା-କ	ଆରକ ଅନ୍ ଚେତାନ୍-କ

କକ (ନାଚବା) କକ୍-କେ ବା-କକ୍କେ ନ-କକ୍-କେ
ଗାଡା, ଗିଡା ଗାଡା-ବେ ବା-ଗାଡାକେ ନେ-ଗାଡାକେ
(କହିବା)

(୨) ନିୟମ

କର୍ତ୍ତା ସର୍ବନାମ ହେଲେ (ଯଥା—ମୁଁ, ଆମେ, ଆମ୍ଭେମାନେ, ତୁ, ତୁମେ, ତୁମ୍ଭେମାନେ, ସେ, ସେ ଦୁହେଁ, ସେମାନେ), କ୍ରିୟା ପଦ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ କର୍ତ୍ତାସୂଚକ ନିମ୍ନଲିଖିତ Prefix (ପ୍ରାକ୍ ଯୋଜକ) ଏବଂ ଅନ୍ତଯୋଗଜକ (Suffix) ଯୁକ୍ତ ହେବ ।

ପୁରୁଷ	ବଚନ	ସର୍ବନାମ ପଦ	ପ୍ରାକ୍ ଯୋଜକ (Prefix)	ଅନ୍ତଃ ଯୋଜକ (Suffix)
ପ୍ରଥମ	(୧)	ଆଇଂ	—	—ଓ୍ଡେ Present Continuous —ଓ୍ଡେ, —ତେରେ } Present —ଅ, —ତେର, —ଗନମାନ୍ } Past —ଆ, —ତେନା, —ଗନମା } Future —ଚେଁଡାନ୍ (ସାମ୍ଭାବ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ)
	(୨)	ନଂବା ବାନକ୍	ବା—	—ତନମ୍ତେଡ଼(Present Continuous Do (other Tense forms)

	(୩)	ସେଂ	ନ—	—ଉନମ୍ ତ୍ତେ Present (continuous)
				Do (Other Tense forms)
ଦ୍ୱିତୀୟ	(୧)	ଆମ୍	ମ—	Do
	(୨)	ଆପେ	ଏ—	Do
	(୩)	ଆପେଣକ	ଏ—	Do
ତୃତୀୟ	(୧)	ଆର	—	Do
	(୨)	ଆରକଆ	—	Do+କଆ
	(୩)	ଆରକ	—	Do+କ

(୩) **ନିୟମ** (For Suffix)

ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ନିୟମରୁ ଏହା ସୂଚିତ ହେବ ଯେ,

Simple Tense	
Pr. P. F.	(କ) କ୍ରିୟାର ତିନିଗୋଟି ବିଶୁଦ୍ଧ କାଳ (ଯଥା :— ବିଶୁଦ୍ଧ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଯାଏ,' ବିଶୁଦ୍ଧ ଭୂତ ମୁଁ ଗଲି ବିଶୁଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଯିବି) ରେ ଧାତୁରେ ତେ (ଇକାର ରେ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବା ଧାତୁରେ କେ), ଅ ଏବଂ ଆ ଯୋଗ କରାଯିବ ।
—ତେ } -ଅ -ଆ —କେ }	

Perfect Tense	
Pr. P. F.	(ଖ) କ୍ରିୟାର ପ୍ରାଗ୍ ବା ନିଷ୍ପନ୍ନ (Perfect) କାଳରେ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଭୂତ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ କାଳ (ଯାଇଅଛି, ଯାଇଥିଲି, ଯାଇଥିବି) ସୂଚାଇବା ପାଇଁ ଧାତୁରେ ଚେରେ, ଚେର, ଚେନା Suffix (ଅନ୍ତଃ ଯୋଜକ) ଯୋଗ କରାଯିବ ।
—ଚେରେ —ଚେନା —ଚେର	

Continuous Tense	
Pr. P. F.	(ଗ) କ୍ରିୟାର ଅସମ୍ପନ୍ନ (Continuous) କାଳରେ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଭୂତ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ କାଳ (ଯାଉଅଛି, ଯାଉଥିଲି, ଯାଉଥିବି) ସୂଚାଇବା ପାଇଁ ଧାତୁରେ Suffix ତେ (ଇକାର ରେ
—ତେ } ଗନମାନ୍-ଗନମା କେ }	

—ଗନ୍‌ମଣ୍ଡେ (କେ)
(1st. Person plurals)

ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବା ଧାତୁରେ କେ), ଗନମାନ୍ ଏବଂ ଗନମା ଯୁକ୍ତ ହେବ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ ଦ୍ୱିବଚନ ଏବଂ ବହୁବଚନ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଏବଂ ଆମ୍ଭେମାନେ) ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ Suffix ଡେ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଗନମ୍‌ଡ଼େ ଯୁକ୍ତହେବ ।

3rd person Addl. Suffix
Plural—କଆ
Multiple plural —କି

(ଘ) ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ଦ୍ୱିବଚନ (ଆରକଆ) ଏବଂ ବହୁ ବଚନ (ଆରକ) ରେ ସମସ୍ତ କାଳରେ additional suffix (ଅଧିକାନ୍ତ ଯୋଜକ) ରୂପେ କଆ ଏବଂ କି ଯୁକ୍ତ ହେବ ।

Possible Tense
—ଚେତାନ୍

(ଙ) କ୍ରିୟାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ (ଯଥା :—ଯାଇଥାନ୍ତି, ଯାଇଥାନ୍ତ, ଇତ୍ୟାଦି) Suffix ରୂପେ ଚେତାନ୍ ଯୁକ୍ତ ହେବ ।

———

ତୃତୀୟ ଭାଗ

ଅନୁବାଦ

ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନମସ୍କାର !	ଠାଙ୍କୁଣିଂ-ତେ ଜୁଆର୍
ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ନମସ୍କାର !	କା ବକବ୍‌ଏ-କତେ ଜୁଆର୍
ମୁଁ ତୁମ ଭାଷା ଶିଖିଅଛି	ଆମ୍ପିଁ ଆପେ-ଆ ଭାଷା ସଜ୍ ଟେକେ
ତୁମ ଭାଷାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା କି ?	ଆପେ-ଆ ବାଷାରେ ଗାତାବାର୍ତ୍ତା ନ୍ୟନା ରି ?
(ଆମ୍ଭେମାନେ ହେବା	ନ୍ୟଂ ଇୟୁାନ୍)
ପରସ୍ପରର ଭାଷା ଜାଣିବା ଉଚିତ (ଦରକାର)	ନିଜ ନିଜର ବାଷା ସସ୍ୟୁ ଦରକାର୍
ତୁମ ଭାଷା ଜାଣିଲେ, ତୁମ ସୁଖ ଦୁଃଖ, ଭଲ ମନ୍ଦ ମୁଁ ବୁଝି ପାରିବ	ଆପେୟୁା ଗାତାପେରେ (ବାଷା) ଙ୍କଁଗଁଜ, ଆପେୟୁା (ଜାଣିଲେ) ଦୁଃଖ ସୁଖ, ଡଅ ବାଗି ଆମ୍ପିଁ ବୋଝିଏ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ କାହାକୁ ଡରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ	ଆପେର୍ କ କଏତେ ବେତଙ୍ଗ୍‌ତେ ଦରକାର ଜେନା
ସବୁ ମନୁଷ୍ୟ ସମାନ	ଠାଙ୍କୁଣିଂ ମୁନୁଷକତ ସମାନ
ସରକାର ତୁମମାନଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଅନେକ କାମ କରୁଛନ୍ତି	ସରକାର ଆପେୟୁା ଡଅତେ ସୁବୁଇ କମ କପ୍‌କେକ ।
ତୁମେ ଏହିସବୁ କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କର ।	ଆପେ ଇନେ ସୁବୁଇ କମତେ ସାଆଜ୍ୟ କବେପେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ତୁମର ଘରଦ୍ୱାର, ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ପରିଷ୍କାର ରଖ	ଆପେୟ୍ମା ଇଂଞ୍ଜା ଆଉ ଦୁଆର ଗାଓଁ ପେରେକଲ ସାପା (ସଫା) ସୁତୁରା ଉନାପେ
ଏପରି କଲେ ରୋଗ ବୈରାଗ ହେବ ନାହିଁ	ନୁଷ୍ଣି କକପ୍ ଇପୁଁଜ ରୁଗ ଆଇରେ ଜେନା
ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଅ	ଜଆଳ କତେ ପାଠ ପଢ଼ାଏପେ
ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷିତା କରାଅ	ଜାଙ୍ଗ୍ ଡାଇକତେ କଲ (ମଧ୍ୟ) ପାଠ ପଢ଼ାଏପେ
ଏପରି କଲେ ତୁମ ଜାତିର ଉନ୍ନତି ହେବ	ନୁଉଣିଂ କକବ୍ ଇପୁଁଜ ଆପେୟ୍ମା ଜାତିପେରେ ଉନତି ମୀନା
ଗୃହ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ କାଠ ନାହିଁ	ଗୃସ କକବ୍‌ତେ ଜଲ ଏଡ଼େଜର
ଭୂମିହୀନଙ୍କୁ ସରକାର ଜମି ଦେବେ	ଯା'ର ଲକା ଜତେ ଆଗତେ ସରକାର ବଲ ଓମିନେ୍ୟକ
ବୁଢା ଆଉ ବୁଢ଼ୀଙ୍କୁ ସରକାର ଭତ୍ତା ଦେଉଛନ୍ତି	ବୁଢ଼ା ଆଉ କାଣ୍ଡାଇ କତେ ସରକାର୍ ବତ୍ତା ଓଙ୍କେକ
ଚାଲ, ତୁମ ଗାଁ ଦେଖିବାକୁ (ଆମେ) ଯିବା	କୁ, ଆପେୟ୍ମା ଗାଁ ପେରେ ନେ୍ୟନପୁ ନନା ।
ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ତୁମମାନଙ୍କର ଘର ସଫା ସୁତୁରା ଅଛି	ଆଇଂ ନ୍ୟପୁକେ, ଆପେୟ୍ମା ଇଞ୍ଜାପିରକ ସାପା ଆସିକେ
ଏପରି ରହିଲେ ତୁମର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ରହିବ	ନୁଣି ଏରପୁଂଜ ଆପେୟ୍ମା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଡଅ ରମଏନା ।
ଗାଈ ଗୋରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଦେଖାଦେଖି କର	ଅଳେଇଜ୍ କତେ କଲ ନ୍ୟପୁପେ ।
ଏହି କଥା ମାନି ଚଳିଲେ ତୁମର ଭଲ ହେବ	ଇନ୍ଦେ ଗାତା ଏମାନଆଜ ଆପେ-ଆ ଡଅ ମୀନା
ଈଶ୍ୱର ତୁମର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ	ଇସର ଆପେ-ଆ ଡଅ କବ୍‌ଡ଼େମେ

ଜୁଆଙ୍ଗ ଜାତି

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜୁଆଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ଅତି ପ୍ରାଚୀନ ଜାତି	ଜୁଆଙ୍ଗ ମୁଇଁଟ ସୁଟେ ଉରୁଣା ଜାତି
ଏମାନେ କେନ୍ଦୁଝର ଏବଂ ପାଲଲହଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳରେ ରହନ୍ତି	ଇନେକ କେନ୍ଦୁଝର ଆଉ ପାଲଲହଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳାତେ ରଏରେକ
ଜଙ୍ଗଲ ପାହାଡ଼ରେ ଏମାନେ ରହନ୍ତି	ଜଲ ଠଙ୍ଗଆତେ ଇନେକ ରଏରେକ
ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ମୋଟେ ପଚିଶି ତିରିଶ ହଜାର ହେବ	ଆପ୍‌କା ସଂଖ୍ୟାରେକ ଜମା ପଚିଶି ତିରିଶି ଅଜାର ମିନାକ
ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନ ଖାଇବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବେଶୀ ଲୋକ ମରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିକ ପିଲା ଜନ୍ମ ହେଉ ନାହାନ୍ତି	ଠିକ ଖାଦ୍ୟ ଆଉର୍‌କକଏତେ ଆପ୍‌କା ଭିତରେ ସୁଟେ ଲୋକକ ଗଜ୍‌କେକ, ଆଉ ସୁଟେ ଉଆଳକ ଜନମ ଆଇରେକ
ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ ଗୃହବାସରେ ମନ ଦେଉନାହାନ୍ତି	ଜୁଆଙ୍କ ଗୃହବାସତେ ମନ ଆଡ଼ିଙ୍ଗ-କକ
ସେମାନଙ୍କର ଜମି ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ କମ୍	ଆପ୍‌କା ଲକା କଲ ସୁଟେ ଅଳପ
ଏଣୁ ସେମାନେ ବଣରୁ ଆଣି ପିଠାଆଳୁ, ଆମ୍ବ, ପଣସ, ଆମ୍ବକୋଇଲି ଖାଆନ୍ତି ।	ଏତେ ଆରକ ଜଲତା ଅରନାନ୍‌କଜ ବାସାନ୍, ଅଲେ, ଅଳସମ, ଅଲେ ଉକୁଳମ ଜମତେକ
କେବେକେବେ ବଣରୁ ହରିଣ, କୁକୁଡ଼ା, ଠେକୁଆ ଆଦି ପଶୁପକ୍ଷୀ ଧରି ମାଂସ ଖାଆନ୍ତି	କେତେ କେତେ ବେଳେ ଜଲତା ମେରେଗ, ସକଏ, ଅଳଂ ନୁଉଣିଂ ପୁସୁ କନ୍ତେନ୍ ସାବାନ୍-କଜ ଆଏଡ଼ା ଜମ୍‌କେକ
ଏମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି କରିବାକୁ ହେବ	ଇନାନ୍‌ଡ଼ାକା ଉନତି କକବ୍‌ତେ ମୀନା
ସେମାନଙ୍କପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଭଲ ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ହେବ	ଆପ୍‌କା-ଲଗି ଆଗେଲ୍ ଭଅ ଖାଦ୍ୟ ଯୁଗାଡ଼୍ କକବତେ ମୀନା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ସେମାନଙ୍କ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ବସାଇବାକୁ ହେବ ।	ଆଗିକା ରୁଗ-ଆ ଚକିଚ୍ଛା ଲଗି ଡାକ୍ତରଖାନା ଡ଼ପ୍‌କପ୍‌ଡେ ମୀନା
ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଧିକ ସ୍କୁଲ ଖୋଲିବା ଦରକାର	ଶିକ୍ଷାଗି ଲଗି ସୁଙ୍ଗେ ଇସ୍କୁଲ ଝୁଲଡେ ଦରକାର
ସ୍କୁଲକୁ ଆସୁଥିବା ପିଲାଙ୍କୁ ଓଳିଏ ଖାଇବାକୁ ଦେବା ଦରକାର	ଇସ୍କୁଲ-ବ ଡେଙ୍ଗେକ ଉଆଳକଡେ ଓଳମୁଇଁ ଜରୁର୍‌ଡେ ଡଡ଼ଙ୍ଗଡେ ମୀନା
ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୁଧ ଏବଂ ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉ ଇତ୍ୟାଦି ଖାଇବାକୁ ଦେବା ଦରକାର	ଜାଙ୍ଗ୍‌ଡ଼ାଇକଡେ କଲି ଦୁଧ ଆଉ କୁଦୁ ଯାଉ ଜରୁର୍‌ଡେ ଡ଼ଡ଼ଙ୍ଗଡେ ମୀନା
ସେମାନଙ୍କୁ ଖେଳପଣ ସିଲାଇ, ଦଉଡ଼ି, ସିକା ଆଦି ତିଆରି କରିବା ଶିଖାଇବାକୁ ହେବ	ଆରକଡେ ଅଲଙ୍ଗନ୍, ଦାଉଡ଼ା, ଉଳାର୍ ବନାଏ୍‌ଡେ ଆପସଚଡେ ମୀନା
ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ସଡ଼କ, ବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି କାମରେ ଲଗାଇ ମୂଲ୍ ଦେବାକୁ ହେବ	କାମ୍ବୁଲକ୍-କଡେ ସରକାରି ସଡ଼କ, ବନ୍ଧ କାମଡେ ଲଗାଏ୍ ମୁଲ ଡଡଙ୍ଗ୍‌ଡେ ମୀନା
ଗ୍ରାମ ଓ ଘର ପରିଷ୍କାର କପରି ରଖିବାକୁ ହେବ ତାହା ସେମା- ଶିଖାଇବାକୁ ହେବ	ଗାଓଁ ଅଉ ଇଞ୍ଜା ସୁଉଣିଂ ସାପା ଉନୁନ୍‌ଡେ ମୀନା, ଏରେ ଆର- କଡେ ଆପ୍‌ସଚ୍‌ଡେ ମୀନା
ଗର୍ଭିଣୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କୁ ଶିଖାଇବାକୁ ହେବ	କାଣ୍ଡିଞ୍ଜ୍ ଜାଙ୍ଗ୍‌ଡ଼ାଇ ଆଉ ଉଆଳ-କା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ଆରକଡେ ଆପ୍‌ସଚଡେ ମୀନା
ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହିସବୁ କାମ କରିବା ଉଚିତ	ଆଗିକା ବିତରୁ ଶିକ୍ଷିତ କଙ୍ଗେର୍- କଡେ ଗଗଇପ୍ୟାଂନ୍‌ଜ ଇଞ୍ଜେ ଠାକୁଁଣି କମ କକବ୍‌ଡେ ମୀନା
ଏପରି କଲେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଜାତିର ଧୀରେ ଧୀରେ ଉନ୍ନତି ହେବ	ନୁଉଣିଂ କକବ୍‌ଇପ୍ୟାଂନ୍‌ଜ ଜୁଆଙ୍ଗ ଜାତିକା କୁଇକୁଇ ଉନତି ମୀନା

ଜୁଆଙ୍ଗ ଜାତିର ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜୁଆଙ୍ଗ ଲୋକଙ୍କର ଅନେକ ଭଲ ପ୍ରଥା ଅଛି	ଜୁଆଙ୍ଗ ଲୋକ-ଆ ସୁଟେ ଉଅ ପ୍ରଥା ଆସିକେ
ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଏକତା ଅଛି	ଆଗ୍ରିକା ସାମାଜିକ ଉକୁଡ଼ିଆ ଆସିକେ
ଜୁଆଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ଥା'ନ୍ତି	ଜୁଆଙ୍ଗକା ମିଣ୍ଡ୍ରିକ୍ ମିଣ୍ଡ୍ରିକ୍ ପ୍ରଧାନ ଆସିକେ
ଜାତିର ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ା ଲୋକମାନେ ପ୍ରଧାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବସି ଗାଁର ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝନ୍ତି	ଜାତିଆ୍ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ା ଲୁକକ ପ୍ରଧାନଆ ତିଲୁଂ ଉକୁଆନ କଜ ଗାଓଁଆ ଡ଼ିଅ ବାଗି ବୁଜକକ
କୌଣସି କଳି ଝଗଡ଼ା ହେଲେ ସେମାନେ ଦୁଇପକ୍ଷକୁ ମିଳାମିଶା କରାଇ ଦିଅନ୍ତି	କୌଣସି କଲେ କୁରମିଂପ୍ଲାନ୍ ଜ ଆରେକ ଦିପାଷ୍‌ଟେ ମିଳାମିଶା କବଟପେକ
ଏଣୁ ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ କୋର୍ଟ କଚେରୀକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ	ଏତେ ଜୁଆଙ୍ଗକ କୋର୍ଟ କଚରିବ ଆ-ଅନଡ଼େକ
ସର୍ବଦା ସତ କଥା କହିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ	ସୁବୁଦିନ ସତ ଗାତା ଗାତାଏ ଅଗ୍ରିକା ଅବ୍ୟାସ ଆସିକେ
ସେମାନେ ସତ କହିବାକୁ ଡରନ୍ତି ନାହିଁ	ଆରକ ସତ ଗାତାଏତେ ଆ-ବେତଙ୍ଗଡ଼େକ
ସେମାନେ ଖୁବ୍ ସାହସୀ	ଆରକ ସୁଟେ ସାଆସି ଲୁକକ
ଅଧରାତିରେ ମଧ୍ୟ ବଣଜଙ୍ଗଲରେ ଏକୁଟିଆ ଯିବାକୁ ଡରନ୍ତି ନାହିଁ	ଅଦରାତିତେ କଲ୍ ଜଲଟଙ୍ଗରେ ମିଣ୍ଡ୍ରିକ୍ ଅଙ୍ଗତେ ଆ-ବେତଙ୍ଗ ଡେକ
ବଣର ବାଘ ଭାଲୁ ହାତୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କର ଭୟ ନାହିଁ	ଜଲଆ କଳକ ବାନାଏ ହାତିକତେ କଲ୍ ଇନାନ୍‌କା ବେତଙ୍ଗ୍ ଜେନା
ସେମାନଙ୍କର ଏତେ ଅଭାବ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେବେ ଚୋରି କରନ୍ତି ନାହିଁ	ଆଗ୍ରିକା ଏତେ ଅବାବ୍ ଆସିରେମେ ସୁଦା କେବେ ଗୋର ଆ-କବଡ଼େକ ଜେନା

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜାତିର ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ମାନନ୍ତି	ଜାତିଆ ବୁଢ଼ାଲୁକକେତେ ଠାଙ୍କୁଣିଂ ମାନେକକ
ପର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ମା'ପରି ଦେଖନ୍ତି	ପରଆ କୁଣ୍ଡୁମତେ ବୁଇଆ ଡେଗାନିଂ ନ୍ୟସୁକକ
ନାଚି ଗାଇ ସେମାନେ ଜୀବନର ସବୁ ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯାନ୍ତି	କକ ଆଉ ଗିତପୁ-କନ୍ନ ଆରକ ଜୀବନ-ଆ ଠାଙ୍କୁଣିଂ ଦୁଃଖ ବାଣାଏରେକ
କିନ୍ତୁ ଏହି ସମାଜରେ କେତେ ଖରାପ ଚଳଣି ଅଛି	କିନ୍ତୁ ଇଞ୍ଜେ ସମାଜ-ଆ କତି ବାଗି ଚଳଣି ଆସିନେକ
ସେମାନଙ୍କର ପୁରୁଷ ଲୋକେ ପରିଶ୍ରମ କରନ୍ତି ନାହିଁ	ଆରକା କାମ୍ବୁଲକ୍‌କ କମ ଅ-କବ-କକ
ଗୃହବାସରେ ମନ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ	ଗୃସବାସତେ ମନ ଆ-ଡଙ୍ଗକକ
ଦିନସାରା ମଦ ଖାଇ, ପିକା ଟାଣି,	ଦିନଗୁଠା ମଦ ଉରକଜ, କାଳଆ
ଧୂଳି ଗୃହ ପଟେ ବସି ଗପ କରନ୍ତି	ସୁରୁରକଜ, ଧୂଳିଆ ବେଳାମି ଡକଆନକଜ ଗାଛାଏରେକ
ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ପିଲାଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର ଯତ୍ନ ନିଅନ୍ତି ନାହିଁ	ଜାଙ୍ଗାଡ଼ାଇ ଆଉ ଉଆଳି-ଆ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଉ ଶିକ୍ଷା-ଆ ଜତ୍ନ ଆ-ଗଗ୍‌-ଡ଼କ
ଏଣୁ ସେମାନଙ୍କର ସବୁବେଳେ ଅଭାବ ଲାଗି ରହେ	ଏତେ ଆରକା ସୁବୁବେଳେ ଅବାବ ଲାଗି ରଏରେ
ଜୁଆଙ୍ଗ ଜାତିର ଯୁବକ ଯୁବତୀ-ମାନେ ଏସବୁ ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡ଼ିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସମାଜର ଉନ୍ନତି ହେବ	ଜୁଆଙ୍ଗ ଜାତିଆ କଙ୍କେର୍ ସେଲ୍ଲନ-କ ଇଞ୍ଜେ ସୁବୁ ବାଗିଜ୍‌ ଅବ୍ୟାସ ଛାଡ଼ିଆକଜ ଆରକା ସମାଜଆ ଉନତି ମୀନା

ଚାଷ ବାସ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଆସ ଭାଇ, ତୁମ ଗାଁର ଚାଷ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା	ଡଆ, ବାଇ, ଆପେୟା ଗାଓ ଆ ଚାସ ବିସୟରେ ଗାଡାଓ ନନା
ଆଗରୁ ତୁମେମାନେ ଜମିକୁ ଖୋଳି ବିହନ ବୁଣୁଥିଲ	ଆଗିଲ ଆପେରକ ଲକାଡେ ଏଲାଯୁଜ ବିଅନ ଇବିଡ୍-ବନମାଭ୍
ସେହି ଜମିରେ ଖତ ଦେଉନଥିଲ	ଏରେ ଜମିଆଡେ ଇଡ୍ୟାଙ୍ଗ ଆମା- ଇଡଙ୍ଗ-ଡଙ୍ଗମାନ୍
ଏପରି କଲେ ଜମିରେ ଫସଲ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ	ଏରେଡ୍ଡେଗାନଂ କକପ୍ ଇୟୁାନଜ ଲକାଡେ କରଣି ଡଅ ଆଇରେ ଜେନା
ଏଣୁ ପ୍ରଥମେ ଜମିକୁ ଦୁଇ ତିନିଥର ଲଙ୍ଗଳରେ ଚାଷ କରିବାକୁ ହେବ	ଏଡେ ଆଗିଲ ଜମିଡେ ଦ ତିନ ଥର ସିନବ କରଣି କକବ୍ ଡେ ମୀନା
ସେହି ଜମିର ଘାସ ବାଛିବାକୁ ହେବ	ଏରେ ଜମିଆ ଗାସ ଡେଞ୍ଜିଲକଡେ ମୀନା
ଜମିରେ ଗୋବର ଖତ ଦେଇ ଆଉଥରେ ଚାଷ କଲେ ଖତ ମାଟି ସଙ୍ଗେ ମିଶିଯିବ	ଜମିଡେ ଯୁିଛାଂ ଡଡ଼ଙ୍ଗଇୟାନଜ ମେକର୍ତ୍ତା ଚାସ କକବଇୟାନଜ ଯୁିଛାଂ ଲଟବା-ଡିଲୁଂ ମେମେସେନା
ଏହି ପରି କଲେ ଜମି ଉର୍ବର ହେବ	ନୁଡ଼ଣିଂ କକବ୍-ଇୟାନଜ ଲକା ଉର୍ବର ମୀନା
ଭଲ ବିହନ ବାଛି ଜମିରେ ବୁଣ	ଡଅ ଏଜାଙ୍ଗ ବାରେ-ଇୟାନ୍ଜ ଲକାଡେ ବିହ୍ଯେ
ସରକାର ମଧ୍ୟ ବିହନ ଓ ସାର ଦିଅନ୍ତି	ସରକାର କଲି ବିହନ ସାର ଡକ୍କେକ
ଜମିରେ ଫସଲକୁ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର	ଲକାଡେ କରଣିବ ଡାକ୍ ମାଡ଼ାଏଡେ ମୀନା
ଧାନ ଫସଲ ବେଶୀ ପାଣି ଦରକାର କରେ	ବୁଆ କରଣି ସୁଗେ ଡାକ ଦରକାର କବ୍କେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଗହମ, ମାଣ୍ଡିଆ, ସୁଆଁ, ମକା ପାଇଁ କମ୍ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର	ଗଅମ, କୁଦୁ, ସୁଆଁ, ଜୁଆଣି ଲଗି କୁଛେ ଜ୍ ଡାକ୍ ମାଡ଼ାଏତେ ମୀନା
ଫସଲକୁ ବଣ୍ୟଜନ୍ତୁ ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ	କଇଣିତେ ଜଲଆ ପସୁକାଡା ରକ୍ଷା କକବତେ ମୀନା
ଏହି ବର୍ଷ ହାତି, ସମ୍ବର ଧାନ ଫସଲ ଖାଇଗଲେ	ଇନେ ବର୍ସ ଆଡ, ସେଗ୍ରମ ବୁଆ କଇଣି ଜମିନକ
ଘରେ ଧାନ ଓଳିଆରେ ରଖିଲେ ମୂଷା ଖାଇ ଦିଅନ୍ତି	ଇଞ୍ଜାଲେ ବୁଆ ଆଉଲିଆତେ ଉନନ୍-ଇସ୍ପାନ୍ଜ କଲେଂକା କପ୍‌ଟେକେ
ଏଣୁ ଧାନ ଅମାରରେ ରଖ	ଏତେ ବୁଆ ଅମାରତେ ଉନାପେ
ଫସଲରେ ପୋକ ଲାଗି କ୍ଷତି କରନ୍ତି	କଇଣିତେ ତେଅ ଲଗି କ୍ଷତି କପ୍‌ଟେକେ
ପୋକମରା ଔଷଧ ଦେଲେ ଫସଲ ଭଲ ହେବ	ତେଅମାଗ୍ ଅସ ଉଙ୍ଗ୍‌ଉଙ୍ଗ୍-ଇସ୍ପାନଜ କଇଣି ଉଅ ମୀନା
ଫସଲ ଭଲ ହେଲେ ଚାଷୀଭାଇମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ହେବ	କିଇଣି ଉଅ ଇସ୍ପାନ୍‌ଜ ଚାଷୀବାଇକୋ ଉନତି ମୀନା

ଜମି ସମସ୍ୟା ଓ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଜୁଆଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଖୁବ୍ କମ୍ ଜମି ଅଛି	ଜୁଆଙ୍ଗ୍‌କା ସୁଗେର ଅଳପ ଲକା ଆସିକେ
ଏଣୁ ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲ କାଟି ପୋଡ଼ୁଚାଷ କରୁଛନ୍ତି	ଏତେ ଆରକ ଜଲ ତେଜକଜ ପୋଡ଼ୁଚାଷ କପ୍‌କେକ
ପୋଡ଼ୁଚାଷ କରିବାରୁ ବହୁତ ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଛି	ପୋଡ଼ୁଚାଷ କିବ୍‌ଡେକ ଏତେ ସଂଗେ ଜଲ ନଷ୍ଟ ଇରେ
ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟ ହେଲେ ମାଟି ଧୋଇ ହୋଇଯାଏ	ଜଲ ନଷ୍ଟ ଇସ୍ପାନ୍‌ଜ ଲଟେବ୍ ଗୁଇଦାଗ୍ ଇରେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଆଜି ମଧ୍ୟ ବର୍ଷା ହୁଏ ନାହିଁ	ଆଉ କଲ ଗିମା ଆ-ଇରେ ଜେନା
ଏଣୁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ନଷ୍ଟ କର ନାହିଁ	ଏତେ ଜଲତେ ନଷ୍ଟ ଇକବର
ଯାହାର ଜମି ନାହିଁ, ସରକାର ତାକୁ ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି	ଯା'ର ଲକା ଜତେ, ସରକାର ଆରତେ ଲକା ଡଙ୍କେକ
ପଡ଼ିଆ ଜମିକୁ ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଟଙ୍କା, ବିହନ, ବଳଦ, ହଳ ଲଙ୍ଗଳ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମିଳିବ	ପୁଡ଼ିଆ ଲକାତେ କରିଗି କକବ୍‌ତେ ଟାଙ୍କା, ବଅନ, ଅଲେଇ, ସିନ ସାଆଜ୍ୟ କଲ ମେମେଳେନା
ତୁମ ଗାଁରେ ଜମି ପାଇବାକୁ ତୁମେ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଜଣାଅ	ଆପେ-ଆ ଗାଁପେଆ ଲକା କୁଲୁଇତେ ଆପେ ତସିଲ୍‌ଦାରକେ ଜାଣାଏ୍‌ନାପେ
ଅମୀନ ଆସି ଜମି ମାପିଦେବେ	ଅମୀନ ଡେନଜ ଲକା ଚାମାଞ୍ଜେ
ତହସିଲଦାର ତୁମକୁ ଜମିର ପଟ୍ଟା ଦେବେ	ତସିଲ୍‌ଦାର ଆପେଡେ ଲକାଆ ପଟ୍ଟା ଡମିନେ୍ୟ
ଜମିପାଇଁ ତୁମେ ଯେଉଁ ସଲାମୀ ଦେବ, ସେଥିପାଇଁ ପାଉତି ଦେବେ	ଲକା ଲଗି ଆପେ ଜୁ ସଲାମୀ ଇଡ଼ିଞ୍ଜୋ ଏରେତେ ପାଉତି ଡମିନେ୍ୟ
ବିନା ପାଉତିରେ କାହାକୁ ପଇସା ଦିଅ ନାହିଁ	ବିନା ପାଉତିତେ କଏତେ ପଯୁ୍ସା ଇଡ଼ିଗ୍‌ତିର
ଯଦି ତୁମର ଘର ବାଡ଼ି ନାହିଁ, ତୁମେ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଜଣାଇବ	ଜୁଦି ଆପେଆ ଇଞ୍ଜାବାଡ଼ି ଜତେ, ଆପେ ତସିଲ୍‌ଦାରତେ ଏଜଣାଏନା
ସେ ତୁମକୁ ଘରବାଡି ପାଇଁ ଜାଗା ଦେବେ	ଆର ଆଡେଜେ ଇଞ୍ଜାବାଡ଼ି ଲଗି ଜାଗା ଡମିଞ୍ଜେ
ଘର ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମିଳିବ	ଇଞ୍ଜା ବାନାଏ୍‌ତେ ସରକାରୀ ସାଆଯ୍ୟ କଲ ମେମେଳେନା
ତୁମ ଗାଁରେ ଏବେ ଜମି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେଉଛି	ଆଡେଆ ଗାଁଡେଆ ଇତର ଲକା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଇସେରେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ନିଜ ନିଜର ଜମି ଅମିନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଅ	ନିଜ ନିଜ ଲକା ଅମିନତେ ଆୟ୍‌ଚାମାନେପେ
ଜମି ମାପ ପାଇଁ ଅମିନ ତୁମଠାରୁ ପଇସା ନେବେ ନାହିଁ	ଲକା ଚାଙ୍ଗ୍‌ଚାଙ୍ଗ୍‌ତେ ଅମିନ ଅପେୟୁଚା ପୟୁସାଅଃ- ଗଗ୍ୱଡ଼େଙ୍କ ଜେନା
ମାପ ସରିଲା ପରେ ସରକାରୀ କାଗଜରେ ତୁମ ନାମ ଲେଖାହେବ	ଚାଙ୍ଗ୍‌ଚାଙ୍ଗ୍ ଜେଲାୟୁଜ ସରକାରୀ କାଗଜତେ ଆଦେଆ ନାଓ୍ ପେରେ ଲେକା ମୀନା
ସେହି ଜମି ସବୁଦିନକୁ ତୁମର ରହିବ	ଏରେ ଲକା ସୁବୁଦନେତେ ଆପେୟୁ ରମଏ୍ନା

ନିଶା ନିବାରଣ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଭାଇ, ମୁଁ ଦେଖିଲି ତୁମ ଗାଁରେ କେତେ ଲୋକ ସବୁବେଳେ ମଦ ପିଉଛନ୍ତି	ବାଇ୍, ଆଇଂ ନ୍ୟୟୁଅ୍ ଆଦେଆ ଗାଁପେରେ କତି ଲୁକକ ସୁବୁ ଦିନ ମଦ ଉର୍‌କେକ
ମଦ ପିଇ ଘରେ ଗାଁରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରୁଛନ୍ତି	ମଦ ଉରକାଜ ଇନ୍ୟା ଆଉ ଗାଁଙ୍ଆତେ କଲେ୍ଜ କପ୍‌କେକ
ଏପରି କଲେ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ହେଉଛି, ଆଉ ଗାଁର ମଧ୍ୟ କ୍ଷତି ହେଉଛି	ନୁଙ୍ଗ୍ଣିଂ କକବ୍ ଇୟୁାନ୍‌ଜ ଆଗ୍ୱକା କ୍ଷତି ଇରେ, ଆଉ ଗାଁଙ୍ଆକେ କଲି କ୍ଷତି ଇରେ ।
ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖରାପ ହେଉଛି	ଆଗ୍ୱକା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବାଗିଜ୍ ଇରେ
ଘରେ ମଧ୍ୟ ପିଲାପିଲିଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଖରାପ ହେଉଛି	ଇନ୍ୟାଆ କଲି ଉଆଳିକା ଅବସ୍ଥା ବାଗିଜ୍ ଇରେ
ଏଣୁ ମଦପିଆ ସମସ୍ତେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଭଲ	ଏତେ ଠାକୁଣିଂ ମଦ ଉରୁର୍ ଗୁଡ଼େ ଇୟୁାନ୍‌ଜ ଡଅ
ତୁମ ଗାଁରେ ଏକଥା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶିଖାଅ	ଆପେଆ ଗାଁପେଆତେ ଠାକୁଣିଂତେ ଇନେ ଗାଡ଼ା ଆପ୍‌ସଜ୍‌ପେ

ଓଡ଼ିଆ	ଜୁଆଙ୍ଗ
ଯେଉଁମାନେ ଗ୍ରାମରେ ମଦ ରାନ୍ଧୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଧରାଇ ଦିଅ	ସିଏ ଗ୍ରାମରେ ମଦ ଗାଳିଆନ୍-କଜ ଆପ୍‌ସଙ୍ଗ୍ ଡେକ ଆରକଟେ ଅପ୍‌ସବ୍‌ପେ
ଏପରି କଲେ ଜାତିରୁ ଗୋଟିଏ କଳଙ୍କ ଦୂର ହେବ	ଏରେଡ଼େଗାନଂ କକବ୍ ଇସ୍ଥାନ୍‌ଜ ଜାତିଆ ମୁଇଁଟ କଳଙ୍କ ଲଙ୍କା ମୀନା
ଆପେ-ଆ ଇଞ୍ଜୋପେଆ୍ ଆଡ଼ ଗଳାଇ କେ ?	ନ୍ୟଂଆ୍ ଇନ୍ୟା-ଆ ଆଇଂ-ଆ୍ କୁଟୁମ ଗଳାଇକେ

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରୀ

(ଟାଙ୍କୁଣିଂରେ ଜୁଆର୍)

ପ୍ରଶ୍ନ	ଉତ୍ତର—
୧ । ତୁମର ନାମ କଣ	ମୋ'ର ନାମ
ଆପେ-ଆ୍ ନାଁପେରେ ବରି	ଆଇଂଆ ନାମାଣ୍ଡେ —
୨ । ତୁମେ କି କାମ କର	ମୁଁ ସରକାରୀ କାମ କରେ
ଆପେ ବରି କମ ଇକବ୍‌ଟେ	ଆଇଂ ସରକାରୀ କମ କବ୍‌କେ
୩ । ଆଜ ତୁମେ କଣ ଖାଇଅଛ	ମୁଁ ଆଜ ଭାତ, ତରକାରୀ, ଅଣ୍ଡା ଖାଇଅଛି
ମିସିଂ ଆପେ ବରି ଇଜମ୍ ସେକେ	ଆଇଂ ମିସିଂ ଡଣ, ଆରଗା, ସୁସୁଟେର୍ ଜମ୍ ସେକେ
୪ । ତୁମେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷା ଶିଖିଅଛ କି ?	ହଁ, ମୁଁ ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷା ଶିଖିଅଛି
ଆପେ ଜୁଆଙ୍ଗ ବାଷା ଏସର୍-ଟେକେର ?	ଅଏଜ୍, ଆଇଂ ଜୁଆଙ୍ଗ ବାଷା ସର୍ ଟେକେ
୫ । ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ପାରିବ କି ?	ମୁଁ ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷାରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କହି ପାରିବି
ଜୁଆଙ୍ଗ ବାଷାଟେ ଗାଡାବାର୍ତ୍ତା କକବ୍ ଇରମାର	ଆଇଂ ଜୁଆଙ୍ଗ ବାଷାଟେ କୁଛ ଜ୍ କୁଟିଜ୍ ଗାଡାଏ ରମା

ପ୍ରଶ୍ନ	ଉତ୍ତର
୬ । ତୁମେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷା କେଉଁଠାରୁ ଶିଖିଲ	ଏଠି ଯେଉଁ ପଢ଼ା ହେଉଥିଲା ସେଠାରୁ ଶିଖିଲି
ଆପେ ଜୁଆଙ୍ଗ ବାଷା ମାଣ୍ଡିତା ଏସଜ	ଇନାନ୍ ଜୁ ପଡ୍ଡାଇ ନମାନ୍, ଏରେତା ସଜ୍-ଟେକେ
୭ । ତୁମେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇଛ କି ?	ହଁ, କେତେଗୋଟି ଜୁଆଙ୍ଗ ଗାଁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
ଆପେ ଜୁଆଙ୍ଗ ଅଞ୍ଚଳାବ ଏଅନ୍ ଟେରେଣ ?	ଅଏଜ୍, କତ୍ତଗୁଟା ଜୁଆଙ୍ଗ ଗାଓଁ ଆଇଂ ନ୍ୟୁ ସେକେ
୮ । ଗୋଟିଏ ଜୁଆଙ୍ଗ ଗୀତ ଗାଇବ କି ?	ନାହିଁ, ମୁଁ ଗୀତ ଶିଖି ନାହିଁ ।
ମୁଇଁଟ ଜୁଆଙ୍ଗ ଗୀତ ଏଗୀତ୍ୟୁ ଣ ?	ଜେନା, ଆଇଂ ଗୀତ ସସଜ୍ ଜେନା
୯ । ଜୁଆଙ୍ଗମାନେ କ'ଣ କ'ଣ ଖାଆନ୍ତି	ସେମାନେ ଭାତ, ତରକାରୀ, ପିଠାଆଦି ଖାଆନ୍ତି
ଜୁଆଙ୍ଗ-କ ଏର ଏର ଜମ୍ କେକ	ଆରକ ଡଣ, ଆରଗା, କାସାନ୍ ଜମ୍ କେକ
୧୦ । ତୁମେ କେତେ ଦରମା ପାଉଛ ?	ମୁଁ ମାସକୁ ଆଠଶହ ଟଙ୍କା ପାଏ ।
ଆପେ କତ୍ତ ଦରମା ଇକୁଇ୍ରେ	ଆଇଂ ମାସ ମିଂଡ଼େ, ଆଠଶ ଟାଙ୍କା କୁଇରେ
୧୧ । ତୁମର ପିଲା ପିଲା କେତେ ?	ମୋ'ର ଦୁଇଟି ପୁଅ, ଆଉ ଦୁଇଟି ଝିଅ
ଆପେ-ଆ ଉଆଳକ କତ୍ତଗଟା	ଆଇଂ-ଆ ଅମ୍ବାଟ କନାନ୍ ଆଉ ଅମ୍ବାଟ କଞ୍ଚଲନ୍
୧୨ । ତୁମର ପିଲାମାନେ ବାହା ହେଲେଣି କି ?	ହଁ, ଗୋଟିଏ ଝିଅ ବାହା ହୋଇଛି
ଆପେ-ଆ ଉଆଳକ ବାହା ଇସ୍ୟାନ୍ କତେଣ ?	ଅଏଜ୍, ମୁଇଁଟ କଞ୍ଚଲନ୍ ବାଆ ଇସେରେ
୧୩ । ତୁମର ବଡ଼ ପୁଅର ନାମ କଅଣ ?	ତା'ର ନାମ—

ପ୍ରଶ୍ନ	ଉତ୍ତର
ଆପେ-ଆ କୁବା-କନନ୍-ଆ ନାମର ଙର ?	ଆଭ୍ରା ନାମର—
୧୪ । ସେ ପାଠ ପଢ଼ୁଅଛି କି ?	ହଁ, ସେ ସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ୁଅଛି ।
ଆର ପାଃ ପଡ଼େକେ ର ?	ଅଏଜ୍, ଆର ଇସ୍କୁଲ-ଆ୍ ଫାଃ ପଡ଼େକେ
୧୫ । ତୁମର ଝିଅ ମଧ୍ୟ ପାଠ ପଢ଼ୁଅଛି କି ?	ହଁ, ସେ ମଧ୍ୟ ପାଠ ପଢ଼େ ।
ଆପେ-ଆ କଅଲନ୍ କଲପାଃ ପଡ଼େକେ ର ?	ଅଏଜ୍, ଆର କଲ ପାଃ ପଡ଼େକେ
୧୬ । ତୁମ ଘରେ କିଏ ରୋଷେଇ କରେ ?	ଆମ ଘରେ ମୋ' ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଷେଇ କରନ୍ତି ।
ଆପେ-ଆ ଇଞ୍ଜାପେଆ୍ ଆଡ଼ି ଗଳାଇ କେ ?	ନ୍ୟଆ୍ ଇନ୍ୟା-ଆ ଆଇ-ଆ କୁଟୁମ୍ ଚଳାଇକେ
୧୭ । ତୁମର ଏହି ଗାଁରେ ଘର ଅଛି କି ?	ନାହିଁ, ମୁଁ ସରକାରୀ ଘରେ ରହିଅଛି ।
ଆପେ-ଆ ଇଞ୍ଜେ ଗାଁଓ-ଆ ଇଞ୍ଜା ଆସିକେ ର ?	ଜେନା, ଆଇଂ ସରକାରି ଇନ୍ୟା-ଆ୍ ରଏସେରେ
୧୮ । ସେହି ଘର ପାଇଁ ଭଡ଼ା ଦେଉ ଅଛ କି ?	ହଁ, ମାସକୁ ପଚିଶ ଟଙ୍କା ଦେଉଛି ।
ଏରେ ଇଞ୍ଜା ଲଗି ଭଡ଼ା ଇଡଙ୍ଗ୍ କେର ?	ଅଏଜ୍, ମାସମିଂଡ଼େ ପଚିଶ ଟଙ୍କା ଡଙ୍ଗ୍କେ
୧୯ । ଘର ସଫା ସୁତୁରା ରଖିଛ କି?	ହଁ, ଆମ ଘର ସଫା ସୁତୁରା ଅଛି ।
ଇନ୍ୟା ସାପା ସୁତୁରା ଇଡନ୍ ଟେକେର ?	ଅଏଜ୍, ନ୍ୟଂ-ଆ୍ ଇନ୍ୟା ସାପା ସୁତୁରା ଆସିକେ
୨୦ । ଆଚ୍ଛା, ଯାଆନ୍ତୁ । ଈଶ୍ୱର ଆପଣଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।	ଆଚ୍ଛା, ଧନ୍ୟବାଦ । ଈଶ୍ୱର ଆପଣଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।
ଆଚ୍ଛା, ଅନାପେ । ଇସର୍ ଆପେ-ଆ ଉଅ କବ୍ ଟେମେ ।	ଆଚ୍ଛା, ଧନ୍ୟବାଦ । ଇସର୍ ଆପେ-ଆ କଲ ଉଅ କର ଟେମେ

TRIBAL DIALECT TEST, 1978

JUANG

(Written Test)

District : Keonjhar

Full Marks—75 Time—2 Hours

(Please answer all questions)

୧ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖି ଓଡ଼ିଆରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । (୧୦

କା, ଇଣ୍ଡୀ, ବକରାଏ, ଆଡିର୍, ଆଡିରାଏ, କୁଞ୍ଜିକାର୍, ଡ଼ୁକୁର୍ ଅଜାଙ୍ଗ୍, ଲୁଲୁରଡ଼ି, ମଟେଜ୍, ଆଏନା, ଅମର୍ଡି, କେଙ୍ଗରା, ଏଟେଜଲ୍ୟଂ, କୁଆଜସଙ୍ଗ, ରୁଙ୍କୁଚ୍, ବଲମ୍, ଆଶଗା, ଅଟେଲ, ସାଉ୍ ।

୨ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ଦଶଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖି ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷାରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । (୧୦

ଡଗ, ଉକୁ, ଉର୍ଟୀ, ଗଣ୍ଡେଇ, ଇଡବ୍, ଅଣସମ୍, ଇଜଙ୍ଗ୍, ଲିଲଜ, ଗିଆନ, ଲଟବ, କମ୍ଡ଼ର, ବେଡ଼ଙ୍ଗ. କୁଟୁମ୍, ଡ଼ାକ୍, ଏଡ୍ୟାଙ୍ଗ୍, ବ୍ରିଂ, ସେଲକ୍, କଲକ୍, ଗିମା, ଇଞ୍ଜା ।

୩ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ଦଶଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ଅର୍ଥ ଲେଖନ୍ତୁ । (୫

ତଲଜ, ବୁଆ, ମାକୁର୍, ଏଟେଜଲ୍ୟଂ, କମ୍, ଉଲିର୍' ଆଠାସ୍ର, ବେଟେଜେଙ୍ଗ, ଅଲଗ, ବଲ୍ୟଂ, ଅଜନ୍, ଅବଡ଼ମ୍, ସୁମୁସିଞ୍ଚ, କାଣ୍ଡାଇ୍, ସିନ ।

(ପଛପଟ ଦେଖ

୪ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ଦଶଟି ଶବ୍ଦର କୁଈଆଁ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖନ୍ତୁ । (୫

ବାଲ୍, କୁକୁଡ଼ା, ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉ, ଅଧା ତରକାରି, କଞ୍ଚା ପତ୍ର ମହୁଲ ମଦ, ଭଲ କାମ, ଭଲ ଲୁଗା, ଚା' ସାଙ୍ଗରେ, ଲୁଣ, ବମିବା, ପେଟ, ପିଠି, ଶଳା, ଶଶୁର ।

୫ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ଦଶ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଲେଖନ୍ତୁ । (୨୦

(୧) ଆଞ୍ଜି ତଣ ଉଃରକେ ।
(୨) ନଙ୍ଗିବା ବାନକ୍ ଢ଼ଆଡ଼ାଙ୍ ବାଅନଡ଼େ ।
(୩) ଆପେ ମାଣ୍ଡିକ ଏ ଅଡେ ।
(୪) ନଙ୍ଗ ସ୍କୁଲବ ନନ୍ଡ଼େ ।
(୫) ଅମ୍ ମିସିଙ୍ଗ୍ ହାଟବ ମନ୍ଡ଼େ ।
(୬) ଅଏଜ୍ ମିସିଙ୍ଗ୍ ହାଟବ ଅନ୍ଡ଼େ ।
(୭) ହାଟଆ ବର ବର ମରେନା ।
(୮) କତେ ମୁଇଁଟ ସଙ୍ଗାଁ ।
(୯) ସେଲଗ୍ ଦବଡ଼େକେ ।
(୧୦) ଆଞ୍ଜ୍ ତେଗ୍ ଇଙ୍ଗାବ ଅନା ।
(୧୧) ଗିମା ଗୁର୍ରକେ ।
(୧୨) ମୁଁ ଇଁଟ ଗିତ ଗୀତ ଏପେ ।
(୧୩) ହାଟଆ ସେସାଂ ବେତେଗ୍ାଂ ବଦଲଇ ରେ ।
(୧୪) ତନ୍ତ ତନ୍ତ ଆତେ କତେ ମୁକ୍କେ ।
(୧୫) ଅସକଗ୍ ଡ଼ାକ୍ ଇଜରର ।
(୧୬) କଲେଜ୍ ଡ଼ିଅ ଯେନା ।

(୧୭ ବାନାଏ ନକରବ ଗ୍ରାମାନେଣ କେ ।
(୧୮) ମଶା କେତ୍ରାଳକ ଜରଇରେ ।
(୧୯) ଘ୍ରଙ୍ଗ ଧନାଟେ କଲଗ୍ ମାଟେତରେ ।
(୨୦) ଆଞ୍ଜ୍ ସୁସୁଟେଡ଼୍ ଜନ୍ କେ ।

୬ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର ଜୁଆଙ୍ଗରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (୨୫

(୧) ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ, ସରକାର ବହି ପତ୍ର ମାଗଣା ଦେବେ ।
(୨) ତୁମ ଗାଁରେ ଗରିବ କିଏ ଅଛି ?
(୩) ସେ ଲୋକ ସହିତ ମୋର ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।
(୪) ଯାହା କହୁଛି ସତ କହୁଛି, ଏବଂ ମିଛ କହିବି ନାହିଁ ।
(୫) ତା' ଘର ଆମ ଘର ପାଖରେ, ତେଣୁ ତାକୁ ମୁଁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣେ ।
(୬) ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଁ ଜାଣେ, ତା' ନାମ କପିଳା ।
(୭) ମୋର ଜମି ସେ ନେଇଯାଇଛି, ମୋର କିଛି ଜମି ନାହିଁ ।
(୮) ସେ ଚାଷ କରି ଚଳୁଛି, ଏବଂ ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା ପାଳୁଛି ।
(୯) ସେ ମୋର ଛେଳି ଚୋରି କରିଛି ।
(୧୦) ଚାଷ କରି ଫସଲ ଯୋଗାଇବାରେ ବୃଦ୍ଧି କର ।
(୧୧) ଚାଷ ପାଇଁ ବିହନ, ସାର ସରକାର ଦେଉଛନ୍ତି ।
(୧୨) ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା, ଗାଈ ପାଳିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଋଣ ନେବ କି ?
(୧୩) ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ ଚାଷ ପାଇଁ ସାର, ବିହନ, ଟଙ୍କା ଋଣ ଆକାରରେ ଦିଆ ଯାଉଛି ।

ପଛପଟ ଦେଖ

(୧୪) ଅନାବାଦ ଜମି ପାଇଁ ଋଣ ମିଳୁଛି ।

(୧୫) ଛୁଆ ପେଟରେ ବୁଲବାର ଜାଣୁନ୍ତି କି ନାହିଁ ?

(୧୬) କେତେ ଦିନ ହେଲା ରୋଗ ହୋଇଛି ଏବଂ କି ଔଷଧ ଖାଇଛ ?

(୧୭) ତୁମ୍ଭେମାନେ ଦୈନିକ କେତେ ମଜୁରୀ ପାଉନ୍ତି ?

(୧୮) ତୁମ ଗାଁର କେତେ ଲୋକ ଏଠାରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି ?

(୧୯) ସରକାର ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେଉଛନ୍ତି ।

(୨୦) ତୁମେ ଜମି ବାଡ଼ି କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେବନ୍ତି କି?

Viva Voce Test—25 Marks
Time-3-P. M. to dnwards

ତୁମ ନାମ କଣ, ତୁମେ କ'ଣ କର, କୁଆଡ଼ୁ ଆସିଛ, ତୁମର ଛୁଆ ପିଲା କେତେ, ଆଜି କ'ଣ ଖାଇଛ । ତୁମେ କେତେ ଦରମା ପାଉଛ । କେତେ ଘଣ୍ଟା କାମ କରୁଛ । ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ । ଖାଦ୍ୟରେ ମାଛି ବସାଇବ ନାହିଁ । ଲୁଗାପଟା ସଫା ରଖିବ । ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ । ପୋଲିସ ପାଖରେ ସତ କହିବ । ପୋଲିସକୁ ଡ଼ରିବ ନାହିଁ । ସ୍କୁଲକୁ ପିଲାଙ୍କୁ ପଠାଇବ । ସରକାର ମାଗଣା ବହିପତ୍ର ଦେବେ । ଜମିରେ ଖତସାର ଦେବ । ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବ । ଗୋଡ଼ି କେଉଁଠି ରଖିବ ନାହିଁ । ଜମିବାଡ଼ିରେ ଅସୁବିଧା ହେଲେ ବଡ଼ଓଙ୍କୁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବ ।

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଜୁଆଙ୍ଗ, କେନ୍ଦୁଝର

କା-ଭାଇ, ମୋର ବଡ଼ଭାଇ କାଲି କଟକ ଯିବେ ।
ଇଣୀ-ଦେହ, ନିଜର ଦେହ ସଫା ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।
ବକରାଏ-ଭଉଣୀ, ରାମର ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀ ଅଛି ।
ଆଡିର୍-ବଡ଼ବାପା, ମୋର ବଡ଼ବାପା ଚାକିରୀ କରନ୍ତି ।
ଆଡିରାଏ-ବଡ଼ମା, ମୋର ବଡ଼ମା ଇହଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି ।
କୁଞ୍ଜିକାର୍-ଶଶୁର, ରାମର ଶଶୁର ଗୋପାଳ ନାୟକ ।
ଡ଼ୁକୁର-ବେଙ୍ଗ, ବେଙ୍ଗ ପାଣିରେ ରହେ ।
ଅଜାଙ୍ଗ-ଆଳୁ, ଆଳୁ ଖାଇବାକୁ ମିଠା ଲାଗେ ।
ଲୁତୁରଡ଼-କାନ, ମୋର ଦୁଇଟି କାନ ଅଛି ।
ମଣ୍ଡଜ-ନାକ, ସେ ଲୋକଟିର ନାକ ଚେପ୍ଟା ।
ଆଏଲା-ମାଂସ, କୁକୁଡ଼ା ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ ।
ଅମର୍ଡ-ଆଖି, ମୋର ଦୁଇଟି ଆଖି ଅଛି ।
କେଙ୍ଗରା-କାକୁଡ଼ି, ହାଟରେ କାକୁଡ଼ି ବିକି ହେଉଛି ।
ଏଙ୍କେଲାଂ-ଶୋଷ, ମୋତେ ଭାରି ଶୋଷ ହେଲାଣି ।
କୁଆଲସଙ୍ଗ-ଧୂଆଁ, ଚୂଲିରୁ ଧୂଆଁ ବାହାରେ ।
ରୁଙ୍କୁବ୍-ଗୃହଜଳ, ଗୃହଜଳ କାଲି ଠାକୁ ଅଣିଦଇସା ହେଲାଣି ।
ବାଲମ୍-ପାଚିଲା, ପାଚିଲା ଫଳ ଖାଅ ।
ଆରଚା-ତରକାରୀ, ମାଛ ତରକାରୀ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ ।
ଅଲେ-ଆମ୍ବ, ପାଚିଲା ଆମ୍ବ ମିଠା ଲାଗେ ।
ସାଉ-ସ୍ୱାମୀ, ସୀତାର ସ୍ୱାମୀ ରାମ ।

ନଂ ୨-ଉତ୍ତର

ତନେ-ଭାତ, ଆଞ୍ଜ ତଣ ଉଟ୍‌କେ ।
ଉକୁ-ଚୂଲି, ଉକୁତା କୁଆଲସଙ୍ଗ ଆରରେ ।
ଉଟୀ-ପୁଟିକାକୁଡ଼, ଉଟୀ ବଲନଜ ଡ଼ଅ ଲଗେରେ ।
ଗଣ୍ଡେଇ-ଗୁଣ୍ଡ ଚମୁଡା-ଗଣ୍ଡେଇ ବୁଆ କବ୍‌କେ ।
ଇତବ୍-ପେଟ, ଆଞ୍ଜା-ଇତ୍ତବ୍ କାସୁକେ ।
ଅଣସମ୍-ପଇସେ, ଆଞ୍ଜା ଅଣସମ୍ କମ୍‌କେ ।
ଇଜଙ୍ଗ-ଗୋଡ଼, ଅଞ୍ଜା ଇଜଙ୍ଗ ଅମ୍ବାଟ ଆସିକେ ।
ଲଲଜ୍-ନିଆଁ, ଉକୁଆ ଲଲଜ୍ ଆଁସିକେ ।

ଗିଆନ୍-ଲଜ, ସେଲାନ୍ତେଡ଼େ କଙ୍ଗେଂଠ୍‌ତେ ଗିଆନଡ଼େ ।
ଲଠବ୍-ମାଟି, ଏରେ ଲୋକରେ ଲଠବ୍ ଲାଏକେ ।
କମଡ଼ର-ମହୁ, ବଣଆଁ କମ୍‌ଡ଼ର ମେଲେରେ ।
ବେତଙ୍ଗ୍-ଭସ୍ମ, ଏରେ ଲୋକରେ ବେତଙ୍ଗଡ଼େ ।
କୁଠୁମ୍-ସ୍ତ୍ରୀ, ଏରେ ଲୋକସ୍ଥ କୁଠ୍ମର ଜରରେ
ଡ଼ାକ୍-ପାଣି, ଏକେଲାଂଙ୍କ ଡ଼ାକ୍ ଇଉରେ ।
ଏତ୍ୟାଙ୍ଗ-କ୍ଷତ, ସ୍ଵଲଆତେ ଏତ୍ୟାଙ୍ଗ ଡ଼ଞ୍ଜିପେ ।
ସ୍ପିଂ ଫୁଲ, ସ୍ପିଂ ଏସ୍ଵଗ୍‌ସେକେ ।
ସେଲର୍-କୁକୁର, ସେଲର୍ ଦବଡ଼େକେ ।
କଲଗ-ବାଘ, ସ୍ଥଙ୍ଗା ଢନତେ କଲଗ୍ ମାତରେ ।
ଗିମା-ବର୍ଷା, ଗିମା ଗୁର୍‌କେ ।
ଇଞ୍ଜା-ଘର, ଇଞ୍ଜା ଲାଲଜ୍ ଲାଗେଆନ୍ ।

ନଂ ୩-ଉତ୍ତର

ଝିଲାଜ୍-ବେଙ୍ଗ, ବୁଆ-ଧାନ, ମାକୁର୍-ମଦ, ଏକେଲାଂ-ଶୋଷ, କମ୍-ଖାଇବା, ଉଲର୍-ଶିକା, ଆଠାସର୍-ଶିଳ, ବେକେସ୍ୱଙ୍ଗ-ଧୂଆଁ ପସ. ଅଲ୍‌ଟ୍-ପସ, ବଲୁଂ-ଲୁଣ, ଅଜନ୍-ଢେଲ, ଅବଡ଼ମ-ଖେଳିବା, ସୁମୁସିଞ୍ଜ୍-ଗଛ, କାଣ୍ଡ୍ରାଇ-ବୁଢ଼ୀ, ସିନ-ଲଙ୍ଗଳ,

ନଂ୪-ଉତ୍ତର

ଭାଲୁ-ବାନାଏଁ, କୁକୁଡ଼ା-ଶଙ୍କଏ, ମାଣ୍ଡିଆ କୁଦୁ (କେଉଁଠି) ଜାଉ-ଜାଉ, ଅଣ୍ଡା-ସୁସୁତେର, ତରକାରୀ-ଆରଗା, କଞ୍ଚାପସ-ବରନଅଲାର୍, ମହୁଲମଦ-ମୁଣ୍ଡୁନ୍ ମଦ, ଭଲକାମ-ଢ଼ଅକମ, ଭଲଲୁଗା-ଢ଼ଅକତେ, ତା' ସାଙ୍ଗରେ-ଆସ୍ଵସାଙ୍ଗେରେ, ଲୁଣ-ବଲୁଂ ବସିବା-ଡ଼କନା, ପେଟ-ଇଡବ୍, ପିଠି-କାନବ, ଶଳା-ଇଣିବ, ଶଶୁର-କୁଞ୍ଜିକାର

ନଂ ୫ ଉତ୍ତର

୧) ଆଞ୍ଜି ତଣ.ଉରକେ-ମୁଁ ଭାତ ଖାଉଛି ।
୨) ଆମେ ଦୁହେଁ ଗାଧୋଇବାକୁ ଯାଉଛୁ ।
୩) ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛ ।
୪) ଆମେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛୁ ।
୫) ତୁ ଆଜି ହାଟକୁ ଯାଉଛୁ ।

୬) ହଁ ଆଜ ହାଟକୁ ଯାଉଛୁ ।

୭) ହାଟରେ କଣ,କଣ, ଆଣିବୁ ।

୮) ଲୁଗା ଗୋଟିଏ କଣିବ ।

୯) କୁକୁରଟି ଦୌଡ଼ୁଅଛୁ ।

୧୦) ମୁଁ କାଲ ଘରକୁ ଯିବ ।

୧୧) ବର୍ଷା ହେଉଛୁ ।

୧୨) ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଗାଅ ।

୧୩) ହାଟରେ ହଳଦଦୋକ୍ରା ବଦଳ ହେଉଛୁ

୧୪) ଉନ୍ତ ତନ୍ତରେ ଲୁଗା ବୁଣେ ।

୧୫) ମଇଁଲ ପାଣି ପିଅନାହିଁ ।

୧୬) ଜଳ କରବା ଭଲନୁହେଁ ।

୧୭) ଭାଲୁ ନଖରେ ଗର୍ମ୍ଭ ଉ ପକାଏ ।

୧୮) ମଶା କାମୁଡ଼ଲେ ଜ୍ୱର ହେଉଛୁ ।

୧୯ ଶୀତଦିନେ ବାଘ ମାତେ ।

୨୦) ମୁଁ ଅଣ୍ଡା ଖାଉଛୁ ।

ନଂ ୬-ଉତ୍ତର

୧) ଉଆଳ କତେ ସ୍କୁଲବ କନ୍‌ତ, ସରକାର ବଇପଟା ମାଗଣା ଡ଼ମିଟେଞ୍ଜ ।

୨) ଆପେଆ ଗାଅଁ ପେଅା ଆଡ଼ ଗଶବ ଆସିବେ ।

୩) ଏରେ ଲୋକସ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ ଆଞ୍ଜା ସମ୍ପର୍କ ଯେନା ।

୪) ଯାଆ ଗାତାକେ ସତ ଗାତାକେ ଆଉ ମିଛ ଗାତାଯେନା ।

୫) ଆସ୍ତ ଇଞ୍ଜାର ନଞ୍ଜା ଇଞ୍ଜା ପାଖଆ, ଏତେ ଆରତେ ଆଞ୍ଜ ଉଅଁ କର କଂକେ ।

୬) ଏରେ ଗମ୍‌ଜ୍‌ତା ମୁଣ୍ଡୁଷରେଡେ ଆଞ୍ଜ୍‌ କଂକେ, ଆସ୍ତ ନାମର କପିଲା ।

୭) ଆଞ୍ଜା ଜମିଞ୍ଜ୍‌ଡ଼େ ଆର ଗଗସେରେ ଆଞ୍ଜା କଛୁ ଜମିଜତେ ।

୮) ଆର ଗୃଷ କ ବାନ୍‌ଞ୍ଜ ଚଲକେ ଆର ମେରମ, ଶଙ୍କଏ କଲ ଉଷିରେ ।

୯) ଆର ଆଞ୍ଜା ମେରମ୍ ଗୃଶ କବ୍‌ସେରେ ।

୧୦) ଗୃଷ କମ୍ଆପେଜ ଯୋସାଇଟି ଆତେ ଆବସଙ୍ଗାପେ ।

୧୧) ଗୃହଟେ ବହନ, ସାର ସରକାଷ ଡଞ୍ଚ୍ ନେକ ।
୧୨) ମେରମ, ମେଣ୍ଡି, ଶଙ୍କଏ, ଅଲୋଜ୍ ଉଡିଟେ ସରକାସ୍ ଚଃଣ
ଏଟଙ୍ଗୋର ।
୧୩) ନାନା କଶଡି ଗୃଷ ଲାଗେ ସାର, ବହନ, ଟାଙ୍କା ଚଃଣ ଆକା-
ରରେ ଡ଼ୁଙ୍ଗ୍ ଡଞ୍ଚ୍ ଇରେ ।
୧୪) ଅନାବାଦ ଜମିଟେ ଚଃଣ ମେଲେରେ ।
୧୫) ଡଅଳା ଇଣ୍ଡିବ୍ଡା ବୁଲଟେ ଏରେ ଏବଂ ଙ୍କେଷ ଟେନାଚ ।
୧୬) କଡ ଦନ ଇଆନ୍ ଟଶ୍ଚ ଇସେରେ ଆଉ ବର ଅଷ
ଇଜମ୍ଚକ ।
୧୭) ଆଟେପରେକ କାଆପେ କଡ ମଜୁଘ ଇକୁଇରେ ।
୧୮) ଆପେଆ ଗାଅଁଟେଆ କଡ ଲୋକକ ଇନାନ କମ
କବ୍କେକ ।
୧୯) ସରକାର ବୁଡାକଟେ ଭଷ୍ଠ ଡ଼ଞ୍ଚ୍ କେକ ।
୨୦) ଆପେ ଜମି ବାଡ଼ ଆଡ଼ଟେକ ବଦ୍ଧା ଇଡ଼ଞ୍ଚ୍ ଟେକେର ।

Viva Voce Test (ଉତ୍ତର) ଜୁଆଙ୍ଗ ଭାଷା

ତୁମ ନାମ କଣ—ଆପା ନାମପାଟେ ବର, ଆପା ବର ଆକବ୍କେ, ମାଣ୍ଡି ବ ଆଡେନ୍ ଟେଟେରେ ଆପା ଉଆଳା କ କଡଗଛା, ମିସିଞ୍ଚ୍ ବର ଆଉଟ୍ଚେନକ· ଆପା କଡଦରମା ଟାକୁଇରେ କଡ ଘଣ୍ଟା କାମଆକ ବ୍କେ, ତୁଗ ଇଆନଜ ଅଷ ଇଜମେ, ଉରୁଟ ଜନଷଆଟେ ଗୁର୍ଣ୍ଣର ଏଡ଼ବକଯ୍ଚର, କଟେ ସାପାଇଜନା, ମଦ ଇଜରର ପୁଲସଆ ସାମୁଗଟେ ସତ ଏଗାତାଏ, ପୁଲସଟେ ଏବେତଙ୍ଗାଣ୍ଡ ଇସ୍କୁଲବ ଉଆଳକାଟେ କନଟେ, ସରକାର ମାଗଣା ବହ୍ମପଷ ଡ଼ମିଞ୍ଚ୍ ଜମିଆଁଟେ ଏତ୍ୟାଂଗସାର ଇଡଡେଞ୍ଚ, ସୋପାଇଟିତା ଚଃଣ ଅଏଟରନା, ଗୋଡ କୁଣ୍ଡୁଷ୍ଟ ଇଜନର, ଜମିବାଡ଼ଆ, ଅମ୍ବୁବଦା ଇଆନଜ ବଡ଼ଓଟେ ଦରକାସ୍ତ ଇକଟେ

ବଶେଷ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ଆଦିବାସୀ ଭାଷାରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ କଥା-ବାର୍ତ୍ତାରେ ପ୍ରଭେଦ ଥାଏ । ଯଥା ଆମ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଯେପରି କଣ, କାଣ, କସ, ଆଦିବାସୀ ଭାଷାରେ ସେପରି ମାନେରୁ ମାନେର, ଇତ୍ୟାଦି । ଉଭୟ ଗ୍ରହଣୀୟ ।

ORISSA SCHEDULED TRIBE

THROUGHOUT THE STATE

1. Bagata
2. Baiga
3. Banjara or Banjari
4. Bathudi
5. Bhottoda or Dhotada
6. Bhuiya or Bhuyan
7. Bhumia
8. Bhumij
9. Bhunjia
10. Binjhal
11. Binjhia or Binjhoa
12. Birhor
13. Bonda Paraja
14. Chenchu
15. Dal
16. Desua Bhumij
17. Dharua
18. Didayi
19. Gadaba
20. Gandia
21. Ghara
22. Gond, Gondo
23. Ho
24. Holva
25. Jatapu
26. Juang Gaud
27. Kandha
28. Kawar
29. Kharia or Kharian
30. Kharwar
31. Khond, Kond or Kandha (including Nanguli Kandha and Sitha Kandha)
32. Kisan
33. Kol
34. Kolah-Kol-Loharas
35. Kolha
36. Koli including Malhar
37. Hondadora
38. Kora
39. Korua
40. Kotia
41. Koya
42. Kulis
43. Lodha
44. Madhia

45. Mahali
46. Mankidi
47. Makirdia
48. Matya
49. Mirdhas
50. Munda Munda-Lohara or Munda Mahalis
51. Mundari
52. Omanatya
53. Oraon
54. Parenga
55. Paroja
56. Pentia
57. Rajuar
58. Santal
59. Saora, Savar, Saura or Sahara
60. Shabar or Lodha
61. Sounti
62. Tharua

The Tribal Life of Orissa

Rabinarayan Dash
Curator of Anthropology,
Orissa State Museum.

Orissa is the abode of aborigines from the beginning of its history. In the past the tribals have carved out their own kingdoms and ruled different parts of this Country. The Bhuyans, Savaras, Gonds have ruled gloriously and have faught and florished in this country. The plain is mainly inhabited by the non-tribals who have a totally different culture from the tribal inhabitants of the mountain and jungles. Though in the remote past the tribal population inhabited and ruled all over the country of Orissa yet the incoming of the non-tribals to this land have changed the plain dwelling tribes socially and culturally to a great extent. They have however adopted a policy of give-and-take as a result of which the famous Jagannath cult, evolving from the Nilamadhab worship of the tribals became a unique place of pilgrimage in India, from a long past. The tribals on the other hand have forgotten their own language, gods and goddesses and adopted in their place the Aryan gods and goddesses. But in the mountains and jungles these tribals remaining far interior and apart from the plains still kept the cultural patterns and social traditions of their own. As such the

less numerous tribes have, to some extent, retained their culture being influenced by their numerous tribals. In Orissa there are sixty two tribes, but a few have a larger following. Peculiar customs and cultural traditions have either spread all over the state or have inhabited in a particular region. The weapons like bows, arrows and axe both for offence and defence, the division and subdivision of the tribes for their homogenous cultural continuity, the dance, music and drink have become a way of life among almost all the tribals. Their cultural presence and diversity has shaped the culture of Orissa through the ages though many an influencial factors in the form of religious movements and wars have tried to change some of their basic tents. So to have an idea on some of the numerous and a few peculiar tribes of this land with their customs we can narrate them in short.

The santals have been inhabiting the North-Eastern Orissa and the Bhuyans, Juangs, Hos have taken their place in the Central and North Orissa where as the Bondas, Koyas and Kondhs have inhabited in the western and central tracts. Further to the south the Sauras or Saoras have dominantly staying in Orissa. This is the broad physical map of tribal habitation of this state.

Kondh :

Kondhs are the numerous of all the tribes in Orissa. They are also found in Andhra, Bengal and Madhya Pradesh. Though every district records their presence yet they are concentrated in Phulbani, Ganjam, Sambalpur, Koraput and Bolangir regions. The language they speak is Kui or Kuvi.

The Kondhs worship 84 gods and goddesses. Among them Tanapenu or the Earth god is the supreme. To this

god they were offering human blood. But now a days human sacrifice is replaced by buffalo srcrifice with the intension of pleasing the earth who in return will give crops in plenty and immunity from all diseases. They believe that the termeric could not take a deep red colour unless blood is offered in the fields.

They have dances and musics of their own which dominate their social life. Almost all the feasts witness singing and dancing. On this occasion drinking is sure to take place.

The married women wear ear-ornaments. The divorce is easy and remarriage allowed. Usually the younger brother marries the wife of the deceased elder brother.

Gond :

Another important tribe of Orissa is the Gond tribe. They are seen in Andhra, Madhya Pradesh, U. P. and Rajasthan. In Orissa they are found in large numbers in the Kalahandi, Bolangir, Sambalpur, Sundargarh and Keonjhar districts where their language is Oriya and mixed Chhatisgarhi. In these districts they have adopted themselves as a warrior caste of Hindu Society. In Koraput, and part of Kalahandi district they speak 'Gondi' dialect and have remained in a primitive state.

They usually marry in other clans than their own. Widow marriage is practised and divorce allowed in case of adultry and other reasonable grounds. They worship Hindu gods and goddesses along with their own tribal gods. They have adopted agriculture. The oriya speaking Gonds practice Hindu customs.

The Gonds who have in the mediaval time ruled the Central India have introduced themselves as

Raj Gonds. Even there are legends to the migration of their ancestors as Kshyatrias or Rajputs who have settled in different parts of Orissa as the feudal chiefs.

Saora :

The Saoras, otherwise called Savaras, are the residents of Orissa from the very long past. They are numerous and distributed in every part of the State. However to the South-western region in the Sambalpur, Ganjam, Puri, Koraput and Bolangir districts of Orissa they are found in large numbers. Almost a major following of this tribe has lost its own language and adopted Oriya as their own. But the Lanjia Saoras, a section of them, have kept their own tongue in tact.

These Savaras have many a broad divisions of endogamous groups. They prefer to marry, the maternal uncle's daughter. From the beginning of the marriage proposal till the remarriage celebration wine drinking is essential.

The deities are the ancestors, the tribal gods or goddesses who look after the field, forest, houses and diseases and they are worshipped by the tribal priests. They have the shifting cultivation after burning or cleaning the forests. The missionary activities have found a favourable response among them for conversion to christianity. In order to avoid expensive worships and ceremonies the poorer Saoras might have adopted this religion. The deadbodies are burnt but those are dead due to contagious diseases, are burried.

They have brass musical instruments and different types of drums. Liquor from Mahua flower is prepared for their own use.

Santal :

This tribe is seen in the North-East region of Orissa, i.e., in the districts of Mayurbhanj, Balasore, Keonjhar and in some portions of the Cuttack district. Their language is Santali.

Santals practise arranged marriages. They also allow widow marriage and divorce. Marriage by force is rarely practised. Death is mourned by the family in the form of wailing. They surround and burn their dead bodies by throwing lighted fire-sticks.

They worship many gods ; among them Sun is the supreme. They call their gods 'Bonga'. They cultivate maize and rice mainly. Handia and Mahua liquor is also prepared by them.

They are simple, honest and straight-forward.

Bonda :

In the Koraput district bordercing Andhra on the Machhkund river the Bondas live. . They are wild, though and almost naked. They wear small kerang clothes and ornaments of brass and beads. These ornaments cover their nakedness. The women shave their heads completely. They speak corrupt Mundari language.

They depend on cultivation and collection of roots and shoots. They drink 'Salap' a kind of liquor produced from the juice of Sago trees. They also cultivate rice on the hill slopes.

The Bondas marry by forcing a bangle into the hands of the young girls. The girl is generally older than the boy.

The dead body is burnt and a stone circle is placed around the ashes. The Bondas at times loot the markets and raid the outsiders for fear of sorcerers. They also intoxicate themselves often.

Koya :

Koyas are found in large numbers in the Malkangiri area of the Koraput District. Their language is Gondi influenced by the Telgu, Hindi and Oriya languages.

These people cultivate tabacco, mustard, vegetables, Maize and millets. A Koya can marry more than one wife if he can afford to it. They have five subdivisions Outside his own division a Koya can marry in any other section.

They worship the village deity and the mother Earth. They worship 'Gudimata' or village goddess. A Koya child having curly hairs is believed to be a magician in the future. They believe in magic. For this the Koyas often shift from place to place. Their women tatoo their faces.

They are tall and healthy.

Paraja :

The Paraja tribe mainly live in Koraput, Kalahandi and Sundargarh district. They speak Oriya language, and are devided into four main subdivisions. Each Paraja marry outside his own division. Cross-cousin or the mother's brother's daughter is generally married in the Paraja society.

They are cultivators by profession. Paraja women tatoo their faces.

Gadaba :

Gadabas have dravidian linguistic links. They are found in Andhra, Madhyapradesh and Orissa. In Orissa they mainly live in Koraput and Kalahandi districts.

'Gutali' is their language for all communicative purposes. The Gadabas have stone monuments of circular nature. These stones are horizontal slabs. They have talmulibaja, madal, tamak and Mahuri. Among their agricultural implements hoes and digging sticks are important.

Their women wear the coloured cloths. As such the Gadaba dancing women in a group are very beautiful than any other tribal group dancers of Orissa. Cross-cousin marriage is prevalent among the Gadabas. Widow marriage is permitted. Marriage by elopement and service is also practised.

Disaris are consulted for the auspicious moments and worships. Doms serve as postman. They observe Gotter ceremony in honour of their dead ancestors in which they sacrifice cows and buffalos. They burn and burry their dead.

Raggi is their main food. They cultivate raggi, suan, maize etc. They are fond of dance and music. Dhemsa is the most important among their dances.

Ho :

Hos are known to the outsiders as Kolhas. They are found mainly in Mayurbhanj, Keonjhar, Cuttack, Dhenkanal and Balasore districts. They marry

only in their own tribe. Their language is Kolarian. The priests of the Hos are Dehuris. They pay high bride price for marriage. To avoid this they adopt forced marriages

They worship sing-bonga or the Sun God and the river God. To the river they offer pigs. Even degraded Brahmins serve as priests for their deities. After the death of man the family members wash the deadbody. They pour oil and termeric over the body which is sent to be burried in a coffin.

They are an agricultural tribe. Their festivals are mainly intended to perform one or the other of an agricultural function.

Juang :

They are found mainly in Keonjhar and Dhenkanal districts of Orissa. Their language is Kolarian.

They practise shifting cultivation by which they cut and burn the jungle for agriculture.

Their main god is Mahaprabhu. Mother earth, and Sun god come next in the line. Besides these gods they have many more smaller godlings. They have adopted some Hindu festivals observed in Orissa.

They have five group dances and percussion musical instruments.

Bhuyan :

This is an important tribe of Orissa. They are found in large numbers in the districts of Keonjhar, Sundargarh, Mayurbhanj, Sambalpur, Dhenkanal and

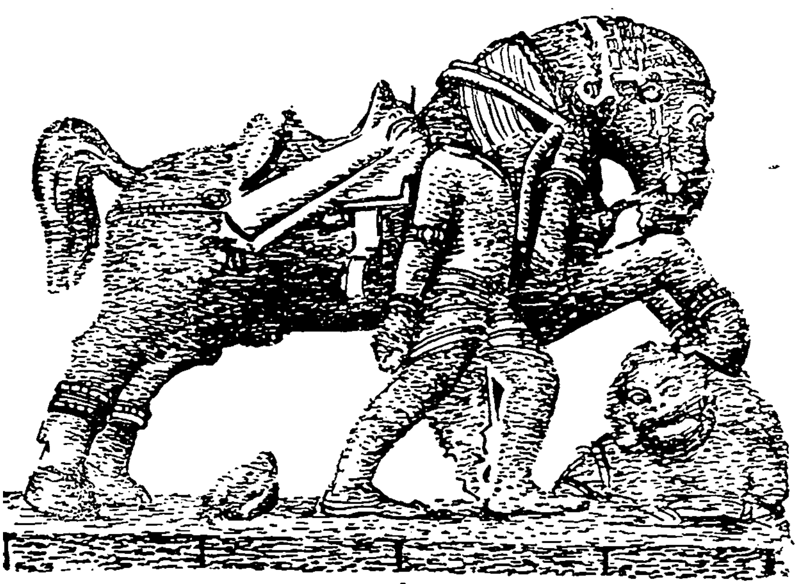
Kalahandi. They are believed to be Kolarians by some and Dravidians by others. They speak Oriya. They are the most developed of the tribes. The historic Bhauma kings of Orissa are said to be the Bhuiynas. They have a number of gotras adopted from the Hindus.

They have many a type of marriages Usually the boy and the girl select their mates in agreement. Rauria or the Gunia of charmer and Dehuri are called for in their difficulties and offerings. The Hindu festivals are observed. Besides that Mango eating, etc. are observed by them. They are settled cultivators. There are sections like Desa, Khandait, Rajadi, Paudi, Bhuiyans. The Paudi Bhuiyans are the most primitive among the rest.

Conclusion :

Though the industrial development in this country has helped amalgamation of the tribes into the common, literate and developed people of the state yet the far away dwellers from these centres of acculturation retain their primitive methods. But the huge mineral deposits being discovered in almost all the corners of this state have brought in problems for these ancient settlers of the land. The culture, they have, should be appriciated along with the progress of the country for their proper preservation and evaluation. The continuance of the diversity of cultures as retained by the Adivasis of Orissa and efforts by the educated mass to encourage them is essential for their development. The Orissan tribals are broadly hospitable, helpful in nature and simple. The human sacrifice of the Kondhas have gone with the British measure and the rude characteristic of the Bandas are gradually being tracified through the outside contacts, Some other tribe like Oraon, Bhottara, Kharia, Baig, Birhor and Munda are less numerous and either they are

mixed with any one of the main tribes or so diversely populated that they seldom met without the presence of other tribes. Yet they have many a common cultural features with the larger groups of tribals. The rest of the tribes are very less in number to be separately mentioned and they form either a part of any one of the greater family of Gonds, Kolaerians, Mundas and Saoras or have formed an intra breeding offshoot of the same tribe by the influence of outsiders. In short their culture is almost identical with the present tribal culture of their origin.

The Famous Konark Horse

"ବାହା ବଙ୍ଗା"

ଆମ ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆଦିବାସୀ ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସାନ୍ତାଳ ଜାତି ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଏକ ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ । ଏମାନଙ୍କର ଚଳଚଳଣି, ଆଚାରବ୍ୟବହାର ଓ କଥୋପକଥନ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ସାମାନ୍ୟ ଅଲଗା ଜଣାଯାଏ । ଏମାନେ ସାନ୍ତାଳ ଲୋକ, ସାନ୍ତାଳ ଭାଷାରେ କଥୋପକଥନ କରନ୍ତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରସ୍ପର ସାହାଯ୍ୟ ସହାନୁଭୂତି ସହକାରେ କାମ କରନ୍ତି । ନିଜ ନିଜକୁ ଭାଇ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଓ ସର୍ବଦା ସତକଥା କୁହନ୍ତି । ଏହି ସାନ୍ତାଳ ଆଦିବାସୀମାନେ ଧର୍ମ ଓ ଦେବାଦେବୀଙ୍କୁ ବହୁତ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭଳି ସାରାବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କେତୋଟି ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ପର୍ବ ବିଶେଷ ଆଦରଣୀୟ ଭାବରେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ବମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ବାହା ପର୍ବ ଏକ ବଡ ପର୍ବ ବୋଲି ମାନିଥାନ୍ତି । ଏହି ପର୍ବ ଫଗୁଣମାସରେ ହୁଏ ଏବଂ ଏହି ସାନ୍ତାଳ ଆଦିବାସୀମାନେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ କେଉଁଝର ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ବେଶି ରହୁଥିବାରୁ ସେଠାରେ ଅତି ଆଦରଣୀୟ ସହକାରେ ଏହି ପର୍ବଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିବାରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ବାହା ପର୍ବ ଏକ ସମଷ୍ଟିଗତ ପର୍ବ । ଏହା ତାଙ୍କର ସପରିବାର ଓ ଗ୍ରାମଲୋକ ମିଳିମିଶି ଗୋଟିଏ ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ସେହି ଦିନକୁ ଲଗାଇ ଆଉ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟ, ଏପରିକି ୩ଦିନ ଧରି ଏହି ପର୍ବ

ଘାଳନ କରାଯାଏ । ଏଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ସଜବାଜ ହୁଅନ୍ତି । ଅତି ଗରିବ ଲୋକମାନେ ମହାଜନ ପାଖରୁ ଧାନ, ଗୁରୁଜି, ଟଙ୍କା, ପଇସା ଇତ୍ୟାଦି ଧାର୍‌କରି ଆଣିଥାନ୍ତି । କାରଣ, ଏହି ପର୍ବରେ ସାଙ୍ଗ-ସାଥିମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଏ ଓ ନିଜନିଜର ଝିଅ, ଯୁଆଁଇମାନଙ୍କୁ ପର୍ବ ମାନିବାପାଇଁ ଆଣନ୍ତି ।

ପର୍ବର ପ୍ରଥମ ଦିନ ସମସ୍ତେ ସକାଳେ ଘରଦ୍ୱାର ସଫାସୁତୁରା କରନ୍ତି । ଗାଧୋଇଆସି ସଫା କମ୍ବା ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଗ୍ରାମ ବାହାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ "ଜାହେର୍‌ବଙ୍ଗା" ଯାଗା ମଧ୍ୟ ସଫାସୁତୁରା କରାଯାଏ । ଗ୍ରାମ ଦେହୁରୀ ଅଖିଆ ଗାଧୋଇଆସି ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଓ ତାର ପୂଜା-ପଟଳ ଧରି ଜାହେର ପୂଜାକୁ ବାହାରିଯାଏ । ଜାହେରରେ ଦେହୁରି ଓ ଗ୍ରାମର ମୁଖିଆଲୋକ ମିଶି ତାଙ୍କର ବିଧିବିଧାନ ଅନୁସାରେ ଓ କୁକୁଡ଼ାକୁ ବଳିଦେଇ ଜାହେର ଦେବୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତି । ତା ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ନୂଆ ଫଳ, ନୂଆଫୁଲ ପୂଜା କରନ୍ତି । ପୂଜାସରିବା ପରେ ଜାହେରରେ ପ୍ରସାଦ ବଣ୍ଟାଯାଏ । ତାପରେ ଗ୍ରାମ ଦେହୁରିଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଘରକୁ ପାଛୋଟି ନଅନ୍ତି । ଦେହୁରିଘରେ ପଞ୍ଚଅଲକ୍ଷଣି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହଳଦୀପାଣି ଛିଞ୍ଚିଦିଅନ୍ତି । ତାପରେ ଦେହୁରିର ଗୋଡ଼ ଧୋଇ ଦିଅନ୍ତି ଓ ଦେହୁରି ତା ପ୍ରତିବଦଳରେ ଜାହେରରୁ ଆଣିଥିବା ନୂଆ ଫୁଲରୁ କିଛି ଦେଇଦିଏ ।

ଗ୍ରାମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଏହି ଫୁଲକୁ ନେଇ ନିଜ ଘରେ ପୁଣି ବିଧି-ବଧ ଭାବରେ ନୂଆଖିଆ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଏଥିରେ ଘରର ଦେବତା ପୂଜା ପାଏ । ଏହିପରି ପୂଜା କାମ ଶେଷ ପରେ ନୂଆ ହାଣ୍ଡିରେ ରନ୍ଧା ଭାତ, ମାଂସ, ହାଣ୍ଡିଆ, ମଦ ଇତ୍ୟାଦି ଖାଆନ୍ତି । ସାଙ୍ଗସାଥି ଓ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ-ମାନଙ୍କୁ ଖୁଆନ୍ତି ।

ତାପର ଦିନ ମଧ୍ୟ ନାଚ ଗୀତ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଦିନ କଟାନ୍ତି । ଏହି-ପରି ଭାବରେ ସମସ୍ତେ ଅତି ଆଦରଣୀୟ ଭାବରେ ବାହାପର୍ବ ମାନନ୍ତି । ଶେଷ ଦିନ ପୁରୁଷ ଲୋକ ଶିକାରକୁ ଯାଆନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁଦ୍ଧା ଶିକାରରୁ ଫେରି ଶେଷ ଦିନ ଯାହା ଅଳ୍ପ ଉପଭୋଗ କରିବାର କଥା କରନ୍ତି ।

(ରହା ଦଂ)

କଳା—ଏ· · ·ଦୁଲୁମାଇ ଦୁଲୁମାଇ ନଟେ କପୂର୍ ମେଟେରେ ନଣ୍ଡ୍ରେ ମିନାଞ୍ଜ
ନଟେ କପୂର ମେଟେରେ ନଣ୍ଡ୍ରେ ମିନାଞ୍ଜ,

ସୁନାଇ ଗାଡ଼ାଧାରେ କୁମ୍ବା ଅଳାଃ ଗିତିଞ୍ଜ
• ଗାମଗ୍ଣ ଡେଙ୍ଗା ଗାଚେଞ୍ଜ

ସୁପୁଲୁ ସୁପୁଲୁ, ଏ-ଦୁଲୁମାଇ ଦୁଲୁମାଇ
ଗାମଗ୍ଣ ଡେଙ୍ଗା ଗାଡେଞ୍ଜ ସୁପୁଳ ସୁପୁଳ ।

କୁଳି—ଏ· · ·ଦାଦାଦାଦାରେ ବାଲଂ ପଟାଅଲେନା ବାଲଂ ଞାପାମ,
ବାଲଂ ପଟାଅଲେନା ବାଲଂଞାପାମ

ନାହାଗ କଳାଲେକା ଚରକ ବାନୁଗ ଡାମା,
ହଳକଲେକା ରୂପ

ବାମ୍ ବଦଲ ତାମ୍, ଏ-ଦାଦାଦାଦାରେ
ଗୁଣ୍ଡି କଳା ଖନ୍ହମ୍ ନଧାନ ଗେପ୍ଣା ।

କଳା—ଏ· · ·ଦୁଲୁମାଇ ଦୁଲୁମାଇ ଗୁଣ୍ଡିକଳାହଁପୁ କଳାହପନ୍ କାନା,
କାମି କୁଳାପୁ ହଁଡାପୁ ସମାନ ଗେପ୍ଣା,

ଏ ଦୁଲୁମାଇ ଦୁଲୁମାଇ—
ମନେ ପେରେଜ ଦାକେ ମେନାଗ ଗେଡାପ୍ଣା ।

କୁଳି—ଏ· · ·ଦାଦାଦାଦାରେ ହଳକ ମିଡାଞ୍ଜ ସାର ଉଡ଼ୁମ୍ ଥୁଙ୍ଗୁଲ ଗେପ୍ଣା
ରହଳ ଯପଲେକାମ୍ ଠପ, ଠପଟ୍

ଏ ଦାଦାଦାଦାରେ ସାହେବ କଳାଲେକା ବାଂ ଙେମ ଙ୍ଗେଲଗ ।

କଳା—ଏ···ଦୁଲୁମାଇ ଦୁଲୁମାଇ ଧୁଣ୍ଡି ବାନୁର୍ ଣ୍ଡିଞ୍ଜା ଦତ ବାନୁଗଂ ଞ୍ଜିଞ୍ଜା
ସାହେବ କଳା ଲେକା ବାଂଗେଞ୍ଜି ଞ୍ଜୋଲଗ,

କଲା ହପନ କାନାଞ୍ଜି ଗୁନମେନାଗ୍ ଞ୍ଜିଞ୍ଜା
ବଜଲ ବାଡି ଲେକା ଜଣ୍ଡବ ଜଳବ,

ଏ ଦୁଲୁମାଇ ଦୁଲୁମାଇ, କଳାମେନ୍ତେଦ୍ କୁଳ
ବାଂ ସଅ—ଲେଦମେ । ଏ ଦୁଲୁମାଇ··· ··· ।

ବିଶେଷ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ

ଯେଉଁ ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନେ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷାକରି ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାର ନିଜ ନିଜ ପଦବୀ ଅନୁସାରେ ୪୦୦-୦୦ ଟଙ୍କା ଠାରୁ ୧୦୦୦-୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ । ଏଥିପାଇଁ ବଦଳରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ; କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଦିବାସୀ ଅଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି । ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରିବା ଅତି ସହଜ । ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ଅଫିସର ଆଦିବାସୀ କଥା ବୁଝି ତାକୁ ବୁଝାଇପାରିବେ (Working Knowledge) । ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ, ଡାକ୍ତର, ପୋଲିସ ଅଫିସର, ରାଜସ୍ୱ ଅଫିସର, ବିଚାରବିଭାଗୀୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟମାନେ ଅଛନ୍ତି ।

POSSIBLE QUESTIONS

TRIBAL DIALECT TEST 1978

(Santhali) UDALA

Full marks—100 Written-75+Viva Voce-25

Time—2 hours Written, Viva Voce—3 P. M. to on wards

(Please answer all Questions)

୧ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ସାନ୍ତାଳୀ ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖି ଓଡ଼ିଆରେ ବାକ୍ୟରଚନା କରନ୍ତୁ । [୧୦

ବାବା, ଦାଦା, ସମ୍ବାଳା, ଭୁଣ୍ଡି, ମାରଚ, ତଆ, ମେଦ୍, ମଗ୍ଯ, ଡ଼ାଣ୍ଠା, ଜାଙ୍ଗା, ମାଳ, ଦାଃ, ପତବ୍, ବୁସୁବ, କଶାଣ ।

୨ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦର ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । [୧୦

ଭୁଣ୍ଡି, ଝିଙ୍ଗା, ଆଳୁ, କାର୍ବନ୍, ତାହେର, କୁବ, ମୁଲ, କାଯୁବ, ଆଳାଃ, ପୁସଇ, ମୁନ୍‌ଗା, ମାଲହାନ୍, ବାଣିପ୍ସା-କଁହଣ୍ଡା, ଜନଳା, କାର୍‌ଲ, ବଲାତ ବେଙ୍ଗାଳ ।

୩ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ଅର୍ଥ ଲେଖନ୍ତୁ । [୧୦

ଉଦ୍, ଟେର୍, ଜ୍ଞେଲ, ଆଁଜମ, ଜି, ଞ୍ଜାମ, ଏମ୍, ଦହ, ଆଗୁ, କସଓ, ହ୍ୱଜ୍ଃ, ସେନଃ, ଗୁଲଃ, ଏନେଜ, ହେରେଂ, ରୁ, କଯୁ, ଅଲ, ପାଳହାଓ, ରଳ ।

୪ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଟି ଶବ୍ଦର ସାନ୍ତାଳୀ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖନ୍ତୁ । [୧୦

ସମ୍ପର୍କ, ମା, ବାପା, ମାମୁଁ, ମାଇଁ, ମୁଣ୍ଡ, ଆଖି, କାନ, ନମସ୍ତେ, ଗରୁବ, ଧାନ, ଘର, ନଆଁ, ପାଣି, ତେଲ, ଲୁଣ, ଡାଳି, ବାହି, ମାଂସ, ଶାଗ ।

୫ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । [୧୦

କ) କୁଇଂ ଏମ ବେନାଓ ଆଟେ ?

ଖ) ଅନାଲଗିଦ ଶନ୍‌ଏମ୍ ଲଳାଆଃ-ଆଟେ ?

ଗ) ସୋସାଇଟି ଆର ବେଙ୍କ ଶନ୍‌କନ୍ ଏମଃକାନା ।

ଘ) ମେରମ୍ , ଭେଡ଼ା, ସିମ୍ , ଡାଙ୍ଗ୍ରି ଆସୁଲକ ଲାଗିଦ୍ ଚାନ୍ଏମ୍
ଇଦ୍ଦ୍ୟାସେ ?

ଙ) ଅନାବାଦ୍ଧ ହାସାଲ୍‌ଗିଦ୍ ଚାନ୍ ଞ୍ଜାମଃ କାନା ।

ଚ) ସାନାମ ଲେକାନ୍ ଗୃଷଲ୍‌ଚିଦ୍ ଖେତ, ଇତାଆର ଟାକା ଚାନ୍
ଲେକାତେ ଞ୍ଜାମଃକାନା ।

ଛ) ଗୃଷଲ୍‌ଗିଦ୍ ସାମାନ୍‌କଚାଂ ଚାନ୍ ଞ୍ଜାମଃକାନା ।

ଜ) ମାଣାଂ ଚାନ୍ ଇଦ୍ଦ୍‌ଆକାଦ୍ ଖାନ୍ ଅନାହାଲ୍‌କାତେ ନାଓ୍ୟା ଚାନ୍
ଇଦ୍ଦମେ ।

ଝ) ସୋସାଇଟିରେ ସହେଡ ଡାହେନ୍ ଲାଗିଦ୍ ହୁଡ଼ିଂ ଗୃଷିକ ପୁନଗେଲ
ଟାକା ଧାରଜ ମୂଳଟାକା ଚାନ୍ ଞ୍ଜାମଃକାନା ।

ଞ) ଅନା ଚେତାନ୍‌ରେ ସୁଧ ବାଂ ଲାଗାବ୍-ଆ ।

୬ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟ ସାନ୍ତାଳୀରେ ଅନୁବାଦ
କରନ୍ତୁ । [୨୫

କ) ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ ।

ଖ) ସରକାର ବହିପଟା ମାଗଣାରେ ଦେବେ ।

ଗ) ତୁମ ଗାଁରେ ଗରୁବ କିଏ ଅଛୁ ।

ଘ) ଯାହା କହୁଛୁ ସତ କହୁଛୁ ।

ଙ) ମିଛ କହୁନାହିଁ ।

ଚ) ତୁମ ଘର କେଉଁଠି ?

ଛ) କେଉଁଠାରେ କାମକରୁଛ ।

ଜ) ସକାଳୁ ଉଠିବ ।

ଝ) ଚଟାପଟ୍ କାମ କରିବ ।

ଞ) ଭଲ ଭାବରେ ଚଳିବ ।

ଟ) ମଣିଷ ଭଲଆ ରହିବ ।

ଠ) ସବୁବେଳେ ସତ କହିବ ।

ଡ ମଦ ଖାଇବା ନାହିଁ ।

ଢ) ମାତାଲ ହେବାନାହିଁ ।

ଆଦିବାସୀ ଭାଷାରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ରୁ, ଶ, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଭେଦ ଥାଏ, ଯାହାକି ଗ୍ରହଣୀୟ, ଯଥା :—କ'ଣ, କାଣା, କସ, (ମାନେରୁ ~ ମାନେଶ) ।

VIVA VOCE TEST

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ (୨୪)
ନମସ୍ତେ	ଜହାର
ଆସ	ହିଜୁଃମେ
ବସ	ଦୁରୁବ ମେ
ତୁମ ନାମ କଣ ?	ଆମା ଞୁତୁମ ଚେଦ ?
ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ	ଆମରେନ୍ ତିନାଂ ଗିଦ୍ରାପିଦ୍ରା
ଆଉ ତୁମର କଏ ଅଛି	ଆର ଆମଦ ଅକମ୍ବୁ ମେନାଗ୍ କଆ
ତୁମେ କଣ କର ?	ଆଁମ ଚେଦଏମ୍ ଚକାଏଦ୍-ଆ
ତୁମର ଜମି କେତେ ?	ତିନାଂ ହାସାତାପେ ?
ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ି କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେଇଛ କି ?	ଆମ ହାସାମାଟି ଅକାକରେମ୍ ବନ୍ଧା ଆକାଃଆଯେ ?
ତୁମେ କାହିଁକି ତୁନହେଲ	ଚେଦାଃ ବାମ ରଳକାନା
ନିଜଭାଷା ଭୁଲିଯାଅ ନାହିଁ	ଆମାଃ ରଳ ଆଲମ୍ ହିଳିଞ୍ଜା
ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଇବ	ଗିଦ୍ରାକ ଆସ୍କାଟେ ଭେଜାକପେ
ସରକାର ତୁମର ସୁବିଧା କରୁଛନ୍ତି	ସରକାର ଆପେକ ଲଗିଦ ଏ ସୁବିଧା ଏଃଆ
ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି	ହାସାୟୁ ଏମଃକାନା
ସରକାର ଘର ତିଆରି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି	ସରକାର ଅଳାଃ ବେନା ଓଲଗିଦ ଗଳସ୍ଥୁ ଏମଃକାନା
ସରକାର ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେବେ	ସରକାର ହାଳାମ ହଳକ ଟାକାସୁ ଏମାକ କାନା
ସରକାର ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସାହଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ।	ସରକାର ଆଦିବାସୀକ ସାନାମ ଲେକାନ ଗଳସ୍ଥୁ ଏମାକ କାନା

ସାହୁକାର ଠାରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।	କଶାଣ ଠେନ୍‌ଖନ୍ ଋନ୍‌ଆଗୁ ବାସ୍ୟୁ ଲଳାଗ କାନା ।
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ ।	ସୋସାଇଟି ଖନ୍ ଋନ୍‌ଆଗୁ ନାପାସ୍ୟୁା
ସେଠାରେ କମ ସୁଧ ନଆଯାଏ ।	ଝନାରେଦ କମ ସୁଧକ ଇଦସ୍ୟା ।
ମେଟ୍ରିକ ମାପ ଓଜନରେ ସବୁ ବଜବ ।	ମେଟ୍ରିକ ତୁଲଚେ ତୁଲକାଚେ ଆଖିରିଂପେ ।
ରୋଗ ହେଲେ ଡାକ୍ତରକୁ ଦେଖାଇବ ।	ବେମାର ଲେନ୍‌ଖାନ୍ ଡାକ୍ତର ଦେଖାଓ ଆପ୍ନୁ-ପେ
ସମସ୍ତେ ଖାଇ ଖାଇ ଚଳିବା	ଝ୍ୟଡହଳ ବପ୍ନୁହା ବସ୍ନୁହା ବନ୍ ଚପଲା-ଆ ।
ଗରିବକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା	ରେଙ୍ଗେଜ ହଳକ ସହଦ୍ କଆ ।
ସଫା ସୁତରା ରହିବା ପାଇଁ ଶିଖ ।	ଫୁରଗ୍ଳ ଫୁଚଚ ତାହେନ ଲଗିଦ ଚେକ ତାବନ ପେ ।
ରାମ କଣ ଘରେ ନାହିଁ ।	ରାମ ଚେଦ ଅଳାଃରେ ବାନୁଃ ଏସ୍ୟା ।
କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛି	ଅକାଚେ ସେନ ଆକାନାସ୍ୟୁ ।
ତାକୁ ଟିକିଏ ଡାକଦିଅ	ଉନକାଟିଜ ହଃହ ଆପ୍ନୁପେ ।
ତୋର ନାମ କଣ ?	ଆମାଃ ଙ୍ଗ ତୁମ ରାମ ?
ଆମେ ତୁମ ସରକାରୀ ଲୋକ	ଆଲେ ଆପେଇଜ୍ ସରକାର ହଳ ।
ଆମେ ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିଅଛୁଁ ।	ଆଲେ ଆପେ ଗଗଳଲେ ହେଜ୍ ଆକାନା ।
ତୁମେ ଏ ବର୍ଷ ଅଳୁ ଲଗାଅ ।	ଆମ ନଆଁ ସେର୍ମା ଅଳୁ ରହସ୍ୟୁମେ ।
ନଚେତ୍ ଯେ କୌଣସି ରବି ଫସଲ କର ।	ବାଂ ଖାନ୍ ଯାହାନାଂରେ ରବି ଗୃଷ ମେ
କମ ପରିଶ୍ରମରେ ବେଶିଫଳ ପାଇବ ।	କମ୍ କାମିରେ ଯାସ୍ତିଲଭ ଞାମଃଆ

TRIBAL DIALECT TEST 1978

(Santhali) Udala

୧ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

ବାପା, ଘିଅ, ମୁଗ, ଭେଣ୍ଡି, ଲଙ୍କାମରିଚ, ସ୍ତନ, ଆଖି, ମୁହଁ, ଦାନ୍ତ, ଗୋଡ଼, ହାର, ପାଣି, ବହି, କୁଠା, ଧର୍ମ ।

ମୋ ବାପା ଘୃତ କରନ୍ତି, ମୁଁ ଘିଅ ଖାଏ, ମୁଗ ଗଛ ଭଲ ହୋଇଛି, ଭେଣ୍ଡି ତରକାରି ହୁଏ । ଲଙ୍କାମରିଚ ରାଗ ଲାଗେ, ମା ସ୍ତନରୁ ଛୁଆ ଖିରଖାଏ । ତା ଆଖି ଧରିଛି, ହରି ମୁହଁ ସୁନ୍ଦର, ଦାନ୍ତ ଘଷିବ, ମୋ ଗୋଡ଼ରେ ଘା ହୋଇଛି, ଜଗନ୍ନାଥ ବନମାଳା ପିନ୍ଧନ୍ତି, ପାଣି ପିଇବ ଗୁଣି, ବହି ନେଇ ପାଠ ପଢ଼ । କୁଠାରେ ଘର ଛପର କର, ଧର୍ମଲୋକେ ଗରିବଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

୨ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

ଭୁଣ୍ଡି, ଝିଙ୍ଗା, ଆଳୁ, କାଗୃନ୍, ତାହେର, କୁବ, ମୁଲ, କାସୁବ୍, ଆଳାଃ, ପୁରାଇ, ମୁନ୍‌ଗା, ମାଲହାନ୍, ବାଣିଯୁ କଁହଣ୍ଡା, ଜନଳା, କାରଲ୍, ବଲାତବେଙ୍ଗାଳ ।

ଭୁଣ୍ଡି ଉତୁସିବଲ ଗେୟୁ । ଗଳମ ହାଳାମ ଝିଙ୍ଗାୟୁ କକୟୁକାନା । ନଆଁ ପାଲ ଆଳୁ ଦର ବାନୁଃଆନାଂ । ଆଲେ ବାଳଗେରେ କାଗୃନ ମେନାଗଆଁ । ହାଟରେ ତାହେରକ ଆଗୁ ଆକାଃଆ । ତେହେଞ୍ଜଦ କୁବଆଳାଃ ବନ ଉତୁୟୁ । ଲଠୁ ଲଠୁ ମୂଲ୍ ଦାଆ ଆକାନା । କାସୁବ୍ ଦକ ବଙ୍ଗାୟୁ । ତେଦ ଆଳାଃ ସାଂ ଦାକାମ ଜମ ଆକାଃଆ । ପୁରାଇ ଆଳାଃ ବାବନ ଖେଜାୟୁ । ଆବ ବାଳଗେରେ ମୁନଗା ଦାରେ ମେନାଗ୍ ଆ । ମାଲହାନ କଦ ଝାଠା ବେନାଓ ଆଃ ପେ । ବାଣିଯୁ କହଣ୍ଡା ସାଳମରେ ସଅ ଆକାନା । ବାନା ଜନଳାୟୁ ଜମ କେଃଆ । କାରଲ୍ ବନ କରଞ୍ଜି ଆଗୁୟୁ । ବଲାତ ବେଙ୍ଗାଳ ଦ ତନାଂପେ ଗନଂ ଆକାଦ-ଆ ।

୩ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

ଉଦ୍, ଗେର, ଙ୍ଗେଲ୍, ଆଁଜମ, ଜ, ଞ୍ଜାମ୍, ଏମ୍, ଦହ, ଆଗୁ, କଟାଓ, ହକୁଗ, ସେନଃ, ଗ୍ଲାଃଗ, ଏନେଜ, ସେରେଂଜ୍, ରୁ, କପୁ, ଅଲ, ଘାଲହାଓ, ରଲ ।

ଗିଳବା, କାମୁଡ଼ବା, ଦେଖିବା, ଶୁଣିବା, ଶୁଙ୍ଘିବା, ପାଇବା, ଦେବା, ରଖିବା, ଆଣିବା, କରିବା, ଆସିବା, ଯିବା, ଚାଲିବା, ନାଚବା, ଗାଇବା, ବଜାଇବା, ମାଗିବା, ଲେଖିବା, ପଢ଼ିବା, କହିବା ।

୪ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

ସମ୍ପର୍କ, ମା, ବାପା, ମାମୁଁ, ମାଈଁ, ମୁଣ୍ଡ, ଆଖି, କାନ, ନମସ୍ତେ, ଗରିବ, ଧର୍ମ, ଘର, ନିଆଁ, ପାଣି, ତେଲ, ଲୁଣ, ଚାଳ, ବସ୍ତ୍ର, ମାଂସ, ଶାଗ ।

ସାଗାଇ, ଆପୁ, ବାବା, ମାମ, ହାଡମ, ବହର୍, ମେଦ୍, ଲୁତୁର, ଜହାର, ରେଙ୍ଗେଜ, କଶାଣ, ଆଳାଃ, ସେଙ୍ଗେଲ, ଦାଃ, ସୁନୁମ, ବୁଲୁଙ୍ଗ୍, ଲଠା, ପତବ, ଜିଲ, ଆଳା'ଃଗ୍ ।

୫ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

କୂଅ କରିବ କି ?	କୂଇଁ ଏମ୍ ବେନାଓ ଆସେ ?
ଚା ପାଇଁ ଋଣ ଦରକାର କି ?	ଅନା ଲଗିଦ ରିନ୍ ଏମ ଲଳା ଆଃ-ଆସେ ?
ସୋସାଇଟି ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ଦେଉଛନ୍ତି	ସୋସାଇଟି ଆର ବେଙ୍କ୍ ରିନ୍ କନ ଏମଃକାନା
ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା, ଗାଈ ପାଳିବାପାଇଁ ଋଣ ନେବ କି ?	ମେରମ୍, ଭେଡ଼ା, ସିମ, ଡାଙ୍ଗ୍ରି ଆସୁଲକ ଲଗିଦ ରିନ୍ ଏମ ଇଦିଆସେ ?
ଅନାବାଦି ଜମିପାଇଁ ଋଣ ମିଳୁଛି	ଅନାବାଦ ହାସାଲଗିଦ ରିନ୍ ଞାମଃକାନା!

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ ଚାଷକରିବା ପାଇଁ ସାର, ବିହନ, ଓ ଟଙ୍କା ଋଣ ଆକାରରେ ଦିଆଯାଉଛି	ସାନାମଲେକାନ୍ ଚାଷ ଲାଗିଦ ଖତ, ଇତା, ଆର ଟାକା ରିନ ଲେକାତେଜାମଃ କାନା
ଚାଷପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିଣିବାକୁ ଋଣ ମିଳୁଛି	ଚାଷ ଲାଗିଦ ସାମାନ କିରିଂ ରିନ୍ ଞାମଃକାନା
ଆଗରୁ ଋଣ ନେଇଥିଲେ ତାକୁ ପରିଶୋଧ କରି ନୂଆ ଋଣ ନିଅ	ମାଣାଂ ରିନ୍ ଇଦିଆକାନ୍ ଖାନ୍, ଅନାହାଲାକାତେ ନାଓ୍ୟା ରିନ୍ ଇଦିମେ
ସୋସାଇଟିରେ ସଭ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ଗ୍ରୁପ୍ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରକଶ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶଧନ ଋଣ ମିଳୁଛି	ସୋସାଇଟିରେ ସଦେଚ ତାହେନ୍ ଲାଗିଦ୍ ଧୁଡ଼ୁଂଞ୍ଜ ଚାଷୀକ ପୁନଗେଲ ଟାକା ଧାରିଜ ମୂଳଟାକା ରିନ ଞାମଃକାନା
ତା ଉପରେ ସୁଧ ଲାଗିବ ନାହିଁ	ଅନା ଚେତାନରେ ସୁଧିଦ ବାଂ ଲାଗାକ୍ଆ

୬ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	ଗିଦ୍ରାକ ଆସ୍କାତେ ଭେଜାକପେ
ସରକାର ବହିପଟା ମାଗଣାରେଦେବେ	ସରକାର ପତବକ ଏମ୍ ସହଦଃ ଆଯ୍
ତୁମ୍ଭ ଗାଁରେ ଗରିବ କିଏ ଅଛି ?	ଆପେ ଆତୁରେ ଅକୟ୍ ରେଙ୍ଗେଜ ମେନେୟା ?
ଯାହା କହୁଛି ସତ କହୁଛି	ଆକାଇ ମେନଏଦଆ ଅନାଦ ସାରିଗେଇ ମେନ ଏଦଆ
ମିଛ କହୁନାହିଁ	ଏଜେଲେଦ ବାଂ ରଳକାନା
ତୁମ ଘର କେଉଁଠି	ଆମାଃ ଆଡ଼ାଗ ଆକାରେ
କେଉଁଠାରେ କାମ କରୁଛ	ଅକାରେମ କାମିକାନା
ସକାଳୁ ଉଠିବ	ସେତାଗରେ ବେରେଦ ପେ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଚଟାପଟ କାମ କରିବା	ଲୁରୁ ମୁଚୁ ବନ୍ କାମିୟା
ଭଲଭାବରେ ଚାଲିବା	ନାପାୟୁ ବନ୍ ଆସୁଲଃଆ
ଫଣିଷ ଭଲଆ ରଖିବା	ହଲକ ଲେକା ବନ ତାହେନା
ଯିବାବେଳେ ସତର୍କ ହେବା	ସାବ୍‌ଧାନ ସତବନ ରଳଆ
ମଦ ଖାଇବା ନାହିଁ	ପାଉରା ବାବନ ଞୁ ୟା
ମାତାଲ ହେବା ନାହିଁ	ବାବନ ବୁଲୁଃଆ

viva vcce test

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ନମସ୍ତେ	ଜହାର
ଆସ	ହିଜୁଃମେ
ବସ	ଦୁଲୁବ୍ ମେ
ତୁମ ନାମ କଣ ?	ଆମାଃ ଞୁତୁମ ଚେଦ୍ ତାମ ?
ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ ?	ଆମରେନ୍ ତିନାଂ ଗିଦ୍ରା'ପିଦ୍ରା ?
ଆଉ ତୁମର କଏ ଅଛି ?	ଆର ଆମଦ ଅକୟ ମେନାଂକଆ ?
ତୁମେ କଣ କର ?	ଆମ ଚେଦଏମ ଚକାଏଦ୍‌ଆ ?
ତୁମର ଜମି କେତେ ?	ତିନାଂ ହାସା ତାପେ ?
ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେଇଛ କି ?	ଆମ ହାସା ମାଟି ଅକାକରେମ ବନ୍ଧା ଆକାଃ ଆସେ ?
ତୁମେ କାହିଁକି ତୁନି ହେଲ ?	ଚେଦାଃ ବାମ ରଳ କାନା ?
ନିଜ ଭାଷା ଭୁଲ ଯାଅ ନାହିଁ	ଆମାଃରଳ ଆଲମ ହିଲାଞ୍ଜ
ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଇବ	ଗିଦ୍ରାକ ଆସଲରେ ଭେଜାକପେ ।
ସରକାର ତୁମର ସୁବିଧା କରୁଛନ୍ତି	ସରକାର୍ ଆପେକ ଲାଗିଦ ଏ ସୁବିଧା ଏଃଆ
ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି	ହାସାୟୁ ଏମଃ କାନା
ସରକାର ଘର ତିଆରି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି	ସରକାର୍ ଅଲାଃ ବେନାଅ ଲାଗିଦ ଗଳୟୁ ଏମଃକା ନା:

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ସରକାର ବୁଢ଼ାଲୋକଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେବେ	ସରକାର ହାଡାମ ହଡକ ଟାକାୟ ଏମାକକାନା
ସରକାର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି	ସରକାର ଆଦିବାସୀକ ସାନାମ ଲେକାନ ଗଡଜଦ୍ ଏମାକ କାନାୟ
ସାହୁକାରଠାରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ	କସାଣ୍ଟ ଠେନ୍‌ଗନ୍ ଋନ୍ ଆଗୁ ବାୟୁ ଲକାଗ କାନା
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	ସୋସାଇଟି ଖନ୍ ଋନ୍ ଆଗୁ ନାପାୟା
ସେଠାରେ କମ ସୁଧ ନିଆଯାଏ	ଅନାରେଦ କମ ସୁଧକ ଇଦିୟା
ମେଟ୍ରିକ ମାପ ଓଜନରେ ସବୁ ବିକବ	ମେଟ୍ରିକ ତୁଲଚେ ତୁଲକାଚେ ଆଖିରିଂ ଘେ
ରୋଗ ହେଲେ ଡାକ୍ତରକୁ ଦେଖାଇବ	ବେମାର ଲେନ୍ ଖାନ୍ ଡାକ୍ତର ନେଦେଖାଅ ଆପୁପେ
ସମସ୍ତେ ଭାଇ ଭାଇ ଚଳିବା	ଯୁତହଡ ବୟୁହା ବହୟା ବନ ତାହେନା
ଗରିବଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା	ରେଙ୍ଗେଜ ହଡ ବନ ସହବ କଆ
ସଫା ସୁତୁରା ରହିବା ପାଇଁ ଶିଖ	ଫୁରଗୃଫୁରଚ ତାହେନ୍ ଲଗିଦ୍ ଚେଦ ତାବନ ପେ
ତ୍ମ କଣ ଘରେ ନାହିଁ ?	ତମରେଦ ଅଡାଃଗରେ ବାନୁଃ ଏୟା ?
କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛି	ଅକାତେ ସେନ ଆକାନାୟ
ତାକୁ ଟିକେ ଡାକ ଦିଅ	ଉନ କାଟିଜ ହଃହ ଆୟୁ ପେ
ତୋର ନାମ ତ୍ମ ?	ଆମାଃଞ୍ଜୁ ତୁମ ତ୍ମ ?
ଆମେ ତୁମ ସରକାରୀ ଲୋକ	ଆଲେ ଆପେଇଜ ସରକାର ହଡ
ଆମେ ତମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିଅଛୁଁ	ଆଲେ ଆପେକ ଗଗଡଲେ ହେଜ ଆକାନା
ତମେ ଏ ବର୍ଷ ଆଳୁ ଲଗାଅ	ଆମ ନଆଁ ସେର୍ମା ଆଳୁ ରହୟମେ
ନଚେତ୍ ଯେ କୌଣସି ରବ ଫସଲ କର	ବାଂ ଖାନ ଯାହାନାଂଗେ ରବ ଗୃଷ ମେ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
କମ ପରିଶ୍ରମରେ ବେଶି ଫଳ ପାଇବ	କମ୍ କାମିରେ ଯାସତି ଲାଭ ଞାମଃଆ
ତୁମ ନାମ କଣ ?	ଅ:ମାଃ ଞୁତୁମ ଚେଦ୍ ?
ଘର କେଉଁଠି ?	ଅଲାଃ ଅକାରେ ତାମ ?
ବୟସ କେତେ ?	ତିନାଂ ସେର୍ମା ତାମ ?
କ ରୋଗ ହୋଇଛି ?	ଚେଦ ବେମାର ଞାମ ଆକାଦ ମେୟା ?
କେତେ ଦିନ ହେଲା ?	ତିନାଂ ଦିନ ହୁୟ ଏନା ?
ନମସ୍ତେ	ଜହାର
ଆସ	ହିଜୁଃମେ
ବସ	ଦୁଲୁବ ମେ
ତୁମ୍ଭର ପିଲାଛୁଆ କେତେ ?	ଆମରନ୍ ତିନାଂ ଗିଦ୍ରାପିଦ୍ରା ?
ତୁମେ କଣ କରୁଛ ?	ଆମ୍ ଚେଦ୍ଏମ୍ ଶକାଏଦ୍ଆ ?
ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ	ବେମାର ଲେନ ଖାନ୍ ରାନ୍ ଜମ୍ ମେ
ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	ଗିଦ୍ରାକୁଁ ଆଶ୍ରାତେ ଭେଜାକପେ
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଭଲ	ଅଲ ପାଳହାଅବ୍ଦନାପାୟ
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	ସୋସାଇଟି ଖନ ରିନ୍ ଆଗୁଦ ନାପାୟା
ମେଟ୍ରିକ ମାପ ଓଜନରେ ବିକବ	ମେଟ୍ରିକ ତୁଲ ଜଖାତେ ଆକ୍ରିଂଞା
ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ି ବନ୍ଧା ଦେଇଛ କି ?	ଆମ ହାସା ମାଟି ବନ୍ଧକ ପେୃମ ଏମ ଆକାଃ-ଆସେ ?
ତୁମ ଗାଁରେ କେତ୍ନ ଗୋରୁ ଅଛନ୍ତି କି ?	ଆପେ ଆତୁରେ ଅକୟ ଗୋରୁ ମେନାଃ କଆ ସେ ?
ସାହୁକାର ଘରେ ଗୋରୁ ରଖିବା ଖରାପ ।	କଶାଣ ଅଲାଗ ଗୋରୁତାହେନ୍ ଖାରାପ ଗେୟା ।

ପୋଲିସ ଅଫିସରଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୁଁ ସେ ଲୋକକୁ ଜାଣିଛି	ଇଁ ଉନ ହଳଦୁଇଁ ବାଡ଼ାୟ ଆକାଦେୟା

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ତା ନାମ ବୁଧିଆ	ଉନିୟାଗ ଞୁତୁମ ବୁଧିଆ
ତା ଘର ଆମ ଘରପାଖରେ	ଉନିୟାଗ ଅଡାଃ ଆଲେ ଅଡାଃ ସୁର୍‌ରେ
ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜାଣେ	ଉନି ଗଜହଲ ଦୁଇଁ ବାଡ଼ାୟେ ଟେୟା
ସେ କାଲି ଏଠାରେ ଥିଲା	ଉନିଦ୍ ହଲ୍ ନଣ୍ଡେଟେ ତାହେଁ କାନାୟେ
ତାକୁ ଟାଙ୍ଗିଆରେ ହାଣିଦେଇଅଛି	ଉନିକ ବୁଡ଼ିୟାତେ ମାଃ ଆକାଦେୟାୟେ
ତା' ମୃତ ଦେହ ସେଠାରେ ଅଛି	ଉନିୟାଗ ଗଜ୍ ହଲମ ଅଣ୍ଡେଟେ ମେନାଃ-ଆ
ସେ ଚୋର କରିଥିଲା	ଉନିଦୟେ କୁମ୍ବୁକୁ ଲେଃ-ଆୟେ
ଚୋର ଜିନିଷ ସେଠାରେ ଅଛି	କୁମ୍ବୁକୁ ଜିନିଷ ଅଣ୍ଡେରେ ମେନାଃ-ଆ
ଆଗରୁ ସେ ଚୋର କରୁଥିଲା	ମାଣାଂ ଖନ୍ ଉନିଦୟେ କୁମ୍ବୁକୁ କାନତାହେଁଗ

ରାଜସ୍ୱ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇ

ତୋର କେତେ.ଖଜଣା ବାକି ଅଛି	ଆମାଃ ତିନାଂ ଖାଜାନା ବାକି ମେନାଃତାମା
ଶୀଘ୍ର ଦେଇଦିଅ	ଲଗନ ଏମ୍ ସାୟେ ମେ
ମୋର ଜମି ସେ ନେଇଯାଇଛି	ଇଂଞା ହାସା ଉନି ଇଦିୟାକାଦ୍ ଆୟେ
ମୁଁ ତାକୁ ଚାଷ କରୁଥିଲି	ଇଁ ଅନାଇଁ ଚାଷ ଲେଃଆ
ସେ ଜମି କାହା ନାମରେ ଥିଲା	ଅନା ହାସା ଅକୟେ ଞୁତୁମରେ ତାହେଁ କାନା
ତୁମର ଜମି କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ସେ ଦଖଲ କରୁଅଛି	ଆପେୟାଗ ହାସା ତିନାଂ ସେର୍ମାୟେ ଦଖଲ ଆକାଃଆୟେ

ଅବକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ମୁଁ ଜାତିରେ ଆଦିବାସୀ	ଇଁ ଜାତିରେ ଆଦିବାସୀ
ମୋର ଭୂମି ନାହିଁ	ଇଁ ହାସା ବାନୁଃ ତିଞା

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୁଁ କାମ କରି ଚଳେ	ଇଁ କାମି କାତେଞ୍ଜ ଆସୁଲଃ କାନା
ମୁଁ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ	ଇଁ ପାଉରି ବାଞ୍ଜ ତେୟାର ରେଃଆ
ମୁଁ ମଦ ଖାଏ	ଇଁ ପାଉରିଇଂ ଞୁ ଗେୟା
ମଦ ଖାଇବା ଖରାପ	ପାଉରି ଞୁ ଦ ଖାରାପ ଗେୟା
ସେ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ	ଉନି ପାଉରି ବାୟ ତେୟାର ରେଃଆ
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	ପାଉରି ବାଞ୍ଜ ଞୁୟା
ସେ ଚାଷ କରି ଚଳୁଛି	ଉନି ଚାଷ କାତେ ଆସୁଲଃ କାନାୟ
ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା ପାଳୁଛି	ମେରମ୍, ସିମ୍ ଏ ଆସୁଲ୍ ଏଦ୍ କଆ
ତାକୁ ବଳିକରି ଚଳୁଛି	ଉନକୁ ଆଃଖିରିଂ କାତେ ଆଃସୁଲଃ କାନାୟ
ସେ ଆମ ଗାଁର ଛେଳି ଚୋରି କରିଛି	ଉନି ଆଲେ ଆତୁରିନାଜ ମେରମ୍ ଏ କୁମ୍ବୁ ଆକାଦେୟା
ଚୋରି କରିବା ପାପ	କୁମ୍ବୁ କାମିଦ ପାପ ଆନା
ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	ଗିଦ୍ରାକ ଆଶଲାତେ ଭେଜା କପେ
ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ	ଉନ୍‌କୁ ଦକ ଅଲଃ ପଢ଼ାଓନଃଆଁ
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଚାକିରି କରିବେ	ଅଲ ପଢ଼ାଓନ୍ ଲେନ୍‌ଖାନ୍ ଚାକିରି ଞାମଃଆ
ନଚେତ୍ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ଚାଷ କରିବ	ଏ ଖାନ୍ ବେପାର ବାଂଖାନ୍ ଚାଷ ଆମ
ସୋସାଇଟିରେ ଋଣ ମିଳୁଛି	ସୋସାଇଟିରେ ରିନ୍ ଞାମଃ କାନା
ବିହି ପତ୍ର ମାଗଣାରେ ମିଳିବ	ପଡବକ ଇନ୍‌କାତେ ଞାମଃଆଁ
ମାଷ୍ଟର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ	ମାଟେର୍ ଆପେ କପ୍ସ ଗଳଆପେୟା
ଘର ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ	ଅଲାଃ ଲାଗିଦ ସହାଦ୍ ଞାମଃଆଁ
ଚାଷ ପାଇଁ ବନ୍ଧନ ସାର ସରକାର ଦେଉଛନ୍ତି	ଚାଷ ଲାଗିଦ୍‌ତେ ଇଡା, ଖାତ ସରକାରଏ ଏମଃ କାନା
ଚାଷ କରି ସୋସାଇଟିରେ ବନ୍ଧ	ଚାଷକାତେ ସୋସାଇଟିରେ ଆଃଖିରିଂ ପେ

ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଜର କେତେ ଦିନ ହେଲା	ତିନାଂ ଦିନ ଖଟେନେମ ରୁଆଗ କାନା
ତୁମ ହାତ ଦେଖାଅ	ଆମାଃ ତି ଦେଖାଅ ଛାମ
ପାଟି ଆଁ କର	ମଗ୍ଧ ଗୃହାବମେ
କଣ ଖାଇଚୁ	ଚେନ୍ଦ ଏମ ଜମ ଆକାଃଆ
ଔଷଧ କାହାପାଖରେ ଖାଉଥିଲ	ରାନ ଅକଯ୍ ଠେନ୍ ଏମ୍ ଜମଲାଃଆ
କେତେବେଳେ ରୋଗ ବଢ଼ୁଛି	ତିନରେ ରେମାର ଛେରଃ କାନା
କେତେବେଳେ କମୁଛି	ତିନରେ କମଃଗଃ କାନା
ନିୟମିତ ସବରେ ଔଷଧ ଖାଇବୁ	ଠିକ୍ ସମୟରେ ରାନ୍ ଜମ୍ ମେ
ପରିସ୍ରା କିପରି ହେଉଛି	ଚେଦ ଲେକାମ ଗିଧ୍ ଏଦ୍-ଆ
ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ କାହିଁକି ଆସୁ ନଥିଲ	ଚେଦାଃ ଡାକ୍ତରଖାନା ବାମ୍ ହିଜୁଃ କାନ ତାହେଁଗ
ହଉ ଯା, ଭଲ ହୋଇଯିବୁ	ହଉଦୁ ଚଲାଃମେ ଆଦମ ନାପାୟ ଗଦାଃଆ

ଇଞ୍ଜିନିଅରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଦୈନିକ କେତେ ମଜୁରି ପାଉଛ	ଦିନଟେ ତିନାଂ ମୁଜରିମ ଞାମ କାନା
ମୁଁ ଚାରି ଟଙ୍କା ପାଉଛି	ଇଁ ପୁନଟାକାଇଁ ଞାମକାନା
ଦୈନିକ କେତେ ଘଣ୍ଟା କାମ କରୁଛ	ଦିନଟେ ତିନ୍ ଟାଳାଂ ଏମ୍ କାମିକାନା
ମୁଁ ଛ' ଘଣ୍ଟାରୁ ଆଠ ଘଣ୍ଟା କାମ କରୁଛି	ଇଁ ତୁରୁୟ ଟାଳାଂ ଖନ୍ ଇରାଲ ଟାଳାଂ ଧାରିଜଇଁ କାମି କାନା
କେଉଁଠି ରହୁଛ ?	ଅକାରେମ ତାହେନ୍ କାନା ?
ପାଖ ଗାଁରେ ରହୁଛି	ସୁର ଆତୁରିଞ୍ଜ ତାହେନ୍ କାନା
ଚାଉଳ, ଲୁଣ, ମରିଚ ପାଉଛ କି ନାହିଁ ?	ଚାଉଲେ, ବୁଲୁଂ, ମାରିଚ ଏମାନପେ ଞାମ ଏଦଆ ସେବାଙ୍ଗା ?
ତୁମ ଗାଁରେ କେତେ ଲୋକ କାମ କରୁଛନ୍ତି	ଆପେ ଆତୁରେ ତିନାଂ ହଳକ କାମିକାନା

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
୧୦।୧୫ ଲୋକ କାମ କରୁଛନ୍ତି	ଗେଲ, ଗେଲମଣେ ହଡକ କାମିକାନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ କ କ ଚାଷ କରୁଛ	ଆପେ କଦ ଚେଦ ଚେଦ ଚେ ଚାଷକାନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଗହମ ଚାଷ କରୁଛୁ	ଆଲେ କଦ ଗହମଲେ ଚାଷକାନା
ଜମିରେ ସାର ଦେଉଛ କି ନାହିଁ	ହାସାରେ ଖତ୍‌ଚେ ଏମାଃ କାନାଚେ ବାଙ୍ଗା
ଜମିରେ ସାର ଦେଇ ଚାଷ କର	ହାସାରେ ଖତ୍ ଏମ୍ କାତେ ଚାଷଚେ
ସାର ଦେଲେ ବେଶି ଫଳିବ	ଖତ ଏମାଃ ଖାନଦ ଡାସନ୍ତ ଫଲାବ-ଆ
ଉନ୍ନତ ଧରଣର ବିହନ ବୁଣିବ	ନାଧାପୁ ଲେକାନ ଇଚା ଏର୍‌ଚେ
ଅଳସୁଆ ହେବ ନାହିଁ	ଆଲଚେ ଆଲସିଃଆ
ଅଳସୁଆ ହେଲେ, ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ	ଆଲସିଃ ଖାନଦମ ଯମ ଃ ବାମଞ୍ଜାମା

ହାଟରେ କଥୋପକଥନ

ହାଟରୁ କଣ ଆଣିଲ	ହାଟଖନ୍ ଚେଦମ୍ ଆଗୁକେଃଆ
ଏ ଟା କେଉଁଠାରୁ ଆଣିଲ	ନଆଁ ଅକାଖନ୍ ଏମ୍ ଆଗୁକେଃଆ
ତୁମେ ନିଜେ ଚାଷ କରିଛ	ଆମଚେ ନଆଁ ମ ଚାଷ ଆକାଃଆ
ଲୁଣ ଏକ କେଜିକୁ କେତେ ପଇସା	ବୁଲୁଂ ମିଦ କଲୋରେ ତିନାଂ ପୁଇସା
ଲୁଣ ଏକ କେଜିକୁ ୫୦ ପଇସା	ବୁଲୁଂ ମିଦ କଲୋରେ ଗେଲମଣେ ପୁଇସା
ମୋତେ ୨୫ ପଇସାର ଲୁଣ ଦିଅ	ଇଁଦ ବାରଗେଲ ମଣେ ପୁଇସା ରେନାଂ ବୁଲୁଂ ଇମାଞ୍ଜି ପେ
କିରୋସିନ ଲିଟର କେତେ ?	ହାରକନ୍ ସୁନୁମ ମିଦ ଲିଟରରେ ତିନାଂ ?
କିରୋସିନ୍ ଲିଟର ୧-୪୦ ପଇସା	ହାରକନ୍ ସୁନୁମ ମିଦଲିଟରରେ ମିଦଟାକା ପୁନଗେଲ ପୁଇସା

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୋତେ ୫୦ ପଇସାର କରୋସିନ୍ ଦିଅ	ଇଦ ମଣେଗେଲ ପୁଇସା ରେନାଂ ହାରକନ୍ ସୁନୁମ ଇମାଞ୍ଜ ପେ
ମରିଚ କେଜି କେତେ ପଇସା	ମାରିଚ କଲୋ ତିନାଂ ପୁଇସା
ମରିଚ କେଜି ୧୫ ଟଙ୍କା	ମାରିଚ କଲୋ ଗେଲମଣେ ଟାକା
ଏଇ ଶାଢ଼ୀର ଦାମ କେତେ ?	ନଆଁ ଶାନ୍ଲୀରେଆଗ ଦାମ ତିନାଂ ?
ଶାଢ଼ୀର ଦାମ ୧୨ ଟଙ୍କା	ଶାଳୀରେଆଗ ଦାମ ଗେଲ ବାର ଟାକା
ଶାଢ଼ୀର ଦାମ ବେଶିହେଲା	ଶାଳୀରେଆଗ ଦାମ ଯାସତି ଏନା
ମୁଁ ଶାଢ଼ୀଟିକୁ ନେବି ନାହିଁ	ଇଁ ନଆ ଶାଳୀ ବାଞ୍ଜ ଇଦିୟା
କାହାର ଜନ୍ମଷ ଗ୍ରେଡ ପାଇଛି	ଅକୟାଗ ସାମାନ୍ କୁମୁକୁ ଆକାନା
କେବେ ଗ୍ରେଡ ଗଲା	ତିସଃ କୁମୁକୁ ଏନା
ଜନ୍ମଷ ଗ୍ରେଡ ହେଲାବେଳେ କିଏ ଦେଖିଥିଲା ?	ସାମାନ୍ କୁମୁକୁ ଏନ୍ ଜଖାଃ ଅକୟେ ଞେଲ ଲେଃଆ ?
କିଏ ଗ୍ରେଡ କଲା	ଅକୟେ କୁମୁକୁ କେଃଆ
କ' ଜନ୍ମଷ ଗ୍ରେଡ କଲା	ଚେଦ ସାମାନ ଏ କୁମୁକୁ କେଃଆ
ସୁନାହାର ଗ୍ରେଡକଲା	ସନାମାଲାୟ କୁମୁକୁ କେଃଆ
ସୁନା ବାକ୍ସ ଭିତରେ ରଖିଥିଲା	ଧନା ପିଳ ଭିଢରେ ଦହଲେନା

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ହେଉଛି ମୌଖିକ ଭାଷା । ସେଥିରେ କୌଣସି ଲିପି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆ ଅକ୍ଷରରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଅଛି । ଯେପରି "ଦେଶକେ ଫାଙ୍କ ନଈକେ ବାଙ୍କ" କଥା ଅଛି, ସେହିପରି ଆଦିବାସୀମାନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲାବେଳେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ପ୍ରଭେଦ ହୁଏ । ଆମ ଓଡ଼ିଆରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଅଛି, ଯଥା :—କ'ଣ, କାଣା, କସ ଇତ୍ୟାଦି । ରାୟଗଡ଼ା ଓ କୋରାପୁଟ କନ୍ଧମାନଙ୍କ ଭାଷାରେ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଭେଦ । ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କଲେ, ସେମାନେ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବୁଝାଇ ଦେବେ ।

ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା

କୁଟୁମ୍ବ ସମ୍ପର୍କ (ସାଗାଇ)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ସମ୍ପର୍କ	ସାଗାଇ
ମା	ଆୟୁ
ବାପା	ବାବା
ଅଜା, ଗୋସେଇଁ ବାପ	ଗଳମ୍ ବାବା
ଆଈ, ଗୋସେଇଁ ମା	ଗଳମ୍ ଆୟୁ
ଶ୍ୱଶୁର	ହଞ୍ଜହାର ବାବା
ଶାଶୁ	ହାନ୍ହାର ଆୟୁ
ଦଦେଇ, ବଡ଼ ବାପା	ମାଗଂବା
ଦେଠେଇ, ବଡ଼ ମା	ମାଗ୍‌ଆୟୁ
କକେଇ, କକା	ହୁଡ଼ଞ୍ଜବା, ହାପନ୍‌ବା
ଖୁଡ଼ି	ହୁଡ଼ଞ୍ଜଆୟୁ, ହପନଆୟୁ
ମଉସା	ହୁଡଞ୍ଜବା
ମାଉସୀ	କାକ
ପିଉସା	କୁମାଂ
ପିଉସୀ	ହାତମ୍
ସମୁଧି	ବାଲ୍‌କଳା
ସମୁଦୁଣୀ	ବାଲ୍‌ଏରା
ସଡ଼ୁ	ସାଡ଼ଗୋଞ୍ଜ
ମାମୁଁ	ମାମ
ମାଈଁ	(ମାମ) ହାତମ
ଜୁଆଇଁ	ଜାଓଁାୟୁ
ଭଣେଇ	ତେଞ୍ଜାଂ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଘରଜୁଆଇଁ	ଘାର୍ଦି ଜାଓ୍ୱାଁୟ୍
ଶଳା	ଇଡ଼ିଲ୍ କଳା
ଶାଳୀ	ଇଡ଼ିଲ୍ କୁଳି
ସ୍ୱାମୀ	ଜାଓ୍ୱାଁୟ୍
ସ୍ତ୍ରୀ	ଏରା
ପୁଅ	ବାବୁ
ଝିଅ	ମାଇଁ
ସାବତ ବାପ	ହିରମ୍ ଆପାତ୍
ସାବତ ମା	ହୁଠକ ଆୟୁ
ଭାଇ	ବୟୁହା
ଭଉଣୀ	ମିଶ୍ରା
ବଡ଼ଭାଇ	ଦାଦା
ଭାଉଜ	ହିଲି
ସାନଭାଇ	ବକଞ୍ଜ
ସାନଭାଇଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ	କମିନ୍
ବଡ଼ ଭଉଣୀ	ମାରାଂଦାଇ
ସଉତୁଣୀ	ହିରମ୍
ଦେଢ଼ଶୁର	ବାହା ହଞ୍ଜ୍ହାର
ଦିଅର	ଇଡ଼ିଲ୍ କଳା
ନଣନ୍ଦ	ଇଡ଼ିଲ୍ କୁଳି
ଭଣଜା	ଘାଗ୍ନା
ଭାଣିଜୀ	ଘାଗନା କୁଳି
ପୁତୁରା	ଗୁଙ୍କଳା
ବୋହୂ	ବାହୁ
ନାତି	ଗଳମ୍ କଳା
ଦେଢ଼ଶାଶୁ	ଆଝ୍ନାର
ଆଈ ବା ଅଜାଙ୍କ ବାପ	ଦାଦା ହାଳାମ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଆଈ ବା ଅଜାଙ୍କ ମା'	ଦାଇ ବୁଡ଼ୀ
କୁଟୁମ୍ବ	ଅଳାଃ-ହଳ

ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ (ହଳମ ଓ ଜାଙ୍ଗା)

ଶରୀର ବା ଦେହ	ହଳମ୍
ମୁଣ୍ଡ	ବହଃ
ମସ୍ତିଷ୍କ	ହାତାଂ
ବାଳ	ଉବ୍
କପାଳ	ମଲଂ
ଖପୁରି	ଖାପ୍‌ରି
ମୁଣ୍ଡ ପଛପଟ	ତତ୍‌କା
ଆଖି	ମେଁତ୍
ଆଖି ପିଛୁଳା	ମେଦ୍ ବ୍ରଜ୍
ଆଖିପତା	ମେଁ ଦଉବ୍
କାନ	ଲୁତୁର୍
ନାକ	ମୁଁ
କାନପୁଡ଼ା	ମୁଁ ଭୁଗାଃ
ଗାଲ	ଜହା
ଚିବୁକ	କେଓ୍ରା
ପାଟି	ମଚ୍
ଜିଭ	ଆଲାଂ
ଦାନ୍ତ	ଡାଟା
ସାମନା ଦାନ୍ତ	ସାମାଂ ଡାଟା
କଳ ଦାନ୍ତ	ଜାମ୍ବେ ଡାଟା
ମୁହଁ	ମେଦ୍‌ହାଁ
ବେକ	ହଟଃ
ନିଶ	ମଚ୍ ଉବ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ନମସ୍ତେ	ଜହାର
ଆପଣଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?	ଆବ୍ନାଃ ଞୁତୁମ୍ ଚେଦ୍ ?
ଆପଣ କ'ଣ କରନ୍ତି ?	ଚେଦ୍ ବନ୍ ଚକାଏଦାଆ
ବୟସ କେତେ ?	ତିନାଃ, ସେର୍ମା ଛାମ୍
କେତୋଟି ପିଲା ପିଲି	ତିନାଃ ଗିଦ୍ରା ପିଦ୍ରା
ପୁଅ, ଝିଅ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଆନ୍ତି	ଗିଦ୍ରାପିଦ୍ରା ଆସଲା ସେନଃ କାନଃ
ଚାଷ କପର ହୋଇଛି	ଚାଷ ଚେଦ୍‌ଲେକା ହୁୟୁଆକାନା ?
ଖତ, ସାର ଦେଇଛନ୍ତି ?	ଖତ୍, ସାରକମ୍ ଏମ୍ ଆକାଓ୍ୱାଦ ଆ
ଋଣ କରିଛନ୍ତି କି ?	ରିନ୍ ଆକାଦ ଆସେମ୍ ?
କାହାଠାରୁ ?	ଅକୟୁ ଠେନ୍ ଖନ୍ ?
ସୁଧ କେତେ ?	ସୁଦ୍ ଦ ତିନାଃ ?
କଣ ଔଷଧ ଖାଇଲେ ?	ଚେଦ୍ ରାନ୍ ଏମ୍ ଜମ୍ କେଃଆ
ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ?	ଡାକ୍ତର ଖାନାମ୍ ସେନଃ କାନା ?
ଡାକ୍ତର ଦେଖୁଛି ?	ଡାକ୍ତର ଞେଲେ କାନାୟୁ
ଔଷଧ ଦେଲ	ରାନ୍ ଏ ଏମ୍ କେଃଆ
କେତେ ଘଣ୍ଟା କାମ କରନ୍ତି	ତିନାଃ ଘାଲିଜ୍ ସେପ କାମି କାନା
ସରକାରୀ ଦୋକାନକୁ ଯାଆନ୍ତି	ସରକାର ଦକାନ ଚେଙସେନଃ ଗେୟୁ
ଶସ୍ତା କନାର ମିଳୁଛି	ସାହାତା କନାଷ୍ ଞାମଃ କାନା
ଗ୍ରୁଣ୍ଡି	କଲାମ୍
ସ୍ତନ	ଡଆ
ପେଟ	ଲିଜ୍
ପିଠି	ଦେୟା
ପଞ୍ଜର	ପାଞ୍ଜାର୍
କଲିଜା	ଇମ୍
ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍	ବର
କାନ୍ଧ	କାରେନ୍
କାଖ	ହାତ୍‌ଲାଃ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଅଣ୍ଟା	ଡାଣ୍ଡା
ହାତ	ତି
ବାହୁ	ସୁପୁ
କହୁଣୀ	ମକା
ପାପୁଲି	ତାଲ୍‌ଖା
ଆଙ୍ଗୁଠି	କାଠୂବ୍
ନଖ	ରମା
ପିଠିର ହାଡ଼ମେରୁ	ଦାଣ୍ଡ
ଜଙ୍ଘ	ଧାଳା
ଗୋଡ଼	ଜାଙ୍ଗା
ଆଣ୍ଠୁ	ଗଣ୍ଡେ
ପାଦଚିହ୍ନ	ପାଞ୍ଜା
ଗୋଇଠି	ଇଡ଼ି
ଗୋଡ଼ ଆଙ୍ଗୁଠି	ଜାଙ୍ଗା କାଠୂବ୍
ହାଡ଼	ଜାଂ
ଶିରା	ଶିର୍
ମାଂସ	ଜିଲ୍
ଲୋମ	ଉବ୍
ରକ୍ତ	ମାୟାମ୍
ଲୁହ	ମେଦ୍ ଦାଃ
ମଳ	ଇଜ୍
ମୂତ୍ର	ଜରେୟା
ଝାଳ	ଉଦଗାର୍‌ଦାଃ
ଚର୍ମ	ହାର୍‌ଡା

ମନୁଷ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା (ହ୍ୱନାଃ ଅନ୍ତ)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଶିଶୁ	ଚ୍ଲେଟ୍କା
ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥା	ଗିଦ୍ରା
କିଶୋର, ଯୁବକ	ଜଳା
କିଶୋରୀ, ଯୁବତୀ	କୁଳି
ପ୍ରୌଢ଼, ବୟସ୍କ	ହେଡରେଲ୍
ପ୍ରୌଢ଼ା, ବୟସ୍କା ନାରୀ	ମାଇଁଜୁ
ବୁଢ଼ା	ହାଳାମ୍
ବୁଢ଼ୀ	ବୁଢୀ
ଅବିବାହିତ	ଡାଙ୍ଗୁଆ
ବିବାହିତା	ବାପ୍ଲାଇଜ୍
ବିବାହ-ଉଚ୍ଛେଦିତା (Divorced)	ଛାଡୁଇ
ବିଧବା	ରାଣ୍ଡୀ
ଚୋର	କୁମ୍ବ୍ରୁ
ଅଣ-ଆଦିବାସୀ	ଦିକୁ
ନେତା, ମାଲିକ	ଗମ୍କେ
ଜଗୁଆଳ	ଗୁପିଇଜ୍
ଭିକାରୀ	କକଇଜ୍
ଡାହାଣୀ	ଡାନ୍
ଗରିବ	ରେଙ୍ଗେଜ୍
ଧନୀ	କିଶାଡ୍
ଜୀବନ୍ତ	ଜିଓଇଦ୍
ମୃତ	ଗଜ୍

ଗୃହର ଅଂଶ (ଅଡ଼ାଃ ଦୁଆର୍)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଘର	ଅଡ଼ାଃ
ପକାଘର	ପାକା ଅଡ଼ାଃ
କୁଡ଼ିଆ ଘର	କୁମ୍ବା ଅଡ଼ାଃ
ରୋଷେଇ ଘର	ଦାକା ଅଡ଼ାଃ
ଧାନ ଅମାର	ହୁକ୍ରୁ ଅଡ଼ାଃ
ଗୁହାଳ	ଗଲା ଅଡ଼ାଃ
ଛେଳିଘର	ମେରମ୍ ଗୁହୁଳ
ପାରାଘର	ପାରଓ୍ୱା ଟାଙ୍ଗି
ମଇଁଷି ଗୁହାଳ	କାଡ଼ାମେଲ୍
କୁକୁଡ଼ା ଘର	ସିମ୍ ଅଡ଼ାଃ
ଖୋଲାଘର, ବଙ୍ଗଳା	ମେଲ୍
ଶୋଇବା ଘର	ଗିତିଚ୍ ଅଡ଼ାଃ
ସାଇ	ଟୋଲା
ଗାଆଁ	ଆତୁ
କବାଟ	ସିଲ୍ପିଞ୍ଜ୍
ଦୁଆର	ଦୁଆର
ଖୁଣ୍ଟ	ଖୁଣ୍ଟି
ପିଣ୍ଡା	ପିଣ୍ଡା
ଅଗଣା	ରାଚ୍
ଛପର	ସାଳମ
କୁଟା	ବୁସୁବ୍
ଖପର	ଖାପାର୍
କାନ୍ଥ	କାନ୍ଥ୍
ମଥାନ	ମୁରୁଲ
କୋଠରୀ	କୁଠ୍ରି
ନଶଣୀ	ଶିଣି

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ରୁଅ	ସେନେର୍
ଓଗ	ଊଗ
ଭଡର	ଭଡାର
ଚୁଲି	ଚୁଲ୍ହା
ଝଣ୍ଟା (ବାଡ ବୁଜିବାପାଇଁ)	ଝାଣ୍ଟି

ଗୃହସ୍ଥଳୀୟ ସାଜସାମଗ୍ରୀ (ଅଡାଃ ରେନା ସାଜ ଦାବାଃ)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଲୁଗା	ଲୁଗ୍ଡ଼ି
ଧୋତି	ଧୁତି
ଶାଢ଼ୀ	ଶାଢ଼ି
କାମିଜ	ଦତ
ଚକଅା	ଭୁକଅା
ବହଣା	ଆଟେଦ୍
ମଶାରି	ମୁସୁରି
ଗାମୁଛା	ଗାମଚ୍
ଖଟିଆ	ପାର୍କମ
ମାଞ୍ଚିଆ	ମାଚ
ପିଢ଼ା	ଗାଣ୍ଡ
ଛତା	ଗୃତମ୍
ଦର୍ପଣ	ଆରସୀ
ପାନିଆ	ନାକଚ୍
କାନଫୁଲ	ପାଗ୍ରା
ମାଳି	ମାଲି
ହାତଖଡ଼ୁ	ମେଣଢ଼େଢ ସାକମ୍
ଗୋଡ଼ଖଡ଼ୁ	ପାଇରି
ମୁଦି	ମୁଦାମ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଚୁଲି	ଚୁଲହା
କୋଇଲା	ଆଙ୍ଗରା
ପାଉଁଶ	ତର୍‌ଜ
ନିଆଁ	ସେଙ୍ଗେଲ
ଧୂଆଁ	ଧୁଙ୍ଗିୟା
ଜାଳେଣୀ କାଠ	ସାହାନ୍
ପାଣି	ଦାଃ
ତେଲ	ସୁନୁମ୍
ଲୁଣ	ବୁଲୁଂ
ଲାଉ ଡଙ୍କା (ପାଣି ଆଣିବାପାଇଁ)	ହଡଦ୍-ବକାଃ
ହାଣ୍ଡି	ଟୁକୁଚ୍
ଛୋଟ ହାଣ୍ଡି	ଟୁମାଂ
କଳସୀ	ଠିଲି
ଛୋଟ କଳସୀ, ଘଡ଼ି	ସୁପାଲି
ପଲମ, ଆଟିକା	ଚେଲାଂ
ଚଟୁ	ଗୁଟୁ
କରଚୁଲି	କାଳରୁ
ଚମକ	ବନ୍ଠି
ଡାଲ	ଲଠା
ଗିନା	ଟାଟିୟା
ଥାଳି	ଥାରି
ଚଲୁଣୀ	ଚୁଲ
କୁଲା	ହାଟାଃ
ଛୋଟ କୁଲା	ସୁକ୍‌ଡଜ୍
ଝାଡ଼ୁ	ଜନଃ
ପାଛିଆ	ଫାଡିୟାଃ
ବଡ଼ ପାଛିଆ	ଯେଣା ଠେକା (ଖାଞ୍ଚା)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଗୃଦର ଦୁଇ ପ୍ରସ୍ତ ଗୃଦର	ବାର୍କ
ମଶିଣା	ପାଟିଆ
ଅଳଗୁଣି	ଆନାକ୍
ଗଧ	ଘାଗଧ
ଶିଳ	ଚିଦ୍ଧରି
ଶିଳପୁଆ	ଗୁଳ୍ଗୁ
ବଳଦ ଗାଡ଼ି, ଶଗଡ଼	ସାଗାଳ
ଶିକା	ସିକୁଆର୍
ଦଉଡ଼ି	ବାବେର୍
ମୂଷା ଜନ୍ତା	ଧାଳାପ୍
ବହି	ପଡବ୍

ସଂଖ୍ୟା (ଲେଖା)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଏକ	ମିଦ୍
ଦୁଇ	ବାର୍, ବାରେୟା
ତିନି	ପେ, ପେୟା
ଚାରି	ପୁନ୍, ପୁନ୍‌ୟା
ପାଞ୍ଚ	ମଣେ
ଛଅ	ତୁରୁଇ
ସାତ	ଏୟାୟ
ଆଠ	ଇରାଲ୍
ନଅ	ଆରେ
ଦଶ	ଗେଲ୍
ଏଗାର	ଗେଲମିଦ୍
ବାର	ଗେଲ୍‌ବାର୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ତେର	ଗେଲେପେ
କୋଡ଼ିଏ	ଇଶି
ଏକୋଇଶି	ଇଶିମିଦ୍
ତିରିଶ	ଓପେଗେଲ
ଏକତ୍ରିଶ	ପେଗେଲମିଦ୍, ପେଗେମିଦ୍
ଚାଳିଶି	ପୁନଗେଲ୍, ବାରଇଶି
ପଚାଶ	ମଣ୍ଡେଗେଲ୍, ବାରଇଶି ଗେଲ୍
ଷାଠିଏ	କୁରୁଇଗେଲ୍, ପେଇଶି
ସତୁରି	ଏୟାୟ୍‌ଗେଲ୍, ପେଇଶି ଗେଲ୍
ଅଶୀ	ପୁନ୍ ଇଶି
ନବେ	ପୁନ୍ ଇଶିଗେଲ
ଶହେ	ମଣେଇଶି, ସାଏ
ଦୁଇ ଶହ	ବାର୍ ଶାଏ

ଖାଦ୍ୟପେୟ (ଜମ୍ଃ ଞୁ ଆଃ)

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଖାଇବା	ଜମ୍
ପିଇବା	ଞୁ
ଚୋବାଇବା	ଚଗଜ୍
ଚାଟିବା	ଜାଲ୍
ଭାତ	ଦାକା
ଗରମ ଭାତ	ଲଲ ଦାକା, ରହଲଦାକା
ସଜ ପଖାଳ	ଦାଃ ମାଣ୍ଡି
ବାସି ପଖାଳ	ବାସ୍କେ ଦାକା
ତରକାରି	ଉତୁ
ଡାଲି	ଦାଲ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଭଜା	କହ୍ବ
ଚଟଣୀ	ଗୃଖ୍‌ନା
ଝେଚୂଡ଼	ସଳେ
ଝୋଳ	ଦ୍ବେସେ
ଦନ୍ତଯୋଡ଼ା ଦ୍ରବ୍ୟ	ଲାଦ୍
ତୋରଣୀ	ଦାଃ ତେଦ୍
ଶାଗ	ଆଳାଃ
ମାଂସ	ଜିଲ୍
ପିଆଜ	ପେୟାଜ୍
ରସୁଣ	ରସୁଣ୍
ତେନ୍ତୁଳୀ	ଜଜ
ମହୁ	ଢେଞ୍ଜେଲେରସା
ମାଛ	ହାକୁ
ଅଣ୍ଡା	ବିଲି
ମୁଡ଼ି	ଖାଜାଲି
ଚୁଡ଼ା	ଛାବେନ୍
ଦୁଧ	ତଅ
ଦହି	ଦାହେ
ଘୋଳ ଦହି	ଘର୍
ଘିଅ	ଗଡମ୍
ହାଣ୍ଡିଆ	ହାଣ୍ଡି
ରସୀ	ଛାଂହାଣ୍ଡି
ମଦ	ପାଉରା
ଦୋକ୍ତା	ଦକ୍ତା
ବିଡ଼ି	ପୁଙ୍ଗି
ଲୁଣ	ବୁଲୁଂ
ତେଲ	ସୁନୁମ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ହଳଦୀ	ସାସାଂ
ଲଙ୍କା	ମାରିଚ୍
ଅଦା	ଆଦା

ପନିପରିବା ଓ ଶସ୍ୟ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ବାଇଗଣ	ବେଙ୍ଗାଲ୍
ଲାଉ	ହତଦ୍
ବୋଇତାଳୁ	କହଁନ୍ଡା
ଭେଣ୍ଡି	ଭୂଣ୍ଡି
ଜହ୍ନି	ଝିଙ୍ଗା
ଆଳୁ	ଆଳୁ
କାଙ୍କଡ଼	କାଗ୍ରନ
କାକୁଡ଼ି	ତାହେର୍
କୋବି	କୁବି
ମୂଳା	ମୂଲା
କଦଳୀ	କାୟ୍ରା
ଶାଗ	ଆଲାଃ
ପୋଇ	ପୁରାଇ
ସଜନା	ମୁନ୍‌ଗା
ଶିମ୍ବ	ମାଲହାନ୍
କଖାରୁ	ବାଣିଆଁ କହଡ଼ା
ମକା	ଜନଲା
କଲରା	କାରଲ
ବଲାତି ବାଇଗଣ	ବଲାତି ବେଙ୍ଗାଲ୍
ଫୁଟି	ଫୁଟ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ବରଗୁଡ଼	ଘାଙ୍‌ର
ପୋଟଳ	ପଟଲ୍‌
ଧାନ	ହୁଲୁ
ଗୁଉଳ	ଗୁଓଲେ
ଅରୁଆ ଗୁଉଳ	ଆଦୋଆ ଗୁଓ୍‌ଲେ

ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଗିଳିବା	ଓଦ୍‌
କାମୁଡ଼ିବା	ଗେର୍‌
ଦେଖିବା	ଞେଲ୍‌
ଶୁଣିବା	ଆଁ ଜମ୍‌
ଶୁଙ୍ଘିବା	ଜ
ପାଇବା	ଞାମ୍‌
ଦେବା	ଏମ୍‌
ରଖିବା	ଦହ
ଆଣିବା	ଆଗୁ
କରିବା	କରଓ୍‌
ଆସିବା	ହିଜୁଃ
ଯିବା	ସେନଃ
ଗୁଲିବା	ଗୁଲଃ
ନାଚିବା	ଏନେଜ୍‌
ଗାଇବା	ସେରେଞ୍‌
ବଜାଇବା	ରୁ
ଧରିବା	ସାବ୍‌
ରନ୍ଧିବା	ଡାହେଁ
ନେବା	ଇଦି

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମାଗିବା	ଜମ୍ବୁ
ହେବା	ହୁୟୁଃ
ଲେଖିବା	ଅଲ୍
ପଢ଼ିବା	ପାଳହାଓ
କହିବା	ରଳ
କହିଦେବା	ଲାଇକ ଃ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା	ଗାଲ୍ ମାରାଓ୍
କିଣିବା	କରଞ୍ଜ୍
ବଦଳରେ କିଣିବା	ଖେଜା
ବିକିବା	ଆଖିରିଞ୍ଜ୍
ଲଗାଇବା	ରହୟ୍
ହସିବା	ଲାନ୍ଦା
କାନ୍ଦିବା	ରାଃ
ପଳାଇବା	ଞିର
ଉଠିବା	ବେରେଦ୍
ସହିବା	ସାହାଓ୍
ପିଟିବା	ଦାଲ୍
ଆରମ୍ଭ କରିବା	ଏଛହବ୍
ବାନ୍ଧିବା	ତଲ୍
ଗାଳିଦେବା	ରହେଡ୍
ଲାଗିବା	ଲାଗାଓ୍, ଛୁଟାଓ
ଟାଣିବା	ଅର୍
ଚଢ଼ିଦେବା	ଲାଗାଗିଡ଼ି
ପଡ଼ିବା	ଞୁର
ଯୁଦ୍ଧ କରିବା	ଲାଲହାଇ
ଫୋପାଡ଼ିବା	ଗୃପାଦ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଉଡ଼ିବା	ଉଡ଼ାଓ୍
ମନା କରିବା	ମାନା
ଭୁଲିବା	• ହିଲଞ୍ଜ୍
ଛାଡ଼ିଦେବା	ବାଗି
ଜମିବା, ଠୂଳହେବା	ଜାଓ୍ଗ
ମରିବା	ଗୁଜୁଃ
ଚେଷ୍ଟାଇ କରିବା	ଚନ୍ଦାଇସିନ୍
ପରସିବା	ଲୁ, ହାଟିଂ
ଶୋଇବା	ଗିତିଚ୍
ଘୁମାଇବା	ଦୁଦ୍ଲୁମ୍
ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା	କୁକ୍ମୁ
ଚାହିଁବା	ବେଙ୍ଗେଦ୍
ମିଶାଇବା	ମେସା
ପେଷିବା	ରିଦ୍
ଝୁଲାଇବା	ଆକା
ଲୁଚାଇବା	ଓକୁ
ମିଛ କହିବା	ଏଃ-ଜେ
ଚଢ଼ିବା	ଦେଜଃ
ଓହ୍ଲାଇବା	ଅଣ୍-ଗ
ଢାଳିବା	ହାଲଓ୍
ଛପିବା	ଲ୍ଲନ୍
କରଣ ଦେବା	ସିତୁଂ
ବାଜିବା	ବାଜାଓ
ସଙ୍କୁଚିତ ହେବା	ଲଜାଅ
ବିସ୍ତାରିତ ହେବା	ସାର୍ସାଓ
ଗୋଡ଼ାଇବା	କୁଦାଓ୍
ଘୁଞ୍ଚିବା	ସାହା
ଶିକାର କରିବା	ସେନ୍ଦ୍ରା

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
କାଟିବା (କଟୁରିରେ)	ଗେଦ୍
ପାଦରେ ମାଡ଼ିବା	ଲେବେଦ୍
ଲୁଗା ବୁଣିବା	ଲୁଗୁଲି ତେଞ୍ଜ୍
ଗୁଡ଼ାଇବା	ଗୁଜିୟାଉ
ଖୋସାମତ କରିବା	ସାକଲାଓ
ମୋଡ଼ିବା	ପେଟେର୍
ପୋଛିବା	ଜଦ୍
ଧୋଇବା	ଆରୁବ୍
ଶୁଖାଇବା	ତାସେ
ମିଳିତ କରିବା	ଞ୍ଜାପାମ୍
ବାହାର ଆସିବା	ଓଡ଼ୁକ
ପଠାଇବା	ଭେଜା
ଢାଙ୍କିବା	ଦାରୁବ୍
ଚେଷ୍ଟା କରିବା	କ୍ରିଠାଉ
କୁଟିବା	ଧୁଲୁଂ
ହାଣିବା	ମାଃ
ଧାନ, ଘାସ, ଆଦି	
ଦା'ରେ କାଟିବା	ଇର୍
ଖଣ୍ଡିଆ କରିବା	ଖାଣ୍ଡିୟା
ଖେଞ୍ଚିବା	ଶବାଃ
ବାଛିବା	ଦାହିଞ୍ଜ
ଚମୁଟିବା	ଇଡିଜ୍
ବଙ୍କେଇବା	ଲଓଡ଼ିଦ୍
ଭାଙ୍ଗିବା	ରାପୁଦ୍
ଠକହେବା	ଏକେଃ
ଡେଇଁବା	ଦନ୍
ଖୋଜିବା	ଞାମ୍
ଫେରିବା	ରୁଆଲ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଅପେକ୍ଷା କରିବା	ଛାଙ୍ଗି
ଜଗିବା	ହର୍‌ହ
ଶୀଘ୍ର	·ଲଗନ୍
ଘସିବା	ଆଭୁ.
ବୁଡ଼ିବା	ଉନୁମ୍
ଗାଧୋଇବା	ଉମ୍
ପହଁରିବା	ପାୟ୍‌ର
ଫୁଟିବା	ଅଟେଜ୍
ଫୁଲ ଫୁଟିବା	ସାଳ
ଫାଟିବା	ପସାଃଗ
ଉଠାଇବା	ରାକାବ୍
ଧରି ଟେକନେବା	ସାବ୍‌ରାକାବ୍
(ଘର) ବୋହିବା	ଗଃ
ପବନ	ହୟ୍
ବାହାର କରିବା	ଅଡ଼କ
ଜାଣିବା	ବାଡ଼ାୟ
ଚିନ୍ତା କରିବା	ଉୟ୍‌ହାର୍
ଅନୁଭବ କରିବା	ଆଟ୍‌କାର୍, ବାଡ଼ାୟ୍
ବିଛୁଇବା	ଆଠେଦ୍
ଭରତି କରିବା	ଆଦେର୍
ଅଜାଡ଼ିବା	ଆଜାଉଲ
ଜମାଇବା	ସାମ୍‌ଟାଓ୍
ତିଆରି କରିବା	ବେନାଓ୍
ଜାଳିବା	ଜୁଲ୍
ଲିଭାଇବା	ଇଣିଜ
ଉପାଡ଼ିବା	ଭୂଦ୍
ଟେଗିଇବା	ରହଂଧ୍
ସୂତା କାଟିବା	ଟାକୟ୍

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ଠିଆ ହେବା	ତିଙ୍ଗୁ
ହଜାଇବା	ଆଦ୍
ହତ୍ୟା କରିବା	ଗଜ୍
ଘାଷିବା	ଉସ୍ନୁହାର
ଖେଦଅ କରିବା	ନସୁଁମ୍
ଚରିବା	ଚରା

ସାନ୍ତାଳୀ ଶିକ୍ଷା

(କ୍ରିୟାର କାଳ)

ଅନୁଜ୍ଞା ବା ଆଦେଶ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ତୁ ଯା	ଆମ୍ ସେନଃମେ
ତୁମେ (ଦୁହେଁ) ଯାଅ	ଅଃବେନ୍ ସେନଃବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଅ	ଆପେ ସେନଃପେ
ସେ ଯାଉ	ଉନି ସେନଃ ମାସୁ୍
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତୁ	ଉନ୍‌କିନ୍ ସେନଃ-ମାକିନ୍
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ	ଉନ୍‌କୁ ସେନଃ ମାକ

ନିତ୍ୟପ୍ରବୃତ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ

ମୁଁ ଯାଏଁ	ଇଂ ସେନଃ-ଆ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଁ	ଆଲିଂ ସେନଃ ଆଲିଂ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଁ	ଆବ ସେନଃ ଆବ
ତୁ (ତୁମେ) ଯା (ଯାଅ)	ଆମ୍ ସେନଃ ମେ
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଅ	ଅଂବେନ୍ ସେନଃ ବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଅ	ଆପେ ସେନଃ ପେ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ସେ ଯାଏ	ଉନି ସେନଃ ଆୟୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତି	ଉନ୍‌କିନ୍ କିନ୍ ସେନଃ କାନା
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତି	ଉନ୍‌କୁ ସେନଃଆକ

ବିଶୁଦ୍ଧ ବର୍ତ୍ତମାନ

ମୁଁ ଯାଉଛି	ଇଂସେନଃ-କାନାଞ୍ଜ୍
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛୁ	ଆଲିଂଲିଂସେନଃ-କାନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛୁ	ଆବ ସେନଃ-କାନାବ
ତୁ ଯାଉଛୁ	ଆମ୍ ସେନଃ-କାନାମ୍
(ତୁମେ ଯାଉଛ)	
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛ	ଆବେନ୍ ସେନଃ-କାନାବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛ	ଆପେ ସେନଃ-କାନାପେ
ସେ ଯାଉଛି	ଉନି ସେନଃ କାନାୟୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛନ୍ତି	ଉନ୍ କିନ୍ କିନ୍ ସେନଃ-କାନା
ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି	ଉନ୍ କୁକସେନଃ କାନା

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୀପ ଭୂତ

ମୁଁ ଯାଇଛି	ଇଂ ସେନ୍ ଆକାନାଞ୍ଜ୍
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛୁ	ଆଲିଂଲିଂ ସେନଃ କାନାଲିଂ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଛୁ	ଆବବସେନଃ କାନାବନ୍
ତୁ ଯାଇଛୁ	ଆମସେନ୍ କାନାମ୍
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛ	ଆବେନ୍ ବେନ୍ ସେନ୍ କାନାବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଛ	ଆପେପେ ସେନଃ କାନାପେ
ସେ ଯାଇଛି	ଉନି ସେନ କାନାୟୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛନ୍ତି	ଉନକିନ୍ କିନ୍ ସେନଃ କାନାକିନ୍
ସେମାନେ ଯାଇଛନ୍ତି	ଉନ୍‌କୁକ ସେନଃ କାନା

ବିଶୁଦ୍ଧ ଭୂତ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୁଁ ଗଲି	ଇଂ ସେନ୍ ଏନା
ଆମ୍ଭେଦୁହେଁ ଗଲୁ	ଆଲାଂ ସେନ୍ ଲେନାଲାଂ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଗଲୁ	ଆବ ସେନ୍ ଲେନାବନ୍
ତୁ ଗଲୁ	ଆମ୍ ସେନ୍ ଲେନାମ୍
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଗଲ	ଆବେନ୍ ସେନ୍ ଲେନାବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଗଲ	ଆପେ ସେନ୍-ଏନାପେ
ସେ ଗଲେ	ଉନି ସେନ୍ ଏନାୟ
ସେ ଦୁହେଁ ଗଲେ	ଉନ୍‌କିନ୍ ସେନ୍ ଏନାକିନ୍
ସେମାନେ ଗଲେ	ଉନ୍‌କୁ ସେନ୍ ଏନାକ

ପ୍ରାଗ୍ ଭୂତ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ଇଂ ସେନ୍ ଲେନା
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲୁ	ଆଲାଂ ସେନ୍ ଲେନତାହେଁଲାଂ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲୁ	ଆବସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେଁବ
ତୁ ଯାଇଥିଲୁ	ଆମ୍ ସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେମ୍‌ଏମ
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲ	ଆବେନ୍ ସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେଁ ବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲ	ଆପେସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେଁ ପେ
ସେ ଯାଇଥିଲେ	ଉନି ସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେଁଡ଼ଆୟ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲେ	ଉନ୍‌କିନ୍ ସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେଁକିନ
ସେମାନେ ଯାଇଥିଲେ	ଉନ୍‌କୁ ସେନ୍ ଲେନ୍ ତାହେଁ କ

ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂତ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ଇଂ ସେନଃ କାନ୍ ତାହେଁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲୁ	ଆଲାଂଲାଂସେନଃ କାନତାହେଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲୁ	ଆବା କବ ସେନଃ ଲେନ୍ ତାହେଁବ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ତୁ ଯାଉଥିଲୁ	ଆମ୍ ଏମସେନଃ କାନ୍ ତାହେ
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲ	ଆବିନବିନ୍ ସେନଃ କାନ୍ ତାହେଁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲ	ଆପେପେସେନଃ କାନ୍ ତାହେଁ ଗ
ସେ ଯାଉଥିଲେ	ଉନସେନଃ କାନ୍ ତାହେଁ ଗ୍
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲେ	ଉନ୍ କିନ୍ ସେନଃ କାନତାହେଁ ଗ୍
ସେମାନେ ଯାଉଥିଲେ	ଉନକୁକ ସେନଃ କାନତାହେଁ

ବିଶୁଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ

ମୁଁ ଯିବି	ଇଂ ସେନଃ ଆଇଂ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯିବୁ	ଆଲିଂ ସେନଃ ଆଲିଂ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯିବୁ	ଆବସେନ ଆବ
ତୁ ଯିବୁ	ଆମ୍ ସେନ ଆମ
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯିବ	ଆବିନ୍ ସେନ ଆବିନ୍
ତୁମେମାନେ ଯିବ	ଆପେ ସେନ-ଆପେ
ସେ ଯିବେ	ଉନ ସେନ-ଆୟୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯିବେ	ଉନ୍ କିନ୍ କିନ୍ ସେନଃ ଆ
ସେମାନେ ଯିବେ	ଉନ୍ କୁକ ସେନଃ ଆଁ

ପ୍ରାକ୍ ଭବିଷ୍ୟତ

ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ଇଂ ସେନ୍-କ-ଆଇଂ
ଆମେଦୁହେଁ ଯାଇଥିବୁ	ଆଲିଂଲିଂ ସେନ୍ କଃ ଆ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିବୁ	ଆବକବ ସେନ୍ କଃ ଆ
ତୁ ଯାଇଥିବୁ	ଆମ୍ ସେନ୍ କ ଆମ
ତୁମେ ଦୁହେ ଯାଇଥିବ	ଆବିନବିନ୍ ସେନ୍ କଃ ଆ
ତୁମେମାନେ ଯାଇଥିବ	ଆପେପେ ସେନ୍ କଃ ଆ
ସେ ଯାଇଥିବେ	ଉନ ସେନ୍ କଃ ଆୟୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିବେ	ଉନ୍ କିନ୍ କିନ୍ ସେନ କଃ ଆ
ସେମାନେ ଯାଇଥିବେ	ଉନ୍ କୁକ ସେନ୍ କଃ ଆ

ଆନୁମାନିକ ବର୍ତ୍ତମାନ

ଓଡ଼ିଆ	ସାନ୍ତାଳୀ
ମୁଁ ଯାଉଥିବି	ଇଂସେନ୍‌-ହାନ୍ତାଲକ ଆୟୁଂ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବୁ	ଆଲିଂ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ-ଆଲିଂ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିବୁ	ଆବ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆବ
ତୁମେ ଯାଉଥିବ	ଆମ୍‌ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆମ୍‌
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବ	ଆବେନ୍‌ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆବେନ୍‌
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିବ	ଆପେ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆପେ
ସେ ଯାଉଥିବେ	ଉନି ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆୟୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବେ	ଉନ୍‌କିନ୍‌ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆକିନ୍‌
ସେମାନେ ଯାଉଥିବେ	ଉନ୍‌କୁ ସେନ୍‌ ହାନ୍ତାଲ୍‌କ ଆକ

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ

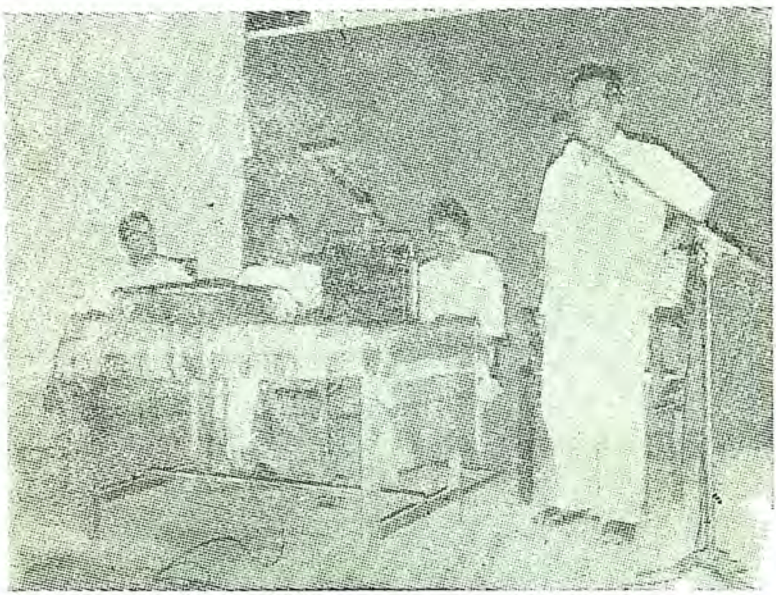
ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି	ଇଂ ସେନ୍‌ କଃ ଆଇଂ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଆଲିଂ ଲିଂ ସେନ୍‌ କଃ ଆ

ବନଫୁଲ ମିଳିବା ଠିକଣା

୧—ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷକ, ବାଙ୍ଗୁଡ଼ଦା
୨—ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷକ, ଉଦଳା
୩—ବନଫୁଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୪

Sri Siba Prasad Majhi of Mayurbhanj honoured on behalf of the Institute.

Sri K. C. Mishra, I.A.S., Director T.R.W. Orissa,
Visiting the Institute.

Dr. Debiprasad Pattnaik,
Director, Central Institute of Indian Languages, Mysore.
(Our Honourary Director)

Sri Bipin Bihari Dwibedy,
B. A., B. Ed.
(Our Tribai Drama Writer)

ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ ଜଣେ ଭାଗ୍ୟବାନ ପିଲା

ତାର ମିତବ୍ୟୟିତା ପାଇଁ ତାର ବାପା ତାକୁ ଅଧିକ ଭଲ ପାଆନ୍ତି

୧୯୭୪ ମସିହାର ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ପୁଅକୁ ୭ ବର୍ଷ ପୂରିଲା ବୋଲି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପି. ସି. ମିଶ୍ର (ଶପ୍ ବୁକିଂ କ୍ଲର୍କ) ଜାଣିଲେ । ପୁଅର ଭବିଷ୍ୟତ ଚିନ୍ତା କରି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ର ୫ ଟଙ୍କାରେ ଗୋଟିଏ ଡାକଘର ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଏକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିଲେ । ଏହା ପ୍ରାଇମେରୀ କ୍ଲାସ ଛାତ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣର ନାମରେ ଖୋଲାଗଲା ।

ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣକୁ ମିଳୁଥିବା ସବୁ ଉପହାରଗୁଡ଼ିକୁ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ନେବାକୁ ସେ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲା । ପରିବାରରେ ସବୁଠାରୁ ସାନ ହୋଇଥିବାରୁ ତାକୁ ବହୁତ ଉପହାର ମିଳୁଥିଲା । ସେ ସବୁ ଟଙ୍କାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ ଡାକଘର ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରିଦେଉଥିଲା । ଜାନୁୟାରୀ ୧୯୭୭ ସୁଦ୍ଧା ସେ ୨୭୧·୫ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରିପାରିଥିଲା ।

୩୦, ଜୁଲାଇ ୧୯୭୭ରେ ଲକ୍ଷ୍ନୌଠାରେ ହୋଇଥିବା ଡାକଘର ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଜନାର ୭ମ ଉଠାଣରେ ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣକୁ ହିଁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ମିଳିଲା ।

ତାର ବାପା ଅତି ଖୁସିହୋଇ ପୁରସ୍କାରଲବ୍ଧ ଟଙ୍କା ସବୁକୁ ଡାକଘର ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା କରିଦେଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କର ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କ ନାମରେ ମୋଟ ୮ଟି ଏକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲାଯାଇଛି ।

ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ସଙ୍ଗଠନ

DAVP 77/630

ଓଜନ ଓ ମାପ ବିଭାଗ

ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି

୧ । ଖାଉଟିମାନେ ଜିନିଷପତ୍ର ଖରିଦ କଲାବେଳେ ମାପ, ଓଜନ, ନିକିତି ଇତ୍ୟାଦି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଓଜନ ଓ ମାପ ବିଭାଗଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇ ମୋହର ଦିଆଯାଇଛି ନା ନାହିଁ ଦେଖି ନିଅନ୍ତୁ ।

୨ । ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ନିଜନିଜର ଦଣ୍ଡି, ବଟକରା, ମାପ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଓଜନ ଓ ମାପ ବିଭାଗଦ୍ୱାରା ମୋହର କରାଇ ନିଅନ୍ତୁ । ଅନ୍ୟଥା ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ।

୩ । ପ୍ୟାକେଟ ହିସାବରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଉଥିବା ଜିନିଷର ପରିମାଣ ପ୍ୟାକେଟ ଉପରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଲେଖାଅଛି କି ନାହିଁ ଓ ଉପରେ ଲେଖାଥିବା ପରିମାଣ ଅନୁସାରେ ପ୍ୟାକେଟରେ ଥିବା ଜିନିଷ ଠିକ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିକରି ଖରିଦ କରନ୍ତୁ ।

୪ । ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପଗୁଡ଼ିକ ତେଜେଲ କିମ୍ବା ପେଟ୍ରୋଲ କମ୍ ଦେଉଥିବାର ସନ୍ଦେହ ହେଲେ ସ୍ଥାନୀୟ ମାପ ଓଜନ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣନ୍ତୁ ।

୫ । କେବଳ ମିଟର୍ ଫିତାରେ ଲୁଗାକପଡ଼ା କିଣନ୍ତୁ ।

୬ । କେବଳ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡରେ ଲେଖାଥିବା ଥର୍ମୋମିଟର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

୭ । କେବଳ ଲାଇସେନ୍‌ସପ୍ରାପ୍ତ ବିକ୍ରେତା, ମରାମତିକାରୀ, ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ମାପ, ଓଜନ, ନିକିତି ଆଦି ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣନ୍ତୁ ଓ ମରାମତି କରନ୍ତୁ ।

୮ । ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ମାପ ଓ ଓଜନଦ୍ରବ୍ୟ (କିଲୋଗ୍ରାମ, ଲିଟର, ଦଣ୍ଡି) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଯିଏ ଏସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ନ କରୁଥିବାର ଦେଖୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା ସ୍ଥାନୀୟ ଓଜନ ଓ ମାପ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଜଣାନ୍ତୁ ।

ଓଜନ ଓ ମାପ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା,

ଭୁବନେଶ୍ୱର

The Sundargarh Mining Labour Contract Co-operative Society

PURNAPANI

The largest suppliers of limestone and dolomite to the Rourkela Steel Plant.

The Society serves as a model where eight hundred tribals own and run the society.

ଚାରି ଜଣରେ ଜଣେ

ଶ୍ରୀ ଉପେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ମାଲକାନଗିରି ଝୁମଗିରି ଚାଲ ଚାଲ ବାଲିଗୁଡ଼ା ବାଟେ,
ଚାଲ ସଇଁତଳା ଭୂୟାଁପୀଡ଼ ଚାଲ ଚାଲ ଜାମଶୋଳା ଘାଟେ ।୧।
ଦେଖ ସଉରା ଦେଖ କୁଟିଆ ଦେଖ ପରଜା ଦେଖ ସାନ୍ତାଳ ଯେତେ,
ଲେଖ କବିତା ଲେଖ ଗଳ୍ପ ଲେଖ ସମ୍ବାଦ ନିଜର ଇଚ୍ଛା ମତେ ।୨।
ହେଉ ସମିତି ହେଉ ରାଜମାନ୍ତି ଆଦିବାସୀ ସେ ଜୀବନେ ନାହିଁ ଥକେ,
ଚାରି ଜଣରେ ଜଣେ ସେ ଭାଇ ନ ପାଏ ଦାନା ନ ପାଏ କନା
ନ ପାଏ ଥାନ ଟିକେ ।୩।

ଆଦିବାସୀ ସେ ଅଧିବାସୀ ସେ ମୂଳିଆ ଖଟିବା ଲୋକ ପରି,
ପାହାଡ଼ କାଟି ଜଙ୍ଗଲ ପୋଡ଼ି ମାଟିରେ ମିଶି ଖଟେ ଜୀବନ ସାରା ।୪।
ଯାଉଛନ୍ତି ସେଠି ଗାନ୍ଧୀବୁଢ଼ା ଯାଉଛନ୍ତି ନେତା ଯାଉଛନ୍ତି କର୍ମଚାରୀ,
ନିଜ ଫାଇଦା ଉଠାଇ କେତେ ଫେରେ ବୁଜୁଳି ଧରି ।୫।
ଲଙ୍ଗଳା ସେ ସରଳ ଲୋକ ପାହାଡ଼େ ରଖି ନିଜର ଠେକ,
ତା ପାଇଁ ନାହିଁ ଟିକିଏ ବୋଲି ମମତା ଖାଲି ଭେକରେ ଭେକ ।୬।
ଆସ ହେ ବନ୍ଧୁ ଆସ ହେ ଭାଇ ଆସ ହେ କବି କୁଳ,
କଲମ ମୁନେ ଜଣାଇଦେବା ଆଦିବାସୀର ବଳ ।୭।
ହେବ ଉନ୍ନତି ଦେଶର ଆମ ବଢ଼ିବ ଆମ ବଳ,
ସଭିଏଁ ମିଶି ଗୋଟିଏ ହେବା ନ ଥିବ ଜାତି ଦଳ ।୮।
ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ ଦୂରେଇ ଯିବ ଆଦିବାସୀ ସେ ଶିକ୍ଷିତ ହେବ,
ଓଡ଼ିଶା ଦେଶେ ଉଇଁ ଉଠିବ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଶଶି ।୯।
ନୁହେଁ ଯେ ଝୋଲି ପାହାଡ଼ ଖୋଲେ ନୁହେଁ ସେ ଆଦିବାସୀ,
ଆମରି ଦେଶ ମଣିଷ ସିଏ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଶଶି ।୧୦।

ଆଦିବାସୀ ଓ ମକରମେଳା

ଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନ ପଣ୍ଡା

ପ୍ରାକ୍‌କାଳରେ ଅନଗ୍ରସର ଜାତିମାନଙ୍କ ମନରେ ଥିବା ଦୈନ୍ୟ-ବୋଧିକା, କ୍ରମେ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏବେ କ୍ରମଶଃ ତାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋପ ପାଇଯିବାକୁ ବସୁଥିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ । ଅନଗ୍ରସର ଜାତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ପ୍ରାୟତଃ ଆଦିବାସୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟାନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ମଣିଷମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ନିତାନ୍ତ ହୀନଗଣ୍ୟ ହୋଇ ଚିରକାଳ ବାସ କରି ଆସୁଥିଲେ, ଏବେ ସେମାନେ ନୂତନ ଯୁଗରେ ଏବଂ ନୂତନ ଜୀବନର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଦେଖି ପାରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଚିରକାଳ ସକାଶେ ଥିବା ଅଜ୍ଞତା କ୍ରମେ ଦୂର ହୋଇଯାଉଛି । ପ୍ରାୟ ଶତାଧିକ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତକାର ପରେ ମୋର ଏହି ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ ହୋଇଛି ।

ଅବଶ୍ୟ ଏହା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ, ଅଦ୍ୟାପି ସବୁ ଆଦିବାସୀମାନେ ସଭ୍ୟତାର ଚରମ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିନାହାନ୍ତି, ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେ ପ୍ରାୟ ୫୦ ଭାଗ ଲୋକ ସଭ୍ୟତାର ଆଲୋକ ଦେଖିଲେଣି, ଏହା କହିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ, ସେମାନଙ୍କର ହୀନଭାବ ଦେଖି ଯେତିକି ଦୁଃଖ ଲାଗେ, ଠିକ୍ ସେତିକି ସୁଖ ଲାଗେ, ସେମା-ନଙ୍କର ଐକ୍ୟବୋଧ ଜୀବନଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ଦେଖିବା ପରେ । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟରୁ ସେମାନଙ୍କର ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ଆଲୋଚନା କରିବା ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ।

ଯେଉଁ ଜାତି ଯେତେ ହୀନ ହେଲେବି, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନବୋଧରେ ଅଛି ଏକ ପ୍ରାଣପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ, ଦୁର୍ବିସହ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭିତରେ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଏକ

ଜୀବନ୍ତ ଅଭିଳାଷ । ଜୀବନକୁ ମନୋଲ୍ଲାସ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବପର୍ବାଣୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଅବଶ୍ୟ ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ।

ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଯେତେ ସବୁ ପର୍ବ ରହିଛି, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ରଜପର୍ବ ଓ ମକର ପର୍ବ ହେଉଛି ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପର୍ବଦ୍ୱୟ । ତଥାପି ମକର ପର୍ବର ସ୍ଥାନ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ । ଉକ୍ତ ପର୍ବଟିକୁ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାୟ ୩ରୁ ୭ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ ଏହି ପର୍ବ ସର୍ବନିମ୍ନ ତିନିଦିନ ବ୍ୟାପି ପାଳନ କରାଯାଏ ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ତିଆରି ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । କର୍ମବହୁଳ ଜୀବନ ଭିତରେ ସେମାନେ ଯେତିକି ସଞ୍ଚୟ କରିଥାନ୍ତି, ସେସବୁକୁ ଏହି ତିନି ଦିନ ଭିତରେ ପ୍ରଚୁର ମଦ୍ୟପାନ କରିବାରେ ଶେଷ କରିଦିଅନ୍ତି । ସେମା- ନଙ୍କର ଏହି ମଦ୍ୟ ତିଆରି କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର । ଯାହାକୁ ଓଡ଼ିଆରେ କହିଲେ 'ହାଣ୍ଡିଆ' ବୋଲି ବୁଝାଯାଇଥାଏ ।

ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଆଦିବାସୀ କହିଲେ ଆମେ ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ଭାଷାଭାଷୀ ବା ଗୋଟିଏ ଜାତି ବୋଲି ବୁଝିଥାଉ, ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅନେକ ଜାତି ବିଭାଜନ ଓ ଉଚ୍ଚ ନୀଚର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ପୁଣି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତି ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ରହିଛି । ସୁତରାଂ ପର୍ବପର୍ବାଣୀକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ ପାଳନ କରନ୍ତି । ପରୀକ୍ଷା- ମୂଳକ ଭାବେ ଏହାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଜଣାଯାଏ—

ଓଡ଼ିଆରେ ଯଦି ଆମେ କହୁ—ମୁଁ ପଖାଳ ଖାଉଛି ।

ସେତେବେଳେ ଭୂମିଜ ଏବଂ କୋହ୍ଲ ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି— ମାଣ୍ଡିଯାମ୍ ଛାନା ।

ସାନ୍ତାଳ ଏବଂ ଖାର ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି—ବାସାକେ ଦାକାଏଁ ଯୁଯୁମ୍ କାଁନେଁ ।

ବିର୍ହାଣୀ ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି—ଘଡ଼ିନ୍ଦ୍ରୂମ୍ ଖାଁବେଁ ।

କଦା ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି—ଯୁମ୍ କେ ଦାମ୍ ।

ବାଥୁଡ଼ି ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି—ମୁଁ ପାଁଖାଉ଼୍ ଖାଉଁଚଁରେ ।

ଅତଏବ ଉପରୋକ୍ତ ଭାଷାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଭାଷାଗତ ବୈଷମ୍ୟ ବେଶ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ମାତ୍ର ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର କଥା ବୁଝିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପର୍ବପର୍ବାଣୀରେ ଗାନ ହେଉଥିବା ସଙ୍ଗୀତ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ସମସ୍ତଙ୍କର ପର୍ବ

ପରମ୍ପରା ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ । ଏପରି କି ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହୃତ ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର (ମାଦଳ) ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ।

କିନ୍ତୁ ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଏକ । ସମସ୍ତଙ୍କର ସଭ୍ୟତା ଓ ବ୍ୟବହାର ଏକ ।

ଉକ୍ତ ପ୍ରବନ୍ଧରେ 'ସାନ୍ତାଳ' ଶ୍ରେଣୀୟ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ମକର ପର୍ବରେ କଟିଥିବା ଜୀବନ କଥା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ।

ମକର ପର୍ବର ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ନୃତ୍ୟ । ଅନ୍ତତଃ ପୂର୍ବ ତିନି ଦିନରୁ ଚାଉଳକୁ ଭାତ କରି ସେଥିରୁ ସେମାନେ ଏକପ୍ରକାର ପାନୀୟ ତିଆରି କରନ୍ତି । ତତ୍‌ପରେ ସେହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାନୀୟକୁ ସେମାନେ ସମବେତ ଭାବରେ ପାନ କରନ୍ତି । ତାପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ନୃତ୍ୟ । ସେହି ନୃତ୍ୟର ତାଳେ ତାଳେ ସେମାନେ ଭାସିଯା'ନ୍ତି କେଉଁ ଏକ ସପନ ରାଇଜକୁ ; ଯେଉଁଠି ନ ଥାଏ ଚିନ୍ତା, ଶୋକ, ଯନ୍ତ୍ରଣା, ବ୍ୟାଧି, ଜରା ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ । ଏକ ଅଥଳ ପାରାବାରର ଶାନ୍ତିଦ୍ୱୀପରେ ରହି ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ସୃଷ୍ଟି-ସମ୍ଭାର ହୋଇ ଉଠେ ମଧୁମୟ । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଗୁଣ ହେଲା ପରମ୍ପରାଗତ ଜୀବନଯାପନ । ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଯେତିକି ପ୍ରଥକାମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପା'ନ୍ତି, ସେତିକି ଭଲପା'ନ୍ତି କୌଣସି ମେଳା ବା ପର୍ବପର୍ବାଣୀରେ ଐକ୍ୟବଦ୍ଧ ଜୀବନ ପ୍ରଣାଳୀକୁ । ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଦେଖାଯାଏ, ସେମାନେ ଯେତେ ପରମ୍ପରାଧର୍ମୀ ହେଲେ ବି ସାଂପ୍ରତିକ ଜୀବନରେ ଏବେ ତାହା କ୍ରମଶଃ ହ୍ରାସ ପାଇଯାଇଛି । ପ୍ରମାଣମୂଳକ ଭାବେ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ—

ଏହି ମକର ମେଳାରେ ସେମାନେ ଧରି ଆଣନ୍ତି ଜଙ୍ଗଲରୁ ଏକ ମର୍କଟ । ତାକୁ ମଝିରେ ଥିବା କୌଣସି ଖୁଣ୍ଟରେ ବାନ୍ଧିଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଏକ ଦଳ ହୋଇ ହାତ ଓ କମରକୁ ଛନ୍ଦି ଏକ ତାଳରେ ନାଚ ନାଚ ଗୀତ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ।

"କୁଣ୍ଡା ଖାଇ ଖାଇ ବୁଢ଼ା ଡାହିକାଟିଲ
ଏଡ଼ି ଗୁନ୍ଦଲି ପାଚିଲା ବୁଢ଼ା ମରିଗେଲ ।"

ଏହି ସଙ୍ଗୀତ ଯେତିକି ହାସ୍ୟୋଦ୍ଦୀପକ, ସେତିକି ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥଯୁକ୍ତ ।

ଅର୍ଥାତ୍ ଜଙ୍ଗଲରେ କୌଣସି ଏକ ବୃଦ୍ଧମର୍କଟ ସେହି ଜଙ୍ଗଲର ଶସ୍ୟଦାନା ଖାଇ ଜଙ୍ଗଲ ପରିଷ୍କାର କରି ବୁଣିଦେଲା ଏଡ଼ି (ଶସ୍ୟ) ।

କ୍ରମେ ଏଡ଼ ପକ୍ୱ ହୋଇ ଆସିଲା । ପୃଥିବୀ ଶସ୍ୟଭରା ହେଲା । କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧ ମର୍କଟର ହେଲା ଅପମୃତ୍ୟୁ । ଶସ୍ୟ ବୁଣିଥିଲା ସେ । ଶସ୍ୟ ବି ଉତ୍ପାଦନ କଲା ସେ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଶସ୍ୟକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ଆଗରୁ ତାର ଜୀବନପୁଷ୍ପ ଝଡ଼ିଗଲା । ଏମିତି ବି ଝଡ଼ିଯାଏ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନ ଦିନେ ନା ଦିନେ । ବୁଣି-ଥିବା ଶସ୍ୟକୁ ଉପଭୋଗ କରିହୁଏନି !

ନାଚି ନାଚି ସେମାନେ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ସମବେତ କଣ୍ଠରେ ଗାନ କରନ୍ତି—

"ବିଦାଇ ବିଦାଇ ଦେ ବିଦାଇ ଛିଟ୍ ବିଦାଇ ଦେ
ହାମର ଘର୍ ଦାଇ ବଡ଼୍ ଧୁରିଆ ।
ଗୁନ୍ଦଲି ବୁସୁ କୁଠା କୁଠା ତେରି ସେ ସିଁ କଟାଇୟୁଁ ମା ମାନ୍
ନଇଁ ସିମ୍ ଋସା ସିମ୍ ମଣେଗାଣ୍ଡା ବିଲି ଲେ ଙ୍
ନଇଁଟୁକୁମୁଣ୍ଡୁଙ୍କୁଁ ଗେଗ ଯମ୍ କେ ଦେ
ଭୁଯୁଂ ମେ ନାଦରୁଣ୍ଡା ଯଁ କେଦେ
ରୁଣ୍ଡାଇ ମେଁ ନାଦଙ୍କୁଁ ଯମ୍ କେଦେ
ମିଁ ଙ୍କୁଁ ଦେଉ଼ ଯମ୍ ମେଁ
ସସାଂ ଘୋଣ୍ଡା ମସାଂସେ ତା କକୟୁ କାନା ।"

ଅର୍ଥାତ୍—ମୋର ଘର ବହୁତ ଦୂର, ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଯିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ମୋତେ ଶୀଘ୍ର ବିଦାୟ ଦିଅ । ହେ ବନ, ହେ ପର୍ବତ, ହେ ନଦନଦୀ, ତରୁଲତାଗଣ, ମୋତେ ବିଦାୟ ଦିଅ । ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଗୁନ୍ଦଲି (ଚାଳଧାନ) ଖାଇ ତୁମ ସହ ଦିନ ନେଇଥାନ୍ତି । କାତର କଣ୍ଠରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ବାଡୁଛି କୁକ୍‌କୁଟ, ବିଦାୟ ନେବାକୁ ସେ ଉଛନ୍ତି । କାରଣ ଏହି ଜଙ୍ଗଲରେ ସେ ୫ ଗଣ୍ଡା ଡିମ୍ବ ଦେଇଥିଲା । ମନରେ ଥିଲା ଜାଳିକର ସ୍ୱପ୍ନ ତାକୁ ଅନନ୍ତ ମାୟାପୁରୀକୁ ନେଇଯାଉଥିଲା । ହୃଦୟ ତାର ପୁରିଉଠୁଥିଲା ନିଜ ପ୍ରସୂତ ଡିମ୍ବ ଦେଖିବା ପରେ । କିନ୍ତୁ ତା' ଜୀବନରେ ଆସିଲା ଅକାଳ ଦୁଃଖ । ଚୋରେ ସିଆଡ଼ଆ ସିଆଡ଼ି କାଟିବାକୁ ଆସି ସେ ସବୁକୁ ଚୋରାଇ ନେଲା । ସିଆଡ଼ିଆ କିନ୍ତୁ ଭଦ୍ର, ସେ ମଣିଷ, ତାର ଅନ୍ତର ଅଛି । ପରର ଦୁଃଖ ସେ ବୁଝେ । କୁକ୍‌କୁଟର କ୍ଷୋଭଭରା ଉକ୍ତି ଶୁଣି ସେ ବ୍ୟକ୍ତ କଲା ନିଜ ଅନ୍ତରର ଦୁଃଖ । ସିଆଡ଼ିଆ ସାନ୍ତ୍ୱନାଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ତା' ଡିମ୍ବଗୁଡ଼ିକୁ କଟାସ ଖାଇଛି, କଟାସ ପୁଣି କହିଲା—ନାଁ, ନାଁ, ସେ ଖାଇନାହିଁ ; ଖାଇଛି

ଶୃଗାଳଟିଏ । ପ୍ରକୃତରେ ଶେର ହେଉଛି ଶୃଗାଳ । ତାକୁ ଭୟ ଦେଖାଇ ଘଉଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ଡାକ କହିଲ—ହେ ଶୃଗାଳ, ଶୀଘ୍ର ପଳାୟନ କର । ନଚେତ୍ ମୃତ୍ୟୁ ତୁମର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ହଳଦୀ ବାଡ଼ର ଶ୍ୱାନ ତୋର ଅପେକ୍ଷାରେ ।

ଏହି ସଂଗୀତ ସବୁ ଶୁଣିଲେ ଯେତିକି କଠୋର ମନେହୁଏ କିମ୍ବା ଅର୍ଥ ନଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, ଅପରପକ୍ଷେ ଅର୍ଥଗୁଡ଼ିକର ଅବଗତ ହେଲେ ସେତିକି ଗମ୍ଭୀର ଏବଂ ହାସ୍ୟୋଦ୍ଦୀପକ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ ତାନମାନ ଲୟରେ ସଂଗୀତର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଘଟେ । ଏମିତି କେତେ ନୂତନ ନୂତନ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟ ପାଇଁ ସଂଗୀତ ସବୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ଏ ଗଲ ମାଙ୍କଡ଼ ନାଚ ଗୀତ । ମାଙ୍କଡ଼କୁ ମଝିରେ ରଖି ଚଉପାଶ ଘେରି ସେମାନେ ଏହି ସଂଗୀତ ଗାନ କରନ୍ତି । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ମର୍କଟ ଅଭାବରୁ ସେମାନେ କଣ୍ଢେଇ-ମାଙ୍କଡ଼ଟିଏ ମଝିରେ ରଖିଦେଇ ପରଂପରାର ଉତ୍ତର-ବାହକଭାବରେ ସମସ୍ୱରରେ ଗାନ କରନ୍ତି ।

ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଲା—ସେହି ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ସେମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ସେଠାରେ ଘର ବନ୍ଧା ହେବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଲୁଗା ବାନ୍ଧି ମଝିରେ କଳା ଚିହ୍ନଟିଏ ରଖାଯାଏ । ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନେ ତା' ଭିତରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଶର ନିକ୍ଷେପ କରନ୍ତି । ଯିଏ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଶର ନିକ୍ଷେପ କରି ନିଜର ସିଦ୍ଧହସ୍ତର ପରିଚୟ ଦିଏ, ସେ ପୁରସ୍କୃତ ହୁଏ । ଏଥିରୁ ସେମାନଙ୍କ ଶୀକାରୀ ଜୀବନର ପରିଚୟ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ଯାତ୍ରା ସଂଗୀତ ସେମାନଙ୍କର ଭିନ୍ନ । ବିବାହର ସଂଗୀତ ଭିନ୍ନ । ମୃତ୍ୟୁଜନିତ ଶୋକରେ ସଂଗୀତ ଭିନ୍ନ । ରାତି ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଐକ୍ୟବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଗାନ ହେଉଥିବା ସଂଗୀତ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ।

ମାତ୍ର ସେ ସବୁ ଭିତରୁ ଯାତ୍ରା ସଙ୍ଗୀତ ଖୁବ୍ ମଧୁର, କିନ୍ତୁ ସ୍ୱର, ତାନ, ମାନ, ଲୟ, ଏସବୁ ଏକ ପ୍ରକାରର ନୃତ୍ୟ ଓ ବାଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏକ । ତେଣୁ ସାଧାରଣରେ ଏହା ଖୁବ ବିରକ୍ତିକର । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏଥିରେ ଖୁବ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ବୁଝିଲେ ଯେ କେହି ବି ଖୁସି ହେବ ।

"ଝିଅ ଯେତେବେଳେ ଡାଂଗୁଆ ଗାଁର ଛଣ୍ଡା
ସାଙ୍ଗ ଝିଅ୍ ଘୁରେ ଏବେ ହଇଲ ଝିଅର ବିହା
ଗାଁର ଛଣ୍ଡା ହାଲେରେ ଡାଲେ ।"

ଅର୍ଥାତ୍ ଗାଁରେ ଥିଲା ଝିଅଟିଏ, ଝିଅନେ ସେ ହେଲା ଯୁବତୀ । ଗାଁ ଟୋକାଏ ତା' ସହ ଆଳାପ ହେଲେ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି । ସେ ଝିଅ (ଯୁବତୀ) ଝିଅନେ ବିବାହ କଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ପୁରୁଷକୁ । ଏବେ ସେ କଷ୍ଟ ନ୍ତ । ଆଉ କାହାସହ ସେ ଖୁସିରେ ଆଳାପ ହେଉନାହିଁ । ତେଣୁ ଗାଁ ଟୋକାଏ ମନ-ମାର ବସିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ସଂଗୀତ ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି, ସେ ସଂଗୀତରେ ଏକ ସୁମଧୁର ଅର୍ଥ ଅଛି । ସେହି ଗୀତଗୁଡ଼ିକରୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଜୀବନ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝି ହୁଏ ।

"ଋନକେର୍ ଟାକା ରତନ ଚୁଲ୍‌କେର୍ ଘର୍ନ୍ ରେଁ ରତନ
ଋନ୍ କେର୍ ଟାକା ରତନ ସୁଦେର ସୁଦ ବଢ଼ଗ୍ ଚୁଲ୍ କେର
ଘର୍ନ୍ ରେଁ କବଯେ ରାଖ ।।..."

ଭାବାର୍ଥ ହେଲା—(ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା ରହିଛି । ସେମାନେ ତାକୁ 'ପଣ' ବୋଲି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରନ୍ତି । ବରବାଲା ଦିଅନ୍ତି କନ୍ୟା ଘରକୁ । ଅତଏବ କନ୍ୟାପିତା ବରର ସଂପତ୍ତି ପାଇ ଖୁସି ହୁଏ । ଏଠାରେ ସେହି ଜୀବନର ଏକଚିତ୍ର ଦିଆଯାଇଛି) ବର କହୁଛି କନ୍ୟାକୁ —, ସେ ଋଣ ଆଣିଥିଲା ମହାଜନ ଘରୁ । ସେ ଟଙ୍କା ପୁଣି ନେଲା ଶ୍ୱଶୁର ଅର୍ଥାତ୍ କନ୍ୟାପିତା । ଏଣେ ସେ ଋଣଭାରରେ ହେଲା ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ । କାହିଁକି ? କେବଳ ସେ ବିବାହ କଲାବୋଲି ବା ବୋହୂଟିଏ ଘରକଲା ବୋଲି । ମହାଜନ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଏବେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପୁଣି ସୁଧର ସୁଧ ବଢ଼ିଲା । ସେ ସବୁକୁ ତାକୁ ଶୁଝିବାକୁ ହେବ । ନସ୍ୟାନ୍ତ ହୋଇ, ଦିବାରାତ୍ର ପରିଶ୍ରମ କରି, ମୁଣ୍ଡଖାଳ ଭୁଇଁରେ ମାରି । ସେ ତେଣୁ ଖାପଣ କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଅତ୍ୟାଚାର କଲା ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ । ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଜବଦ କରିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ଏହି ସ୍ତ୍ରୀ ହିଁ ତା ସୁଧ ଟଙ୍କା ବଢ଼ିବାର ମୂଳ କାରଣ ।

କିନ୍ତୁ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ବର ଖୁବ୍ ଖୁସି ଥିଲା । ସେ କନ୍ୟାରତ୍ନଟିଏ ପାଇବ । ମନର କୌତୁହଳ ସେ ବୁଝିପାରୁଥିଲା । ଯେମିତି ସେ ଗଡ଼ଟିଏ ଜିତି ଆସିଛି । କନ୍ୟା ପାଇ ଜୀବନ ତାର ମଧୁମୟ ହୋଇଛି ।

“ଇନ୍ଦ ସେ ରୁଣ୍ଡୁନା କନ୍ଦ ସେ ରୁଣ୍ଡୁନା ଯେଁ ଲିଁ
ହାତେ ନେଇ ଜତେ ରୁଣ୍ଡୁ-ଘରେ ନେଇଁ କିଛୁଁ
ହାମାକେଲିବରୁଣ୍ଡୁକୁଆ ରଖିବ ।”

ଅର୍ଥାତ୍ ବର ଆସିଲା । ଅତି ଆଦରରେ କନ୍ୟାର ନାମ ରଖିଲା ‘ରୁଣ୍ଡୁ’ । ରୁଣ୍ଡୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ତା’ ବରକୁ—ମୁଁ ତ ଘର ଦେଖିନାହିଁ, କେଉଁ-ଠାରେ ମୋତେ ନେଇ ରଖିବ ? ବର ଉତ୍ତର ଦେଲା—ନଥାଉ ଘର, ଜମିବାଡ଼ି, ଧନରତ୍ନ, ଆୟୁ, ଅଳଙ୍କାର, କେବଳ ସେ ହିଁ ତାର । ତାକୁ ନେଇ ସେ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ପାଇବ । ପୁଣି ତାକୁ ସେ ନେଇଯିବ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ।

ଏହି ସବୁ ସଂଗୀତରୁ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିହୁଏ । ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ବର୍ଷୀରେ ଗାନ ହେଉଥିବା ସଂଗୀତ ମଧ୍ୟ ମଧୁମୟ । କନ୍ୟାପକ୍ଷ ଗୀତ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି—

“ରାତିଏ ରାତି ବିହାଦାଜା ବାଲଗ
ସକାଳେର ଯୁଠି ଦେଖି ଦୁଟା ଦାନ୍ତ ଭାଙ୍ଗେ ।
ବୁଢ଼ା ଘର ବିହାଦାଦା ହାମିରୁଇବ ନାଇଁ ।
ଗୁରୁ ଦାଦା ଦୂରାଇଁ ଜେଁ ଟାକା ଦାଦା ଫେରାଏ ଦେଁ
ବୁଢ଼ା ଘର ବିହାଦାଦା, ହାମିରୁଇବ ନାଇଁ···।”

ଏହାର ଭାବାର୍ଥ ବଡ଼ ହାସ୍ୟୋଦ୍ଦୀପକ । ବର ଗଲା କନ୍ୟା ଘରକୁ । ଦିନରେ ନଯାଇ ଗଲା ମୁହଁ ସଞ୍ଜରେ । ଘର ଭିତରଟା ଆହୁରି ଅନ୍ଧକାର । ସେହି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ କନ୍ୟା ଦେଖିଲା ବରକୁ । କିଛି ଦେଖାଗଲାନି । ତଥାପି ବରଟା ଭେଣ୍ଡିଆ ବୋଲି ତାର ମନେ ହେଲା । ସେହି ଅନ୍ଧାରରେ ବାହାଘର ଠିକ୍ ହେଲା, କନ୍ୟାପିତା ଆଗରୁ ବରପାଖରୁ କନ୍ୟା ବାବଦ ଟଙ୍କା ନେଇସାରିଥିଲା ।···ସକାଳେ ବର ପାଖରୁ କନ୍ୟା ଉଠି ଦେଖେ ବରର ରୂପକୁ । ମନରେ ଟିକେ ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ବରର ବୟସ ହୋଇ-ଗଲାଣି ବୋଲି ତାର ମନେ ହେଲା । ସେଠୁ ଚୁପେ ଚୁପେ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା ସେ । ବର ଦାନ୍ତ ହସିଲାବେଳେ ତା’ର ଆଗ ଦୁଇଟା ଦାନ୍ତ ନାହିଁ

ବୋଲି କନ୍ୟା ଜାଣିଗଲା । ତାପରେ କନ୍ୟା ପୁଣି ଏ କଥା କହିଲା ତାର ପିତାକୁ । ସେ ଏ ବୁଢ଼ାକୁ ନେଇ ସଂସାର ବାନ୍ଧିପାରିବନାହିଁ । ତେଣୁ ବାପ ଆଗେ ସେ ଅଳିକରି ବସିଲା—ହେ ପିତା ! ତୁମେ ଫେରାଇ ଦିଅ ବରର ଗୋରୁ, ବରର ଟଂକା । ମୁଁ ଏ ବୁଢ଼ା ବର ସଂଗେ ସଂସାର କରିବ ନାହିଁ ।

ବାସ୍ତବିକ୍ ! ଏହି ଗୀତଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ଯେତେ ମଧୁର ହେଉ ନା କାହିଁକି, ସେମାନଙ୍କର ଭାଷା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିବାରୁ, ଏ ଯାଏଁ ବି ସେ ସବୁର ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇନଥିବା ନିତାନ୍ତ ପରିତାପର ବିଷୟ । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ମନୀଷୀ ଏ ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଥିବା ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ ।

ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ରାମାୟଣ ଓ ମହାଭାରତର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ନିଃସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇପାରେ ।

"ଶିତ ଲଖନ ନଲ୍ ମେଁ ଶଠି ଭିଜାଏ ମେଁ
ଶଠି ଭିଜାଏଁ ମେରେ ଲଖନ୍ ଶିତାସେଁ ଯୁାଁ ମେଁ ମେଁ
ଯୁାଁ ମେଁ ଆବନ ରାବନ୍ ଲଖନ୍
ଛଳେଯୁାବନ୍ ରାବନ୍
ଗଳେଯୁାଁ ବନ୍ ରାବନ୍ ନ ଲଖନ୍
ଯୁଁ ଲଙ୍କା ଦିଶନ୍ ରେଁ······ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣର ତିନଗୋଟି ଗାର କାଟିଥିବା ସମୟର ଚିତ୍ର ଏହି ସଂଗୀତରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ପୁଣି ରାବଣ ଆସି ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ସୀତାକୁ ଲଙ୍କା-ପୁରକୁ ନେଇଯାଇଛି । ହନୁମାନ ପୁଣି ସୀତାର ଠାବ କରିଛି । ରାମ ରାବଣର ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ସେମାନଙ୍କର ଗୀତରେ ଶୋଭାପାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସେମା-ନଙ୍କର କୌଣସି ଲିଖିତ ଭାଷା ନାହିଁ । ଏବେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ସବୁର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ମୁଖ୍ୟତଃ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ସଂଗୀତ ପରଂପରାକ୍ରମେ ମୁଖରୁ ମୁଖକୁ ଗଡ଼ିଆସିଛି । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଏହି ଗୀତ କେବଳ ମୁଖରେ ହିଁ ବଞ୍ଚି-ରହିଛି ।

ଏମିତି ସୁଖରେ କଟିଯାଏ ତିନଟି ଦିନ । ତା'ପର ଦିନ କେତେକ ମୁଖିଆ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି ଗଙ୍ଗା ଦାମୋଦର । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ବାରିପଦା ନିକଟରେ ଏହି ନଦୀର ଅବସ୍ଥାନ । ସେମାନେ ଏଠାରେ ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କ

ସକାଶେ ଦାନ ଦିଅନ୍ତି । ଯେଉଁ ସମୟରେ ଜଣେ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ । ସେତେବେଳେ ତା'ର ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ସେହି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅସ୍ଥି ରଖିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷ ମକରରେ ଯାଇନପାରିଲେ କୌଣସି ଏକ ଛକ ସ୍ଥାନରେ ଜାତିଭାଇମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ଜାତି ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ପୁଣି ପରବର୍ଷ ମକରକୁ ସେହି ଅସ୍ଥି ଦାମୋଦର ନେବେ ବୋଲି ଆଦେଶ ପାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଦାମୋଦର ଯିବା ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁଜନିତ ଶୋକଗୀତ ଗାନ କରନ୍ତି—

"ଆଁଡ଼ା ଦୁଆର କେଲ୍
ଗୁରୁବୁରୁରେ ଦତ ଶିହ ଜଡ଼ା
କାଁଭିନ ମେଁ
ଗୟା ନାଁଦାଁ ରେହଁ ଗଙ୍ଗା ନାଦାଁ ରେହଁ
ହରିବୋଲ କାତେ ତିରିହ
ବାହା ଜବୋହା ଅମେଁ ।"

ତାପରେ ମକର ପର୍ବ ସରିଯାଏ । ପୁଣି ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ମକର ପାଇଁ ସେମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହନ୍ତି । ପୂର୍ବର କର୍ମମୟ ଜୀବନକୁ ଫେରିଯାଇ ପୃଥିବୀକୁ ଶସ୍ୟଭରା କରିବା ନିମିତ୍ତ ରକ୍ତ ଦାନ ଦେବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତି ସେମାନଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ କରିଦିଏ ।

ଅବଶ୍ୟ କହିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେମାନେ ଆଉ ପୂର୍ବପରି ଅଜ୍ଞାନ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରୁନାହାନ୍ତି । ସଭ୍ୟତାର ଆଲୋକ ସେମାନେ ଦେଖିଲେଣି । ମଣିଷର ଦାବୀ କ'ଣ ସେମାନେ ବୁଝିଲେଣି ଏବଂ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କଲେଣି ।

৪

ସାଧାରଣ ଜାଣିବା କଥା

ଆଦିବାସୀ ଭାଷାର ସାଧାରଣତଃ ଲିପି ନାହିଁ । ଏହି ଭାଷା ଓଡ଼ିଆ ଅକ୍ଷରରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଏହାର ଉଚ୍ଚାରଣ ସାଧାରଣତଃ ନାକରୁ ଆସେ । ଯେଉଁମାନେ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରିବେ—ସେମାନେ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର—୨୫୧୦୦୬ ଠାରୁ ୮ଟି ଭାଷାର ପୁସ୍ତକ ପାଇପାରିବେ । କିନ୍ତୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶିକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆମର ନିକଟସ୍ଥ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରର ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କଲେ ସହଜରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ଭଲ ଭାବରେ କହି ବୋଲି ପାରିବେ । ନଚେତ୍ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ଭାବ ବିନିମୟ କଲେ ଉପକୃତ ହେବେ । ଏହି ଶିକ୍ଷାପଦ୍ଧତି ତିନିମାସ ରଖାଯାଇଛି । ଯଦି ଜଣେ ଆନ୍ତରିକତା ସହିତ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରେ ତାହାଲେ ୧୫ ଦିନ ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିପାରିବ । ଆମେ ଯେପରି ବଙ୍ଗଳା, ହିନ୍ଦି କହୁଁ, କେବଳ ବୁଝିପାରିବା ଓ ବୁଝାଇ ପାରିବା ଦରକାର । ଆଦିବାସୀମାନେ ସରଳ ଓ ବିଶ୍ୱାସୀ । ଥରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଜନ୍ମିଲେ ଆଉ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷାର ଭାବ ବିନିମୟ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଳାମିଶା—ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍କୃତି ହେଉଛି—ଲୋକସେବା । ସେମାନଙ୍କର ଘର ଲିପାପୋଛା, ନାଚଗୀତ, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ବିବାହ, ଶବ ସଂସ୍କାର ଇତ୍ୟାଦିରେ ଉପାଦେୟତା ରହିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକରୁ କିଛି ଶିଖିବା ଦରକାର । ସେମାନେ ଈଶ୍ୱରବିଶ୍ୱାସୀ, ନୂଆ ଫଳ, ମୂଳ, ଫସଲ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ ନ କରି ଖାଇବେନାହିଁ । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅତିଥି ସେବା ଅଛି । କେବଳ ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ନ ଖାଇ ବଳିଦେବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି ହୁଅନ୍ତି । ତେବେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସେ ପ୍ରଥା କମିଯାଉଛି । ସେମାନେ ଠିକେ ଡେରିରେ ବୁଝନ୍ତି । ଯଦି ବୁଝିଗଲେ ତେବେ ସେ ବିଶ୍ୱାସ

ଚିରଦିନ ପାଇଁ ରହିବ । ଏ ସବୁ ମୋର ଦଶ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା । ତେଣୁ ଆପଣମାନେ ଏହାକୁ ବିଚାର କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ସେମାନେ ମଦ ଖାଆନ୍ତି । ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଦ ନ ଖାଇଲେ ଚଳି ହେବନାହିଁ । ତେବେ ସେମାନେ ନିଜେ ତିଆରି କରି କମ୍ ଖାଇ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟ ଖାଇଲେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ଏହାର ମାତ୍ରା ଏତେ ଅଧିକ ହେଉଛି ଯଦ୍ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଅର୍ଥହୀନ, ଶିରପିଡ଼ା, ବିବେକହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହୁଛନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରତିକାର ଆବଶ୍ୟକ । ଦିନକୁ ଦିନ ଜୁଆଙ୍ଗ ଆଦିବାସୀ ସଂଖ୍ୟା କମୁଛି । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟର ଅଭାବ ଓ ଚିକିତ୍ସା । ସରକାରୀ ଅଫିସର ଓ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କୁ ମିସନାରୀ ଭାବରେ କାମ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଉପେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର
ସଂପାଦକ

ମୁଣ୍ଡାରି ବ୍ୟାକରଣ

ଶ୍ରୀ ସନାତନ ମୁଣ୍ଡା, ଏମ୍. ଏ.

ମୁଣ୍ଡାରି ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲେ ଉକ୍ତ ଭାଷାର ବ୍ୟାକରଣ ନିତାନ୍ତ ଶିକ୍ଷା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଭାଷାଟିର ବ୍ୟାକରଣ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କଲେ ଭାଷାଟି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବା ଅତି ସହଜସାଧ୍ୟ ହୁଏ । ଭାଷାଟିର ବ୍ୟାକରଣ ଲେଖିବାକୁ ଯାଇ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୋଷ ତ୍ରୁଟି ବା କେତେକ ଅତି ଦରକାରି କଥା ମଧ୍ୟ ନ ଲେଖିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ଏବଂ ଗବେଷକଙ୍କଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଦେଶ ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ ।

ମୁଣ୍ଡାରି ଭାଷାଟି ଏକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କେତେକ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଏବଂ ଭାଷାର ବ୍ୟବହାରରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଦେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ । କିନ୍ତୁ ତାହା ସେତେ ଗୁରୁତର ନୁହେଁ ଏବଂ ସେ ଭଳି ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଭାଷାଟି ବୁଝିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ କିମ୍ବା ତାହା ଏକ ଭୁଲ ବୋଲି କହି ହେବନାହିଁ । ଅଞ୍ଚଳଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭାଷାଟିର ବ୍ୟବହାର ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି, ଭାଷାଟିର ବ୍ୟାକରଣ ସବୁବେଳେ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ ।

ମୁଣ୍ଡାରି ଭାଷାଟି ଓଡ଼ିଆ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲିପିରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ ଆଦୌ ଲେଖିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ତେଣୁ ମୁଣ୍ଡାରି ଭାଷାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ଉଚ୍ଚାରଣ ଜାଣିବା ନିମିତ୍ତ "ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ" ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ମୁଣ୍ଡାରି ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ନିତାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ପୁରୁଷ ଓ ବଚନ

(୧) ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ

	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
ଏକ ବଚନ	ମୁଁ	ଆଞ୍
ଦ୍ୱି ବଚନ	ଆମେ ଦୁହେଁ	ଆଲିଂ
ବହୁବଚନ	ଆମ୍ଭେମାନେ	ଆଲେ

(୨) ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ

	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ଏକ ବଚନ	ତୁ	ଆମ୍
ଦ୍ୱିବଚନ	ତୁମେ ଦୁହେଁ	ଆବେନ୍
ବହୁ ବଚନ	ତୁମ୍ଭେମାନେ	ଆପେ

(୩) ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ

	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ଏକ ବଚନ	ସେ	ଆଏ୍
ଦ୍ୱିବଚନ	ସେ ଦୁହେଁ	ଆକିନ୍
ବହୁ ବଚନ	ସେମାନେ	ଆକ

ପ୍ରତ୍ୟୟ

(୧) ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—"ମୁଁ" ନିମିତ୍ତ "ଞ୍" ପ୍ରତ୍ୟୟ
ଦ୍ୱିବଚନ—"ଆମେ ଦୁହେଁ" ନିମିତ୍ତ "ଲିଂ" ପ୍ରତ୍ୟୟ
ବହୁ ବଚନ—"ଆମ୍ଭେମାନେ" ନିମିତ୍ତ "ଲେ" ପ୍ରତ୍ୟୟ

(୨) ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—"ତୁ" ନିମିତ୍ତ "ମ୍" ପ୍ରତ୍ୟୟ
ଦ୍ୱିବଚନ—"ତୁମେ ଦୁହେଁ" ନିମିତ୍ତ "ବେନ୍" ପ୍ରତ୍ୟୟ
ବହୁ ବଚନ—"ତୁମ୍ଭେମାନେ" ନିମିତ୍ତ "ପେ" ପ୍ରତ୍ୟୟ

(୩) ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—"ସେ" ନିମିତ୍ତ "ଏ" ପ୍ରତ୍ୟୟ
ଦ୍ୱିବଚନ—"ସେ ଦୁହେଁ" ନିମିତ୍ତ "କିନ୍" ପ୍ରତ୍ୟୟ
ବହୁ ବଚନ—"ସେମାନେ" ନିମିତ୍ତ "କ" ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର :—

ମୁଣ୍ଡାରୀ ଭାଷାରେ ଉପରଲିଖିତ ବଚନ ଓ ପୁରୁଷ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ବାକ୍ୟରେ ଅତ୍ୟଧିକ ମାତ୍ରାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ବଚନ ଓ ପୁରୁଷ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ତ୍ତା, କର୍ମ କିମ୍ବା କ୍ରିୟାରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଏ ।

ନିୟମ (୧)—ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଥିବା ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ କର୍ତ୍ତାରେ କମ୍ବା କ୍ରିୟାରେ ଯୋଗ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଉଭୟ କର୍ତ୍ତା ଓ କ୍ରିୟାରେ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ—

(୧) ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—ଆଇଂ	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆଞ୍	ସେନଃତାନାଞ୍
ଓଡ଼ିଆ—ମୁଁ	ଯାଉଛି
ଦ୍ୱି ବଚନ—ଆଲିଂଲିଂ	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆଲିଂ	ସେନଃତାନାଲିଂ
ଓଡ଼ିଆ—ଆମେ ଦୁହେଁ	ଯାଉଛୁ
ବହୁ ବଚନ—ଆଲେଲେ	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆଲେ	ସେନଃତାନାଲେ
ଓଡ଼ିଆ—ଆମ୍ଭେମାନେ	ଯାଉଛୁ

(୨) ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—ଆମେଁମ୍	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆମ୍	ସେନଃତାନାମେଁ
ଓଡ଼ିଆ—ତୁ	ଯାଉଛୁ
ଦ୍ୱି ବଚନ—ଆବେନ୍‌ବେନ୍	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆବେନ୍	ସେନଃତାନାବେନ୍
ଓଡ଼ିଆ—ତୁମେ ଦୁହେଁ	ଯାଉଛ
ବହୁ ବଚନ—ଆପେପେ	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆପେ	ସେନଃତାନାପେ
ଓଡ଼ିଆ—ତୁମ୍ଭେମାନେ	ଯାଉଛ

(୩) ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—ଆଏଏ୍	ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆଏ୍	ସେନଃତାନାଏ୍
ଓଡ଼ିଆ—ସେ	ଯାଉଛି

ଦ୍ୱିବଚନ—ଆକନ୍‌କନ୍‌ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆକନ୍‌ ସେନଃତାନାକନ୍‌
ଓଡ଼ିଆ—ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛନ୍ତି
ବହୁ ବଚନ—ଆକକ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆକ ସେନଃତାନାକ
ଓଡ଼ିଆ—ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି

ନିୟମ (୨)—ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଥିବା ବାକ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ବଚନ ଓ ପୁରୁଷ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ତ୍ତାରେ ନ ଲଗି କର୍ମରେ କନ୍ଧ କ୍ରିୟାରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଏ । ଏକା ସାଙ୍ଗରେ କର୍ମ ଓ କ୍ରିୟାରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ—

(୧) ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—ଆଞ୍ଜ୍‌ ସ୍କୁଲେଞ୍ଜ୍‌ ସେନାଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆଞ୍ଜ୍‌ ସ୍କୁଲ ସେନଃତାନାଞ୍ଜ
ଓଡ଼ିଆ—ମୁଁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛି
ଦ୍ୱିବଚନ—ଆଲିଂ ସ୍କୁଲଲିଂ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆଲିଂ ସ୍କୁଲ୍‌ ସେନଃତାନାଲିଂ
ଓଡ଼ିଆ—ଆମେଦୁହେଁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛୁ
ବହୁ ବଚନ—ଆଲେ ସ୍କୁଲଲେ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆଲେ ସ୍କୁଲ ସେନଃତାନାଲେ
ଓଡ଼ିଆ—ଆମ୍ଭେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛୁ

(୨) ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକ ବଚନ—ଆମ୍‌ ସ୍କୁଲେମ୍‌ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆମ୍‌ ସ୍କୁଲ ସେନଃତାନାମେଁ
ଓଡ଼ିଆ—ତୁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛୁ
ଦ୍ୱିବଚନ—ଆବେନ୍‌ ସ୍କୁଲ୍‌ବେନ୍‌ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆବେନ୍‌ ସ୍କୁଲ୍‌ ସେନଃତାନାବେନ
ଓଡ଼ିଆ—ତୁମେ ଦୁହେଁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛ
ବହୁ ବଚନ—ଆପେ ସ୍କୁଲପେ ସେନଃତାନା
କନ୍ଧ—ଆପେ ସ୍କୁଲ ସେନଃତାନାପେ
ଓଡ଼ିଆ—ତୁମ୍ଭେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛ

(୩) ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକବଚନ—ଆଏ୍ ସ୍କୁଲେଏ୍ ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆଏ୍ ସ୍କୁଲ୍ ସେନଃତାନାଏ୍
ଓଡ଼ିଆ—ସେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।
ଦ୍ୱିବଚନ—ଆକିନ୍ ସ୍କୁଲ୍କିନ୍ ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆକିନ୍ ସ୍କୁଲ୍ ସେନଃତାନାକିନ୍
ଓଡ଼ିଆ—ସେ ଦୁହେଁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।
ବହୁବଚନ—ଆକ ସ୍କୁଲ୍କ ସେନଃତାନା
କମ୍ବା—ଆକ ସ୍କୁଲ୍ ସେନଃତାନାକ
ଓଡ଼ିଆ—ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଉପରଲିଖିତ ଉଦାହରଣମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟଟିରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି କର୍ମରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟଟିରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି କ୍ରିୟା ସହିତ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଏପରି କରାଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ବାକ୍ୟଟିର ଅର୍ଥଟି ପୂର୍ବଭଳି ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ବି: ଦ୍ର:—ସାଧାରଣତଃ ବାକ୍ୟଟି ଶ୍ରୁତିମଧୁର ହେବା ନିମିତ୍ତ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଥିବା ବାକ୍ୟରେ କ୍ରିୟାରେ ନ ଲଗି କର୍ମରେ ଲଗେ ଏବଂ ଯଦି ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ କ୍ରିୟାରେ ଲଗାଯାଏ ତାହେଲେ ବାକ୍ୟଟି ଶ୍ରୁତିମଧୁର ହେବା ନିମିତ୍ତ କର୍ମରେ ବିଭକ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲଗେ ।

ଉଦାହରଣ :—

(୧) ଆଞ୍ଜ ସ୍କୁଲେଞ୍ଜ ସେନଃତାନା
(୨) ଆଞ୍ଜ୍ ସ୍କୁଲ୍ ସେନଃତାନାଞ୍ଜ୍
(୩) ଆଞ୍ଜ୍ ସ୍କୁଲତେ ସେନଃତାନାଞ୍ଜ୍
ଓଡ଼ିଆ—ମୁଁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛି

ଉପରଲିଖିତ ତିନୋଟି ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ଓ ତୃତୀୟ ବାକ୍ୟଦ୍ୱୟ ଶ୍ରୁତିମଧୁର ଅଟେ କିନ୍ତୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟଟି ସେତେ ଶ୍ରୁତିମଧୁର ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ତିନୋଟିଯାକ ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସମାନ ଅଟେ । ତୃତୀୟ ବାକ୍ୟଟିରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି କର୍ମରେ ନ ଲଗି କ୍ରିୟାରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ

"ସ୍କୁଲ୍‌କୁ" କର୍ମରେ ଦ୍ୱିତୀୟା ବିଭକ୍ତି ଏକବଚନର "ତେ" ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲାଗି "ସ୍କୁଲ୍‌ତେ" ହେଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟଟି ବ୍ୟାକରଣ ନିୟମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭୁଲ୍ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାହା ସାଧାରଣତଃ ବିଶେଷ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ବାକ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି କ୍ଷତି ନାହିଁ ; କାରଣ ତାହା ଠିକ୍, ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟ ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହି ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ।

ନିୟମ (୩)

ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଥିବା ବାକ୍ୟରେ ବିଭକ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟୟ କର୍ମରେ ଯୋଗକରି ପୁରୁଷ ଅନୁଯାୟୀ ବଚନର ପ୍ରତ୍ୟୟ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ କର୍ମରେ ଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଉଦାହରଣ :—

(୧) ଆଞ୍ଜ ସ୍କୁଲେଞ୍ଜ୍ ସେନଃତାନା

(୨) ଆଞ୍ଜ୍ ସ୍କୁଲ୍‌ତେ ସେନଃତାନାଞ୍ଜ୍

(୩) ଆଞ୍ଜ୍ ସ୍କୁଲ୍‌ତେଞ୍ଜ୍ ସେନଃତାନା

ଓଡ଼ିଆ— ମୁଁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛି ।

ଉପରଲିଖିତ ତିନୋଟି ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟଟିରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟ "ଞ୍ଜ" କର୍ମରେ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟଟିରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି କର୍ମରେ ଯୋଗ କରି ନ ଯାଇ କ୍ରିୟାରେ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବାକ୍ୟଟି ଶ୍ରୁତିମଧୁର ହେବା ନିମିତ୍ତ "ସ୍କୁଲକୁ" କର୍ମରେ ଦ୍ୱିତୀୟାବିଭକ୍ତି ଏକବଚନର ପ୍ରତ୍ୟୟ "ତେ" ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ସେହିପରି ତୃତୀୟ ବାକ୍ୟରେ "ସ୍କୁଲକୁ" କର୍ମରେ ଦ୍ୱିତୀୟାବିଭକ୍ତି ଏକବଚନର ପ୍ରତ୍ୟୟ "ତେ" ସହିତ ପ୍ରଥମପୁରୁଷ ଏକବଚନର ପ୍ରତ୍ୟୟ "ଞ୍ଜ୍" ଯୋଗ କରାଯାଇ "ସ୍କୁଲତେଞ୍ଜ୍" କରାଯାଇଛି । ଏହିପରି କରାଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ସମାନ ଅଛି । ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ । ଯଥା—

(୧) ଆକ ସ୍କୁଲ୍‌କ ସେନଃତାନା

(୨) ଆକ ସ୍କୁଲତେ ସେନଃତାନାକ

(୩) ଆକ ସ୍କୁଲତେକ ସେନଃତାନା

ନିୟମ (୪)

ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଥିବା ବାକ୍ୟରେ ଯଦି ଏକାଧିକ କର୍ମ ଥାଏ ତାହେଲେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି କ୍ରିୟାପାଖରେ ଥିବା କର୍ମରେ ଲାଗେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କର୍ମଟିରେ ବିଭକ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲାଗେ ।

ଉଦାହରଣ :—

ଆକ ସ୍କୁଲ୍‌ତେ ଅଲ୍‌କ ସେନଃତାନା
ଓଡ଼ିଆ—ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଏହି ବାକ୍ୟଟିରେ "ସ୍କୁଲକୁ" ଏବଂ "ପଢ଼ିବାକୁ" ଏହିପରି ଦୁଇଟି କର୍ମ ଅଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମଟି ଗୌଣ କର୍ମ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟଟି ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ । ଏହି ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଟି କ୍ରିୟାପାଖରେ ଥିବାରୁ ପୁରୁଷ ଅନୁଯାୟୀ ବଚନର ପ୍ରତ୍ୟୟ "କ" ଟି ଉକ୍ତ କର୍ମରେ ଲାଗି "ଅଲ୍‌କ" ହେଲା ଏବଂ ଗୌଣ କର୍ମରେ ତୃତୀୟା ବିଭକ୍ତି ଏକବଚନର ପ୍ରତ୍ୟୟ "ତେ" ଲାଗି "ସ୍କୁଲ୍‌ତେ" ହେଲା ।

ବି: ଦ୍ର:—ପ୍ରଥମପୁରୁଷ ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁବଚନ ନିମିତ୍ତ ଦୁଇପ୍ରକାର ବ୍ୟବହାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଯଥା—

(୧) ଦ୍ୱିବଚନ—ଆମେଦୁହେଁ—ଆଲିଂ (ଲିଂ)
(୨) ଦ୍ୱିବଚନ – ଆମେଦୁହେଁ—ଆଲାଂ (ଲାଂ)
(୩) ବହୁବଚନ—ଆମ୍ଭେମାନେ—ଆଲେ (ଲେ)
(୪) ବହୁବଚନ—ଆମ୍ଭେମାନେ—ଆବୁ (ବୁ)

ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଥମ ଉଦାହରଣଟି **Exclusive** ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦାହରଣଟି **Inclusive** ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଏବଂ ଉଭୟ ବ୍ୟାକରଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ତେଣୁ ସେହି ଅନୁସାରେ ତାର ପ୍ରତ୍ୟୟ ମଧ୍ୟ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ବିଭିନ୍ନପ୍ରକାର ବାକ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର—

(1) Affirmative sentence—Affirmative sentence ରେ ଠିକ୍ ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଲାଗିବ ।

(2) **Negative sentence**—**Negative sentence** ମାନଙ୍କରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି କେବଳ **Negative** ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟଟିରେ ଲାଗେ।

ଉଦାହରଣ :—

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ

ଏକବଚନ (୧) ଆଙ୍ଗ୍ କାଙ୍ଗ୍ ସେନଃତାନା
ଦ୍ୱିବଚନ (୨) ଆଲିଂ କାଲିଂ ସେନଃତାନା
ବହୁବଚନ (୩) ଆଲେ କାଲେ ସେନଃତାନା

ଦ୍ର: ଦ୍ର:—ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି **Negative** ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟରେ ନ ଲଗାଇ କ୍ରିୟାରେ ଲଗାଇଲେ ମଧ୍ୟ ନିୟମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ତାହା ଶ୍ରୁତିମଧୁର ହୁଏ ନାହିଁ ଓ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ନାହିଁ।

(3) **Exclamatory sentence** ଗୁଡ଼ିକରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟ କ୍ରିୟାରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଏ।

(4) **Request** ବୁଝାଉଥିବା ବାକ୍ୟରେ କେବଳ କ୍ରିୟାରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲାଗେ।

ଉଦାହରଣ :—

(୧) ଆପେ ସ୍କୁଲ୍‌ତେ ସେନଃପେ
ଓଡ଼ିଆ—ତୁମ୍ଭେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଅ।

(5) **Direction** ବୁଝାଉଥିବା ବାକ୍ୟରେ କେବଳ କ୍ରିୟାରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲାଗେ।

ଉଦାହରଣ :—

ସେନଃମେ
ଓଡ଼ିଆ—ଯାଅ
ହିଜୁଃ ପେ—ଆସ ଇତ୍ୟାଦି

ବିଭକ୍ତି

ମୁଣ୍ଡାରୀ ଭାଷାରେ ବ୍ୟବହୃତ ବିଭକ୍ତିସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ଯଥା—(୧) ସଜୀବ (୨) ନିର୍ଜୀବ

ଏକବଚନ

ବିଭକ୍ତି	ସଜୀବ	ନିର୍ଜୀବ
ପ୍ରଥମା ବିଭକ୍ତି	ଏ୍ଃ ବା ଁ ଟାଏଃ୍	ଟା
ଦ୍ୱିତୀୟା ବିଭକ୍ତି	କେ	ତେ
ତୃତୀୟା ବିଭକ୍ତି	ତେ	ତେ
ଚତୁର୍ଥୀ ବିଭକ୍ତି	କେ	ତେ
ପଞ୍ଚମୀ ବିଭକ୍ତି	ତାଃ ତେୟାକ୍	ତେୟାକ୍
ଷଷ୍ଠୀ ବିଭକ୍ତି	ଆଃ	ରେୟାଃ
ସପ୍ତମୀ ବିଭକ୍ତି	ତାଃରେ	ରେ

ଉଦାହରଣ —

ପ୍ରଥମା—(୧)ମୁଣ୍ଡାରୀ—ହଳଏ୍ଃ ସେନଃତାନା
(ସଜୀବ) ଓଡ଼ିଆ—ମଣିଷଟା ଯାଉଛି ।
(୨) ମୁଣ୍ଡାରୀ—ହଳଟାଏଃ ସେନଃତାନା
ଓଡ଼ିଆ—ମଣିଷଟା ଯାଉଛି ।

ପ୍ରଥମା—(୧) ମୁଣ୍ଡାରୀ —ଧିରଟା ଗୁଲତାନା
(ନିର୍ଜୀବ ଓଡ଼ିଆ —ପଥରଟା ଗଡ଼ୁଛି

ଦ୍ୱିତୀୟା—(୧) ରାମକେ ଅମାଇମେ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ସଜୀବ) ରାମକୁ ଦେ (ଓଡ଼ିଆ)

ଦ୍ୱିତୀୟା— (୧) ସ୍କୁଲ୍‌ତେ ସେନଃ ମେ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ନିର୍ଜୀବ) ସ୍କୁଲକୁ ଯାଅ (ଓଡ଼ିଆ)

ତୃତୀୟା—ହାଡ଼ାତେଞ୍ଜ ସିଡ଼ାନା (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ସଜୀବ) ମୁଁ ବଳଦ ଦ୍ୱାରା ହଳ କରୁଛି (ଓଡ଼ିଆ)

ତୃତୀୟା—ଗାଡ଼ିତେ ସେନଃ ମେ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ନିର୍ଜୀବ) ଗାଡ଼ିଦ୍ୱାରା ଯାଅ (ଓଡ଼ିଆ)

ଚତୁର୍ଥୀ—କଏକେ କଏ ଅମାଇପେ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)

(ସଜୀବ)   ଖିକାସିକୁ ଖିକ ଦିଅ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
ଚତୁର୍ଥୀ— ଗାଡ଼ାତେଞ୍ଜ ସେନଃତାନା (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ନିର୍ଜୀବ)   ନଦୀକୁ ଯାଉଛୁ (ଓଡ଼ିଆ)
ପଞ୍ଚମୀ— ଅଞ୍ଜତାଃତେସୁାଜ ଇଦିଃମେ ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ସଜୀବ)   ମୋʼଠାରୁ ନିଅ (ଓଡ଼ିଆ).
ପଞ୍ଚମୀ—ମକାଃତେସୁାଦ୍ ଇଦିଃମେ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ନିର୍ଜୀବ)   ଘରୁ ନିଅ (ଓଡ଼ିଆ)
ଷଷ୍ଠୀ—ରାମଆଃ ବହି (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ସଜୀବ)   ରାମର ବହି (ଓଡ଼ିଆ)
ଷଷ୍ଠୀ— ଦାରୁରେସୁାଃ ପାରକମ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ନିର୍ଜୀବ)   କାଠର ଖଟ (ଓଡ଼ିଆ)
ସପ୍ତମୀ— ଆଞ୍ଜତାଃରେ ଦଧିତାମ୍ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ସଜୀବ)   ମୋ ଠାରେ ରଖି ଦିଅ (ଓଡ଼ିଆ)
ସପ୍ତମୀ—ଅଲାଃରେ ଦଅତାମ (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ନିର୍ଜୀବ)   ଘରେ ରଖିଦିଅ (ଓଡ଼ିଆ)

ବି: ଦ୍ର:—ଉପରୋକ୍ତ ବିଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଛଡ଼ା ଆହୁରି କେତେକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଅଛି କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ସେତେ ବହୁଳ ମାତ୍ରାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଣ୍ଡାରୀ ଭାଷାର ବ୍ୟାକରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୁରାପୁରି ତ୍ୟାଗ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ।

ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁବଚନ

ଏକ ବଚନରେ ଯେଉଁ ବିଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁ ବଚନରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହି ବିଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ସେହି ବିଭକ୍ତି ସହ ଦ୍ୱିବଚନ ବା ବହୁ ବଚନ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଏ ।

ଦ୍ୱିବଚନ

ବିଭକ୍ତି	ସଜୀବ	ନିର୍ଜୀବ
ପ୍ରଥମା	କନ୍	କନ୍
ଦ୍ୱିତୀୟା	କନ୍‌ଁକେ	(ବ୍ୟବହାର ନାହିଁ)
ତୃତୀୟା	କନ୍ ତେଁ	କନ୍ ତେ
ଚତୁର୍ଥୀ	କନ୍ କେ	(ବ୍ୟବହାର ନାହିଁ)
ପଞ୍ଚମୀ	କନ୍‌ତାଃ ତେୟ୍ୟାଦ୍	କନ୍‌ତେୟ୍ୟାଦ୍
ଷଷ୍ଠୀ	କନ୍ ଆଃ	କନ୍‌ରେୟ୍ୟାଃ
ସପ୍ତମୀ	କନ୍‌ତାଃରେ	କନ୍‌ରେ

ବହୁବଚନ

ବିଭକ୍ତି	ସଜୀବ	ନିର୍ଜୀବ
ପ୍ରଥମା	କ	କ
ଦ୍ୱିତୀୟା	କ କେ	(ବ୍ୟବହାର ନାହିଁ)
ତୃତୀୟା	କ ତେ	କ ତେ
ଚତୁର୍ଥୀ	କ କେ	(ବ୍ୟବହାର ନାହିଁ)
ପଞ୍ଚମୀ	କତାଃତେୟ୍ୟାଦ୍	କତେୟ୍ୟାଦ୍
ଷଷ୍ଠୀ	କଆଃ	କରେୟ୍ୟାଃ
ସପ୍ତମୀ	କଛାରେ	କରେ

TRIBAL DIALECT TEST, 1978 (Mundari)

Sundargarh & Rourkela, Bonai, Udala

Full Marks—100, Written 75+Viva Voce—25

Time—2 Hours Written. Viva Voce—3 P. M. to onwards

(Please answer all questions)

୧- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖି ଓଡ଼ିଆରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । (୧୦

ବାବା, ଗୁଉଲି, ସମ୍ବାଲା, ଜଣ୍ଡ୍ରା, ମାନାଲି, ବଅ, ମେନ୍ଦ, ମଗୁ, ଡ଼ାଠା, କାଠା, ଆବା, ହାଗା, ଜିଲୁ, ଡାମ୍କୁ, ସାଂସା ।

୨- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖି ମୁଣ୍ଡାରୀଭାଷାରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । (୧୦

ଗିଡ଼ି, ହାଦ୍, ସନ୍ଦା, ବାଲେଦାରୁ, ଜାଡ଼ା, ମିଡ଼ି, ସାଦମ୍, ସେତା, ସିଲିବ୍, କୁଲଇ, ବାନା, ସେନ୍, ସାବ୍, ଆଲା, ସୁସୁନ, ଜମ୍, ଲେଲ୍, ଇପୁାମ୍, ଲନ୍ଦା, ଦୁବ୍ ।

୩- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ଅର୍ଥ ଲେଖନ୍ତୁ । (୧୦

ଡାପୁାନ୍, ହାଇ, ହର, ଚକେ, ଡଜୁ, ମେଣେଦ୍, ଠାକା, ବୁଲୁଂ, ସୁନୁମ୍, ଡଆ, ପାରକମ୍, କାନ୍ଡ, ଜନ୍ଃ, ହାଠ୍ାଃ, ଗୁଠୁ, ଘଲ, କର୍ସି, ଡ଼ବ୍ଡ ଥୁଇଲାଃ ।

୪- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ଦଶଟି ଶବ୍ଦର ମୁଣ୍ଡାରୀ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖନ୍ତୁ । (୧୦

ଭାଲୁ, କୁକୁଡ଼ା, ମାଣ୍ଡି ଆଜାଉ, ଅଣ୍ଡା, ମହୁଲମଦ, ଭଲ କାମ, ଭଲ ଲୁଗା, ଲୁଣ, ବସିବା, ପେଟ, ପିଠି, ଝିଣ, ଖୁର, ଠେଙ୍ଗା, ଶସ୍ୟ, ତେଲ, କଣ୍ଟା, ବଣ୍ଟା, ମଶିଣା, ଡକଆ ।

P. T. O.

୫- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (୧୦

୧- ଦୁର୍‌ବାଂ ଗେପେ । ୨- ଞୁଭୁ ଅରଂ ଗେପେ ।

୩- ସରକାର ଗୃଷ ନାଗିନ୍ ଟ୍ରେଣିଃ ଅମେପୁଁା ।

୪- ଟେସଡା ଆଟେଲ ଅଳାଏଃ ହରସୁା ।

୫- ଗ୍‌ବାଂ ହନ୍ କୁଲ୍‌ଏଃ ବୁଲଆ ।

୬- ହନ୍ କଟକ ସ୍କୁଲ କୁଲ କପେ ।

୭- ଥାମାଅ ନଗଃମେ, ଆଲମ୍ ଗ୍‌ଆ ଗଆ ।

୮- ବାନା ସାର୍ ସାର୍‌ତେ ଗାଆ ଦୁଗ୍ ।

୯- ଆଜାର ଯାନ୍‌ଟେର ଗ୍‌ନୁ ଜମେପେ ।

୧୦- ଆମାଃ ହନ୍ ଗାଣା ଚମିନାଂ ।

୧୧- ଅଲ୍ ଇଭୁ କେରେ ବୁଗିୟୁା ।

୧୨- ସୋସଇଟି ତେୟୁାଃ ରେଣି ଆଉଟେ ବୁଗିୟୁା ।

୧୩- ଆପେ ହାତୁରେ ଅକଏ ଧାଞ୍ଚ ମେନଃ କଆ ।

୧୪- ସରକାର ଆପେ ନାଗିନ ସୁବିଧା ଯାଦାଏ ।

୧୫- ଆୟୁଁା ଅତେ ବାନଃ ।

୬- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର ମୁଣ୍ଡାରୀରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (୨୫

୧- ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ, ସରକାର ବହିପତ୍ର ମାଗଣା ଦେବେ ।

୨- ଆମ ଗାଁରେ ଗରିବ କିଏ ଅଛି ।

୩- ଯାହା କହୁଛି ସତ କହୁଛି, ମିଛ କହୁ ନାହିଁ ।

୪- ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଁ ଜାଣେ, ତା ନାମ ଧନିଆ ।

୫- ମୋର ଜମି ସେ ନେଇଯାଇଛି । ମୋର ଜମି କିଛି ନାହିଁ ।

୬- ସେ ଗୃଷ କରି ଚଳୁଛି, ଏବଂ ଛେଳି କୁକୁଡ଼ା ମଧ୍ୟ ପାଳୁଛି ।

୭- ଗୃଷ କରି ଫସଲ ସୋସଇଟିରେ ବିକ୍ରି କର ।

୮- ବୟସ କେତେ ?

୯- ତୁମ ନାମ କ'ଣ ?

୧୦- ଘର କେଉଁଠି ?

୧୧- ଚୋରି କରିବା ପାପ ।

୧୨- ମଦ-ଖାଇବା ଖରାପ ।

୧୩- ମୁଁ କାମ କରି ଚଳେ ।

୧୪- ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ ।

୧୫- ଖାଦ୍ୟରେ ମାଛି ବସାଅ ନାହିଁ ।

ଆଦିବାସୀ ଭାଷାରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ରୁ, ରିଂ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଭେଦ ଥାଏ । ଯାହାକି ଗ୍ରହଣୀୟ ଯଥା—କ'ଟ, କାଣା, କସ (ମାନେରୁ ମାନେର) ।

VIVA VOCE TEST

25

	ଓଡ଼ିଆ		ମୁଣ୍ଡାରୀ
୧ ।	ନମସ୍ତେ	—	ଜଆର
୨ ।	ଆସ୍	—	ହିଜୁଃମେ
୩ ।	ବସ	—	ଦୁବ୍‌ମେ
୪ ।	ତୁମ ନାମ କ'ଣ	—	ଆମଂ ନୁତୁମ୍ କାନାଃ
୫ ।	ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ	—	ଆମାଃ ହନ୍ ଗାଣା ଶମିନାଂ
୬ ।	ତୁମେ କ'ଣ କରୁଛ	—	ଆମ କାନାଃମ୍ ଚେକା ଚାନା
୭ ।	ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ	—	ଆଜାର ଯାନ୍‌ରେ ରାନୁଜ ମେପେ
୮ ।	ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	—	ହନକକେ ସ୍କୁଲ୍ କୁଲକପେ
୯ ।	ପାଠ ପଢିଲେ ଭଲ	—	ଅଂଲ୍ ଇତୁ କେରେ ବୁଗିୟା
୧୦ ।	ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	—	ସୋସାଇଟି ତେୟା ରେଣି ଆଉରେ ବୁଗିୟା
୧୧ ।	ମେଟ୍ରିକ ମାପ ଓଜନରେ ବିକିବ	—	ମେଟ୍ରିକ ତୁଲରେ ତୁଲକାତେ ଆକ୍ରିଙ୍ଗେପେ

P. T. O.

୧୨ । ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେଇଛନ୍ତି ? — ଆମ ଅକଏକେ ଅତେ ହାସା — ବନ୍ଧାମ୍ ଅମାକାଦ୍ କଆଃଚ ?

୧୩ । ତୁମ ଗାଁରେ କେତେ ଗୋଟି ଅଛନ୍ତି ? — ଆପେ ହାତୁଃରେ ଅକଏ ଧାଙ୍ଗ ମେନଃକଆ

୧୪ । ସାହୁକାର ପାଖରେ ଗୋତି ରହିବା ଖରାପ — ମହାଜନ ତାଃରେ ଧାଙ୍ଗ ତାହ୍ନଃ କା ବୁଗିୟୁ

୧୫ । ସାହୁକାର ଠାରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ — ମାହାଜନତାଃ ତେୟୁଃ ରେଣି ଆଉରେୟୁ ଦରକାର ବାନଃ

୧୬ । ପରିଶ୍ରମ କଲେ ଫଳ ମିଳେ — ଖାଟା ଅକ୍ଃରେ ଫଳ ନାମଃଗେୟୁ

୧୭ । ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ — ଆରକ ଆଲପେ ନୁଉଁ ୟୁ

୧୮ । ବେଶୀ ଜୁଆ ଭଲ ନୁହେଁ — ଯାଦ୍ କା ହନ୍ କା ବୁଗିୟୁ

୧୯ । ଏବେ କି ଫସଲ ହୋଇଛି — ନେସକାନ୍ କାନ୍ କରିଁ ହଇୟୁ କାନା

୨୦ । ତୁମ ଜମି ନାହିଁକି — ଆପେୟୁ ଅତେ କାନାଃ ବାନଃ

୨୧ । ସରକାର ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି — ସରକାର ଅତେଃ ଅମ୍‌ଯାଦା

୨୨ । ତୁମ ଗାଁରେ ଗରିବ ଲୋକ କିଏ ଅଛି — ଆପେ ହାତୁରେ ରେଙ୍ଗେହଲ ଅକଏ ମେନାକଆ

୨୩ । ସରକାର ବୁଢ଼ା ଲୋକଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେବେ — ସରକାର ହାଲମ୍ ହଲକକେ ଟାକାଏଃ ଅମାକଆ

୨୪ । ସରକାର ତୁମର ସୁବିଧା କରୁଛନ୍ତି — ସରକାର ଆପେ ନାଗିନ ସୁବିଧା ଯାଦାଏ

୨୫ । ସେ ଲୋକକୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି — ଏନ୍ ହଲକେ ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ଚିନାତୟୁ

୨୬ । ତା ନାମ କଣ୍ଟିଆ — ଆୟୁଃ ନୁତୁମ୍ କଣ୍ଟିଆ

୨୭ । ବହିପତ୍ର ମାଗଣା ମିଳିବ — ବହି ପତର ଏପଏଃତେ ନାମଆ

୨୮ । ମାଷ୍ଟର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ — ମାଷ୍ଟର ଆପେକେଃ ସାହାଯ୍ୟ ଡେୟୁ

୨୯ । ଘର ତିଆରି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ — ଆଲଃ ବାଇ ନାଗିନ୍ ସାହାଯ୍ୟ ନାମଆ

୩୦ । ନିଜ ଭାଷାକୁ ଭୁଲି ଯାଅନାହିଁ — ଆପ୍‌ନାରିଃ ଜାଗାର୍‌ଦ ଆଲପେ ରିଳଂୟୁ

ଆଦିବାସୀ ମୁଣ୍ଡାରୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ଶ୍ରୀ ସନାତନ ମୁଣ୍ଡା, ଏମ୍. ଏ.

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ମୁଁ ଯାଏଁ	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନଃ
ମୁଁ ଯାଉଛି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନଃତାନା
ମୁଁ ଯାଇଛି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନାକାନା
ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନ୍‌କେନା
ମୁଁ ଗଲି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନଃଯାନା
ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନଃତାନ୍ ତାଇକେନା
ମୁଁ ଯିବି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନଆ
ମୁଁ ଯାଉଥିବି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନ୍‌ତାଃ
ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନାକାନା ଚବାଂ
ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ସେନଃଯାନା ହନାଂ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉ	ଆଲଂଲଂ ସେନଃ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନଃତାନା
ଆମେ ଦୁହେଁ ଗଲୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନଃଯାନା
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନ୍‌କେନା
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନ୍‌ତାନ୍ ତାଇକେନା
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯିବୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନଆ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିବୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନାକାନା ଚବାଂ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନ୍‌ତାଃ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଆଲଂଲଂ ସେନଃଯାନା ହନାଂ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉ	ଆଲେଲେ ସେନଃ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛୁ	ଆଲେଲେ ସେନଃତାନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଛୁ	ଆଲେଲେ ସେନାକାନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଆସୁଅଛୁ	ଆଲେଲେ ସେନ୍ ଆଉତାନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଗଲୁ	ଆଲେଲେ ସେନଃ ଯାନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲୁ	ଆଲେଲେ ସେନ୍କେନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲୁ	ଆଲେଲେ .ସେନ ଆଉତାନ ତାଇକେନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲୁ	ଆଲେଲେ ସେନ୍ତାନ୍ ତାଇକେନା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯିବୁ	ଆଲେଲେ ସେନଆ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିବୁ	ଆଲେଲେ ସେନାକାନା ତଙ୍ଗ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିବୁ	ଆଲେଲେ ସେନ୍ତାଃ
ଅମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିବୁ	ଆଲେଲେ ସେନ୍ ଆଉଆ କାନଆ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଆଲେଲେ ସେନଃଯାନା ହନାଂ
ତୁ ଯାଆ	ଆମ୍ ସେନଃମେ
ତୁ ଯାଉଛୁ	ଆମେମ୍ ସେନଃ ତାନା
ତୁ ଯାଇଛୁ	ଆମେମ୍ ସେନାକାନା
ତୁ ଯାଇ ଆସୁଅଛୁ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ ଆଉତାନା (ସେନ୍)
ତୁ ଗଲୁ	ଆମେମ୍ ସେନଃଯାନା
ତୁ ଯାଉଥିଲୁ	ଆମେମ୍ ସେନଃତାନ୍ ତାଇକେନା
ତୁ ଯାଇଥିଲୁ	ଆମେମ୍ ସେନକେନା
ତୁ ଯାଇ ଆସୁଥିଲୁ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ ଆଉତାନ୍ ତାଇକେନା
ତୁ ଯିବୁ	ଆମେମ୍ ସେନଆ
ତୁ ଯାଉଥିବୁ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ତାଃ
ତୁ ଯାଇଥିବୁ	ଆମେମ୍ ସେନା କାନଆ
ତୁ ଯାଇ ଆସୁଥିବୁ	ଆମେମ୍ ସେନ ଆଉଆ କାନଆ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ତୁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଆମେମ୍ ସେନଃଯାନା ହନାଂ
ତୁମେ ଯାଅ	ଆମ୍ ସେନଃମେ
ତୁମେ ଯାଉଛ	ଆମେମ୍ ସେନଃ ତାନା
ତୁମେ ଯାଇଛ	ଆମେମ୍ ସେନାକାନା
ତୁମେ ଯାଇ ଆସୁଅଛ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ ଆଉତାନା
ତୁମେ ଗଲ	ଆମେମ୍ ସେନଃଯାନା
ତୁମେ ଯାଉଥିଲ	ଆମେମ୍ ସେନଃତାନ୍ ତାଇକେନା
ତୁମେ ଯାଇଥିଲ	ଆମେମ୍ ସେନ କେନା
ତୁମେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ ଆଉତାନ ତାଇକେନା
ତୁମେ ଯିବ	ଆମେମ୍ ସେନଆ
ତୁମେ ଯାଉଥିବ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ ତା
ତୁମେ ଯାଇଥିବ	ଆମେମ୍ ସେନା କାନଆ
ତୁମେ ଯାଇ ଆସୁଥିବ	ଆମେମ୍ ସେନ୍ ଆଉଆ କାନଆ
ତୁମେ ଯାଇଥାନ୍ତ	ଆମେମ୍ ସେନଃଯାନା ହନାଂ
ତୁମେମାନେ ଯାଅ	ଆପେ ସେନଃପେ
ତୁମେମାନେ ଯାଉଛ	ଆପେପେ ସେନଃ ତାନା
ତୁମେମାନେ ଯାଇଛ	ଆପେପେ ସେନାକାନା
ତୁମେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଅଛ	ଆପେପେ ସେନ ଆଉତାନା
ତୁମେମାନେ ଗଲ	ଆପେପେ ସେନଃଯାନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲ	ଆପେପେ ସେନଃତାନ୍ ତାଇକେନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲ	ଆପେପେ ସେନ୍କେନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲ	ଆପେପେ ସେନ୍ ଆଉତାନ୍ ତାଇକେନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲ	ଆପେପେ ସେନ୍କେନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲ	ଆପେପେ ସେନ୍ ଆଉତାନ୍ ତାଇକେନା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯିବ	ଆପେପେ ସେନଆ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିବ	ଆପେପେ ସେନ୍‌ତାଃ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିବ	ଆପେପେ ସେନାକାନଆ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିବ	ଆପେପେ ସେନ୍ ଆଉଆ କାନଆ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତ	ଆପେପେ ସେନଃ ଯାନା ହନାଂ
ସେ ଯାଏ	ଆୟେଃ ସେନଃ
ସେ ଯାଉଛି	ଆୟେଃ ସେନଃତାନା
ସେ ଯାଇଅଛି	ଆୟେଃ ସେନାକାନା
ସେ ଯାଇ ଆସୁଅଛି	ଆୟେଃ ସେନ୍ ଆଉତାନା
ସେ ଗଲା	ଆୟେଃ ସେନଃ ଯାନା
ସେ ଯାଉଥିଲା	ଆୟେଃ ସେନଃ ତାନ୍ ତାଇକେନା
ସେ ଯାଇଥିଲା	ଆୟେଃ ସେନ୍‌କେନା
ସେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲା	ଆୟେଃ ସେନ୍ ଆଉତାନ୍ ତାଇକେନା
ସେ ଯିବ	ଆୟେଃ ସେନା
ସେ ଯାଉଥିବ	ଆୟେଃ ସେନ୍ ତାଃ
ସେ ଯାଇଥିବ	ଆୟେଃ ସେନା କାନଆ
ସେ ଯାଇଆସୁଥିବ	ଆୟେଃ ସେନ୍ ଆଉଆ କାନଆ
ସେ ଯାଇଥାନ୍ତା	ଆୟେଃ ସେନ୍ ଯାନା ହନାଂ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତି	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନଃ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛନ୍ତି	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନଃତାନା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଅଛନ୍ତି	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନାକାନା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଆସୁଛନ୍ତି	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନ୍ ଆଉତାନା
ସେ ଦୁହେଁ ଗଲେ	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନଃଯାନା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲେ	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନଃତାନ୍ ତାଇକେନା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲେ	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନ୍‌କେନା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ଆସୁଥିଲେ	ଆକନ୍ କନ୍ ସେନ୍ ଆଉତାନ୍ ତାଇକେନା

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ସେ ଦୁହେଁ ଯିବେ	ଆକିନ୍ କିନ୍ ସେନଆ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବେ	ଆକିନ୍ କିନ୍ ସେନ୍ ତାଃ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିବେ	ଆକିନ୍ କିନ୍ ସେନାକାନଆ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ଆସୁଥିବେ	ଆକିନ୍ କିନ୍ ସେନ୍ ଆଉଆ କାନଆ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତେ	ଆକିନ୍ କିନ୍ ସେନଆ ହନାଂ
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତି	ଆକକ ସେନଃ
ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି	ଆକକ ସେନଃ ତାନା
ସେମାନେ ଯାଇଛନ୍ତି	ଆକକ ସେନାକାନା
ସେମାନେ ଯାଇଆସୁଛନ୍ତି	ଆକକ ସେନ ଆଉତାନା
ସେମାନେ ଗଲେ	ଆକକ ସେନଃଯାନା
ସେମାନେ ଯାଉଥିଲେ	ଆକକ ସେନଃ ତାନ୍ ତାଇକେନା
ସେମାନେ ଯାଇଥିଲେ	ଆକକ ସେନ୍ କେନା
ସେମାନେ ଯିବେ	ଆକକ ସେନଆ
ସେମାନେ ଯାଇଥିବେ	ଆକକ ସେନା କାନଆ
ସେମାନେ ଯାଉଥିବେ	ଆକକ ସେନ୍ ତାଃ
ସେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିବେ	ଆକକ ସେନ୍ ଆଉଆ କାନଆ
ସେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତେ	ଆକକ ସେନଆ ହନାଂ
ତୁ ଯାଆ	ଆମ୍ ସେନଃ ମେ
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଅ	ଆବେନ୍ ସେନଃବେନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଅ	ଆପେ ସେନଃ ପେ
ସେ ଯାଉ	ଆୟେଃ ସେନଃକା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତୁ	ଆକିନ୍ କିନ୍ ସେନଃକା
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ	ଆକକ ସେନଃ କା

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ମୁଣ୍ଡ	ବଅ	ଆଖି	ମେଦ୍
ଦେହ	ହଲ୍ମ	ପାଟି	ମଚ୍ଛ
କାନ	ଲୁତୁର୍	ନାକ	ମୁଁ
ଦାନ୍ତ	ଡାଟା	ଜିଭ	ଆଲାଂ
ବେକ	ହଟ୍ଃ	କାନ୍ଧ	ତାରନ୍
ପିଠି	ଦେୟା	ଛାତି	କୁଲାମ
ହାତ	ତିଇ	ପେଟ	ଲାଇଃ
ଗୋଡ	କାଟା	ଆଙ୍ଗୁଠି	ଡାଡ଼
ନଖ	ସାର୍ ସାର୍	ଅଣ୍ଟା	ମାୟାଂ
ପିଚ୍ଛ	ପେନ୍ଦା	ଆଣ୍ଠୁ	ମୁକୁଲ
ପାଦ	କାଟାଚୁମ୍ବା	ଗୋଇଠି	ଭଟି
ବାପ	ଆବା	ମା	ମାଁ
ପୁଅ	ହନ୍କଲା	ଝିଅ	ହନ୍କୁଲି
ଭାଇ	ହାଗା	ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ	ହୁଡ଼ିଂହାଗା
ଭଉଣୀ	ମିସି	ବୋହୂ, ଭାଉଜ	ବୁ
ଦାଦ	କୁକୁ	ଝୂଡ଼ି	କୁକୁମା
ମାମୁଁ	ମାମୁଁ	ଶଳା	ସାଲକଲା
ସ୍ୱାମୀ	କଷାନ୍ତେ	ସ୍ତ୍ରୀ	କୁଲି
ଶ୍ୱଶୁର	ହଞ୍ଜାର୍	ଶାଶୁ	ହାନାର
ସମୁଦ୍ର	ସୁମ୍ଦ୍	ନାତି	ଜାଇକଲା
ବର	ବର୍	କନ୍ୟା	କନେୟାଁ
ଘରଯୋଇଆଁ	ଘରଜାମାଇଁ	ଭଣଜା	ଭାଗିନା
ଭାଣିଜ	ଭାଗିନ	ବିବାହ	ଆଣ୍ଦି
କଥା	ଜାଗାର୍	ଗୁଲି	ସେନ୍
ଶୋଇବା	ଗିତିଃ	ସପନ	କୁମୁ
ଡାକ	ସାଆ	ବଡ ପାଟି	କାକାଲ୍
ଭୋକ	ରେଙ୍ଗେଃ	ଶୋଷ	ତେତାଂ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ନଦ	ଦୁକୁମ୍	ଖାଦ୍ୟ	ଜମେୟାଁଃ
ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ	ନୁୟାଃ	କାର୍ଯ୍ୟ	କାମି
ଶକ୍ତି	ପେଲେ୍ଃ	ଚୂର୍ଣ୍ଣ	ଦେରେଃ
ଶେଷ	ଗୁବା	ଉଠା	ବିରିଦ୍
ବସା	ଦୁବ	ଦୌଡ଼	ଧାଉଜ୍
ଛୁଆଁ	ଖୁଢ଼ିଲ	କ୍ଲାନ୍ତ	ଲଗା
ହସ	ଲନ୍ଦା	କାନ୍ଦ	ଇୟାମ୍
ଭଲ	ବୁଗି	ସୁଖ	ରସିକା
ମନ୍ଦ	ଯୁଦା	ଦୁଃଖ	ଦୁକୁ
ଡର	ବର	ଲଜ	ଗିୟୁଃ
ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ	ଦୁଲାଲ୍, ସହଗା	କ୍ରୋଧ	ରଗ୍
ଭୁଲ	ଅଣା	ଦାନ	ଦାନ୍
ଦକ୍ଷିଣା	ଦକ୍ଷିଣା	ହଜବା	ଆଦ୍
ଗର୍ଭ	ଉଲ୍ବଲ୍ଅ	ଜନ୍ମ	କାଠାଅ
ରୋଗ	ଆଜାର୍	ଭସ୍ମ	ବର
ପରାଜୟ	ହରାଅ	ଘର	ଅଲାଃ
ପାହାଚ	ପାହାଚ	ପିଣ୍ଡା	ପିଣ୍ଡିଗି
ଚାଳ	ଲଡାର	କାନ୍ଥ	କାନ୍ଥ୍
ଗୃଳ	ଗୃନ୍ଦାଏ	ଛଣ	ଭୁଣ୍ଡି
ଝରକା	ଝୁରଲୁଂ	ଦୁଆର	ଦୁଆର୍
ଗୁହାଳ	ଗଣା	କୂଅ	ଡାଢ଼
ମାଟି	ହାସା	କାଦୁଅ	ଲସଦ୍
ବାଲି	ଗିଡ଼ିଲ୍	ଚୂନ	ଚୂନ୍
ଖୁଣ୍ଟ	ଖୁଣ୍ଟା	ନଆଁ	ସେଙ୍ଗେଲ
ପାଣି	ଦାଆ	କାଠ	ସାନ୍
ଚୁଲି	ଜହୁଲ	ପାଉଁଶ	ତରଏ୍ଃ
ଧୂଆଁ	ସୁକୁଲ୍	ଅଙ୍ଗାର	ଆଙ୍ଗ୍ରା

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
ହାଣ୍ଡି	ଗୁଟୁ	ଡାଙ୍କୁଣି	ଡାବଘ
ଲାଉତୁମ୍ବା	ଲାଉତୁମ୍ବା	ବୋତଲ	ବତଲ୍
ଘଡ଼	ଘଲ	ଗିଲାସ୍	ଗିଲାସ୍
ଚାଟିଆ	ଗିନା	କଂସା	କାଂସା
ଡେକ୍‌ଚି	ଡବ୍‌ଚି	ଥାଳି	ଥାଳି
କଟେରଇ	କଡ଼ା	ଗଘ	ଘାଗାଘ
ପନଖି	କାତୁ	ଗୁଆକାତି	ଗୁଆକାତି
ଚଟୁ	କାର୍‌ଚୂଲ	ଶିଳ	ଗୁଲ୍‌ଗି ଧିର
ଚକି	ଚକା ଧିର	କୁଲା	ହାଟ୍ାଃ
ଅଇଲା	ଜବରାଃ	ଗୁଞ୍ଚୁଣି	ଜନ୍ଃ
ଚୋକେଇ	କାନ୍‌ଚି	ଶିକା	ଶିକୁଆର୍
ହାର	ମାଲା	ବାକସ	ବାକସ୍
ଅଖା	ବସ୍ତା	ମୁଣି	ଥୁଇଲାଃ
ଖଟ	ପାଇକମ୍	ଶେଯ	ବଛନା
ଚକଆ	କଟଣେ	ମଶିଣା	ମଶିଣା
କରୋସିନତେଲ	ହାର୍‌କନ୍ ସୁନୁମ୍	ବତି	ବାତି
ଦୀପାଳି	ଦୀଆ	ପଙ୍ଖା	ପାଙ୍ଖା
କଣ୍ଟା	ଜାନୁମ୍	ଛିଣ	ଛିଣ୍
ଲୁହା	ମେଣେଦ୍	ଖୁର	ହଲଦ୍
ଛୁଞ୍ଚି	ସୁଇ	ଦିଆସିଲି	ଦିଆସିଲ୍
		ଦିଆସିଲି କାଠି	ଦିଆସିଲ୍ କାଠ
ସମ୍ପତ୍ତି	ସମ୍‌ପତି	ପଇସା	ପଏସା
ଟଙ୍କା	ଟାକା	ମାଣ୍ଡିଆ ଭାତ	ମାଣ୍ଡିଆ ମାଢ଼
ମାଣ୍ଡିଆ ଯାଉ	ମାଣ୍ଡିଆ ଲେଠେ	ତରକାରି	ଉତୁ
ଲୁଣ	ବୁଲୁଂ	ତେଲ	ସୁନୁମ୍
ଦୁଧ	ତୁଆ	ମହୁ	ମୁଁ ସୁନୁମ୍, ମହୁ
ଶସ୍ୟ	କର୍‌ସି	ଫଳ	ଜଅ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ମାଂସ	ଜିଲୁ	ସାପ	ବିଂ
ମାଙ୍କଡ଼	ଗାଇ	ପିଠା	ପିଠା
ଖଟା	ଜଜ	ପିତା	ମେର୍
ବଗ	ହୋକାଦ୍	ଲୁଗିଆ	ବୁଲୁଂ
ପିକା	ପିକା	ଧୂଆଁପତ୍ର	ତାମ୍କୁ
ଗଞ୍ଜେଇ	ଗାଞ୍ଜା	ଅଫିମ	ଅଫିମ
ମଦ	ଆର୍କି	ମହୁଲ ମଦ	ମାଦୁକାମ୍ ଆର୍କି
ଖଜୁରି ମଦ	ଖିଜୁର୍ ଆର୍କି	ରନ୍ଧା ମଦ	ଡିକ ଆର୍କି
ଦୋକାନ ମଦ	ଦକାନ୍ ଆର୍କି	ପିନ୍ଧାଲୁଗା	ଧଡି କଟରିଃ
କନା	ତେଙ୍ଗାଃ	ପଗଡ଼ି	ପାହାଜି
ଛତା	ଗୃତମ୍	ଟୋପି	ଟପି
ମାଳି	ବାଆ ଗୁଭୁନଃ	ଫୁଲହାର	ବାଆ ମାଲ୍
ମୁଦି	ପଲ	ନାକର ମୁଦି	ଲୁଲୁକ୍
ହାତର ମୁଦି	ତିଇରେୟାଃ ପଲ	ହାତର ଖଡୁ	ସାକମ୍
ଧାନ	ବାବା	ଚାଉଳ	ଚାଉଲି
ସରୁ ଚାଉଳ	ନାନା ଚାଉଲି	ମାଣ୍ଡିଆ	ମାଣ୍ଡିଆ
ବରି	ରମ୍ବାଡା	ମୁଗ	ମୁଗି
ହରଡ଼	ରହାଲ	ମସୁର	ମାସୁରି
ଆଖୁ	ଆଖୁ	ହଳଦୀ	ସାସାଂ
ଲଙ୍କାମରିଚ	ବାବା ମୁର୍ଚି	ପିଆଜ	ପେଆଜ
ରସୁଣ	ରସୁଣି	ମକା	ଜଣ୍ଡ୍ରା
ସୋରିଷ	ମାନି	ଝୁଡ଼ଙ୍ଗ	ଘାଙ୍ଗାରୀ
ଶିମ୍ବ	ମାନାଲ୍	ଜମି	ଅଟେ, ବାଧ
ବିଲ	ଆଇ	ମାଟି	ହାସା
ବାଲି	ଗିତିଲ୍	ଖତ	ସାରୀ
ଉଠାଣି	ଭୁଦ୍	ଠେକା ମାରିବା	ଥେର୍
ପଥର	ଧିରି	ପର୍ବତ	ବୁରୁ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ନଈ	ଗାଡ଼ା	ପାଣି	ଦାଆ
ଗୁଡ	ଗୁଡ୍	ହଳକାମ	ସିୟୁଃ କାମି
ଲଙ୍ଗଳ	ନାଇଲ୍	ହଳଈ	ଆଳଗମ୍
ଦା	ଦାଉରମ୍	କୋଡ଼ି	କଦ୍ଲମ୍
ଶାବଳ	ଶାବଳ	ଗଦା	ଗାଦା
ଧାନଗଛ	ବାବାଦାରୁ	ପାଳ	ଭୁଣ୍ଡି
ଟାଳଚଦା	ଭୁଣ୍ଡି ଗାଦା	ଖଳା	କଲମ୍
ଭଡ଼ି	ମାଣମ୍	ଗଛ	ଦାରୁ
ଲଟା	ଲଟା	ଘାସ	ଛାଘାଦ୍
ବାଉଁଶ	ମାଦ୍	ପତ୍ର	ସାକାମ୍
ଡାଳ	ଧାଳା	ଚେର	ରେଦ୍
ମୂଳ	ଗୁଟା	କଢ଼	ଖଣ୍ଡ
ଫୁଲ	ବାଆ	ମଞ୍ଜୀ	ଜାଂ
ଗୁଳି	ବାକାଲଃ	ଗଜା	ଗଜା
ରସ	ସଟେ	କାଠ	ସାନ୍
ଶାଗ	ଆଳାଃ	କଞ୍ଚା	ବେରେଲ୍
ଶୁଖିଲା	ରଲ୍	ପାଚିଲା	ଇସିନ୍
ସଢ଼ା	ସୟା	ଆମ୍ବ	ଉଲି
ଆମ୍ବ କଷି	ଉଲି ଚମ୍ଚାଃ	ପଣସ	କାଣ୍ଟାଳ୍
କମଳା	ଜାମ୍ବି ରି	ଜାମୁ	କୁଦା
ପିଜୁଳି	ସଇତମ୍	ନଡ଼ିଆ	ନଣିଆଁ
କଖାରୁ	କାକାରୁ	ପାଣିକଖାରୁ	ପାଣ୍ଡ୍ରେୟା
କାକୁଡ଼ି	ଛାୟାର୍	ବିଲାତି ବାଇଗଣ	ବେଲାତି
ବାଇଗଣ	ବେଙ୍ଗାଳ୍	କଲରା	କାର୍ଲା
ନିମ୍ବ	ନିମ୍	ତେନ୍ତୁଳି	ଜଜ
ଆମ୍ବ ଟାକୁଆ	ଉଲି ଠାକୁ	ପକ୍ଷୀ	ଚେଣେ
ସାପ	ବିଂ	କୁମ୍ଭୀର	ଛାୟାନ୍

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ	ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ମାଛ	ହାଇ	କଇଁଛ	ହର୍
ବେଙ୍ଗ	ଚକେ	ପୋକ	ତିଜୁ
କଙ୍କଡ଼ା	କାଲକମ୍	ଗାଈ	ଗାଈ
ବାହୁଡ଼ି	ମୁଁଯୁଁ	ବଳଦ	ହାଡ଼ା
ଷଣ୍ଢ	ଆଣ୍ଡି ଆଉରଃ	ମଇଁଷି	କାଡ଼କ
ଛେଳି	ମେରମ୍	ମେଣ୍ଢା	ମିଡ଼ି
ଘୁଷୁରି	ସୁକୁରି	ଗଧ	ଗାଧା
ଘୋଡ଼ା	ସାଦମ୍	ହାତୀ	ହାତୀ
କୁକୁର	ସେତା	ବିଲେଇ	ବିଲାଇ, ପୁସି
ହରିଣ	ସାଇଲ୍, ଜିଲୁ	ସମ୍ବର	ସିଲବ୍
ବାଘ	ହାଡ଼୍‌ଗା, କୁଲା	ଠେକୁଆ	କୁଲାଇ
ଭାଲୁ	ବାନା	ବିଲୁଆ	ତୁୟୁ
ହସିବା	ଲାନ୍ଦା	ଜାଣିବା	ଠର୍
ଶୁଣିବା	ଆୟୁମ୍	କରିବା	କାମି
ନ କରିବା	କା କାମି	ନେବା	ଇଦି
ପିଇବା	ନୁଁ	ଶୋଇବା	ଗିତିଃ
ହାଣିବା	ମାଆ	ଗୁଳିବା	ସେନ୍
ଧରିବା	ସାବ୍	ଗୁଡ଼ିବା	ଆଳା
କହିବା	କାଜି	ରଖିବା	ଦଅ
ଲେଖିବା	ଅଲ୍	କାମୁଡ଼ିବା	ହୁଆଃ
ଉଠିବା	ରକାବ୍	ବୁଡ଼ିବା	ଡୁବୁମ୍
ନାଚିବା	ସୁସୁନ୍	ହଲିବା	ଚୁଲୁ
ଖାଇବା	ଜମ୍	ଦେଖିବା	ଲେଲ୍
ଶୁଙ୍ଘିବା	ଜଇ	ଡରିବା	ବର
ରଗିବା	ରଗ୍	କାନ୍ଦିବା	ଇୟାମ୍
ହସିବା	ଲାନ୍ଦା	ବସିବା	ଦୁବ୍
ଠିଆହେବା	ଥିଙ୍ଗୁନ୍	ପଡ଼ିବା	ଉୟୁଃ, ଗିଡ଼ି

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
କାଟିବା	ହାଦ୍
ଖୋଲିବା	ରାନ୍ଦା
ବାନ୍ଧିବା	ତଲ୍
ଖେଳିବା	ଇନୁଂ
ଦୌଡ଼ିବା	ଧାଉଡ଼
ହଜିବା	ଆଦ୍
ମିଳିବା	ନାମ୍
ବରଗଛ	ବାଲେଦାରୁ
ଶାଳଗଛ	ଶାରଜମ୍ ଦାରୁ
ଅମୃତଭଣ୍ଡା	ଜାଡ଼ା
ତୁ ଟଙ୍କା ପାଇବୁ	ଆମ୍ ଟାକାମ୍ ନାମେୟାଂ
ମୋତେ ଜଣା ନାହି	ଆଞ୍ଜ କାଞ୍ଜ ଇତୁଆନା
ବାଘ ଗର୍ଜନ କଲା	କୁଲଏ୍ଃ ଗାର୍ଜାଅ କେଦା
ଦରକାର ଅଛି	ଦରକାର ମେନାଃ
ମେଘ କରୁଛି	ଗାମାଏଃ ଗାମାଯାଦା
ଝଡ଼ ହେଉଛି	ଜେଟେ ଯାଦାଏଃ
ମୁଁ ଗାଧୋଉଛି	ଆଞ୍ଜିଞ୍ଜ ରେୟାଲେନ୍ ତାନା
ଖାଦ୍ୟରେ ମାଛି ବସାଅ ନାହିଁ	ଜମେୟାଃ କରେ ରଅ ଆଲପେ ଦୁବ୍ ଇଡକଆ
ମଇଳା ପାଣି ପିଅ ନାହିଁ	ଅସ୍କଗ୍ ଦାଆ ଆଲପେ ନୁଉଁୟା
ତନ୍ତ ତନ୍ତରେ ଲୁଗା ବୁଣେ	ପେଣାଏଁ ତାକ୍ତାତେ କଚରେଃ ତେଂୟା
ହାଟରେ ହଳଦୀ ଧୂଆଁପତ୍ର ବଦଳ କରୁଛି	ହାଟ୍‌ରେ ସାସାଂ ତାମ୍‌କୁ ଲେ ବଦଲ୍ ଯାଦା
ଡମ୍ଫୁ ବଜବାକୁ ଯାଉଛି	ନମା ଆନ୍ଦିଂଲେ ସେନଃ ତାନା
ମୁଁ ବଜବା ମୂଳ ଜାଣେ ନାହିଁ	ଆଞ୍ଜ ଆନ୍ଦିଂ ଗନଂ କାଞ୍ଜ ଇତୁଆନା
ଗୀତ ଗାଅ	ଦୁରଂ ଡେଡପେ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ବାଜା ବଜାଅ	ରୁଇଃ ପେ
ବଇଁଶୀ ବଜାଅ	ରୁତୁ ଅରଂଗେପେ
କାନ୍ଧରେ ସବୁବେଳେ ଟାଙ୍ଗ	ତରନ୍‌ରେ ମଦ୍‌ଗେଲତାଲ୍ ହାକାଏ ପେ
କଜିଆ କରିବା ଭଲ ନୁହେଁ	ଏପେଟଂ କା ବୁଟିୟା
ଅଣ୍ଡା ଖୁଅ, ରୋଗ ନାହିଁ	ଅ'ମଃଅ ନଗଃ ଜମେ, ଆଲମ୍ ରୁଆଗଆ
ମଶା କାମୁଡ଼ିଲେ ଜ୍ୱର ହୁଏ	ସିକଣି୍ଃ ହୁଆଃତେ ହାସୁ ହିଜୁଆ
ଘିଲୁ ନଖରେ ଘାମ୍ପୁଡ଼ି ପକାଏ	ବାନା ସାର୍ ସାର୍ ତେଃ ଗାଆଦୁରା
ଶୀତ ଦିନେ ବାଘ ମାରେ	ରାବାଂ ଦିନ୍ କୁଲାଃ ବୁଲଆ
କୁକୁର ଆମ ଘର ଜଗେ	ସେତା ଆଲେ ଅଲାଃ ହରୟା
କାଳ ଝିଣ୍ଡିଏ କନା ପିନ୍ଧିଛି	କାଳ ମପୂଦ୍ ଡେଙ୍ଗାଃ ଧଡ଼ତାଦା
ମୁଁ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଛି	ଆଞ୍ଜି ଞ୍ଜ ଧଡ଼ିନ୍ ତାନା
ସରକାର ଗୃହ ପାଇଁ ଋଣ ଦେବେ	ସରକାର ଗୃହ ନାଗିନ୍ ଡେଣିଃ ଅମେୟାଁ
ନମସ୍କାର	ଜଆର୍
ଆସ	ହିଜୁଃମେ
ଆସନ୍ତୁ	ହିଜୁଃବେନ୍
ବସ	ଦୁବ୍‌ମେ
ବସନ୍ତୁ	ଦୁବ୍‌ବେନ୍
ତୁମର ନାମ କ'ଣ ?	ଆମାଃ ନୁତୁମ୍ କାନାଃ ?
ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ ?	ଆମାଃ ହନ୍‌ଗାଣା ଚମିନାଂ ?
ତୁମେ କ'ଣ କରୁଛ ?	ଆମ କାନାଃମ୍ ଚେକାତାନା ?
ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ	ଆଜାର ଯାନ୍‌ରେ ରାନୁ ଜମେପେ
ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	ହନ୍‌କକେ ସ୍କୁଲ କୁଲକପେ
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଭଲ	ଅଲ୍ ଇତୁକେରେ ବୁଗିୟା

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	ସୋସାଇଟି ତେୟୁଃ ରେଣି ଆଭଗେ ବୁଗିୟୁ
ମେଟ୍ରିକ ମାପ ଓଜନରେ ବଦଳ	ମେଟ୍ରିକ୍ ତୁଲତେ ତୁଲକାତେ ଆକ୍ରିଙ୍ଗପେ
ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେଇଛ କି ?	ଆମ ଅକଏକେ ଅତେହାସା ବାହ୍ନାମ୍ ଅମାକାଦ୍ କଆଚ ?
ତୁମ ଗାଁରେ କେତେ ଗୋଡ ଅଛନ୍ତି କି ?	ଆପେ ହାତୁରେ ଅକଏ ଧାଙ୍ଗ ମେନଃ କଆ
ସାହୁକାର ପାଖରେ ଗୋତି ରହିବା ଖରାପ	ମହାଜନତାଃରେ ଧାଙ୍ଗି ତାସୁଃ କା ବୁଗିୟୁ
ସାହୁକାରଠାରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ	ମହାଜନତାଃ ତେୟୁଃ ରେଣି ଆଭରେୟୁ ଦରକାର ବାନାଃ
ପରିଶ୍ରମ କଲେ ଫଳ ମିଳେ	ଖାଟାଅକ୍ଃରେ ଫଳ ନାମଃ ରେପୁ
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	ଆରକ ଆଲପେ ନୁଉଁୟୁ
ବେଶୀ ଛୁଆ ଭଲ ନୁହେଁ	ପାଦ୍କା ହନ୍‌କା ବୁଗିୟୁ
ଏବେ କି ଫସଲ ହୋଇଛି	ନେସକାନ୍ କାନ୍ କରସି ହଇୟୁ କାନା
ତୁମ ଜମି ନାହିଁ କି ?	ଆପେୟୁଃ ଅତେ କାନାଃ ବାନ୍ଃ
ସରକାର ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି	ସରକାର ଅତେଃ ଅମ୍ ପାଦା
ତୁମ ଗାଁରେ ଗରିବ ଲୋକ କିଏ ଅଛି ?	ଆପେ ହାତୁରେ ରେଙ୍ଗେଃହଲ ଅକଏ ମେସାଃକଆ
ସରକାର ବୁଢ଼ା ଲୋକଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେବେ	ସରକାର ହାଲାମ୍ ହଲକକେ ଟାକାଏଃ ଅମାକଆ
ସରକାର ତୁମର ସୁବିଧା କରୁଛନ୍ତି	ସରକାର ଆପେ ନାଗିନ ସୁବିଧା ପାଦାଏ

ବର୍ଗର ବହୁଗୀୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ଯାହା କହୁଛି ସତ କହୁଛି	ଅକଆଞ୍ଜ କାଜଯାଦା ସତଞ୍ଜ କାଜଯାଦା
ଶପଥ କରି କହୁଛି	କରୟା କାଟେଞ୍ଜ କାଜଯାଦା
ମିଛ କହୁ ନାହିଁ	ଇପାଏଃ କାଞ୍ଜି ଜାଗାରଯାଦା
ସେ ଲୋକ ସହିତ ମୋର ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ	ଏନ ହଲଲଃ ଆଞ୍ଜାଃ ଯେତାଃ ସମ୍ପର୍କ ବାନ୍ଃ
ଯାହା ଦେଖିଛି ତାହା କହୁଛି	ଅକଆଞ୍ଜ ଲେଲ୍ତାଦା ଇନାଞ୍ଜ କାଜଯାଦା

ପୋଲିସ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ସେ ଲୋକକୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି	ଏନ୍ ହଲକେ ଆଞ୍ଜି ଞ୍ଜ ଚିନାତୟା
ତା ନାମ ବୁଟିଆ	ଆୟାଃ ନୁତୁମ୍ ବୁଟିଆ
ତା ଘର ଆମ ଘର ପାଖରେ	ଆୟାଃ ଅଲାଃ ଆଲେଅଲାଃ ଜାପାଃରେ
ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଁ ଜାଣେ	ଏନ୍ ଗଏଃ ହଲ ଟାକେ ଆଞ୍ଜି ଞ୍ଜ ଚନାତୟା
ସେ କାଲି ଏଠାରେ ଥିଲା	ଆଏଃ ହଲନେଟେଃ ତାଇକେନା
ତା ମୃତଦେହ ସେଠାରେ ଅଛି	ଆୟାଃ ଗଏଃ ହଲମ୍ ଏଣ୍ଡେ ମେନାଃ
ସେ ଚୋରି କରିଛି	ଆଏଃ କୁମ୍ବ୍ରୁତା ଦାଏଃ
ତାକୁ ଠାଙ୍ଗିରେ ହାଣି ଦେଇଛି	ଆଏଃକେ କାପିତେଃ ମାଆ ତୟା
ଚୋରି ଜିନଷ ସେଠାରେ ଅଛି	କୁମ୍ବ୍ରୁ ଜିନଷ ଏଣ୍ଡେମେନାଃ
ଆଗରୁ ସେ ଚୋରି କରିଛି	ମାଣାଂତେ ଅ'ପେଃ କୁମ୍ବ୍ରୁତାଦା

ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ମୋ ଜମି ସେ ନେଇଯାଇଛି	ଅଞ୍ଜାଃ ହାସା ଆଯେଃ ଇଦିତାଦା
ମୁଁ ତାକୁ ଚାଷ କରୁଥିଲି	ଆଞ୍ଜ ଇନାଞ୍ଜ ସି ଅଉସାଦ୍ ତାଇକେନା
ମୁଁ ଜାତିରେ ଆଦିବାସୀ	ଆଞ୍ଜ ଜାତିରେ ଆଦିବାସୀ
ମୋର ଭୂମି ନାହିଁ	ଆଞ୍ଜାଃ ଅତେ ବାନଃ
ମୁଁ କାମ କରି ଚଳେ	ଆଞ୍ଜା ନାଲ୍ କା ଚେଞ୍ଜ ଆସୁଲେନ୍ ତାନା

ଅବକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ମୁଁ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ	ଅଞ୍ଜ ଆରକ କାଞ୍ଜ ବାଇତାନା
ମୁଁ ମଦ ଖାଏଁ	ଆଞ୍ଜ ଆରକଂ ନୁନୁଆ
ମଦ ଖାଇବା ଖରାପ	ଅରକ ନୁଁ କା ବୁଗିୟା
ସେ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ	ଅଏଃ ଆରକ କାଏଃ ବାଇତାନା
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	ଆରକ କାଞ୍ଜ ନୁଁ ୟା
ସେ ଚାଷକରି ଚଳୁଛି	ଆଏଃ ଚାଷ କା ତେଃ ଗୁଲଠେନ୍ ତାନା
ଛେଳି କୁକୁଡ଼ା ପାଳୁଛି	ସିମ୍ ମେରମିଞ୍ଜ ଆସୁଲ୍ତାନା
ତାକୁ ବିକିକରି ଚଳୁଛି	ଇନକୁଃ ଆକିଂ କାତେଞ୍ଜ ଆସୁଲେନ ତାନା
ସେ ଆମ ଛେଳି ଚୋରି କରିଛି	ଆଏଃ ଆଲେୟାଃ ମେରମେ୍ଃ କୁମ୍ବୁରୁତିୟା
ଚୋରି କରିବା ପାପ	କୁମ୍ବୁରୁଦ ପାଆପା

ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
ପିଲଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	ହନ୍‌କକେ ସ୍କୁଲ୍ କୁଲ୍‌କପେ
ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ	ଆକକ ଅ···ଲ୍
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଚାକିରି କରିବେ	ଅ···ଲ୍ କାଟେକ ଚାକିରିୟା
ନଚେତ୍ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ଚାଷ କରିବେ	କାଟେରେଦକ ବେପାର୍ କାଟେକ ଚାଷାଓା
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ମିଳୁଛି	ସୋସାଇଟି ତେୟଃ ରେଣି ନାମଃ ତାନା
ବହିପତ୍ର ମାଗଣା ମିଳିବ	ବହିପତର ଏପାଏଃତେ ନାମଆ
ମାଷ୍ଟର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ	ମାଷ୍ଟର ଆପେକେଃ ସାହାଯ୍ୟ ପେୟା
ଘର ତିଆରି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ	ଅଲାଃ ବାଇ ନାଗିନ ସାହାଯ୍ୟ ନାମଆ
ଚାଷ ପାଇଁ ବିହନ-ସାର ସରକାର ଦେଉଛନ୍ତି	ଚାଷ ନାଗିନ ହିଚା ଆର୍ ସାରି ସରକାରେଃ ଅମଯାଦା
ଚାଷ କରି ଫସଲ ସୋସାଇଟିରେ ବିକ	ଚାଷକାଟେ ଫସଲ୍ ସୋସାଇଟିରେ ଆକିଙ୍ଗେପେ

ଶୁଷ୍କାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ

ସେଚ କୂଅଁ (କୂଅ) କରିବ କି ?	ଚାଷ୍ ଡାଡପେ ଉରେୟାଚ ?
ତା ପାଇଁ ଋଣ ଦରକାର କି ?	ଇନା ନାଗିନ ରେଣି ଦରକାର ଚ ?
ଗୋଲ୍ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଋଣ ଦେଉଛନ୍ତି	ଗୋଲ୍ ଆର୍ ବେଙ୍କ୍‌ରେ ରେଣିକ ଆମ ଯାଦା
ସାଉକାର ସୁଧଠାରୁ ଗୋଲ ସୁଧ କମ୍	ମହାଜନ ସୁଧତେୟଃ ଗୋଲ ସୁଧ୍‌ଦ କମ୍‌ଗେୟା
ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା, ଗାଈ ପାଳିବା ପାଇଁ ଋଣ ନେବ କି ?	ମେରମ୍, ମିଣ୍ଡ଼, ସିମ୍, ଗାଈ କଷିଂ ନାଗିନ୍ ରେଣିପେ ଇଦିୟାଚ ?

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରୀ
ଅନାବାଦ ଜମି ପାଇଁ ଋଣ ମିଳୁଛି	କା ଚୃଷଃତାନ୍ ଅତେ ନାଗିନ ରେଣି ନାମଃତାନା
ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ସାର, ବିହନ ଓ ଟଙ୍କା ଋଣ ଆକାରରେ ଦିଆଯାଉଛି	ନାୟୁଁ। ହାନା ଚାଷ୍ ନାଗିନ ସାର୍, ହିତା ଆର ଟାକା ରେଣି ହିସାବ୍‌ତେ ଅମ୍ଃ ତାନା
ଚାଷ ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିଣିବାକୁ ଋଣ ମିଳୁଛି	ଚାଷ ନାଗନ ସାପାବ କିରିଂ ନାଗିନ୍ ରେଣି ନାମଃତାନା
ଆଗରୁ ଋଣ ନେଇଥିଲେ ତାକୁ ପରିଶୋଧ କରି ନୂଆ ଋଣ ନିଅନ୍ତୁ	ମାଣାଂତେ ରେଣି ଇଦିତାରେ ଇନା ହାଲ୍ କାଡେ ନାଓ୍ୟାଁ ରେଣି ଇଦିଃପେ
ଗୋଲଟରେ ସଭ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଚାଳିଶ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶ ଧନ ଋଣ ମିଳୁଛି । ତା ଉପରେ ସୁଧ ଲାଗିବ ନାହିଁ	ଗୋଲଟରେ ସଭ୍ୟନ ନାଗିନ ହୁଡ଼ିଂ ଚାଷିକକେ ବାର ହିସି ହାମିଃ ଅଂଶ ଧନ ରେଣି ନାମଃତାନା । ଇନା ନାଗିନ ସୁଧ ଅମ କାଦାଋକାଣା
ସେଚ କୂପ, ଢେଳ, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା, ଗାଈ ଓ ଜମି ମରାମତି ପାଇଁ ମିଳୁଥିବା ଋଣ ଉପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚାଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଶତକଡ଼ା ୨୫ଭାଗ ଓ ନାମ ମାତ୍ର ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଶତକଡ଼ା ୩୩ ଭାଗ ଶୁଷ୍କାଞ୍ଚଳ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ରିହାତି ମିଳୁଛି	ଚାଷ୍ ଡାଡ଼ି, ମେରମ୍, ମିଡ଼ି, ସିମ୍, ଗାଈ ଆର ଅତେ ବାଇ ରୁଆଳ ନାଗିନ ନାମ୍ଃ ତାନ୍ ରେଣି ନାଗିନ ହୁଡ଼ିଂ ଚାଷୀକକେ ମଦ୍‌ଶରେ ୨୫ ଟାକା ଆର ନୁତୁମ ସୁମୁଂ ଚାଷୀ କକେ ମଦ୍‌ଶରେ ୩୩ ଟାକା ଶୁଷ୍କାଞ୍ଚଳ ବିଭାଗ ତରଫତେୟାଃ ଛୁଡ଼୍ ନାମ୍ଃ ତାନା!

ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ତୁମର ନାମ କଣ ?	ଆମାଃ ନୁତୁମ୍ କାନାଃ ?
ଘର କେଉଁଠି ?	ଅଲାଃ ଅକରେ ?
ବୟସ କେତେ ?	ବଇସ୍ ଶମିନାଂ ?

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
କ ରୋଗ ହୋଇଛି ?	କାନ୍ ଆଜାରେଃ ନାମତାଦମେୟା
କେତେଦିନ ହେଲା ହୋଇଛି ?	ଚମିନ୍ ଦିନ୍ ହଇଯାନାଏଃ ନାମ୍ ତାଦ୍‌ମେୟାଁ
କ କ ଔଷଧ ଖାଇଛ ?	• କାନାଃ କାନାଃ ରାନୁମ୍ ଜମତାଦା ?
କେତେବେଳେ ରୋଗ ବଢୁଛି ବା କମୁଛି ?	ଅକ ହପିଲୃଃ ଆଜାର୍ ଯାଦକା ଚାନାଚ କମ୍ ତାନା ?
(ସ୍ତ୍ରୀ) ମାସିକଆ ଠିକ୍ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ?	ଚାଣ୍ଡୁଃ ପାରତେଦ ଲେଲେୟାଃଜ ଠିକେମ୍ ଲେଲଯାଦାଚ କାଜେ ?
ମାସକୁ ଥରେ ନା ଦୁଇଥର ରକ୍ତ ହେଉଛି	ଚାଣ୍ଡୁଃଟାରେ ମିସାଚ ବାର୍‌ଦାଳେମ୍ ଲେଲ୍ ଯାଦା
ବେଶୀ ଶ୍ରାବ ହେଉଛି ନା ଅଳ୍ପ ହେଉଛି ?	ଯାଦଜାନଅମ୍ ଲେଲ୍ ଯାଦା ଚ କମ୍ ନଅମ ଲେଲଯାଦା
ସ୍ରାବ ହେଲାବେଳେ, ପୂର୍ବରୁ ବା ପରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଛି କି ?	ଲେଲ୍ ଯାଦ ଦ ପିଲ୍ଙ୍ଗ ମାଣାଂତେ କାର ତାୟୁମତେ ହାସୁଯାଦ୍ ମେୟାଚ ?
ନିୟମିତ ଔଷଧ ଖାଇବ	ଦିନ୍ ରାନୁ ଜମେମେ
ଗର୍ଭ କେତେମାସ ହୋଇଛି ?	ଗରବ୍‌ବାସ ଚମିନ ଦିନ ହଇଯାନା ?
ପରସ୍ରା କପର ହେଉଛି ?	ଦାଆଦ ଅକଲେକା ସେନ୍‌ତାନା ?
ଛୁଆ ପେଟରେ ବୁଲିବାର ଜାଣିଛ କି ନାହିଁ ?	ହନ୍‌ଠା ଲୃଇରେଃ ଏକଲାନ ତାନ୍ ଲେକାମ୍ ଠରତାଦାଚ କାଜେ ?

ଇଞ୍ଜିନିୟରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
ଦୈନିକ କେତେ ମଜୁରି ପାଉଛ ?	ମୁସିଂରେ ଚମିନାଂ କାତେ କୁଲାଏଃମ୍
ମୁଁ ଚାରିଟଙ୍କା ମଜୁରି ପାଉଛି	ନାମ୍ ଯାଦା ? ଆଞ୍ଜ ଉପୁନ୍ ଟାକା କାତେଞ୍ଜ ନାମ୍ ଯାଦା
ଦୈନିକ କେତେଘଣ୍ଟା କାମ କରୁଛ ? ମୁଁ ଛ'ଘଣ୍ଟାରୁ ଆଠଘଣ୍ଟା କାମ କରୁଛି	ଦିନ୍‌ଟାରେ ଚମିନ୍ ଘଣ୍ଟାମ୍ କାମିତାନା ? ଆଞ୍ଜ ତୁରୁ ଘଣ୍ଟା-ତେୟାଃ ଆଠ ଘଣ୍ଟା ହାମାଃଞ୍ଜ କାମିତାଦା

ଓଡ଼ିଆ	ମୁଣ୍ଡାରି
କେତୋଟା ବାଲି ମିଶାଇଛ ?	ଚିମିନ୍ କାଣ୍ଡି ଗିତିଲେମ୍ ମେଶାତାନା ?
ଆଠଟା ବାଲି ମିଶାଇଛୁ ।	ଆଠ କାଣ୍ଡି ଗିତିଲେଞ୍ଜ ମେଶାତାନା
କେଉଁଠି ରହୁଛ ? ପାଖ ଗାଁରେ ରହୁଛୁ	ଅକରେମ୍ ତାଯୁଃତାନା ? ହପର ହାତୁରେଞ୍ଜ ତାଯୁଃତାନା
ଗୁଡ଼, ଲୁଣ, ମରିଚ ପାଉଛ କି ନାହିଁ ? ହଁ କମ୍ବା ନାହିଁ ।	ଗୁଡ଼ଲି, ବୁଲୁଂ, ମୁରିଚମ୍ ନାମଯାଦାଚି କାଚେ ? ହେଚକାଆ
ବାବୁ କେବେ ଆସିଥିଲେ କି ?	ବାବୁ ଚନ୍ଦାଙ୍ଗେଃ ହିଇ ଲେନାଚି ?
କାଲି ଆସିଥିଲେ ।	ହୟାଃ ହିଇଲେନା ।
ତୁମ ଗାଁର କେତେ ଲୋକ ଏଠାରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି ? ୧୫।୨୦ ଲୋକ କାମ କରୁଛନ୍ତି	ଆପେ ହାତୁରେନ୍ ଚିମିନ୍ ହଲ ନେରେକ କାମିତାନା ? ୧୫।୨୦ ଜଣ ଲେକାକ କାମିତାନା
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	ଆରକି ଆଲପେ ନୁଉଁୟା
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବ	ସୋସାଇଟି ତେୟାଃ ରେଣି ଆଉଏପେ
ପିଲାଛୁଆଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଅ	ହନ୍‌କକେ ଅଲ୍ ଇଚିକପେ
ନିଜଭାଷାରେ କଥା କୁହ	ଆପ୍‌ନାରିଃ ଜାଗାର୍‌ତେ ନାଗାର୍‌ପେ
ନିଜ ଭାଷାରେ ଯିଏ କଥା କହେ ନାହିଁ ସେ ମଣିଷ ନୁହେଁ ।	ଆପ୍‌ନାରିଃ ଜାଗାର୍‌ତେ ଅକଏ କାୟଃ ଜାଗାରି ଇନିଃଦ ହଳଦ କା ହେକେ ।
ଯାହାର ଭାଷା ଯେତେ ଉନ୍ନତ ତାର ଜାତି ସେତେ ଉନ୍ନତ ।	ଅକୟାଃ ଜାଗାର୍ ଚିମିନାଂ ଉନ୍ନତ ଆୟାଃ ଜାତି ଇମିନାଂ ଉନ୍ନତ
ନିଜ ଭାଷାକୁ ଭୁଲଯାଅ ନାହିଁ	ଆପ୍‌ନାରିଃ ଜଟାରିଦ ଆଲପେ ଚିଲିଂୟା ।

ଆଦିବାସୀ କନ୍ଧ (କୁଭି) ଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
ମୁଁ ଯାଏ	ନାନୁ ହାଁଇଁ
ମୁଁ ଯାଉଛି	ନାନୁ ହାଜ ମାଇଁ
ମୁଁ ଯାଇଛି	ନାନୁ ହାଇନ
ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ନାନୁ ହାଜାମାଚେଏଁ
ମୁଁ ଗଲି	ନାନୁ ହାଚେଁସୁଁ
ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ନାନୁ ହାଜମାଚେଏ
ମୁଁ ଯିବି	ନାନୁ ହାଇଁନ
ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ନାନୁ ହାଜାମାଇଁ
ମୁଁ ଯାଉଥିବି	ନାନୁ ହାଜେମାଇଁ
ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ନାନୁ ହାଜାମାଇନ
ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି	ନାନୁ ହାଚେମା
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଉ	ମାମ୍ବୁରିଆଡହାନ
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛୁ	ମାମ୍ବୁରିଆଡମି ହାନମି
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲୁ	ମାମ୍ବୁରିଆଡମିହାଦା ମାଚମି
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯିବୁ	ମାମ୍ବୁରିଆଡମି ହାନମି
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିବୁ	ମାମ୍ବୁରିଆଡମି ହାଜାମାନାମି
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ମାମ୍ବୁରିଆଡାମିହାଚଅମିମା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉ	ମାରହାନ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛୁ	ମାମ୍ବୁହାଜମା ନମି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛୁ	ମାମ୍ବୁହାଜମାନମି
ଆମ୍ଭେ ଯାଇଆସୁଛୁ	ମାମ୍ବୁ ହାଁଜଓ୍ୱାହ୍ୱ ମାନମି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଗଲୁ	ମମ୍ବୁ ହାଚମି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲୁ	ମାମ୍ବୁ ହାଜାମାଚମି

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଆସୁଥିଲୁ	ମାମ୍ବୁ ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ମ ମାଚମି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲୁ	ମାମ୍ବୁ ହାଜ ମାଚମି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯିବୁ	• ମାମ୍ବୁ ହାନମି
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିବୁ	ମାମ୍ବୁ ହାଜାହାଓ୍ୟାହ୍ମ ମାନମି
ଆମ୍ଭେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ମାମ୍ବୁ ହାଚମିମା
ତୁ ଯାଆ	ନନୁ ହାଲମୁ
ତୁ ଯାଉଛୁ	ନନୁ ହାଜମାଞ୍ଜୀ
ତୁ ଯାଇଛୁ	ନନୁ ହାଜାମାଞ୍ଜୁ
ତୁ ଯାଇ ଆସୁଅଛୁ	ନନୁ ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ମାଁ ମାଞ୍ଜୀ
ତୁ ଗଲୁ	ନନୁ ହାଟାଁ
ତୁ ଯାଇଥିଲୁ	ନନୁ ହାଜାମାଟ
ତୁ ଯାଇ ଆସୁଥିଲୁ	ନନୁ ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ମମାଟ
ତୁ ଯିବୁ	ନନୁ ହାଜ
ତୁ ଯାଇଥିବୁ	ନନୁ ହାଜମାନାମୁଁ
ତୁ ଯାଉଥିବୁ	ନନୁ ହାଜମାନାମୁଁ
ତୁ ଯାଇ ଆସୁଥିବୁ	ନନୁ ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ମମାନମୁଁ
ତୁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ନନୁ ହାଟମା
ତୁମେ ଯାଅ	ମିରୁ ହାଜୁ
ତୁମେ ଯାଉଛ	ମିରୁ ହାଜମାଞ୍ଜେର
ତୁମେ ଯାଇ ଆସୁଅଛ	ମିରୁ ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ମମାଞ୍ଜେର
ତୁମେ ଗଲ	ମିରୁ ହାଟେର
ତୁମେ ଯାଇଥିବ	ମିରୁ ହାଜାହାଁ ମାଞ୍ଜୁ
ତୁମେ ଯାଇଥାନ୍ତ	ମିରୁ ହାଟେରିମା
ତୁମେମାନେ ଯାଅ	ମିରୁ ହାଁ ହାଜୁ
ତୁମେମାନେ ଯାଉଛ	ମିରୁ ହାଁଜ ମ୍ୟାଞ୍ଜେର
ତୁମେମାନେ ଗଲ	ମିରୁ ହାଟେଁର
ତୁମେମାନେ ଯାଇଥିଲ	ମିରୁ ହାଜାହାଁ ମାଟେର
ତୁମେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲ	ମିରୁ ହାଜାଓ୍ୟାହ୍ମ ମାଟେର

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ତୁମେମାନେ ଯିବ	ମିରୁ ହାଜେର
ତୁମେମାନେ ଯାଉଥିବ	ମିରୁ ହାଁଜାମାଞ୍ଜୁ
ତୁମେମାନେ ଯାଇଥିବ	ମିରୁ ହାଜାହାଁ ମାଞ୍ଜୁ
ତୁମେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଥିବ	ମିରୁ ହାଜାହଁ ଓ୍ୟାହ୍ୱମାଞ୍ଜୁ
ତୁମେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତ	ମିରୁ ହାଚେରମା
ସେ ଯାଏ	ଏଓ୍ୟାସି ହାନେସି
ସେ ଯାଉଛି	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜମାନସି
ସେ ଯାଇଅଛି	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜାମାନେସି
ସେ ଯାଇଆସୁଅଛି	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜାଓ୍ୟାହ୍ୱମାନସି
ସେ ଗଲା	ଏଓ୍ୟାସି ହାଚିଁସି
ସେ ଯାଉଥିଲା	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜମାଚସି
ସେ ଯାଇଥିଲା	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜାମାଚସି
ସେ ଯାଇ ଆସୁଥିଲା	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ୱମାଚୟୁ
ସେ ଯିବ	ଏଓ୍ୟାସି ହାନସି
ସେ ଯାଉଥିବ	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜଇମାନସି
ସେ ଯାଇଥିବ	ଏଓ୍ୟାସି ହାଜାମାନେୟୁ
ସେ ଯାଇଥାନ୍ତା	ଏଓ୍ୟାସି ହାଚେସିମା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତି	ଏରଆର ହାନେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛନ୍ତି	ଏରଆର ହାଜମାନେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛନ୍ତି	ଏରଆର ହାଜାମାନେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଆସୁଛନ୍ତି	ଏରଅର ହାଜାଓ୍ୟାହ୍ୱମାନେର
ସେ ଦୁହେଁ ଗଲେ	ଏରଆର ହାଚେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲେ	ଏରଆର ହାଜମାଚେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲେ	ଏରଆର ହାଜାଚେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଆସୁଥିଲେ	ଏରଆର ହାଜାହାଓ୍ୟାହ୍ୱଚେଶ
ସେ ଦୁହେଁ ଯିବେ	ଏରଆରୁ ହାନେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବେ	ଏରଆରୁ ହାଜଇମାନେର
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଆସୁଥିବେ	ଏରଆରୁ ହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ୱମାନେର

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତେ	ଏରଆର ହାଚେରମାଁ
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ	ଏଓ୍ୟାରୁ ହାନେରୁ
ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି	ଏଓ୍ୟାରୁ ହାଜମାନେରୁ
ସେମାନେ ଯାଇଛନ୍ତି	ଏଓ୍ୟାର ହାଜହାଁମାନେର
ସେମାନେ ଯାଇ ଆସୁଛନ୍ତି	ଏଓ୍ୟାରହାଜାହାଁ ଓ୍ୟାହ୍ନମାନେର
ସେମାନେ ଗଲେ	ଏଓ୍ୟାରୁ ହାଚେରୁ
ସେମାନେ ଯାଉଥିଲେ	ଏଓ୍ୟାରୁ ହାଜହ୍ନିଁ ମାଚେର
ସେମାନେ ଯାଇଥିଲେ	ଏଓ୍ୟ.ର ହାଜାହା ମାଚେଶ
ସେମାନେ ଯିବେ	ଏଓ୍ୟାର ହାନେର
ସେମାନେ ଯାଉଥିବେ	ଏଓ୍ୟାର ହାଜହ୍ନିଁ ମାନେର
ସେମାନେ ଯାଇଥିବେ	ଏଓ୍ୟାର ହାଜଆଁ ମାନେର
ସେମାନେ ଯାଇଆସୁଥିବେ	ଏଓ୍ୟାର ହାଜାହାଁଓ୍ୟାହ୍ନିଁ ମାନେନ୍
ସେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତେ	ଏଓ୍ୟାରହାଚେରମାଁ
ତୁ ଯାଆ	ନନୁ ହାଲମୁଁ
ତୁମେମାନେ ଯାଅ	ମିରୁ ହାଜୁ
ସେ ଯାଉ	ଏଓ୍ୟାସି ହାଲ୍‌ବାଁସି
ସେ ଦୁହେଁ ଯ.ଆନ୍ତୁ	ଏରଆର ହାଲବାର
ଶରୀର	ଆଙ୍ଗା
ମୁଣ୍ଡ	ହାୟୁଁ
ଆଖି	କାଣେକା (କାନୁ)
ଦେହ	ଆଙ୍ଗା
ପାଟି	ଗୁଡ଼ି
କାନ	କର୍କା
ନାକ	ମୁଙ୍ଗେଲ
ଦାନ୍ତ	ପାଲକା
ଜିଭ	ଓ୍ୱେନ୍ଧୁଗୁ
ବେକ	ଠଠଗ.(ହେର୍କୀ)
କାନ୍ଧ	ନଯୁ (ବମି)

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ପିଠି	କେନୁ
ଗୁଣ୍ଡି	ସିପାଡ଼ାକ (ବକ)
ହାତ	କେସୁଁ
ପେଟ	ବାଣ୍ଡୀ
ଗଡ଼	କଡ଼ାଁ
ଆଙ୍ଗୁଠି	ଓ୍ୟାଞ୍ଜୁ
ନଖ	ଗୋରୁ
ଅଣ୍ଟା	ଟେଡେଲ
ପିଚ୍ଛ	ଟିକୁଣୀ
ଆଣ୍ଠୁ	ମେଡ଼ା
ପାଦ	ପାଆନାଁକଡ଼ା
ଗୋଇଠି	ଗାଟିସୁଁ (ଗୁଡ଼ନା)
ବାପ	ଆବା
ମା	ଆୟୁ
ପୁଅ	ମ୍ରିଇଁସୁଁ (ମିଣ୍ଡା)
ଝିଅ	ମାଙ୍ଗା
ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ	ଇଡ଼ତାଇଁ
ଭଉଣୀ	ତାଙ୍ଗି
ବଡ଼, ଭାଉଜ	ଓ୍ୟାବ୍ବା
ଦାଦ	ଇଡ଼ଓ୍ୟାବା
ଖୁଡ଼ୀ	ଇଡ଼ଆୟୁ (କକ)
ବଡ଼ମା	କାଜାଆୟୁ
ମାମୁଁ	ମାଁମା
ମାମୁଁଝିଅ ଭଉଣୀ	ମାଁମା ମାଙ୍ଗା ତାଙ୍ଗି
ଶଳା	ମାରଦଂ ସିଂ
ସ୍ୱାମୀ	ଡକା
ସ୍ତ୍ରୀ	ଡାକୀ
ଶ୍ୱଶୁର	ପଡେଲେସି

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଶାଶୁ	ପଯ୍ସା
ସମ୍ବନ୍ଧ	ସାମିନ୍ଧୀ
ବର	ଡାହ୍ନାଗାଟାପ୍ସୁ
ଘରଜ୍ୱାଇଁ	କାର୍ଯ୍ୟମୀ ହନେସି
ଝିଣ୍ଟକ	ବାଣିଞ୍ଜୀ
ଭଣଜା	ବାଣେଞ୍ଜା
ବିବାହ	ବିହା (ପେଦ୍ଧାଲ)
କଥା	ହାଡ଼ା
ଗଳ୍ପ	ଚାକା
ଶୋଇବା	ଡୁଗ୍ନ
ସ୍ୱପନ	ହାପାନା
ଡାକ	ହାଟାମୁଁ
ବଡ଼ ପାଟି	କାଜାଗୁଣ୍ଡି
ଶ୍ଳୋକ	ହାକ
ଶୋଷ	ଏଣ୍କି
ନଦ	ଇଦା
ଖାଦ୍ୟ	କାନ୍ଧ (ଛନାଇ)
ପାନୀୟ	ଏଇଁ (ଏଉଁ)
କାର୍ଯ୍ୟ	କାମା
ଶକ୍ତି	ବାଓ୍ୟାପ୍ସୁ (ବଲ)
ପୂର୍ଣ୍ଣ	ସମ୍ମାନା
ଶେଷ	ଗ୍ରଚେ
ଉଠା	ନଖାଁମୁ
ବସା (ବସ)	କୁବ୍କ (କୁଗାମୁ)
ଦୌଡ଼	ହଡ଼ମୁଁ
ଡିଆଁ	ପିଞ୍ଜା
କ୍ଲାନ୍ତ	ହରବର (ଓ୍ୟାହୁ)
ହସ	କାକ୍କାମୁଁ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
କାନ୍ଦ	ଡଇକ (ବମି)
ଭଲ	ନେହେଁ
ମନ୍ଦ	କାରବ୍ୱା
ଦୁଃଖ	ଦୁକୁ
ଡର	ଆଜ
ଲଜ	ଲଜା
ସ୍ନେହ	ରହାଁ
କ୍ରୋଧ	କାନ୍ଦ୍ରୀ (କ୍ଷାବ)
ଭୁଲ	ବୁଲ
ଦାନ	ଦାନା
ଦକ୍ଷିଣା	ବେଣ୍ଡ୍ରେ ଦାନା
ହଜିବା	ଜାଙ୍ଗିନ
ଗର୍ଭ	ଗର୍ଭ
ଜନ୍ମ	ଜାରନ୍ୱା
ରୋଗ	ନଗ୍ରାଗ
ଭସ୍ମ	ଆଜ୍ଞ
ପରଜନ୍ମ	ହାରଓ୍ୱି
ଘର	ଇଜ
ପାହାଚ	ସିଡ଼ି
ପିଣ୍ଡା	ଡ଼ୁକୁ
ଚଳ	ତାଲେଣି
କାନ୍ଥ	କୁଡ଼ୁଁ
ଗୃଳ	ପାଁଞ୍ଜା
ଛଣ	ଵକା
ଦୁଆର	ଆଙ୍ଗେଣି
ଗୁହାଳ	ହାଆଲ
କୂଅ	କୁହିଁ
ମାଟି	ଵଗ୍ନ (ଇଇଗ୍ନ)

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
କାଦୁଅ	ଲିଦ୍ଧ
ବାଲି	ବାଆଲି
ଚୂନ	ସୁନୁ
ଝୁଣ୍ଟି	ଗୁଁଟୁ
ନଆଁ	ହିଚୁ
ପାଣି	ଏସୁ
ଖାଦ୍ୟ	କାଦ୍ଧି
କାଠ	ଓେସ୍କା
ଚୁଲି	ହଲୁ
ପାଉଁଶ	ଦାମ୍ବୁ
ଧୂଆଁ	ଦୁଙ୍ଗିଆ (ଭଇଁ)
ଅଙ୍ଗାର	ଚିଙ୍ଗା
ହାଣ୍ଡି	ଓକ୍କା
ଢାଙ୍କୁଣି	ମୁଚକନାଦ୍ଧ
ଲଉବୁମ୍ବା	ଲଉଡମ୍ବୁ
ବୋତଲ	କାଁସ୍ତୁ (କାପ୍ପା)
ଘଡ଼ି	ଟେଁଣ୍ଡା
ଗିଲାସ	ଗ୍ଲିର୍ଧା
ଠାଟିଆ	ସିପ୍ରା
କଂସା	କଂସ (କାଂସ୍ତୁ)
ଡେକ୍‌ଚି	ଡାବଲି
ଥାଳି	ତାଡ଼ିଆ
କରେଇ	ସାସ୍ରଇ
ଗୋଇ	ଗାଚିଆ
ଚାମଚ	କାଟ୍ରି (ପାଣିକ)
ଚଟୁ	ହାଟୁଁଆଁ
ଗୁଆକାତି	ଗୁଁଆକାତ୍ରି (ଗୁଆପିପେଲା)

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଶିଳ	ବାଲ (ନୁଇଁନଓ୍ୟାଲ)
ଚକ	ଯାଚା
କୁଲ	ହେଚ
ଗୁଞ୍ଜୁଣି	ହେପୁଘ
ବାଉଁଶ	ଦେର୍କା
ଗୁଙ୍ଗୁଡ଼ି	ହାଙ୍ଗୁଣି
ଠୋକେଇ	ଦୋଅଡ଼ା
ଶିକା	ହ୍ୱିକାମାଡ଼ା
ଘୋରଣା	ନୁଇଁନଯତା
ହାର	ହାରି
ବାକ୍ସ	ପେଡ଼ା
ଅଖା	ବାସ୍ତା
ଖଟ	କାଟେଲି
ଶେଜ	ଶେଜ
ଡକଆ	ମୁରୁଡ଼ା
କରସିନ ତେଲ	ମାଟିନଯୁଁ
ବତି	ବାଡଖ (ବଡେ)
କଣ୍ଟା	ହାପୁ
ଟିଣ	ଟିଣି
ଲୁହା	ଲେହ୍ନ
ଖୁର	ହ୍ୱିଣିପ୍ତା
ଛୁଞ୍ଚି	ସୁଜା
ଦିଆସିଲି	ହ୍ୱିଚୁପେଡ଼ା
ସଂପତ୍ତି	ବିତ୍ତ
ପଇସା	ଲେବୁ (ଡାବୁ)
ଟଙ୍କା	ଟାକା
ମାଣ୍ଡିଆଭାତ	ମାଣ୍ଡିଆ ମାଡ଼ୁ (ରୁଟି)

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ମାଣ୍ଡିଆ ଯାଉ	ମାଣ୍ଡିଆ ଜୁରୁଁ
ତରକାରୀ	କୁସ୍କୁ (ଯାସ୍କୁ)
ଲୁଣ	ହାରୁ
ତେଲ	ନସ୍କୁ
ଦୁଧ	ପାଲୁ
ମହୁ	ହୀପୁଁ
ଶସ୍ୟ	ଚାଷା
ଫଳ	କାୟୁ (ପାଡ଼େଇ)
ମାଂସ	ହଙ୍ଗା
ପଶୁ	ପଶୁ
ସାପ	ସରୁ
ମାଙ୍କଡ଼	କଞ୍ଜା
ପିଠା	ହେର୍ ଆ
ଖଟା	ଆମ୍ବିଡ଼ (ପୁଲ)
ପଚା	କାମ୍ବିଲ
ବଗ	ଗ୍ରିନେ
ଲୁଣିଆ	ହାରୁକାଲୁ
ପିକା	ପିକା
ଧୂଆଁ ପତର	ଦୁଙ୍ଗିଆ ଆକୁ
ଗଞ୍ଜେଇ	ଗାଞ୍ଜୋଇ
ରନ୍ଧା ମଦ	ବାଜନ୍ତି କାଡ଼ୁ
ମଦ	କଁାଲଂ (କାଡ଼ୁ)
ମହୁଲ ମଦ	ଇପି କଁାଲଂ (କାଡ଼ୁ)
ଖଜୁରୀ ମଦ	କାଜୁରୀ କାଡ଼ୁ
ଚନ୍ଧା ମଦ	କାଜାକାଡ଼ୁ
ଦୋକାନ ମଦ	ଭଟିକାଡ଼ୁ
ପିନ୍ଧା ଲୁଗା	ହୁଶନ ହେମ୍ବସା

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
କଣା	କଡ଼ାମ୍ବୁ (କଡ଼ତାଇ)
ପଗଡ଼ି	ଟପଗ୍
ଛତା	ଗୁଡ଼୍‌ଗୁ
ଟୋପି	ଟପି
ମାଳୀ	ମାଁଣୀ (ପୁସାଯୁଁ)
ଫୁଲହାର	ପୁପୁହାର
ମୁଦି	ମୁଦି
ନାକର ମୁଦି	ମୁଙ୍ଗେଲ ମୁମ୍ବୁ
ହାତର ମୁଦି	କେୟୁଞ୍ଜି ମୁଦି
ହାତର ଖଡୁ	କେୟୁଞ୍ଜି ପାଜା
ଧାନ	କୁଲିଂ
ଗୁଣ୍ଡଳ	ମାଂଜ୍ଞଂ
ସରୁ ଗୁଣ୍ଡଳ	ସପୁଗ୍ ମାଂଜଯୁଁ
ମାଣ୍ଡିଆ	ମାଣ୍ଡିଆ
ସୁଆଁ	କୁଡ଼୍‌ବ କହଡ଼ା
ବିରି	ବ୍ରି
ମୁଗ	ମୁଗା
ହରଡ଼	ମାନ୍ଦୁ କାଙ୍ଗା
ଅଳସି	ଆଣିସି
ମସୁର	ମୃଚ୍ଛିଗ୍
ଆଖୁ	ଦାଣ୍ଡା (ଡେଣ୍ଡା)
ହଳଦି	ହିଙ୍ଗା
ଲଙ୍କାମରିଚ	ମିର୍ଶା
ପିଆଜ	ଭଳି
ମକା	ଜନା
ରସୁଣ	ପାଣ୍ଡି ଭଳି
ସୋରିଷ	ହାର୍ଷୁ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଝୁଡ଼ୁଙ୍ଗ	ଝୁଡ଼ୁଙ୍ଗା (କାଲ୍‌କାଙ୍ଗା)
ସିନ୍ଧୁ	ହ୍ମସାଁ
ଜମି	ବୁମି
ବିଲ	କଇସା
ମାଟି	ବ୍ରୁଆ (ଇଣ୍ଡଆ)
ବାଲି	ବାଆଲି
ଖତ	ଗାଡା
ଉଠାଣି	ଗାଟି
ଢେକା	ଗଡ଼ବାଲି
ପଥର	ଓ୍ୟାଲି
ପର୍ବତ	ହରୁ
ନଈ	କାଡ଼ା
ପାଣି	ଏସୁ
ଗୃହ	ଡାଣ୍ଡା
ହଳକାମ	ହେରୁକାମା
ଲଙ୍ଗଳ	ନାଙ୍ଗେଲି
ମଇ	କୋପୁଶି (ପାଟା)
ଦା	କଞା ଉବେଲି
କୋଡ଼ି	କଡ଼୍‌ଗି
ଶାବଳ	ହାବାଡ଼ା
ଗଦା	ଗମୁଁ
ଧାନଗଛ	କୁଲାଂମାନୁ
ଫାଳ	ପିରୁ
ଫାଳଗଦା	ପିରୁ ଗାଦ (କୁପା)
ଫାଳ	(ନାକୁ)
ଖଳା	କାଡ଼ନୁଁ
ଖାଡ଼	କୁଡ଼ା ବାଡ଼

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
ଗଛ	ମାନ୍ନୁ
ଲଟା	ବୁଟା
ଘାସ	ଜାଣ୍ଡ୍ରୁ
ବାଉଁଶ	ଦେର୍କା
ପତ୍ର	ଆକୁ
ଡାଳ	ଗଚ୍ଚୁ
ଚେର	ହ୍ଵରୁ
ମୂଳ	ଡାକ
କଢ଼	ଡୁଣ୍ଡି
ଫୁଲ	ପୁଙ୍ଗା
ମଂଜି	ପେଡ଼େକା
ଗୁଞ୍ଜି	ସାଲି
ଗଜା	ଗାଜା
ରସ	ଘଷା
ସାଗ	କୁଚ୍ଚୁ
କଞ୍ଚା	ହ୍ଵିଲଇ
ଶୁଖିଲା	ବାୟ୍ସା (ଓ୍ୟାୟ୍ସାମାନେ)
ପାଚିଲା	କାମ୍ବାମାନେ
ସଢ଼ାପଚା	ସି୍ହାମାନେ
ଆମ୍ବ	ପିଡ଼ିଲି
ଆମ୍ବ କସି	ପିଡ଼ିଲା ପାଡ଼େଇ
ପଣସ	ପାଣାସା
କମଳା	କାମ୍ବଲି
ଜାମୁ	ଜାମ୍ବୁ
ପିଜୁଳି	ଲକାଜାମ୍ବୁ
ନଡ଼ିଆ	ନାଡ଼େଲି
କଖାରୁ	କୁମୁଣ୍ଡା
ପାଣିକଖାରୁ	ଗୋର କୁମୁଣ୍ଡା

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ବିଲ୍ଲତି ଆଳୁ	ଆଲ୍ରୁ
ଖମ୍ବ ଆଳୁ	ନାଙ୍ଗେଲ କୁନା
ସଜନା	ମୁଡ଼ୁଙ୍ଗା
ବିଲ୍ଲତି ବାଇଗଣ	ମିଲ୍ ହେପୁଁ। (ପେଜାପୁଁ)
ବାଇଗଣ	ହେପୁଁ।
କଲରା	କାଲି
ଜମ୍ବୁ	ଜମୁ
ଚେନ୍ତୁଳି	ଲେଲ ପୁଲା
ଆମ୍ବ ଠାକୁଆ	ମାହାଁଠାକୁ
ପଶୁ	ପଶୁ
ପକ୍ଷୀ	ପଠା
ସାପ	ସାପ୍
କୁମ୍ଭୀର	ଗ୍ରାହିଁ
ମାଛ	ମିଣିକା
କଇଁଛ	ହେମ୍ବି (ଚମ୍ବେଲ)
ବେଙ୍ଗ	ପାଆନା
ପୋକ	ପିଡ଼ିକା
କଙ୍କଡ଼ା	କୁପି
ଗାଈ	ଗାଈ (କଡ଼)
ବଳଦ	ବାଡ଼ାଦା (କଡ଼, ଡ଼ୂକ୍ର କଡ଼)
ବାଛୁରୀ	ଡାଲୁ
ଷଣ୍ଢ	ସଣ୍ଢ
ମଇଁଷି	ବଗାର (କଡ୍ରୁ)
ଛେଳି	ଟଗ୍ରି
ଘୁଷୁରି	ପାଜି
ମେଣ୍ଢା	ମେଣ୍ଢା
ଗଧ	ଗଧ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
ଘୋଡ଼ା	ଘୋଡ଼ା
ହାଥୀ	ଆସ୍ତୀ
କୁକୁର	ନେହୁଡ଼ି
ବିରାଡ଼ି	ବିଲାଇ
ହରିଣ	ହ୍ରିଇଣି
ସମ୍ବର	ମାସୁଁ
ବାଘ	କଡ଼ାନ
ଗଧିଆ	ଗଧକାଡ଼ାନ
କୁତ୍ରା	କୃହ୍ନ
ଠେକୁଆ	କାଡ଼୍ହା
ଭାଲୁ	ବାଲୁ
ବିଲୁଆ	କଲଆ
ହସିବା	କାଖିନ୍
ଜାଣିବା	ପୁନ୍ନାଦ
ଶୁଣିବା	ୱେନ୍ନାଦ
କରିବା	କିନ୍ନାଦ
ନ କରିବା	କିଆଦ
ନେବା	ଅନ
ପିଇବା	ଉଁନ୍ନାଇ
ଶୋଇବା	ଡୁହ୍ନ
ହାଣିବା	ଟୁଣ (କାଭନ)
ଗୁଳବା	ଚାକନ
ଧରିବା	ଆହ୍ୱାନ
ଛାଡ଼ିବା	ପିହିଁନ
କହିବା	ୱେହନ
ରଖିବା	ଇଟିନ
ଲେଖିବା	କୁଭନ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
ଉଠିବା	ନିଙ୍ଗିନ
ବୁଡ଼ିବା	ମେଦ୍ଧନ
ନାଚିବା	ଏଣ୍ଢନ
ହଲିବା	ଦାଙ୍ଗିନ
ଖାଇବା	ତିନ
ଦେଖିବା	ସିନ୍କନ
ଶୁଙ୍ଘିବା	ମୁଞ୍ଜୀନ
ପିଇବା	ଉଁନ୍ନ
ଡାକିବା	ଆଜ୍ଜନ
ରଗିବା	କପାଆନ୍
କାନ୍ଦିବା	ଉହ୍ୱଣ
ବସିବା	କୁଗିନ
ପଢ଼ିବା	ଚର୍ଗୀନ
କାଟିବା	କାତ୍ତନ
ଖୋଳିବା	କାଶ୍ରନ
ଖେଳିବା	କାହ୍ୱାଁନ
ହସିବା	ଜାଙ୍ଗିନ
ଶାଳ ଗଛ	ହାର୍ଗୀମାନୁ
ବର ଗଛ	ପଡ଼୍ଗୀମାନୁ
ଅମୃତଭଣ୍ଡା	ଯାଇକଇଣି
ତୁ ଟଙ୍କା ପାଇବୁ	ନିନୁ ଟାକା ପାଆଦ୍ଦି
ମତେ ଜଣା ନାହିଁ	ନାନୁ ପୁନଅଁ
ବାଘ ଗର୍ଜନ କଲା	କାଡ୍ନ ଡ୍ରୁକମାନେ
ଦରକାର ଅଛି	ଲଡ଼ାମାନେ
ମେଘ ବରଷୁଛି	ପିଉ ରହ୍ୱମାନେ
ଖରା ହେଉଛି	ଟାଗା ଆହ୍ୱମାନେ
ପବନ ବହୁଛି	ଗାଲି ଆହ୍ୱମାନେ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
ମୁଁ ଗାଧୋଉଛି	ନାନୁଏସୁ ମିହ୍ନମାଇନ
ଖାଦ୍ୟରେ ମାଛି ବସାଇ ଦିଅ ନାହିଁ	କାଦିତା ବହ୍ଲାକୁପ୍କ କହାନ
ମଇଳା ପାଣି ପିଅ ନାହିଁ	ଗ୍ରୋଁ ଝଁଏସୁ ଉଁନାଁଦୁ
ହାଟରେ ହଳଦ ଧୁଆଁ ପତର	ହାଟାଡାହିଙ୍ଗା ଦୁଂଙ୍ଗିଆ ଆକୁ
ତନ୍ତ ତନ୍ତରେ ଲୁଗା ବୁଣେ	ଡେଗା ତନ୍ତତା ହେମ୍ବୁଗା ହୁଟନେସି
ଓମ୍ବ ବକବାକୁ ଯାଇଛି	ଗୁଡୁୟୁଁ ପର୍ଚୀନ ହାଜାମାନେସି
ମୁଁ ବକବାକୁ ଜାଣେ ନାହିଁ	ନାନୁପାର୍ଗୀଲି ପୁନଁଅ
ଗୀତ ଗାଅ	ପାଗ୍ଭମୁ
ବାଜା ବଜାଅ	ବାଜାଓ୍ୟେମୁଁ
ବଇଁଶି ବଜାଅ	ସୁରୁଡ଼ି ଭକ୍କାମୁ
କାନ୍ଧରେ ସବୁଜବଳେ ଝାଙ୍ଗିଆ	ବମିତା ସବୁଜବଡା ଝାଙ୍ଗିଆ
କଳିଆ କରିବା ଭଲ ନୁହେଁ	ଗୋଣ୍ଡ୍ରଚଳ କନାଇ ନେହେଁ ଆଏ
ଥଣ୍ଡା ହୁଅ ରାଗ ନାହିଁ	ପାଲେଏ ମାନାମୁ କାଯା ଆଆନ
ମଶା କାମୁଡିଲେ ଜ୍ୱର ହେବ	ହିଡ଼ା କାଟତେ ନମିର ଆନେ
ଘାଲୁ ନଖରେ ରାମ୍ପୁଡ଼ି ପକାଏ	ବାଲୁ ଗୋରୁତଲେ ପାଗ୍ନ ଭୁହେଁ
କୁହ୍ରା ବୋବାଉଛି	କୃହ୍ରହିଡ଼ିମାନେ
ଶୀତଦିନେ ବାଘ ମାରେ	ପେନଦିନା କହାନ ହଟନେ
କୁକୁର ଆମ ଘର ଜଗେ	ନେହୁଡ଼ି ମାଇଲୁ କାପୁମାନେ
କନ୍ଧ ଖଣ୍ଡିଏ କନା ପିନ୍ଧିଛି	କୁଭିସି ରଣ୍ଡି ହେମ୍ବର ହୁଗ୍ଭମାନସି
ସରକାର ଗୃହପାଇଁ ଋଣ ଦେବେ	ସରକାର୍ ଟାଷା ପାଇରେ ଋଣା ହିନେରୁ
ନମସ୍ତେ	ଜହର
ଆସ	ବାମୁ
ବସ	କୁଗାଁମୁ
ତୁମ ନାମ କଣ	ନିଦରୁ ଏନିଦରୁ
ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ	ନିଙ୍ଗ କଟେକାପଦା ଏଚର ଜାଣା
ତୁମେ କଣ କରୁଛ	ନିନୁ ଏନାହାକନ୍ଧି ମାଞ୍ଜି

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ	ରୋଗ ଆଂଡହେଁ ଔଷାତଞ୍ଜି
ପିଲମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	କକାରଇ ଇସ୍କୁଲତା ପାଣ୍ଡାଦୁ
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଭଲ	ପାଠା ଜାପିତେ ନେହେଁ
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	ସୋସାଇଟିଡି ଋଣା ତାନାଇ ନେହେ
ମେଟ୍ରିକ୍ ମାପ ଓଜନରେ ବକବ୍ଧ	କେଜଡା ତୁକୁହିପାରଦୁ
ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ ବନ୍ଧା ଦେଇଛ କି	ମିରୁ ବୁମି ବାଡ଼ ବାନ୍ଦାହିଁ ହା ମାଞ୍ଜେରୁକି
ତୁମ ଗାଁରେ କେତେ ଗୋଡ ଅଛନ୍ତି କି	ମି ନାୟୁଁ ଆମିନା ଲୋକୁ ଗୋଡ ମାନାୟୁକି
ସାହୁକାର ଘରେ ଗୋଡ ରହିବା ଖରାପ	ସାହୁକାର ଇଜ୍ ଗୋଡ ମାନାଦ କରାପା

ପୋଲିସ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ସେ ଲୋକକୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି	ଉଲୋକୁକି ନାନୁ ପୁଞ୍ଜାମାଇଁନ
ତା ନାମ ବୁଟିଆ	ତାନା ଦରୁ ବୁଟିଆ
ତା ଘର ଆମ ଘର ପାଖ	ତାମାଇଲୁ ମାଁ ଇଲୁ ତାଙ୍କେ
ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜାଣେ	ଉହାତାୟୁ ଗୁଞ୍ଜାମାଇନ୍
ସେ କାଲି ଏଠାରେ ଥିଲା	ଏଓ୍ୟାସିରେଏନା ଇମ୍ବାଆଁ ମାଚେସି
ତାକୁ ଟାଙ୍ଗିଆରେ ହାଣିଦେଇଛି	ଏଓ୍ୟାସିକି ଟାଙ୍ଗାଡଲେ ହୁଣାଂହା ମାନାୟୁ
ତା ମୃତ ଦେହ ସେଠାରେ ଅଛି	ଏହାତାୟୁଁ ମାଡାହ ଉମ୍ବେ ମାନେ
ସେ ଚୋରୀ କରିଛି	ଏଓ୍ୟାସି ସରୁକଆ ମାନାୟୁ
ଚୋରି ଜିନିଷ ସେଠାରେ ଅଛି	ସରୁବଡ ଉମ୍ବେମାନେ
ଆଗରୁ ସେ ଚୋରି କରିଛି	ଅଗେଏ ସରୁ କହା ମାନାୟୁଁ

ରାଜସ୍ୱ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଜମି ସେ ନେଇଯାଇଛି	ନବୁମିଉବାସି ଅହାମାନାୟୁ
ମୁଁ ତାକୁ ଖୋଷ କରିଥିଲି	ନାନୁ ତାଷା କହାମଟେଂନ

ଅବକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ମୁଁ ଜାତିରେ ଆଦିବାସୀ	ନାନୁ ଜାତି କୁଇଭେଏ ଶାଚେଏଁ
ମୋର ଭୂମି ନାହିଁ	ନାଙ୍ଗ ଭୂମି ହିଲେ ଏ
ମୁଁ କାମ କରି ଚଳେ	ନାନୁ କାମା କିହାହାଁ ଚଳଓିି ଆହି ମାଇଁ
ମୁଁ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ	ନାନୁ କାଡ଼ୁ ତିଆରି କିହି ହିଲଅଁ
ମୁଁ ମଦ ଖାଏ	ନାନୁ କାଳଂ କାଡ଼ୁ ଉଇଁ
ମଦ ଖାଇବା ଖରାପ	କାଳଂ କାଡ଼ୁ ଉଟିହିଁ ନେହେଁ ଆଏ
ସେ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ	ଏ ଓ୍ୟାସି କାଡ଼ୁ ପେକ ହିଲସି
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	କାଡ଼ୁ ଉନ୍ନଅଁ
ସେ ଗୃହକରି ଚଳୁଛି	ଏଓ୍ୟାସି ତାଷା କିହିଁ ଚଳଓିି ଆହି ମାନେସି
ଛେଳି କୁକୁଡ଼ା ପାଳୁଛି	ଗୋରକୋଡ଼ି ପହି କିହି ମାନେସି
ତାକୁ ବିକିକରି ଚଳୁଛି	ଏ ଓ୍ୟାଆଁ ପାର୍ଚାହାଁ ଚଳଓିି ଆହି ମାନେସି
ସେ ଆମ ଗାଁର ଛେଳି ଚୋରି କରିଛି	ଏ ଓ୍ୟାସି ମାନାସୁଁ ତି ଗୋରି ଧରି କିହା ମାନେସି
ଚୋରି କରିବା ପାପ	ସରି କିନାଇ ପାପୁ
ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲ ପଠାଅ	କକାରାଇଁ ସ୍କୁଲ ପାସ୍ତାଦୁ
ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ	ଏ ଓ୍ୟାସି ଆକୁ ଜାପିନେରି
ପାଠ ପଢିଲେ ଚାକିରି କରିବେ	ଆକୁ ଜାପିତେ ନକରି କିନେରୁ
ନଚେତ୍ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ଗୃହ କରିବେ	ନକରି ଆଆତେ ବେବାରି ତାଷା କିନେରୁ
ସୋସାଇଟିରେ ଋଣ ମିଳୁଛି	ସୋସାଇଟି ଋଣା ମେଡ଼ାଆହିମାନେ
ବହୁ ପଇ ମାଗଣା ମିଳିବ	ବହିଆକୁ ଉଜେ ମେଡ଼ା ଆନେ
ମାଷ୍ଟର ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ	ମାଷ୍ଟର ମିମାଆଁ ସାହାଯ୍ୟ କିଆନେସି
ଘର ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ	ଇଲୁ ଦୋଶିଲି ସାହାଯ୍ୟ ମେଡ଼ାଆନେ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
କୃଷିପାଇଁ ବିହନ ସାର ସରକାର ଦେଉଛନ୍ତି	ଚାଷାପାଇରେ ବିଗ୍ନ ଗାଡା ସରକାର ହିହିମାନେରୁ
କୃଷକର ସୋସାଇଟିରେ ବକ	ଚାଷାକଦାହାଁ ସୋସାଇଟିଡା ପାରଦୁ

ଶୁଷ୍କାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ

ସେଚ କୂଆ କୂଅ କରିବକ	ହୁବା କୁହିଁ କଦେରୁକ
ତା' ପାଇଁ ଋଣ ଦରକାର କ	ଏଦା ତାକ ଋଣା ଲଡ଼ାକ
ଗୋଲ୍ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ଦେଉଛି	ଗ୍ରେନ୍‌ଗୁଲ୍ ବେ୍ୟଙ୍କ ଋଣା ହିହିମାନେରୁ
ସାଉକାର ସୁଧଠାରୁ ଗୋଲ୍ ସୁଧ କମ୍	ସାହୁ କାଣାନ୍ତାରଟି ଗ୍ରେନ୍‌ଗୁଲା କାଲନ୍ତାର ଉଣା
ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା ଗାଈ ପାଳିବା ପାଇଁ ଋଣ ନେବକ	ଗରି ମେଣ୍ଢା କୟୁ ଗାଇଁ ପହି କହିଲ ଋଣାଅ ଦେରୁକ
ଅନାବାଦ ଜମି ପାଇଁ ଋଣ ମିଳୁଛି	ଅନାବାଦ ବୁମିତାକ ଋଣା ମେଡ଼ା ଆହିମାନେ
ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ କୃଷି କରିବା ପାଇଁ ସାର ବିହନ ଓ ଟଙ୍କା ଋଣ ଆକାରରେ ଦିଆଯାଉଛି	ନାନାକୁଲୁ ଫସଲ ତାସା ପାଇରେ ଗାଡା ବିଗ୍ନ ଏଟେଟିଏ ଟଙ୍କା ଋଣା ତଲେ ହିହିମାନେରୁ
କୃଷି ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିଣିବାକୁ ଋଣ ମିଳୁଛି	ଚାଷା ତାକ ଜତରପାତି କଡ଼ିଲା ଋଣା ହିହିମାନେରୁ
ଆଗରୁ ଋଣ ନେଇଥିଲେ ତାକୁ ପରିଶୋଧ କରି ନୂଆ ଋଣ ନିଅ	ଅଗେ ଋଣା ଅହମାଟେଁ ଏଦା ଗାସାନା ହିହାଁ ପୁନ ଋଣା ଅଦୁ
ଗୋଲରେ ସଭ୍ୟ ହୋବାପାଇଁ	ଗ୍ରେନ୍‌ଗୁଲାତା ମେମ୍ବର ଆତେ ଉଣା
ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃଷୀମାନଙ୍କୁ ଚାଳିଶ ଟଙ୍କା	ଚାଷା ଗାଟାରୁକ ଦୁଇକଡ଼ିଟାକ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶ ଧନ ଋଣ ମିଳୁଛି ।	ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଲଋଣା ହିନେରୁ ଏଟାକାକ
ତା ଉପରେ ସୁଧ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।	କାଣାନ୍ତାର ଲାଗାଉଦେ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ସେଚକୂପ, ଛେଳମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା ଗାଈ ଓ ଜମି ମରାମତି ପାଇଁ ମିଳୁଥିବା ଋଣ ଉପରେ ଶତକଡ଼ା ୨୫ ଭାଗ ଓ ନାମମାତ୍ର ଋଷୀମାନଙ୍କୁ ଶତକଡ଼ା ୩୩ ଭାଗ ଶୁଷ୍କାଞ୍ଚଳ ପକ୍ଷରୁ ରିହାତି ମିଳୁଛି	ହୁବ୍ କୁହ ଗସ୍ପମେଣ୍ଡା ଗାଇ କସୁ ଓ ବୁମି ମରାମତ ଡାକ ପାଶକଡ଼ଟାକା ଟା କଡ଼େ ପାଞ୍ଚ ଟାକା ପିହ୍ୱନେରୁ ଦରୁ ଦେ ତାଷା ଗାଟାସୁ କ ପଣକଡି ଡାକ କଡ଼େ ତେରଟଙ୍କା ପିହ୍ୱନେରୁ

ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ତୁମ ନାମ କଣ	ନଦର ଏନଦରୁ
ଘର କେଉଁଠି	ଇଜ ଡ଼ଂବଆ
ବୟସ କେତେ	ଏଚରବାର୍ଷି
କ ରୋଗ ହୋଇଛି	ଏନ ରଗା ଆହାମାନେ
କେତେ ଦିନ ହେଲା	ଏଚର ଦିନା ଆତେ
କ କ ଔଷଧ ଖାଉଛ	ଏନ ଏନ ଔଷାଡ ତିଞ୍ଜୀମାଜ
କେତେବେଳେ ରୋଗ ବଢ଼ୁଛି	ଏଚବେଡା ରୋଗ ପାଡା ଆହ୍ୱମାନେ
କେତେବେଳେ କମୁଛି	ଉଣା ଆହ୍ୱମାନେ
(ସ୍ତ୍ରୀ) ମାସିକଆ ଠିକ ହେଉଛି କ ନାହିଁ	ମାଶାତା ଦୋହ ଆହ୍ୱମାଞ୍ଜି କଆଏ
ମାସକୁ ଥରେ ନା ଦୁଇଥର	ମାଶାତା ରହୁରୁନା ରହୁରଦୋହ ଆହ୍ୱ ମାଞ୍ଜୀ
ବେଶି ସ୍ରାବ ହେଉଛି କ ଅଳ୍ପ ହେଉଛି	ବେଶି ଆହ୍ୱମାନେକ ଉଣା ଆହ୍ୱମାନେ
ସ୍ରାବ ହେଲା ବେଳେ ପୂର୍ବରୁ ବା ପରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଛି କ	ଦୋହ ଆନ ବେଡ଼ା ଅଗେ କଡ଼ାସୁ ନଇଁ ମାନେ
ଅନୁମିତ ଭାବେ ଔଷଧ ଖାଇବ	ସବୁଦିନା ଔଷଡିନାମୁଁ
ଗର୍ଭ କେତେ ମାସ ହୋଇଛି	ବାଣ୍ଡିତା ଆହାନା ଏଚରମାଶା ଆହ୍ୱମାଞ୍ଜି

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ପଇସା କପର ହେଉଛି ଚୁଆ ପେଟ ଭିତରେ ବୁଲିବାର ଜାଣୁଛ କି	ମୁଣୁକା ଏନଆହାନା ଆହ୍ମାନେ ବାଣ୍ଡି ଭିତର କକାୟୁ ବୁଲବାନା ଦପୁଞ୍ଜି ମାଞ୍ଜି କି

ଇଞ୍ଜିନିଅରମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଦୈନିକ କେତେ ମଜୁରି ପାଉଛ	ଦିନା ତାକ ଏଟର କୁଲି ପାଟି ମାଞ୍ଜି
ମୁଁ ଦୁଇ ଟଙ୍କା ପାଉଛି	ନାନୁ ରୁଇ ଟାଙ୍କା ପଣାହି ମାଇଁ
ଦୈନିକ କେତେ ଘଣ୍ଟା କାମ କରୁଛ	ଦିନାତାକ ଏଟର ଘଣ୍ଟା କାମ କିହ୍ମାଞ୍ଜେର
ମୁଁ ଛଘଣ୍ଟାଠୁ ଆଠଘଣ୍ଟା କାମକରୁଛି	ନାନୁସୋ ଘଣ୍ଟେଟି ଅ।ଠ ଘଣ୍ଟେ ପେଟେକା କାମା କିହ୍ମାଇଁନ
କେଉଁଠି ରହୁଛ ? ପାଖ ଗାଁରେ ରହୁଛି	ଇମ୍ବିଆ ମାଞ୍ଜେରୁ ? ଡାକନାୟୁଡା ମାଞ୍ଜେରୁ
ଚାଉଳ ଲୁଣ ମରିଚ ପାଉନ୍ଥକ ନାହିଁ	ମାଙ୍କଂ ହାରୁମି ର୍ଶା ପାଟି ମାଞ୍ଜିରୁ କିଆଏ
ବାବୁ କେବେ ଆସିଥିଲ କି ? କାଲି ଆସିଥିଲା	ବାବୁ ଏବେଲ ଓ୍ୱାହାମାଚୟୁ କରେ ? ଏଲା ବାହାମାଚୟୁ
ତୁମ ଗାଁରେ କେତେ ଲୋକ କାମ କରୁଛନ୍ତି	ମିନାୟୁଡା ଏଟର ଜାଣା କାମା କିହ୍ମାନେରୁ
୧୫।୨୦ ଲୋକ କାମ କରୁଛନ୍ତି	୧୫।୨୦ ଜାଣା କାମ କିହିମାନେରୁ
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	କାଡୁଉନାଦୁ
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବ	ସୋସାଇଟିଣ୍ଡି ଋଣା ତାଦୁ
ପିଲା ଚୁଆଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇବ	କକେରି ପଦାକଅାକୁ ଜାପିକଦୁ
ତୁମେ କି କି ଚାଷ କରୁଛ	ନନୁ ଏନ ଚାଷା କିହିମାଞ୍ଜୀ
ତୁମ୍ଭେମାନେ କି ଚାଷ କରୁଛ	ମିମ୍ମୁ ଏନ ଚାଷା କିହି ମାଞ୍ଜେର,
ଅ।ମ୍ଭେମାନେ ଗହମ ଚାଷ କରୁଛୁ	ମାମ୍ମୁ ଗହଁ ଚାଷା କିହି ମାନମୀ
ଜମିରେ ସାର ଦେଉଛ କି ନାହିଁ	କଆଟେନ୍ତା ଗାଡା କିହି ମାଞ୍ଜି କି ଆ।ଏ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ଜମିରେ ସାରଦେଇ ଚାଷ କରୁଛି	କଆରତା ଗାଡା କନ୍ଧି ତାସା କନ୍ଧ ମାଇଁ
ସାର ଦେଲେ ଫଳ ବେଶୀ ଫଳିବ	ଗାତା ହିନ୍ତି ସାର ଗାଢ଼ ପାଢ଼େଇ ଆଇନେ ।
ଉନ୍ନତ ଧରଣର ବନ୍ଧନ ବୁଣିବ	ନେହଁ ବଗ୍ଗ ମାଟାଦୁ
ଅଳସୁଆ ହେବନାହିଁ	ନସ୍ତା ଆଆଦୁ
ଅଳସୁଆ ହେଲେ ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ	ନସ୍ତା ଆତ୍ତ ସାର ତିଞ୍ଜାଲ ମେଢ଼ା ଆଏ

ହାଟରେ କଥୋପକଥନ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ତୁମେ କେଉଁ ଗ୍ରାମରୁ ଆସିଲ	ନନୁ ଏମିମା ନାୟୁଁଟି ଓ୍ୟାନ୍ତି
ହାଟକୁ କଣ ଆଣିଲ	ହାଟାତା ଏନାଆ ତାତ୍ତି
ଲୁଣ ଏକେକେଜିକୁ କେତେ ପଇସା	ହାରୁର, କେଜିତାକ ଏଡେକା ଡାବୁ
ଲୁଣ ଏକକେଜିକୁ ୫୦ପଇସା	ହାରୁର, କେଜିତାକ ଆଠାଆଣା
ମୋତେ ୨୫ପଇସାର ଲୁଣ ଦିଅ	ନାଙ୍ଗେ ଚାରଆଣାତି ହାରୁ ହିୟାମୁଁ
କିରୋସିନ ଲିଟର କେତେ	ମାଟି ନୟୁଁ ଲିଟର ଟଙ୍କା ଏଡେକା
କିରୋସିନ ଲିଟର ୫୧-୪୦ ପଇସା	ମାଟି ନୟୁ ଲିଟର ଟାଙ୍କା ଚାଲିଶ କାନ୍ନ
ମୋତେ ପଚାଶପଇସାର କିରୋସିନ ଦିଅ	ନାଙ୍ଗେ ଆଠାଆଣାତି ମାଟି ନୟୁଁ ହିୟାମୁଁ
ମରିଚ କେଜି କେତେପଇସା	ମିଶିୟୁଁ କେଜି ଏଡେକା ଡାବୁ
ମରିଚ କେଜି ପନ୍ଦରଟଙ୍କା	ମିଶିୟୁଁ କେଜି ପାନ୍ଦରଟାଙ୍କା
ଶାଢ଼ୀର ଦାମ କେତେଟଙ୍କା	ହିମ୍ବରତି ଦାରା ଏଡେକା ଟାଙ୍କା
ଶାଢ଼ୀର ଦାମ ପନ୍ଦରଟଙ୍କା	ହିମ୍ବରତି ଦାରା ପନ୍ଦରଟଙ୍କା
ଶାଢ଼ୀଟି ବେଶି ଦର ହେଲା	ହିମ୍ବର ଗାଢ଼ ଦାରା ଆତେ
ମୁଁ ଶାଢ଼ୀଟିକୁ ନେବନାହିଁ	ନାନୁ ହିମ୍ବରତି ଅଅନ

ଓଡ଼ିଆ	କୁଇ
ପନ୍ଦରଟଙ୍କାରେ ଶାଢ଼ୀ ନିଅ	ପନ୍ଦରଟାଙ୍କା ତାକ ହିମ୍ବରହିଆଁମୁ
ସେହି ପିଠାଟି କେତେ ପଇସା	ଏ, ହେରାଆ ଏଚେକା ଡାବୁ
ପଚାଶିପଇସାରେ ପିଠାଟି ଦିଅ	ଗୃଣ୍ଡଆଣାତାକ ହେରେଆ ହିସ୍ପାମୁ
ପଚାଶିପଇସା ନିଅ	ଗୃଣ୍ଡଆଣା ଅମ୍ନୁଁ
କାହାର ଜିନିଷ ଚୋରିଯାଇଛି	ଆମ୍ବାଆଣିହାରିଙ୍କୁ ଜାଙ୍ଗାମାନେ
କେବେ ଚୋରିଗଲା	ଏଚେଲା ଜାଙ୍ଗିତେ
ଜିନିଷ ଚୋରି ଗଲାବେଳେ କିଏ ଦେଖିଥିଲା	ହାରକୁ ଜାଙ୍ଗିତାଟି ଏମ୍ବାଆସି ମେସ୍ତେସି
କିଏ ଚୋରିକଲା	ଏମ୍ବାଆସି ଡଙ୍ଗା ଆତେସି
ସେହି ଲୋକ ଚୋରିନେଲା	ଇଓ୍ୟାସି ଡଙ୍ଗା କହିଁା ଅତେସି
ସେହି ଲୋକର ନାମ କଣ	ଇଓ୍ୟାଣି ଦୋରୁ ଏନାଇ
କି, ଜିନିଷ ଚୋରିକଲା	ଏନିହାରକୁ ଡଙ୍ଗା ଆତେସି
ସୁନାହାର ଚୋରିନେଲା	ବାଙ୍ଗାର ହାରା ଡଙ୍ଗା ଅତେସି
ସୁନା କେଉଁଜାଗାରେ ରଖିଥିଲ	ବାଙ୍ଗାରା ଏମିନି ଜାଗାତା ଇଟାମାଚ
ସୁନା ବାକ୍ସଭିତରେ ରଖିଥିଲ	ବାଙ୍ଗାରା ପେଡ଼ାତା ଇଟାମାଚେଏଁ

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ହେଉଛି ମୌଖିକ ଭାଷା । ଏଥିରେ କୌଣସି ଲିପି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆ ଅକ୍ଷରରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି । ଯେପରି "ଦେଶକେ ଫାଙ୍କ ନଈକେ ବାଙ୍କ" କଥା ଅଛି, ସେହିପରି ଆଦିବାସୀମାନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲାବେଳେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ପ୍ରଭେଦ ହୁଏ । ଆମ ଓଡ଼ିଆରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଅଛି, ଯଥା— କ'ଣ, କାଣା, କିସ ଇତ୍ୟାଦି । କୋରାପୁଟ ଓ ରାୟଗଡ଼ା କନ୍ଧମାନଙ୍କ ଭାଷାରେ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଭେଦ । ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କଲେ ସେମାନେ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବୁଝାଇ ଦେବେ ।

କୁଇ ଭାଷାରେ ଗୀତ

(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏମ୍ବି ପ୍ସା ହାଜ ମାନାନ୍ତ, ହେ, ନଳଶ
ଏନାଓ୍ୱା ଯାହି ମାନାନ୍ତ ହେ,
ଗାଡେକା ଭର ଆମ୍ବୁଟା ହେ, ନଳଶ
ଗାଡ଼େକା ତେବ ଆମ୍ବୁଟା ହେ ।
ଓ୍ୱାହ୍ମ ଭର କେମ୍ବୁତା ହେ ନଳଶ,
ଗଠା ତେବ କମ୍ବୁତା ହେ ।
ଇଷ୍ଟି ଠିପ୍ସୁଁା' ଖାଗତା ହେ ନଳଶ
ଇଛ ଝାଗା ଖାଗତା ହେ ।
(ପୁ) ଦନା ଉଚ୍ଛାଗ ଆପ୍ସାନେ ହେ ନଳଶ
କାଢ଼ା ପାଗୃଗ ଆପ୍ସାନେ ହେ,
ଦେଉ ଦେଶାଠି ନାନୁଲାଁ ହେ, ନଳଶ,
ଗଜା ଗଜଠି ନାନୁଲା ହେ ।
ଆଢ଼ ବଶି ମାଇଁ କେ ହେ ନଳଶ
ପାଜଲ ତୋଇ ମାଇଁ କେ ହେଁ ।
ଆଇ କାନ୍ଦବ ଆଆନ ହେ ନଳଶ
ମହା ଝୁରବ ଆଆନ ହେ ।

TRIBAL DIALECT TEST, 1978 (Kuvi)

Koraput, Raygada

Full Marks—100, Written 75+Viva Voce—25

Time—2 Hours Written. Viva Voce—3 P. M. to onwards

(*Please answer all questions*)

୧- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖି ଓଡ଼ିଆରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । (୧୦

ମାଣ୍ଡି ଆଜୁରୁଁ, ହାରୁ, ନୟୁ, ପାଲୁ, କ୍ରୁପୁଁ, ଉଙ୍ଗା, ପଶୁ, ଗରୁ, କଞ୍ଜା, ହେଟେରଆ, ଆମ୍ବିଡ଼ି, କାମ୍ବେଲ ।

୨- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ଟି ଶବ୍ଦର କୁଭିଭାଷାରେ ବାକ୍ୟ ରଚନା କରନ୍ତୁ । (୧୦

ଘୋଡ଼ା, ଆସ୍ତୀ, ନେଟୁଡ଼, ବଲଇ, ହ୍ୱାଇଣି, ମାପ୍ସୁ, କାଡ଼ାନ, କୃତ୍ତୁ, କାଡ଼ାହା, ଭାଲୁ, କଲଆ, କାକନ, ପୁନ୍ନାଦ, ଓ୍ୱେନାଦ ।

୩- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ଟି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ଅର୍ଥ ଲେଖନ୍ତୁ । (୧୦

ନଙ୍ଗିନ, ମେଦ୍ଦନ, ଏଦ୍ଧନ, ଦାଙ୍ଗିନ, ଢନ, ସିମିକନ, ମୁଞ୍ଜିନନ, ଉନ୍ନ, ଆଜନ, କପାଆନ, ଡ଼ହ୍ୱାନ, କୁଗିନ, କାଣ୍ଡନ, କାଶନ, ତର୍ଗୀନ ।

୪- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ଟି ଶବ୍ଦର କୁଭି ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖନ୍ତୁ । (୧୦

ଭାଲୁ, କୁକୁଡ଼ା, ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉ, ଅଣ୍ଡା, ମହୁଲମଦ, ଭଲ କାମ, ଭଲ ଲୁଗା, ଲୁଣ, ବସିବା, ପେଟ, ପିଠି, ଟିଣ, ଖୁର, ଠେଙ୍ଗା, ଶସ୍ୟ, ତେଲ, କଣ୍ଟା, ବସ୍ତା, ମଶିଣା, ତକଆ ।

P. T. O.

୫- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (୧୦

୧- ନାନୁ ଜାତ୍ତ କୁଡେ ଏଣାଟେଏଁ । ୨- ନାଙ୍ଗ ବୁମି ହ୍ୱଲେଏ ।

୩- ନାନୁ କାମା କହ୍ୱାହ୍ୱାଁ ଚଲଓ୍ୱି ଆହ୍ୱମାଇଁ ।

୪- ନାନୁ କାଡ଼ୁ ତଆର କହ୍ୱ ହ୍ୱଲଅଁ ।

୫- ନାନୁ କାଲିଂ କାଡ଼ୁ ଉଇଁ ।

୬- କାଲିଂ କାଡ଼ୁ ଉଟିହ୍ୱାଁ ନେହ୍ୱେଁ ଆଏ ।

୭- ଏଓ୍ୱାସି କାଡ଼ୁ ପେକ ହ୍ୱଲସି ।

୮- କାଡ଼ୁ ଉନ୍ମଅଁ ।

୯- ଏଓ୍ୱାସି ତାଷା କହ୍ୱାଁ ଚଲଓ୍ୱି ଆହ୍ୱ ମାନେସି ।

୧୦- ଗୋର କଷ୍କା ପହ୍ୱ କହ୍ୱ ମାନେସି ।

୧୧- ଏଓ୍ୱାଆଁ ପାର୍ଟାହ୍ୱାଁ ଚଲଓ୍ୱି ଆହ୍ୱ ମାନେସି ।

୧୨- ଏଓ୍ୱାସି ମା ନାଯୁଁ ତାଣି ଗୋର ସରକହ୍ୱାଁ ମାନେସି ।

୧୩- ସର କନାଇ ପାପୁ ।

୧୪- କକାରଇଁ ଇସ୍କୁଲ ପାଣ୍ଡାଦୁ ।

୧୫- ଏଓ୍ୱାସି ଆକୁ ଜାପିନେର ।

୬- ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେ କୌଣସି ୧୦ ଗୋଟି ବାକ୍ୟର କୁଇରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (୨୫

୧- ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ, ସରକାର ବହିପତ୍ର ମାଗଣା ଦେବେ ।

୨- ତୁମ ଗାଁରେ ଗଣ୍ଟବ କିଏ ଅଛି ।

୩- ଯାହା କହୁଛି ସତ କହୁଛି, ମିଛ କହୁ ନାହିଁ ।

୪- ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଁ ଜାଣେ, ତା ନାମ ଘନଆ ।

୫- ମୋର ଜମି ସେ ନେଇଯାଇଛି । ମୋର ଜମି କିଛି ନାହିଁ ।

୬- ସେ କୃଷି କରି ଚଳୁଛି, ଏବଂ ଛେଳି କୁକୁଡ଼ା ମଧ୍ୟ ପାଳୁଛି ।

୭- କୃଷି କରି ଫସଲ ସୋସାଇଟିରେ ବିକ୍ରି କର ।

୮- ବୟସ କେତେ ?
୯- ତୁମ ନାମ କ'ଣ ?
୧୦- ଘର କେଉଁଠି ?
୧୧- ଚୋରି କରିବା ପାପ ।
୧୨- ମଦ-ଖାଇବା ଖରାପ ।
୧୩- ମୁଁ କାମ କରି ଚଳେ ।
୧୪- ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ ।
୧୫- ଖାଦ୍ୟରେ ମାଛି ବସାଅ ନାହିଁ ।

ଆଦିବାସୀ ଭାଷାରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ରୁ, ରି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଭେଦ ଥାଏ । ଯାହାକି ଗ୍ରହଣୀୟ ଯଥା—କ'ଣ, କାଣା, କସ (ମାନେରୁ ମାନେରି) ।

VIVA VOCE TEST

25

ଓଡ଼ିଆ		କୁଇ
୧ ।	ନମସ୍ତେ	— ଜହରି
୨ ।	ଆସ	— ବାମୁଁ
୩ ।	ବସ	— କୁଗାମୁ
୪ ।	ତୁମ ନାମ କ'ଣ	— ନିଦୋରୁ ଏନିଦୋରୁ
୫ ।	ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ	— ନିଙ୍ଗ କକାରି ପଦାୟାଁ ଏଚିରି ଜଣା
୬ ।	ତୁମେ କ'ଣ କରୁଛ	— ନିନୁ ଏନାଆଁ କିୱି ମାଞ୍ଜି
୭ ।	ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ	— ନମେରି ଆଭସାରି ଅସ ତିଞ୍ଜୁ
୮ ।	ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	— କକାରାଇଁ ଇସ୍କୁଲତା ପାଣ୍ଡାଦୁ ।
୯ ।	ପାଠ ପଢିଲେ ଭଲ	— ପାଠା ଜାପିତିଂ ନେହେଁ
୧୦ ।	ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	— ସୋସାଇଟିତି ଋଣା ତାନାଇ ନେହେଁ
୧୧ ।	ମେଟ୍ରିକ ମାପ ଓଜନରେ ବିକବ	— କେଜତା ତୁକୁହିଁ ପାରୁଦୁ

P. T. O.

୧୨ । ତୁମେ ଜମିବାଡ଼ି କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେଇଛନ୍ତି ? — ନନୁ ଭୂମି ବାଡ଼ି ଆମ୍ବାରକ — ବାନ୍ଧା ହ୍ନା ମାଞ୍ଜିକ

୧୩ । ତୁମ ଗାଁରେ କେହି ଗୋତି ଅଛନ୍ତିକି ? — ମି ନାୟୁଁଡା ଆମ୍ବାରଗୋତି ମାନେରକ

୧୪ । ସାହୁକାର ପାଖରେ ଗୋତି ରହିବା ଖରାପ — ସାଉକାର ତାଣା ଗୋତି ମାନାଇ ଖରାପ

୧୫ । ସାହୁକାର ଠାରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ — ସାଉକାଣ୍ଡଓ୍ୟାଣି ଋଣା ତାନି ଲେଡ଼ାଆଏ

୧୬ । ପରିଶ୍ରମ କଲେ ଫଳ ମିଳେ — କାମା କତ ସାର ପାତେ଼ଇ ମେଡ଼ାଆକେ

୧୭ । ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ — କାଡ଼ୁ ଉନ୍ମା ଆଦୁ

୧୮ । ବେଶୀ କୁଆ ଭଲ ନୁହେଁ — ଗାଡି କକାଋ ପଦାପୁଁ ନହିଁ ଆଏ

୧୯ । ଏବେ କ ଫସଲ ହୋଇଛି — ନଏ ଏନ ତାଷା ଆହା ମାନେ

୨୦ । ତୁମ ଜମି ନାହିଁକି — ନ ଭୂମି ହ୍ନଲେ ଏକ

୨୧ । ସରକାର ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି — ସରକାର ଭୂମି ହିନ୍ଦ୍ର ମାନେର

୨୨ । ତୁମ ଗାଁରେ ଗରିବ ଲୋକ କଏ ଅଛି — ମି ନାୟୁଁଡା କାକୁଲ ଗାଠାପି ଏମ୍ବା ଆସି ମାନେସି

୨୩ । ସରକାର ବୁଢ଼ା ଲୋକଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେବେ — ସରକାର ବୁଡ଼ାହା ଲୋକୁ ତାକ, ବର୍ତ୍ତିଣ ହିନ୍ଦ୍ର ମାନେର

୨୪ । ସରକାର ତୁମର ସୁବିଧା କରୁଛନ୍ତି — ସରକାର ମିମାଁଆଁ ନହିଁ କାହି ମାନେର

୨୫ । ସେ ଲୋକକୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି — ଏଓ୍ୟାଣାଇଁ ନାନୁ ପୁଞ୍ଜା ମାଇଁ

୨୬ । ତା ନାମ କଣ୍ଟିଆ — ଏଓ୍ୟାଣି ଦୋରୁ କୋଟିଆ

୨୭ । ବହିପତ୍ର ମାଗଣା ମିଳିବ — ବହି ପତ୍ର ଲେଜେଏ ନେଏ ମେଡ଼ାଆନୁ

୨୮ । ମାଷ୍ଟର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ — ମାଷ୍ଟର ମିମାଁଆଁ ସାହାଯ୍ୟକଆ ନେସି

୨୯ । ଘର ତିଆରି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ — ଇଲୁ ଦସାଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟ ମେଡ଼ା ଆନୁ

୩୦ । ନିଜ ଭାଷାକୁ ଭୁଲି ଯାଅନାହିଁ — ଯାହାର ବାସତି ବାଣା ଆଦୁଆ

Tribal Dialect Test (Kuvi)
Koraput, Rayagada

ଉତ୍ତର

ବିଶେଷ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ପଟାଙ୍ଗୀ କୁଭିଭାଷା ଓ ରାୟଗଡ଼ା କୁଭି ଭାଷାରେ ପ୍ରଭେଦ ଦେଖାଯାଏ । ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କେବଳ ଭାବ ବିନିମୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା । ତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପଟାଙ୍ଗୀ ଅଞ୍ଚଳର ଭାଷା କିମ୍ବା ରାୟଗଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳର ଭାଷା ଲେଖିଲେ ଚଳିବ । ପରୀକ୍ଷକ ଠିକ ନମ୍ବର ଦେବେ ।

୧ମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର—

ମାଣ୍ଡିଆ ଜରୁଁ	ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉ ।	ମୁଁ ମାଣ୍ଡିଆ ଯାଉ ଖାଉଛି ।
ହାରୁ	ଲୁଣ	ହାଟରୁ ଲୁଣ ମିଳେ ।
ନସୁ	ତେଲ	ମୁଁ ଗାଧୋଇଲା ବେଳେ ତେଲ ଲଗାଏଁ ।
ପାଲୁ	ଦାନ୍ତ	ମୋର ଦାନ୍ତ ବିନ୍ଧୁଛି ।
ହିଁସୁ	ମହୁ	ଜଙ୍ଗଲରୁ ମହୁ ମିଳେ ।
ଉଙ୍ଗା	ଫୁଲ	ସେ ଫୁଲ ତୋଳୁଛି ।
ପଶୁ	ପଶୁ	ପଶୁ ଶିକାର ହୁଏ ।
ରାଚୁ	ସାପ	ସାପର ବିଷ ଅଛି ।
କଞ୍ଜା	ମାଙ୍କଡ଼	ମାଙ୍କଡ଼ ବଣରେ ଥାଏ ।
ହେରେଆ	ପିଠା	ମୋତେ ପିଠା ଭଲ ଲାଗେ ।
ଆମ୍ବିଡ଼ି	ଖଟା	କଇଁଆ ଖଟା ଲାଗେ ।
କାମ୍ବେଲି	ପିତା	କଲରା ପିତା ଲାଗେ ।

୨ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର—

ଘୋଡ଼ା	ଘୋଡ଼ା ଲକ କୁଗାହଁ ହାନେର,
ଆସ୍ତି	ହାସ୍ତି ,ଦାଙ୍ଗି ଦାଙ୍ଗି ତାକନେ,
ନେହୁଡ଼	ନେହୁଡ଼ ଇଲୁ କାଆନେ,
ବିଲାଇ	ବିଲାଇ ମିଣିକା ଭିଟନେ

ହ୍ୱଇଣି	ହ୍ୱଇଣି ସିନକାନାଇ ଅଜନେ,
ମାପ୍ଣୁ	ମାପ୍ଣୁ ଜାଙ୍ଗେଲତା ମାଟନ,
କାଡ଼ାନ	କାଡ଼ାନ ଡ୍ରୁକନେ
କୃହ୍ମ	କୃହ୍ମ ଡଙ୍ଗା ଗାଡି ତାକୁନ,
କାଡ଼ାହା	କାଡ଼ାହାଡି କର୍କା ଲମ୍ବା ଲାମ୍ବାପୁ
ଘାଲ୍	ଘାଲ୍ ଙ୍ଗପୁ ଭିନେ
କଲିଆ	କଲିଆ ଡ୍ରହ୍ମମାନେ
କାକନ	କକାର କାକହ୍ମ ମାନେର,
ପୁନ୍ନାଦ	ସବୁ ଭ୍ରଷ୍ଟା ପୁନ୍ନାଦ ନେହ୍ମେଁ,
ପେଟ୍ନାଦ	ଖାଗ୍ବା ହାଡା ପେଟ୍ନାଦୁ

୩ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର—

ନଂଗିନ	ଉଠିବା
ମେହ୍ଦନ	ବୁଡ଼ିବା
ଏହ୍ଧନ	ନାଚିବା
ଦାଂଗିନ	ହ୍ୱଲିବା
ତିନ	ଖାଇବା
ସିନକନ	ଦେଖିବା
ମୁଂଜନ	ସୁଙ୍ଘିବା
ଉନ୍ନ	ପିଇବା
ଆଜନ	ଡରିବା
କପାଆନ	ସ୍ରିଗିବା
ଡ଼ହ୍ମନ	କାନ୍ଦିବା
କୁଗିନ	ବସିବା
କାଭିନ	କାଟିବା
କାରିନ	ଖୋଳିବା
ଚର୍ଗିନ	ପଢ଼ିବା

୪ର୍ଥ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର—

ବାଲୁ, କପୁ ମାଣ୍ଡିଆ ଜୁରୁ, ଗୁଞ୍ଜୁ, ଇର୍ପିକାଡୁ, ନାହ୍ମିଁ କାମା, ନାହ୍ମିଁ ହ୍ୱିମ୍ବର, ହ୍ୱାରୁ କୁଗାମୁ, ବାଣ୍ଡି, ଜେନୁ, ଟିଣି, ହ୍ୱିଣିପା, ଟାକା, ତାଷା, ନପୁଁ, ହ୍ୱାପୁ, ବଢ଼େ, ସାପା, ତାପୁଁ ।

୫ମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର

ମୁଁ ଜାତିରେ ଆଦିବାସୀ
ମୋର ଜମି ନାହିଁ,
ମୁଁ କାମ କରି ଚଳେ,
ମୁଁ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ,
ମୁ ମଦ ଖାଏ ॰
ମଦ ଖାଇବା ଖରାପ
ସେ ମଦ ତିଆରି କରୁନାହିଁ
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ
ସେ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଉଛି
ଛେଳି କୁକୁଡ଼ା ପାଳୁଛି
ତାକୁ ବିକ୍ରୀକରି ଚଳୁଛି
ସେ ଆମ ଗାଁର ଛେଳି ଚୋରି କରିଛି
ଚୋରି କରିବା ପାପ
ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲ ପଠାଅ
ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ

୬ଷ୍ଠ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର

କକାଗଇ, ଇସ୍କୁଲ ପାଣ୍ଡାଦୁ, ସରକାର ବଦି ଆକୁ ଉଜେ ହିନେର,
ମି ନାୟୁଁ ତା ଆମ୍ବାସି କାକୁଲ ଗାଟାସି ମାନେସି,
ଏନାଆଁ ଓ୍ୱେସି ମାଇ ସାତା ଓ୍ୱେସି ମାଇ, ମିଚଓ୍ୱେସି ହିଲଅଁ,
ହଁ ହ.ତାଣାଇ, ନାନୁ ପୁଞ୍ଜାମାଇଁ, ଏଓ୍ୟାଣି ଦରୁ ଘନଆ,
ନା ବୁମି ଏଓ୍ୟାସି ଅହାମାନେସି,
ନାଙ୍ଗ ବୁମି ହିଲେଏ,
ଏଓ୍ୟାସି ତାଷା କହିଁ ଚଲଓ୍ୱି ଆହି ମାନେସି,
ଗୋଚ-କସ୍ତା ପହି କାହି ମାନେସି,
ତାଷା କହାଁ । ପାଡ଼େଇ ସୋସାଇଟିତାତ,ପାର୍ହୁ
ଏଚର ବର୍ଷା,
ନଦରୁ ଏନଦରୁ

ଏମିନ୍ନ ନାୟୁଁଞ୍ଚି
ସର କନାଇ ପାପୁ
କାଲଂ କାଡ଼୍ଡ୍ରୁ ଉଟିହ୍ନି ନେନ୍ଦେଁ ଆଏ
ନାନ୍ନୁ କାମା କହ୍ନିଁ ଚନଓ୍ଵୁ ଆହ୍ନମାଇଁ
ନମେର ଆଭସାର ଅସଭଞ୍ଜୁ .
କାଦଗା ଓ୍ଵିହ୍ନାଁ କୁପ୍‌କ କଆଦୁ

ଆଦିବାସୀ ଭଷାରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ରୁ, ର, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଭେଦ ଥାଏ । ଯାହାକ, ଗ୍ରହଣୀୟ । ଯଥା—କ'ଣ, କାଣ:, କସ, ମାନେରୁ, ମାନେର ।

VIVA VOCE TEST

ଓଡ଼ିଆ	କୁଭି
ନମସ୍ତେ	ଜହର
ଆସ	ବାମୁ
ତୁମ ନାମ କଣ	ନିଦରୁ ଏନଦେରୁ
ତୁମର ପିଲାଛୁଆ କେତେ	ନିଙ୍ଗକକାର ପଦାଯ୍ନା ଏଚର ଜାଣା
ତୁମେ କଣ କରୁଛ	ନିନୁ ଏନା'କହ୍ନି ମାଞ୍ଜି
ରୋଗ ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବ	ନମେର ଆଭ ସାର ଅସଭଞ୍ଜୁ
ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଅ	କକରାଇ ଇସ୍କୁଲତା ପାଣ୍ଡ୍ରାଦୁ
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଭଲ	ପାଠା ଜାପିଭିଂ ନେନ୍ଦେଁ
ସୋସାଇଟିରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଭଲ	ସୋସାଇଟିଭି ଋଣାତାନାଇ ନେନ୍ଦେଁ
ମେଟ୍ରିକ୍ ମାପ ଓଜନରେ ବିକବ	କେକଭା ତୁକୁହ୍ନିଁ ପାରୁଦୁ
ତୁମ ଜମି ବାଡ଼ି କାହାକୁ ବନ୍ଧା ଦେଇଛ କି ?	ନିନୁ ଭୂମି ବାଡ଼ି ଆମ୍ବାଙ୍କ ବାନ୍ଧାହ୍ନିଦା ମାଞ୍ଜି କ,
ତୁମ ଗାଁରେ କେହି ଗୋତି ଅଛନ୍ତି କି	ମିନାଯ୍ନୁଡ ଆମ୍ବାର ଗୋତି ମାନେର କ,
ସାହୁକାର ପାଖରେ ଗୋତି ରହିବା ଖରାପ	ସାଁଉକାର ତାଣା ଗୋତି ମାନାଇ ଖାରାପ୍

ସାହୁକାରଠାରୁ ଋଣ ଆଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ	ସାଉକାର ଓ୍ୟାଣି ଋଣା ତାନ ଲୋଡ଼ାଆଏ
ପରିଶ୍ରମ କଲେ ଫଳ ମିଳେ	କାମା କିତ୍ତ ସାର ପାଡ଼େଇ ମେଡ଼ା ଆନେ
ମଦ ଖାଇବ ନାହିଁ	କାଡ଼ୁ ଉନ୍ନା ଆଦୁ
ବେଶୀ ଜୁଆ ଭଲ ନୁହେଁ	ଗାଡ଼ି କନାର ଦୋୟୁଁ । ନେହିଁ ଆଏ
ଏବେ କି ଫସଲ ହୋଇଛି,	ନଏ ଏନ ଚାଷା ଆହାମାନେ
ତୁମ ଜମି ନାହିଁ କି	ନି ଭୂମି ହି ଲେଏ କି
ସରକାର ଜମି ଦେଉଛନ୍ତି	ସରକାର ଭୂମି ହିହି ମାନେର
ତୁମ ଗାଁରେ ଗରିବ ଲୋକ କିଏ ଅଛି	ମି ନାପୂତା କାକୁଲ ଗାଟାସି ଏମ୍ବା ଆସି ମାନେସି
ସରକାର ବୁଢ଼ା ଲୋକଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଦେବେ	ସରକାର ବୁଢ଼ାହାଲୋକୁ ଡାକ ବର୍ତ୍ତିଣେ ହିହିମାନେର
ସରକାର ତୁମର ସୁବିଧା କରୁଛନ୍ତି	ସରକାର ମିମାଁଆ ନହିଁ କହି ମାନେର
ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି	ଏଓ୍ୟାଣାଇ ନାନୁ ପୁଞ୍ଜାମାଇ
ତା ନାମ କଟିଆ	ଏଓ୍ୟାଣି ଦରୁ କଟିଆ
ବହି ପତ୍ର ମାଗଣା ମିଳେ	ବହି ତପ୍ର ଉଜେଏ ନଏ ମେଡ଼ା ଆନୁ
ମାଷ୍ଟର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ	ମାଷ୍ଟର ମିମାଁଆଁ ସାହାଯ୍ୟ କଆ ନେସି
ଘର ତିଆରି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ	ଇଲୁ ଦସାଲି ସାହାଯ୍ୟ ମେଡ଼ା ଆନୁ
ନିଜ ଭାଷାକୁ ଭୁଲି ଯାଅ ନାହିଁ	ସାହାର ବାସାଡ଼ି ବାଣା ଆଦୁ

କାଶୀପୁର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଚୈତ୍ରପର୍ବ

ଆମର ହିନ୍ଦୁ ସମାଜରେ ଯେପରି ବାରମାସକୁ ତେର ପର୍ବ ହୁଏ, ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ପାଳିତ ହୁଏ । ଏହି ଆଦିବାସୀ ସମାଜ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ନୈଷ୍ଠିକ ହିନ୍ଦୁ ସମାଜ ଅଟେ । ଆଦିବାସୀମାନେ ସବୁ ପର୍ବ ମଧ୍ୟରୁ ଚୈତ୍ର ପର୍ବକୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପର୍ବ ବୋଲି ମାନନ୍ତି । ଏହି ପର୍ବ ପଡ଼ୁଥିବା ଦୁଇ ତିନିମାସ ପୂର୍ବରୁ ଭୋକ, ଉପବାସରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଏହି ପର୍ବ ପାଳିବାପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକରି ରଖିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ପର୍ବ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ ହୃଦୟରେ ଅପେକ୍ଷାକରି ଆହ୍ୱାନ କରୁଥାଆନ୍ତି ।

ଏହି ପର୍ବ ପଡ଼ୁଥିବା ଆଠଦିନ ପୂର୍ବରୁ "ଲନ୍ଦା" (ମାଣ୍ଡିଆରେ ଏକପ୍ରକାର ନିଶାକାରୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାପାଇଁ ଗ୍ରାମର ମୁଖ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଯୋଗ ନକ୍ଷତ୍ର ଠିକ୍ କରି ପର୍ବର ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱାଗତ କରନ୍ତି । ଲନ୍ଦାକୁ ହାଣ୍ଡିଆ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହନ୍ତି । ଏହି ହାଣ୍ଡିଆର ପୂରା ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ନିଅନ୍ତି । ଏହା ଆଠଦିନ ପରେ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁଦିନ ପର୍ବ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ସେହିଦିନ ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ, ମାଛ, କଙ୍କଡ଼ା ମାରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଏହି ମାଛମରା ଦିବସଟି ଅତି ଆନନ୍ଦର ଦିବସ ଅଟେ । ଦିନ ସାରା ମାଛ, କଙ୍କଡ଼ା ମାରି ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଘରକୁ ଫେରି, ଯୁବତୀମାନେ ନିଜ ନିଜର ମାଆମାନଙ୍କୁ ରନ୍ଧା ବଢ଼ାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ପୁଅମାନେ ନାନା ପ୍ରକାର ରମ୍ୟ ଗୀତ ଗାଇ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରୁଥାଆନ୍ତି । ଖାଇବାକୁ ହେଲେ ନିଜ ନିଜର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନିଜ ନିଜ ଘର-ମାନଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ ଥାଳୀରେ ଭୋଜନ କରି ବୁଲନ୍ତି । ଏହାକୁ ସଙ୍ଗାତ ମିଳନ ଭୋଜନ ବୋଲି କହନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲମାନେ ନିଜ ନିଜର ସଖୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନିଜ ନିଜ ଘରେ ଖାଇବାକୁ ଡାକନ୍ତି । ମାଆମାନେ ତଥା ଝିଅପିଲ-

ମାନେ ଗାଁ ସାରା ଘର ଦେଇ ବୁଲନ୍ତି । ଖାଇବା ପିଇବା ଶେଷ ହେଲେ, ଯୁବତୀ ଯୁବକ ତଥା ଆବାଳ ବୃଦ୍ଧାବନିତା ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦରେ ରାତି କଟାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏହିପରି ପ୍ରଥମ ରଜନୀ ମହାସମାରୋହରେ ବିତିଯାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ରଜନୀ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଗ୍ରାମର ଜାନି (ଧରଣୀ ସେଏ ସେବା କରେ) ଧରଣୀକୁ ଯାଇ ଆମ୍ବକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ଭୋଗ ଲଗାନ୍ତି । ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ଲୋକ ଜାନିର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଆନ୍ତି । ଜାନି ଧରଣୀର ସମସ୍ତ ପୂଜା ବିଧି ଶେଷ କରି ଘରକୁ ଫେରିବା ସମୟରେ ଯୁବକମାନେ କାନ୍ଧରେ ବୋହି, ନାଚିଇ ନାଚିଇ ଆଣନ୍ତି । ସେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ଆମ୍ବ ଭୋଗ ଲାଗେ । ଏହି ପର୍ବରେ, ଆମ୍ବ ନୂଆ ଖାଇବା ଶେଷ ହୁଏ । ସମସ୍ତେ ଆମ୍ବରେ କୁକୁଡ଼ା ପୂଜା କରି ଆମ୍ବ ନୂଆ ଖାଆନ୍ତି ।

ଧରଣୀ ପୂଜା ଶେଷ କରି ଜାନି ଘରକୁ ଫେରିବା ପରେ ଜାନିର ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଜାନିକୁ ହଳଦୀ ପାଣି ପକାଇ ପରେ ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ଯୁବକ ଯୁବତୀ-ମାନେ ପାଣି ଓ କାଦୁଅ ଖେଳରେ ମାତିଯାଆନ୍ତି । ଭାଇ ଭଉଣୀର ଭେଦ-ବିଭେଦ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପାଣି, କାଦୁଅ ପକାନ୍ତି । ଏଥିରେ କୌଣସି ଆବିଳତା ନ ଥାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ରଜନୀରେ "ଲନ୍ଦା" (ହାଣ୍ଡିଆ) ଖାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଭୋଳ ହୋଇ ନାନା ପ୍ରକାର ନାଚ ନାଚ ଦିନ-କଟାନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ନିଶାବଳରେ ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେବାର ଦେଖାଯାଏ । ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଗଣ୍ଡଗୋଳକୁ ରାଗ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ରଜନୀ ପରେ ତୃତୀୟ ରଜନୀରେ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ଅଲଗା ଅଲଗା ଗୋଷ୍ଠୀ ହୋଇ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର ଗୀତମାନ ଗାଇ ଗାଁମାନଙ୍କରେ ବୁଲି, ଧାନ, ମାଣ୍ଡିଆ, ଗୁଜୁଳି ଇତ୍ୟାଦି ଶସ୍ୟ ସବୁ ମାଗି ବୁଲନ୍ତି ।

ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ଗୀତ :—

ଭୁରଡ଼ଲୋ ଭୁରଡ଼, ପାରଡ଼ଲୋ ପାରଡ଼,
ଭୁରଡ଼ ଏପୁଣ୍ଡ୍ୟା ରପ୍ପାର, ପାରଡ଼ ଏପୁଣ୍ଡ୍ୟା ରପ୍ପାର ।

ଏହି ଏନାୟୁଁ ଶିରଟି, ଏହି ଏନାୟୁ ସବାଟି,
ହିନା ହିଶାଗି ଶିରଟି, ଓ୍ୟାଗି ପୂଜାଗସବାଟି,
ସାଇଁ ଲର ଲରଲେ ଇଲ୍ ଲରି ଲର ।

ଯୁବକମାନଙ୍କ ଗୀତ :—

ଆଜ ମାଣିଆଁ ଡଭୁଲେ ଆଜ ଆଙ୍ଗଡ଼େ ହଡାନେ,
ଆଲୁ କଣ୍ଡୟାଁ ମେଗ୍ଲେ ଆଜ ଆଙ୍ଗଡ଼େ ହଡାନେ,
ପାସେକା ମାଟେହେଁ ଡାଙ୍ଗାମୁଁ ଆଜ ଆଙ୍ଗଡ଼େ ହଡାନେ
ସିରେକା ମାଟେହେଁ ଜାଲମୁ ଆଜ ଆଙ୍ଗଡ଼େ ହଡାନେ
ନାଦା ଶରଦା ଡାକଲେ ଆଜ ଆଙ୍ଗଡ଼େ ହଡାନେ
ନାଦା ଓ୍ୟେଡ଼କା ଡାକଲେ ଆଜ ଆଙ୍ଗଡ଼େ ହଡାନେ ।

୪ର୍ଥ ଦିବସରେ ଯୁବତୀମାନେ ବଣ କଦଳୀ ଗଛଗୁଡ଼ିଏ ଆଣି ଗ୍ରାମର ମୁଖ୍ୟ ଲୋକ ତଥା ଗ୍ରାମର ସିଂହଦ୍ୱାର ସମ୍ମୁଖରେ ପୋତି ଦିଅନ୍ତି । ଯୁବକମାନେ ଏହି ୪ର୍ଥ ଦିବସରେ ବଣକୁ ଶିକାର କରିବା ପାଇଁ ଯାଆନ୍ତି । ଯୁବକମାନେ ଶିକାର କରିବାପାଇଁ ଯାଆନ୍ତି । ଯୁବକମାନେ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯିବାକୁ ଡେରି କଲେ ଯୁବତୀମାନେ କାଦୁଅ ମାରି ଘରୁ ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଯୁବକମାନେ କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ଶିକାର କରିବା ସମୟ ୩ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ରହିଥାଏ । ଏହି ୩ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଲୋକ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯୋଗ ନ ଦେଲେ, ତାକୁ ଜରିମନା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶିକାର କରିବା ଶେଷ ଦିବସରେ ଯୁବତୀମାନେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମର ଗୁଡ଼ଳ, ମାଣ୍ଡିଆ, ଇତ୍ୟାଦି ସଂଗ୍ରହ କରି ନେଇ ବଣରେ ଜାଉ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଦେଇଯାଆନ୍ତି । ଯୁବକମାନେ ଶିକାରରୁ ଫେରି ଜାଉ ଖାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି—

ରାଜୁତ୍ୱ ସମୟରେ ରାଜା ମହାରାଜାମାନେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ (ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ) ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ତିନିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲି ଶିକାର

କରି ଯାଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ପୁଅ ପରି ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଶିକାର କରି ଫେରିଆସୁଥିଲେ । ରାଜା ଏବଂ ପ୍ରଜାମାନେ ଫେରିବା ସମୟକୁ ରାଣୀ ମହାରାଣୀମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହୁଥିଲେ । ସେମାନେ ନଗରକୁ ଫେରିଲେ, ନାନାରକମର ବନ୍ଦାପନା କରି ଘରକୁ ଆଣୁଥିଲେ ।

ଏହି ସ୍ମୃତିକୁ ଓ ପରଂପରାକୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖିବାପାଇଁ ଆଦିବାସୀ ସମାଜ ଚୈତ ପର୍ବକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ଏହି ପର୍ବକୁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି ପର୍ବ ଶେଷ ପରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ବର୍ଷଶେଷ ହେଲା, ପୁଣି ନୂତନ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହା ପରେ ନିଜର ଦୁଃଖ ଧଂଦାରେ ଲାଗି ପଡ଼ନ୍ତି ।

ବିଶେଷ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ

ଯେଉଁ ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନେ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷାକରି ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାର ନିଜ ନିଜ ପଦବୀ ଅନୁସାରେ ୪୦୦ ଟଙ୍କା ଠାରୁ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ । ଏଥିପାଇଁ ବଦଳିରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ; କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଦିବାସୀ ଅଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି । ଭାଷାଶିକ୍ଷା କରିବା ଅତି ସହଜ । ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ଅଫିସର ଆଦିବାସୀ କଥା ବୁଝି ତାକୁ ବୁଝାଇ ପାରିବେ (working knowledge) । ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ, ଡାକ୍ତର, ପୋଲିସ ଅଫିସର, ରାଜସ୍ୱ ଅଫିସର, ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟମାନେ ଅଛନ୍ତି ।

Sri Jayaram Pangi, M. L. A.
(Our Advisor & Examiner)

G. O. No. 19618 (16) TRW Dt. 17 6. 76

Cash Reward after being successful in the Examination

Class I officer Rs. 1000/-
Class II officer Rs. 800/-
Class III officer Rs. 400/-

CATEGORIES OF OFFICERS TO WHOM THE SCHEME WOULD BE APPLIED.

1. Political & Services Department—Members of the Indian Civil Service and Indian Administrative Service, Orissa Administrative Service, Class-I.

2 Home Department—Superintendents and Deputy Superintendents of Police / Senior District Prosecutors, District Prosecutors, Assistant District Prosecutors, Inspectors, Sub-Inspectors, Assistant Sub-Inspectors of Police, District Public Relations Officers, Assistant District Public Relations Officers in the districts, Assistant Directors and Director of Public Relations.

3. Finance Department—Members of the Orissa Finance Service (Senior & Junior Branch), Members of Orissa Finance Service Class I and Selection Grade, Inspectors of Commercial Taxes.

4. Supply Department—Civil Supplies Officers, Assistant Civil Supplies Officers, Supplies Supervisors, Supplies Inspectors, Assistant Directors of Civil Supplies,

5. Revenue and Excise Departments—Members of Orissa Administrative Service (Executive Branch), Members of the Orissa Subordinate Administrative Service, Revenue Inspectors, Naib Tahasildars, Sub-Registrars, District Sub-Registrars, Inspector of Registration, Deputy Commissioner of Excise, Superintendents of Excise, Inspectors, Sub-Inspectors and Assistant Sub-Inspectors of Excise, Settlement Officers and Assistant Settlement Officers, Inspectors.

6. Education Department—Members of the Orissa Educational Service Class I and II, Principal of Basic Training Colleges and Headmasters, Headmistresses and Teachers of Government High Schools, M. E., U. P. and L. P. Schools, Deputy Inspectors of Schools and Deputy Inspectresses of Schools, Sub-Inspectors and Asst. Sub-Inspectors of Schools, District Social Education Organisers.

7. Health Department—Members of the State Medical and State Public Health Service, Medical Officers in charge of P. H. Cs, Public Health Inspectors, Compounders, Nurses, Midwives in the Hospitals and Dispensaries including P. H. Cs., Maternity & Child Welfare Centres, P. H. C. sub-centres, etc., Medical Officers in charge of Ayurvedic Dispensaries.

8. Agriculture & Animal Husbandry Department—Members of Orissa Agricultural Service, Classes I and II, Agricultural Supervisors and Overseers, Agricultural Extension Officers employed in the Blocks, Joint Director, Soil Conservation and Assistant Soil Conservation Officers, Teaching Staff of Soil Conservation Training Institutes, Members of Orissa Animal Husbandry Services including District Veterinary Officers, Block Level Poultry and Veterinary Extension Officers.

9. Co-operation & Forestry Department—D. F. Os., Assistant Conservators of Forests and Conservators of

Forests, Rangers, Deputy Rangers and Foresters, Assistant Registrars, Sub-Assistant Registrars, Deputy Registrars of Co-operative Societies, Co-operative Inspectors, Block Level Co-operative Extension Officers, Junior Marketing Officers.

10. Industries and Mining & Geology Department—Principals and Teachers of Technical Training Institutes, District Industries Officers, Assistant Directors of Industries, Deputy and Joint Directors of Industries.

11. Tribal & Rural Welfare Department—District Panchayat & Tribal Welfare Officers, Assistant District Panchayat & Tribal Welfare Officers and Block Level Extension Officers (Welfare), Deputy Directors, Assistant Directors, Research Officers & Research Assistants of T. R. B. Teachers of residential Schools like M. E. Schools for Boys, Kanyashrams and L. P./U. P. Schools under T. & R. W. Deptt., Poultry Officers, Junior Statisticians and Investigators.

12. Law Department—Members of the Orissa Judicial Service, Class I and II.

13. Works and Transport Department—Superintending Engineers, Executive Engineers and Assistant Engineers of Public Works Department, Overseers and Sub-divisional Officers and Sub-overseers of Works Department and of Rural Engineering Organisation.

14 Labour Department—Assistant Commissioners of Labour, Labour Officers, Assistant Labour Officers, Deputy Labour Commissioners/District Employment Officers, Assistant Employment Officers, Assistant Directors of Employment.

15. Community Development & Panchayati Raj Department—Village Level Workers, Mukhya Sevikas, Grama Sevikas, Social Education Organisers employed in the Blocks, Ex-Cadre Block Development Officers.

16. Fishery Department—District Fishery Officers, Superintendents of Fisheries, Assistant Directors of Fisheries, Deputy Directors of Fisheries, Director of Fishery.

17. Planning & Co-ordination Department—District Statistical Officers, Deputy Director and Director of Statistics.

18. Cultural Affairs Department—Deputy and Assistant Directors of Cultural Affairs, Superintendents of Orissa State Museum, Orissa State Archaeology, Orissa State Archives, Curators, Epigraphists, Gallery Assistants, Guide lecturers, Anthropological Assistants, Junior Technical Assistants, Conservation Assistants, Taxi dermist, Chemical Assistants.

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା

୧—୩ ମାସ ଭିତରେ ଜଣେ ଭାଷା ସହଜରେ ଶିକ୍ଷା କରି ପାରିବେ ।

୨—କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ପାଖରେ ପରୀକ୍ଷା ହେବ ।

୩—ଯେଉଁମାନେ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ୍ କରିବେ ସେମାନେ ନିଜ ପଦବୀ ଅନୁସାରେ ୪୦୦ ଠାରୁ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାରୀ ପୁରସ୍କାର ପାଇବେ ।

୪—ଭାଷାଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ବନଫୁଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୪କୁ ଜଣାନ୍ତୁ ।

କୁଇ ଭାଷା ସମୀକ୍ଷା

କୁଇ ଭାଷା ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତର ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଲିପିବିହୀନ ଭାଷା ଭାବରେ ପରିଚିତ । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଏହାର ସନ୍ନିକଟ ପଡ଼ୋଶୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରି ଆସୁଥିବା ଉପଜାତିଭୁକ୍ତ "କନ୍ଧ" ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଏହା ମାତୃଭାଷା । ତେଣୁ ସେହି ଜନଜାତିଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜକୁ "କୁଇଲ୍'କୁ" ନାମରେ ନାମିତ କରନ୍ତି । କୁଇ ଭାଷାରେ ଲିପି ନାହିଁ ; ଅଛି କେବଳ ଯୁଗଯୁଗର ମୂକ ସାକ୍ଷୀ ଶ୍ରୁତି । ସମସାମୟିକ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ୍ ମିସନାରୀମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଭାଷାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପ୍ରସାର ଦିଗରେ କେହି କୌଣସି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ନେଇନାହାନ୍ତି । ଏହି ଭାଷା ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କର କଥିତ ଭାଷା ତେଲୁଗୁ, ତାମିଲ ଏବଂ କାନାଡ଼ା ଭାଷାଗୁଡ଼ିକ ସହ ବ୍ୟାକରଣଗତ ଏବଂ କଥିତ ସାଦୃଶ୍ୟ ଥିବା ସୂଚନା John V. Farriera ଲେଖିଛନ୍ତି । ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି, "Located in Orissa, Andhra Pradesh, Bihar and Madhya Pradesh, the Khond people speak a language Kui which bears considerable resemblance to Telugu, Tamil and Kanarese in Grammar and vocabulary." ପୁନଶ୍ଚ Rev. W. W. Winfield ଲେଖିଛନ୍ତି, "Kui is a Dravidian language and may be classed with Gond, Tulu, and Oraon as one of the more important of the lesser member of that great family. It beares considerable resemblance to Telugu, Tamil and Kanarese in Grammar and Vocabulary."

କୁଇଭାଷାଭାଷୀ ଲୋକ ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲାର ଖଜୁରିପଡ଼ା, ଟିକାବାଲି, ଉଦୟଗିରି, ବାଲିଗୁଡ଼ା, ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି, କୋଟଗଡ଼, କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ବାଲିପଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳ, ମଦନପୁର ରାମପୁର ଅଞ୍ଚଳ, କର୍ଲାପାଟ୍, ପୁରୀଜିଲ୍ଲାର ଦଶପଲ୍ଲା ସୀମାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ, ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ମୁଜାଗଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ପରିବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ୬୨ଟି ଜନଜାତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସେମାନେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଜାତି ଅଟନ୍ତି ।

ଏହି ଜନଜାତି ସହିତ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ପାଣ, ଡମ୍ବ, କନ୍ଧ ଲୁହାର, କନ୍ଧ ଗୌଡ଼, କନ୍ଧ କୁମ୍ଭାର ପ୍ରଭୃତି ଉପଜାତିର ଲୋକ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରସ୍ଥିତି ଏବଂ ସଂହତି ବଜାୟ, ରଖିପାରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ କଥିତ ଭାଷା 'କୁଇ' । କୁଇ ଭାଷା ଏହି ବିଭିନ୍ନ ଜନଜାତି ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଆଣି-ପାରିଛି ଐକ୍ୟ ଏବଂ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି ସାମାଜିକ ବନ୍ଧନ ।

ଆଞ୍ଚଳିକ ପ୍ରଭେଦର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୁଇ ଭାଷାର ସାମାନ୍ୟ ରୂପା-ନ୍ତର ଦେଖାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରେ ଉଦୟଗିରି, ବାଲିଗୁଡ଼ା, କୋଟଗଡ଼, ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି, ବେଲଘର ଏହି ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାଷାର ପ୍ରଭେଦ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାର କୁଇରେ ପ୍ରଭେଦ ଥିବା ସମୀଚୀନ ଅଟେ । ତେବେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଗବେଷଣାମୂଳକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର କୁଇବେଦଗୁଡ଼ିକ ସଂଗ୍ରହ କରି ଗଭୀର ଅନୁଧ୍ୟାନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ-ପୂର୍ବକ ଏହି ଭାଷାବିଶାରଦ ଓ ଭାଷାର ବ୍ୟାକରଣ ଓ ଅଭିଧାନ ପ୍ରଣେତା Rev. W. W. Winfield ଘୁମୁସର ଉଦୟଗିରି ତାଲୁକାର କୁଇ ଭାଷାକୁ 'ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ' ଭାଷା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିଛନ୍ତି ।

କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର କନ୍ଧମାନେ 'କୁଭି' ଭାଷା କହନ୍ତି । 'କୁଭି' ଏବଂ 'କୁଇ' ମୂଳତଃ ଏକ ଏବଂ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ । କେବଳ ଶବ୍ଦ ଗଠନରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ପ୍ରଭେଦ ଥିବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀର ଜ୍ଞାନପୀଠ ପୁରସ୍କାରପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ଲବ୍ଧପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଲେଖକ ଓ ଔପନ୍ୟାସିକ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ତତ୍କାଳୀନ ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନରେ କୁଭିଭାଷାରେ ଗୋଟିଏ ଉପାଦେୟ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରି ଭାଷାର ପ୍ରଚାର ଏବଂ ପ୍ରସାର ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ଆଦିବାସୀ ଭାଷାର କ୍ରମ ବିକାଶ ଦିଗରେ ତାଙ୍କର ମହନୀୟ ଅବଦାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୁଇରେ ଥିବା କେତେକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ୪ ଓ ୫ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣରୁ ସହଜରେ ବୁଝିହେବ ।

କୁଇ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା :

କୁଇ ଭାଷାର ଶବ୍ଦ ଗଠନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚାରଣଗତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଅନୁଧ୍ୟାନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଭାଷାଟି ଶବ୍ଦବହୁଳ ଏବଂ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ଭାଷାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣର ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରିତ ଶବ୍ଦ ଆଦୌ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କେବଳ ମୃଦୁ ଉଚ୍ଚାରିତ ଶବ୍ଦହିଁ ଦେଖାଯାଏ । ତେଣୁ କଥିତ ଭାଷା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନରମ ଏବଂ ଶ୍ରୁତିମଧୁର ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । କୁଇ ଭାଷାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲିପି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲେ ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଅ, ଆ, ଇ, ଈ, ଉ, ଊ, ଏ, ଐ, ଓ, ଔ—ଏହି ଦଶଗୋଟି ସ୍ୱର ବର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକ କୁଇ ଭାଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ ଦେଖାଯାଏ । ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣର କ, ଗ, ଜ, ଟ, ଡ, ଣ, ତ, ଦ, ନ, ପ, ବ, ମ, ର, ଲ, ସ, ହ, ୟ, ଏହି ୧୭ ଗୋଟି ମୃଦୁ ଉଚ୍ଚାରିତ ଅକ୍ଷର କୁଇ ଭାଷାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବେ । କୁଇ ଭାଷାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ ହେବା ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରିତ ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ଯଥାକ୍ରମେ ଖ, ଘ, ଙ, ଚ, ଛ, ଝ, ଞ, ଠ, ଢ, ଥ, ଧ, ଫ, ଭ, ଯ, ଳ, ଶ, ଷ, କ୍ଷ । ଏଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ୧୮ ।

କୁଇ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଓ ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଉଚ୍ଚାରଣ ସହ ତୁଳନା—

ବର୍ଣ୍ଣମାଳା	ଓଡ଼ିଆ ସହ ସମାନ	ଓଡ଼ିଆରେ ନାହିଁ	ଓଡ଼ିଆଠୁଁ ଦୀର୍ଘ
ସ୍ୱର ବର୍ଣ୍ଣ	ଅ, ଆ, ଇ, ଈ, ଉ, ଊ, ଏ, ଐ, ଓ, ଔ,	ଅ', ଆ', ଏ', ଓ',	ଅ', ଆ', ଏ', ଓ'
ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ	କ, ଗ, ଜ, ଟ, ଡ଼, ଡ, ଣ, ତ, ଦ, ନ, ପ, ବ, ମ, ର, ଲ, ସ, ହ, ୟ,	କ', ଗ', ଜ', ଟ', ଡ଼', ଡ', ଣ', ତ', ଦ', ନ', ପ', ବ', ମ', ର', ଲ', ସ', ହ', ୟ',	କ', ଗ', ଜ,' ଟ', ଡ଼', ଣ', ତ', ଦ', ନ', ପ', ବ', ମ', ର,' ଲ,' ସ,' ହ', ୟ

କୁଇର ଆଞ୍ଚଳିକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ଉଦୟଗିରି କୁଇ	ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି କୁଇ	ବାଲିଗୁଡ଼ା କୁଇ	କୋଟଗଡ଼ କୁଇ
ପବନ	ଵ୍ଲୁ	ବ୍ଲଉ	ବ୍ଲହୁ	ବ୍ଲକା
ସକାଳ	ଡାଇସି	ଡାଇସି	ଲାଇସି	ଲାଇସି
ଜହ୍ନ	ଡା'ଞ୍ଜୁ	ଡାଞ୍ଜୁ	ଲା'ଞ୍ଜୁ	ଲା'ଞ୍ଜୁ
ଝିଅ	ମାର	ମ୍ରାଗା	ମ୍ରାଉ	ବୁଢ଼ି
ସମୁଦ୍ଧୁଣୀ	ସାମାଦେ'ଢ଼ି	ସାମ୍ବଧିଆଲୁ	ସାମାଦେଢ଼ି	ପା'ରେ ଆଲୁ
ବାଦୁଡ଼ି	ଚ୍ରେକା	ବାଦ୍ଡ଼ା	କକବଦୁଢ଼ି	ଜହ୍ରା
ଓଡ଼ଶ	ନେଡାକା	କେଡାକା	ନେଡେକ୍	ନାଡାଙ୍ଗ୍
ନାଗସାପ	ଦାଣ୍ଡସ୍ରା'ସୁ	ଦାଣ୍ଡସ୍ରା'ସୁ	ଦାଦାର୍ ସ୍ରା'ସୁ	ଅଶ୍ୱେନ୍ ସ୍ରା'ସୁ
ଅଣ୍ଡିରିକୁକୁଡ଼ା	ଠାଡ୍ରା କଜୁ	ଠାଡ୍ରା କଜ	ଠାଡ୍ରା କଜୁ	ଡାଡ୍ରା କଜୁ
ପଥର	ବାଢ଼ି	ବାଲି	ବାଲି	ବାଲି
କାଠ	ବେଜୁ	ବେଜୁ	ବେସ୍କୁ	ବେଗୁ
ମାଉସୀ	ଆଙ୍ଗ	ଆଙ୍ଗ	ଇକାପ୍ସୁ	ଆଙ୍ଗ
ପିଉସୀ	ଆମା	ଆମା	ଆମା	ଆମେ
ସ୍ତ୍ରୀ	କୁଢ଼ା	ମ୍ଲେହାଢ଼ି	କୁଢ଼ା	ମ୍ରେଢ଼ିହେଲ
ପୁଅ	ମିରେଞ୍ଜୁ	ବୁଆ	ବାବୁ	ମି ଏଞ୍ଜୁ
ପିମ୍ପୁଡ଼ି	ସର', ଡା'ରୁ	ସର'	ବ'ଢ଼ା'	ପିପଢ଼ୀ

ବଗ	ବଗ	ବଗାଲ	ବ'କ୍ଲ	କେଡାକ'କ
କୁକୁର	ନାହ୍ଡ଼	ନାହୁଡ଼	ନାହୁଡ଼	ନାହୁଡ଼
ଘର (ପକ୍ଷୀ ଘର)	କେଞ୍ଜୁ	କେଞ୍ଜୁ	କେଲୁ	ବଆଂ
ଝିଲମିଲ	ଜଲମିଲ	ଜଲମିଲ.	ବଞ୍ଜାପାଠ	ସୁକାବଲଂ
ବାଲୁଆ	ଗାଦା	କଡଲ	ଗାଦା	କଲେ
ମାଛ	ମୀନୁ	ମୀନୁ	ମୀନୁ	ମୀନୁ
କାଉ	କା'କା	କା'କା	କା'କା	କା'କା
କୁକୁଡ଼ା	କଜୁ	କଜୁ	କଜୁ	କଜୁ
ଚଢ଼େଇ	ପଠା	ପଠା	ପଠା	ପଠା
ଘାଲୁ	ଅଲ	ଅଲ	ଅଲ	ଅଲ
ମାମୁଁ	ମାମା	ମାମା	ମାମା	ମାମା
ଆଈ	ଆତା	ଆତା	ଆତା	ଆତା
ଅଜା	ଆକେ	ଆକେ	ଆକେ	ଆକେ
ବାପା	ଆବା	ଆବା	ଆବା	ଆବା
ଯୁବକ	ଲାବେଞ୍ଜୁ	ଲାବେଞ୍ଜୁ	ଲାବେଞ୍ଜୁ	ଲାବେଞ୍ଜୁ
ଛାତ୍ର	ସୁକା	ସୁକା	ସୁକା	ସୁକା
ବର୍ଷା	ପିଜୁ	ପିଜୁ	ପିଜୁ	ପିଜୁ
ଥଣ୍ଡା	କୁତୁକୁଏଡ଼ ଜିଲ	କୁତୁକୁଏଡ଼ ଜିଲ	କୁତୁକୁଏଡ଼ ଜିଲ	କୁତୁକୁଏଡ଼ ଜିଲ

ଦ୍ୱି ଅର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦ :

ଏହି ଭାଷାରେ ଦ୍ୱି ଅର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦ ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ଦେଖା ଯାଏ । ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହି କେବଳ ଉଚ୍ଚାରଣଗତ ପ୍ରଭେଦ ଯୋଗୁଁ ଭାବ ବିନିମୟର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । ଏହି ଉପଜାତିର ଲୋକ ଶବ୍ଦ ଭିତରେ ଅକ୍ଷର ସମୂହର ହ୍ରସ୍ୱ ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ ଯୋଗୁଁ ପୃଥକ୍ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରେ । ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା କୌଣସି ଅକ୍ଷରରେ ସ୍ୱର ଲମ୍ବେଇ ଉଚ୍ଚାରଣ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଅକ୍ଷରର ଡାହାଣପଟ ଉପରେ (’) ଚିହ୍ନ ଦେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଯଥା :—

କଜୁ (କୁକୁଡ଼ା)	କ’ଜୁ (ଶିଙ୍ଗ)
କପ୍‌କା (ବସିବା)	କ’ପ୍‌କା (କମାଇବା)
ନସ୍କା (ଚୁମ୍ବନ ଦେବା)	ନ’ସ୍କା (ଦଉଡ଼ି ସମୂହ)
କ’ଡ଼ (ବଳଦ)	କଡ଼ୀ (କଣିବ)
ଆକା (ଅଖା)	ଆ’କା (ଟସ)
	ଆ’କା (ହେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା)
ଆ’ଙ୍ଗା (ଅଟକାଇବା)	ଆ’ଙ୍ଗା (ଗୋଠ ଚରାଇବା)
ଆକ୍ଜ (ଭସ୍ମ)	ଆ’କ୍ଜ (କୁଆପଥର)
ଆନେ (ସେଠାରେ)	ଆ’ନେ (ହେବ)
ଇନେ (କହିବ)	ଇନେ (ଏଠାରେ)
କାର୍‌ (ଖରା)	କା’ର୍‌ (ଖାଦ୍ୟ)
ମା’ର୍‌ (ଡେଣା)	ମା’ର୍‌ (ଜନ୍ମ କରିବା)
ପାଡୁ (ଦାନ୍ତ)	ପା’ଡୁ (କ୍ଷୀର)
ମାଠା (ବୁଣିବା)	ମାଠା (ମାଠିଆ)
ଝିଜା (ନିଦରୁ ଉଠିବା)	ଝିଜା (ବୁଲି ପଡ଼ିବା)
ସେପା (ମଧୁର)	ସେପା (ଶର୍ଦ୍ଧି)
	ସେ’ପା (ଖାଉ କରିବା)
ସଜୁ (ଝିଙ୍କ)	ସ’ଜୁ (ଘା’)

କୁଭି ଓ କୁଇ

ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହେଉଥିବା କୁଭି ଓ କୁଇ ଦୁଇଟି ପୃଥକ୍ ଭାଷା ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେଉଥିଲେହେଁ ଏହି ଦୁଇଗୋଟି ଭାଷା ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ ଭାଷାରୁ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ମନେ ହୁଏ । କୁଇ ଏବଂ କୁଭି ଭାଷାର ତୁଳନାତ୍ମକ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଦୁଇଟି ଭାଷାର ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସ ଏବଂ ଆପେକ୍ଷିକ ଐକ୍ୟ ଏବଂ ସାଦୃଶ୍ୟ ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ହୁଏ । ଗୋଟିଏ ତୁଳନାତ୍ମକ ସାଦୃଶ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଲେ ଏହା ସହଜରେ ବୁଝିହେବ । ଯଥା—

୧ । କୁଭିର 'ହ' କୁଇରେ 'ସ' ହୋଇଛି ।
୨ । ,, 'ୟୁ' ,, 'ଜ' ,,
୩ । ,, 'ଚ' ,, 'ସ' ,,
୪ । ,, 'ଲ' ,, 'ଡ' ,,

ଉଦାହରଣ :—

କୁଭି ଶବ୍ଦ	କୁଇ ଶବ୍ଦ	ଓଡ଼ିଆ ଅର୍ଥ
ହୁକା	ସୁକା	ତାରା
ହାରେ	ସାସେ	ଗଲା
ହାତେ	ସା'ତେ	ମଲା
ହିଲ୍ଲେଏ	ସିଡ଼େଏ	ନାହିଁ
ହାଜ	ସାଜ	ଯିବ
ହ'ରୁ	ସ'ରୁ	ବଣ
ନାୟୁଁ	ନାଜ	ଗାଁ
ପିୟୁ	ପିଜୁ	ବର୍ଷା
ମାୟୁ	ମା'ଜୁ	ସମ୍ବର
ବେସ୍ତେୟୁଁ	ବେସ୍ତେଞ୍ଜୁ	କମ୍ବଳ
ଏଆୟୁଁ	ଏଆଞ୍ଜୁ	ସେ
ମାଛେୟୁଁ	ମାସେଞ୍ଜୁ	ଥିଲା (ପୁଂ:ଲି:)
ମାଚୁ	ମାସୁ	ଥିଲେ (ସ୍ତ୍ରୀ. ଲି.)
ହାରେୟୁ	ସାସେଞ୍ଜୁ	ଗଲା
ପାଲୁ	ପାଡ଼ୁ	ଦାନ୍ତ
ଲେଞ୍ଜୁ	ଡାଞ୍ଜୁ	ଚନ୍ଦ୍ର

କୁଇ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସ ସରଳ, ସହଜ ଏବଂ ଉଚ୍ଚାରଣ-ଗତ କଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୂଳତଃ କୁଇରେ ଚ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉକ୍ତ ଉପଜାତିମାନେ ତାହାର ଉଚ୍ଚାରଣ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅତଏବ ଚ ଅପଭ୍ରଂଶ ହୋଇ 'ସ' ରେ ପରିଣତ ହେବା ସମୀଚୀନ ମନେ ହୁଏ । କୁଇ ଏବଂ କୁଭିର ଆପେକ୍ଷିକ ସମୋଚ୍ଚାରିତ କେତେକ ଶବ୍ଦ ତଳେ ଦିଆଗଲା । ଯଥା –

କୁଇ ଶବ୍ଦ	କୁଭି ଶବ୍ଦ	ଓଡ଼ିଆ ଅର୍ଥ
ପେ'ନୁ	ପେ'ନୁ	ଦେବତା
କାନୁ	କାନୁ	ଆଖି
ମୀଟିଙ୍ଗ	ମୀଟିଙ୍ଗ	ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ
ଆ'କୁ	ଆ'କୁ	ପତ୍ର
କାଣ୍ଡ୍ରୁ	କାଣ୍ଡ୍ରୁ	ଲୁହ
ଆ'ବା	ଆ'ବା	ବାପା
ଦା'ଦା	ଦା'ଦା	ବଡ଼ଭାଇ
ଆମା	ଆମା	ପିଉସୀ, ମାଇଁ
ମା'ମା	ମା'ମା	ମାମୁଁ

ଆଦିବାସୀ କନ୍ଧ (କୁଇ) ଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ଫୁଲବାଣୀ, କଳାହାଣ୍ଡି, ଦଶପଲ୍ଲା (ପୁରୀ)
ମୁଜାଗଡ଼ (ଗଞ୍ଜାମ)

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ଆସ	ବାମ୍ନୁ
ବସ	କକୁମ୍ନୁ
କାହିଁକି ଡାକିଲ	ଇନାକ ଆର୍ତାଞ୍ଜ
କଥା ହେବା	ଜାଗା ଆନା
ଦୁଃଖସୁଖ ହେବା	ସାକ ଦୁଃଖ ଆନା
ତୁମ୍ଭ ଘରଲୋକ	ମି ଇଡ଼୍ଲକୁ
ତୁମ୍ଭ ଲୋକ ଭଲ	ମି ଲକୁ ନେଗାରୁ
ପିଲାମାନେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି	ମି ଡାଙ୍ଗା ନେଗିମାନେରୁ
ଜର ହେଉଛି	ନମେଶ୍ରା ଆଇ ମାଇ
ଜର ଛାଡ଼ିଲା	ନମେଶ୍ରା ପିଃଚେ
ଜର ଛାଡ଼ୁନାହିଁ	ନମେଶ୍ରା ପିଃପାଏ
କ'ଣ ଖାଉଛୁ	ଏନା ତିଞ୍ଜି ମାଞ୍ଜୀ
ମାଣ୍ଡିଆ ପେଜ	ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉ
ପେଜ ଖାଉଛି	ଏଜୁ ଉନୁମ୍ବ ମାଇ
କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ	ଇମ୍ବେକ ସାଜ
ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଯିବି ନାହିଁ	ଇମ୍ବେକ ମିଶା ଶାଲେନୁ
ଡାକୁଛି	ଆପିମାଇ
କାହିଁକି ଡାକୁଛ	ଇନାକ ଆପି ମାଞ୍ଜୀ
ମୁଁ ଯାଉଛି	ଆନୁ ସାଜ ମାଇ
ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ଆନୁ ସାଜାମାସେ
ସେ ମିଛ କଥା	ଏବାଞ୍ଜୁ ମିଛ ବେସ୍ତି ନେଞ୍ଜୁ
ସେ କିଛି ଜାଣିନାହିଁ	ଏବାଞ୍ଜୁ ଗଡମୁନା ପୁନାମ୍ବାସିଡ଼େଞ୍ଜୁ
ମୁଁ ଯିବି	ଆନୁ ମାଇ

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
କାହିଁକି	ଇନାଡ଼କା
ବଡ଼ଲୋକ	ଦେଖି ଲୋକୁ
ସାନ	କଗାଞ୍ଜୁ
ଆସିଲି	ବାଛଗିନା
କେବେ ଯିବ	ଏଁସେକା ସାଜେରୁ
ମୁଁ ଥିବ	ଆନୁ ମାଞ୍ଜା ଦୁଃଇ
ଯିବା	ସାନା
ଯିବା ନାହିଁ	ସାଲ୍‌ବବା କୁନା
ମୁଁ ଯାଏଁ	ଆନୁ ସାଇ
ମୁଁ ଯାଉଛି	ଆନୁ ସାଜ ମାଇ
ମୁଁ ଯାଇଛି	ଆନୁ ସାଜା ମାଇ
ମୁଁ ଗଲି	ଆନୁ ସାସେ
ମୁଁ ଯାଇଥିଲି	ଆନୁ ସାଜା ମାସେ
ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ଆନୁ ସାଜ ମାସେ
ମୁଁ ଯିବି	ଆନୁ ସାଇ
ମୁଁ ଯାଇଥିବି	ଆନୁ ସାଜା ଦୁଇ
ମୁଁ ଯାଉଥିଲି	ଆନୁ ସାଜ ମାସେଏ
ମୁଁ ଯାଉଥିବି	ଆନୁ ସାଜ ଦୁଇ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାନାମୁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାଜ ନାମୁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାଜା ନାମୁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଗଲୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାସାମୁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାଜାସାମୁଁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲୁ	ଅମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାଜାସାମୁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯିବୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାନାମୁଁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିବୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାଜାଦନାମୁଁ
ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବୁ	ଆମୁଁ ଋଆମୁଁ ସାଜାଦନାମୁଁ

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ଆମ୍ଭେଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଆମୁଁଣ୍ଡ, ଆମୁଁ ସାଜାଦ୍ଦନା ମୁଁମା
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉ	ଆମୁଁ ସାନାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛୁ	ଆମୁଁ ସାଜ୍ଜନାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଛୁ	ଆମୁଁ ସାଜ୍ଜନାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଗଲୁ	ଆମୁଁ ସାସାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲୁ	ଆମୁଁ ସାଜା ମାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲୁ	ଆମୁଁ ସାଜ୍ଜା ସାନାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯିବୁ	ଆମୁଁ ସାନାମୁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିବୁ	ଆମୁଁ ସାଜାଦ୍ଦନାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିବୁ	ଆମୁଁ ସାଜ୍ଜାଦ୍ଦନାମୁଁ
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଆମୁଁ ସାଜା ଦ୍ଦନାମୁମା
ତୁ ଯାଆ	ଇନୁ ସାଲୁମ
ତୁ ଯାଉଛୁ	ଇନୁ ସାଜ୍ଜଞ୍ଜୀ
ତୁ ଯାଇଛୁ	ଇନୁ ସାଜାଞ୍ଜି
ତୁ ଗଲୁ	ଇନୁ ସାଶି
ତୁ ଯାଇଥିଲୁ	ଇନୁ ସାଜାମାସି
ତୁ ଯାଉଥିଲୁ	ଇନୁ ସାଜ୍ଜା ମାସି
ତୁ ଯିବୁ	ଇନୁ ସାଜ୍ଜ
ତୁ ଯାଇଥିବୁ	ଇନୁ ସାଜାଦୁଦ୍ଦ
ତୁ ଯାଉଥିବୁ	ଇନୁ ସାଜ୍ଜାଦ୍ଦାମୁଁ
ତୁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ	ଇନୁ ସାଜା ଦୁଣ୍ଡମା
ତୁମେ ଯାଅ	ଇନୁ ସାଲୁମୁ
ତୁମେ ଯାଉଛ	ଇରୁ ସାଜ୍ଜା ଞ୍ଜେରୁ
ତୁମେ ଯାଇଛ	ଇରୁ ସାଜାଞ୍ଜେରୁ
ତୁମେ ଗଲ	ଇରୁ ସାସେରୁ
ତୁମେ ଯାଇଥିଲ	ଇରୁ ସାଜା ସେରୁ
ତୁମେ ଯାଉଥିଲ	ଇରୁ ସାଜ୍ଜା ମାସେରୁ

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ତୁମେ ଯିବ	ଇରୁ ସାଜେରୁ
ତୁମେ ଯାଇଥିବ	ଇରୁ ସାଜା ଦୁବେରୁ
ତୁମେ ଯାଉଥିବ	ଇରୁ ସାଜୀ ଦୁବେରୁ
ତୁମେ ଯାଇଥାନ୍ତ	ଇରୁ ସାଜା ଦୁବେରୁମା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଅ	ଇରୁ ସାଜୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଛ	ଇରୁ ସାଜଞ୍ଜେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଛ	ଇରୁ ସାଜାଞ୍ଜେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଗଲ	ଇରୁ ସାଶେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିଲ	ଇରୁ ସାଜାସେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିଲ	ଇରୁ ସାଜୀସେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯିବ	ଇରୁ ସେସା ସାଯେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିବ	ଇରୁ ସାଜା ଢବେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଉଥିବ	ଇରୁ ସାଜୀ ଦୁବେରୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତ	ଇରୁ ସାଜା ଢବେରୁମା
ସେ ଯାଏ	ଏ ଆଞ୍ଜୁ ସାନେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯାଉଛି	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାଜନେଞ୍ଜୁ
ସେ ଗଲା	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାସେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯାଇଥିଲା	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାଜାସେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯାଉଥିଲା	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାଜସେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯିବ	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାନେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯାଇଥିବ	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାଜା ଢନେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯାଉଥିବ	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାଜୀ ଢନେଞ୍ଜୁ
ସେ ଯାଇଥାନ୍ତା	ଏଆଞ୍ଜୁ ସାଜା ଢନେଞ୍ଜୁମା
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତି	ଏଆରୁ ଋଆରୁ ସାଜନେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛନ୍ତି	ଏଆରୁ ଋଆରୁ ସାଜନେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛନ୍ତି	ଏଆରୁ ଋଆରୁ ସାଜାନେରୁ

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ସେ ଦୁହେଁ ଗଲେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାସେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାଜା ସେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାଞ୍ଜା ସେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯିବେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାନେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିବେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାଜା ଢନେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିବେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାଞ୍ଜା ଢନେରୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାଜା ଢନେରୁମା
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତେ	ଏଆରୁ ଗଆରୁ ସାନେରୁମା
ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି	ଏଆରୁ ସାଜନେରୁ
ସେମାନେ ଯାଇଛନ୍ତି	ଏଆରୁ ସାଜାନେରୁ
ସେମାନେ ଗଲେ	ଏବାରୁ ସାସେରୁ
ସେମାନେ ଯାଇଥିଲେ	ଏବାରୁ ସାଜାସେରୁ
ସେମାନେ ଯାଉଥିଲେ	ଏବାରୁ ସାଞ୍ଜା ସେରୁ
ସେମାନେ ଯିବେ	ଏବାରୁ ସାନେରୁ
ସେମାନେ ଯାଉଥିବେ	ଏବାରୁ ସାଜା ଢନେରୁ
ସେମାନେ ଯାଉଥିବେ	ଏବାରୁ ସାଞ୍ଜା ଢନେରୁ
ସେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତେ	ଏବାରୁ ସାଜା ଢନେରୁମା
ତୁ ଯା’	ଇନୁ ସାଲମୁ
ତୁମେ ଯାଅ	ଇରୁ ସାୟୁ
ତୁମେମାନେ ଯାଅ	ଇରୁ ଗୁଲେ ସାୟୁ
ସେ ଯାଉ	ଆଞ୍ଜୁ ସାଲ କାଞ୍ଜୁ
ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତୁ	ଇଆରୁ ଗଆରୁ ସାଲକାରୁ
ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ	ଏଆରୁ ସାଲକାରୁ
ମୁଣ୍ଡ	ତାଲଉ
ଆଖି	କାନୁକା
ଦେହ	ଗାଣ୍ଡି
ପାଟି	ସୁଡା

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
କାନ	କ୍ରିକା	ନାକ	ମୁଙ୍ଗେଲି
ଦାନ୍ତ	ପାଲ୍କା	ଜିଭ	ବାଙ୍ଗସି
ବେକ	ଓକା	କାନ୍ଧ	ହପି
ପିଠି	ବେଅଡ଼	ଛାତି	ଡାକ
ହାତ	କାର୍କା	ପେଟ	ଟୂଉଟୁ
ଗୋଡ଼	କାଟୁକା	ଆଙ୍ଗୁଠି	ବାସକାକା
ନଖ	ଉଙ୍ଗୁଲିକା	ଅଣ୍ଟା	ରେଡ଼ି
ପିଣ୍ଡି	ବେତଡ଼	ଆଣ୍ଠୁ	ଗାଟୁସି
ପାଦ	ପାଦ	ବାପ	ଆବା
ମା	ଇଆ	ପୁଅ	ମ୍ରିଏଞ୍ଜୁ
ଝିଅ	ଆପି	ଭଉଣୀ	ବୁଡ଼ି
ବୋହୂ, ଭାଉଜ	ବାଇ	ଦାଦ	କକୁ
ଖୁଡ଼ି	ଆମା	ଗୁହାଳ	ଗହେଲି
କୂଅ	କୁବା	ମାଟି	ଝଗ
କାଦୁଆ	ଗେଜ	ବାଲି	ବାଲଅ
ଚୂନ	ସୁନ	ଖୁଣ୍ଟ	ଗୁଠା
ନିଆଁ	ନାଡ଼ି	ପାଣି	ସିର
ଖାଦ୍ୟ	ଏଜୁପାଲ	କାଠ	ବେସୁକା
ଚୂଲି	ସଡ଼ୁ	ପାଉଁଶ	ନାଡ଼ିଦୁଲି
ଅଙ୍ଗାର	ନାଡ଼ିଶ୍ରୀଙ୍ଗାଙ୍ଗା	ହାଣ୍ଡି	ଟେକ
ଢାଙ୍କୁଣି	ଡାକୁଣି	ଲାଉତୁମ୍ବା	ଉଣ୍ଡି
ଦୁଆର	ଗହା	ବୋତଲ	କାଞ୍ଚ
ଘଡ଼ି	ଗଣ୍ଠା	ଗିଲାସ	ଗିଲସି
ତାଟିଆ	ବଟକ	କଂସା	କଂସା
ଡେକ୍ଚି	ତାବା	ଥାଳି	ଜାଞ୍ଜାଣି
କରେଇ	ତାବୁଲି	ଗଗ୍ରା	ଗୁଗ୍ରା
ଲୋଟା	ମୁଡ଼ା	ମାଠିଆ	ଟେକ

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ଚନ୍ଦକ	କୁଡ଼େ	ଗୁଆକାଣ୍ଡ	କାକାଙ୍ଗ
ଚଡ଼ୁ	ଡୁଆ	ଶିଳ	ବାଢ଼
ଚରକାଣ୍ଟି	କୁସାଆ	ଲୁଣ	ସାରୁ
ତେଲ	ନସୁ	ଦୁଧ	ପାଡ଼ୁ
ଛେନା	ଛେନା	ଖଇ	ଖଇ
ମହୁ	ପୁକ	ଶସ୍ୟ	ଢାସା
ଫଳ	ପଲ	ମାଂସ	ଭଙ୍ଗା
ପଶୁ	ପଶୁ	ସାପ	ସ୍ରାସୁ
ମାଙ୍କଡ଼	ମାକାଡ଼	ମିଠା	ସେମ୍ବା
ଝଟା	ସ୍ରାଃପା	ପିଠା	ପଟା
ବାଘ	ବଘ	ଲୁଣିଆ	ସାରୁ
ପିକା	କାହେଲ	ଧୂଆଁ ପତ୍ର	ଦୁଆଆକା
ଗଞ୍ଜେଇ	ଗାଞ୍ଜେ	ଅଫିମ	ଆପୁ
ମଦ	କାଲୁ	ମହୁଲ ମଦ	ଇଶପି କାଲୁ
ଖଜୁରି ମଦ	ଗାଜୁରି କାଲୁ	ରନ୍ଧା ମଦ	ବାଜା କାଲୁ
ଦୋକାନ ମଦ	ଦୂକାନ୍ଦ କାଲୁ	ପିନ୍ଧା ଲୁଗା	ଠାଠା ସିଣ୍ଡା
କନା	କଣାଆ	କୌପୁନ	ଗାନ୍ଦ
ପଗଡ଼ି	ପାଗ	ଛତା	ସାତା
ଟୋପି	ଟୁପି	ମାଳ	ପଟେକା
ଫୁଲହାର	ପଙ୍ଗ କାଢ଼	ମୁଦି	ମୁଦି
କାନର ମୁଦି	ମୁଙ୍ଗେଲି ମୁଦି	ହାତର କାଚ	କାଗୁଡାଶ କାଂସ
ହାତର ଖଡ଼ୁ	କାଗୁଡାଶ ବାଲି	ଧାନ	କୁଡ଼ଙ୍ଗା
ଗୁଣ୍ଡଳ	ପ୍ରାଙ୍ଗା	ସରୁ ଗୁଣ୍ଡଳ	କଗାଇ ପ୍ରାଙ୍ଗା
ମୋଟା ଗୁଣ୍ଡଳ	ରଟା ପ୍ରାଙ୍ଗା	ମାଣ୍ଡିଆ	ଡେଢ଼
ସୁଆଁ	ପଠା	ବଡ ବାପା	ବଡୁ
ବଡ ମା	ବଡ଼ାଇ	ମାମୁଁ	ମାମା

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ(କୁଇ)
ମାମୁଁ ଝିଅଭଉଣୀ	ମ୍ରିଗାଲି	ଶଳା	ମିଶୁ
ଶାଳୀ	ଶାଆଳୀ	ସ୍ୱାମୀ	ମେଡ଼୍ ଦେଞ୍ଜୁ
ସ୍ତ୍ରୀ	ଅସାମାଇଁ	ଶଶୁର	ଶଶ୍ର
ଶାଶୁ	ଶାଶ	ସମୁଧି	ସମୁଧି ଓ ସମାଦୁଣୀ
ନାତି	ନାତି	ବର	ବ୍ରୁଡ଼ି
କନ୍ୟା	ମ୍ରାଢ	ଘରଯୋଇଁଆ	ଗାଟ୍‌ସିଉ
ବିବାହ	ଠାଞ୍ଜିତେଞ୍ଜୁ	କନ୍ୟା ସୁନା	ମ୍ରାଉଦାଇଁ ଦନ
କଥା	କାତା	ଗୀତ	ତାନା
ଶୋଇବା	ଡମୁବା ସୁଜ୍ଜମୁଁ	ସାପନ	କଡ଼୍ଞା
ଡାକ	ଅରୁମୁ	ବଡ଼ପାଟି	ଦେହ ସୁଢ଼ା
ଭୋକ	ସାକ	ଶୋଷ	ଏସ୍କି
ନିଦ	ଶୁସୁକାନାକା	ଖାଦ୍ୟ	ଏଜୁ, ପାଲି
ପାମାପ୍ସୁ	ସିର	କାର୍ଯ୍ୟ	କାମା
ଶକ୍ତି	ଡାଂଟା	ପୂର୍ଣ୍ଣ	ତେପେନା
ଶେଷ	ବିହିତେ	ଉଠା	ନିଙ୍ଗାମୁ
ବସା	କଲୁମୁ	ଦୌଡ଼	ପିଞ୍ଜାମୁଁ
ଡିଆଁ	ଡେଗାମୁ	କ୍ଳାନ୍ତ	ନମେର
ହସ	କାପୁକା	କାନ୍ଦ	ଡବା
ଭଲ	ନେଗି	ମନ୍ଦ	ମାଡ଼ୁ
ସୁଖ	ନେକାଡ଼ି	ଦୁଃଖ	ଦୁକ
ଆନନ୍ଦ	ନେଗି	ଡର	ଆଜ୍ଜି
ଲାଜ	ଲାଜା	ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ	ଶାନ୍ତ ଲକୁ
ଭୁଲ୍	ବାଣା	ଦାନ	ଦାନ
ହଜିବା	ମ୍ରାଙ୍ଗିତେ	ଗର୍ଭ	ସିଆଣି
ଜନ୍ମ	ଗାଡ଼ି, ଗ୍ରାସ୍	ରୋଗ	ରୁଗ
ଜପୂ	ପ୍ରଃପା ମୁତେରୁ	ଗହମ	ଗହମ

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ବର	କାଜଲକା	ମୁଗ	ମୁଗୁକା
ହରଡ଼	କଙ୍ଗା	ଅଳସି	ଲହା
ଜଡ଼ା	ଗାବାଙ୍ଗା	ମସୁର	ମୁଣ୍ଡ୍ରୀ
ଆଖୁ	ଆକୁ	ହଳଦି	ସିଙ୍ଗାଙ୍ଗ
ଲଙ୍କାମରଚ	ପିଣ୍ଡକାଉ	ପିଆଜ	ପିଆଜ
ରସୁଣ	ଲେସୁଣୀ	ମକା	ଜଏଲ
ସୋରିଷ	ସରସ୍	ଝୁଡ଼ୁଙ୍ଗ	ଜଡ଼ୁଙ୍ଗା
ଶିମ୍ବ	ଶାଇକାଙ୍ଗା	ଜମି	କେତା, କେଡା
ବଳଦ	[illegible]ାଙ୍ଗା	କଆରି	ବାଡ଼ା
ମାଟି	ବଗ୍	ବାଲି	ବାଲିଅ
ଖତ	କତ	ଉଠାଣି	ଏକାସି
ଟୋକା	ଡେକେଲ	ପଥର	ବାଡ଼
ପର୍ବତ	ସରୁ	ନଈ	ଜଡ଼ି
ପାଣି	ସିର	ଗୃହ	ଛାସା
		ହଳ କାମ	ସେରୁ କାମା
ଲଙ୍ଗଳ	ନାଙ୍ଗେଲ	ମଇ	ପାଟା
ଦା	କେଲେ	କୋଡ଼	ସ୍ପେଣୀ
ଶାବଳ	ଶାବାଲ	ଗଦା	ଗଦା
ଧାନ ଗଛ	କୁଡ଼ଙ୍ଗା	ପାଳ	ପିର
ଖଳା	କ୍ଲାହି	ପାଳ ଗଦା	ପିରଗଦା
ଘାଡ଼	ଡାଡ଼	ଗଛ	ମ୍ରାହାନୁ
ଲଟା	ଗସା	ଘାସ	ସଲ୍
ବାଉଁଶ	ମାଣିଙ୍ଗା	ପତ୍ର	ଆକା
ଡାଳ	ଗପୁକା	ଚେର	ସିରକା
ମୂଳ	ଭୁର୍ମି	କଡ଼	ମଡ଼
ଫୁଲ	ପୁଜୁ	ଫଳ	ପଅଲ
ମଞ୍ଜି	ପେଡ଼େକା ବା ପେଡ଼୍କ	ଗୁଳି	ପାଣ୍ଡା

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
ଘର	ଇଡ୍ରୁ	ଯାହାଚ	ଚେଙ୍ଗାଣି
ପିଣ୍ଡା	ପିଣ୍ଡ୍ରୁଲି	ଚଳ	ନେଡ଼େ
କାନ୍ଥ	କୁଡ଼୍ରୁ	ଗୃଳ	ଆଞ୍ଜୁଣି
ଛଣ	ବଗାକା	ଙ୍ଖରକା	ଜରକ
ଚକ	ରୁଣ୍ଡା, ବାଡ଼	କୁଲ୍ଲ	ସେଶି
ଅଳିଆ	ସପ୍ରା	ଗ୍ରୁଞ୍ଜ ଣୀ	ସେପେଶ୍ରି
ବାଉଁଶିଆ	ମାଣିଙ୍ଗା	ପସର୍ ଗୃଙ୍ଗୁଡ଼ି	ଅଠ୍ରୁ ସାଙ୍ଗ୍ରା
ଟୋକେଇ	ବୂର୍କି	ଶିକା	[illegible]
ଷର	କାଶା	ବାକ୍ସ	ଟେପିଣ୍ଡି
ଅଖା	ବସ୍ତା	ମୁଣି	ମଣୀ
ପିଡା	କଠଅ	ଖଟ	କାଟେ
ଶୋଯ	ଶୋଯ	ତକିଆ	ମୁସୁଲ୍ଲ
ମଶିଣା	ମାସୁଣି	କରସିନ ତେଲ	କରସିନ ନ୍ୟୁ
ବଖି	ବଖି	ଧାପାଳି	ଧାପାବଳୀ
କଣ୍ଡା	ସାପ୍କା	ଲୁହା	ଲହା
ଠିଣ	ଡାବାଲି	ଖୁର	ସିନେ
କ୍ଷୁଅ	ଶିଣା	ଦିଆସିଲ	ଡାନପାକଙ୍ଗା
ଯମ୍ପତି	ଭଳଣି	ପଇସା	ପଇସି
ଠଙ୍କା	ଟାକା	ମାଣ୍ଡିଆ ଯାଉ	ଡେଡ଼ ଯାଉ
ମାଣ୍ଡିଆ ଭାତ	ଡେଡ଼ ପାଲ	ନମ୍ବ	ନମ୍ବ
ଚେନ୍ନୁଳି	ନେଡ଼ି	ଆମ୍ବଠାକୁଆ	ମାହାଚାହିକା
ପଶୁ	ପଶୁ	ପକ୍ଷୀ	ପଠାଙ୍ଗା
ସାପ	ସ୍ରାସୁ	କୁମ୍ଭୀର	ମାଗାର
ମାଛ	ମିନୁକା	କଇଁଛ	ସେମ୍ବି
ବେଙ୍ଗ	ପାନା	ପୋକ	ପିକ୍କା
କଙ୍କଡ଼ା	ଜାନା	ଗାଈ	ଢଣ୍ଡ୍ରାକଡ଼
ବାଛୁରି	ଡ୍ରାଡ଼ୁ	ବଳଦ	ବାଲ୍ଦାକଡ଼

ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	କନ୍ଧ (କୁଇ)
କଣ୍ଟା	ସାପୁ	ଗଜା	କଣା
ରସ	ରସ	କାଠ	ବେସୁକା
ଶାଗ	କୁସା	କଞ୍ଚା	ସିଡ଼ାର
ଶୁଖିଲା	ବାସାନେ	ପାଚିଲା	ମାଜାନେ
ସଢ଼ା	ଶ୍ରୀଆନେ	ଆମ୍ବ	ପିଡ଼୍ଆ, ମାହାଆ
ଆମ୍ବକସି	କଡ଼ଗାଇ ପିଡ଼୍ଆ	ପଣସ	ପଣସି
କାଗେଜି	ଲେମ୍ବୁ	କମଳା	କମଲା
ଆତ	ବଲଡ଼	ଜାମୁ	ଲଣ୍ଡ୍ରୁ
ପିଜୁଳି	[illegible]ଆଁ	ନଡ଼ିଆ	ନଡ଼ିଆ
ଶିମ୍ବ	ସାଇଁଙ୍ଗା	କଖାରୁ	ପୁଡ଼ୁ ଗ୍ରି
କାକୁଡ଼ି	ମୁଣ୍ଡ୍ରୁ	ବିଲତି ଆଳୁ	ଆଳୁ
ଖମ୍ବ ଆଳୁ	ଗାଣ୍ଡ୍ରିକୁନା	ସଜନା	ମୁନଗା
ପାଣିକଖାରୁ	ସିରଞ୍ଜି ପୁଡ଼୍ରୀ	ବିଲତି ବାଇଗଣ	ଟମାଟି
କଲରା	କାରେ	ଷଣ୍ଢ	ଷଣ୍ଢ କଡ଼ି
		ମଇଁଷି	କରୁକା
ଛେଳି	ଅଡ଼ା	ମେଣ୍ଢା	ମେଣ୍ଢ
ଘୁଷୁରି	ପାଜି	ଗଧ	ଗଦ
ଘୋଡ଼ା	ଗଡ଼ା	ହାତି	ଆଡି
କୁକୁର	ନାକୁଡ଼ି	ବିଲେଇ	ମେଅଁ
କଣ୍ଠାସ	ବାଅଲି	ମାଙ୍କଡ଼	ମୁନ୍ଦାସି
ହରିଣ	ସିଡାଲି	ସମ୍ବର	ମାଜୁ
ବାଘ	କୁଡ଼ାଣ୍ଡି	ଗଧିଆ	କୁଲିଆ ବା ବାଅଲି
କୁଟ୍ରା	କୁଟ୍ରୁ	ଠେକୁଆ	ମଡ଼୍ଡୁ
ଭାଲୁ	ଅଲି	ବିଲୁଆ	କୁଲିଆ
ହସିବା	କପ୍‌କା	ଜାଣିବା	ପୁଞ୍ଜା ବା ପୁନାଶୁ

ଓଡ଼ିଆ	(କନ୍ଧ କୁଇ)	ଓଡ଼ିଆ	(କନ୍ଧ କୁଇ)
ଶୁଣିବା	ବେନାଷ୍ଟୁ	କରିବା	ଗିନାଶୁ
ନ କରିବା	କୁନଗିବା	ନେବା	ଅନା
ପିଇବା	ଉନାସ୍ନୁ	ଶୋଇବା	ଊପା, ଶୁଞ୍ଜି
ହାଣିବା	କାଡାଟ୍ଟୁ	ଗୁଳିବା	ଡାକାଠୁ
ଧରିବା	ଆହାଦୁ	ଗୁଡ଼ିବା	ପିତ୍ତୁଦ୍
କହିବା	ବେସୁମୁ	ରଖିବା	ଇଟ୍ଟାଟ୍ଟୁ
ଲେଖିବା	ଲେକା	କାମୁଡ଼ିବା	କାସା
ଉଠିବା	ନ୍ଦଙ୍ଗା	ବୁଡ଼ିବା	[illegible]ତେ [illegible] ଲୁମ୍ବ ତେ
ନାଚିବା	ଏନ୍ଦା	ହଲିବା	ଦ୍ଧୀକରି
ଖାଇବା	ତିନା	ଦେଖିବା	ମେହେନା
ଶୁଙ୍ଘିବା	ମୁଞ୍ଜା	ପିଇବା	ଉନା
କହିବା	ବେସନା	ଉଡ଼ିବା	ଆଲ୍ଗା
ବାଗିବା	ଗ୍ବାଗ	କାନ୍ଦିବା	ଡବା
ବସିବା	କକ୍ନା	ପଡ଼ିବା	ବ୍ଦକାନା
କାଟିବା	ସଟକନା, ନ୍ଦପକନା	ଝୁଲିବା	ଧ୍ରୁଙ୍ଗିନା
ଖେଳିବା	କାହିନା	ହଜିବା	ମ୍ରାଙ୍ଗା
ଘର		ଡ୍ରୁଡ଼	
ଶାଳ		ଜାଗି	
ପିଆଶାଳ		ବଜା	
ବାଇଗଣ		ବାଙ୍ଗେଡ଼	
ଅମୃତଭଣ୍ଡା		ଅମ୍ବରତ୍ତ	
ତୁ ଟଙ୍କା ପାଇବୁ		ଇନ ଟାକାଙ୍ଗା ପାଣ୍ଡି	
ମତେ ଜଣାନାହିଁ		ଅନୁ ପୁନୁମ୍ବାଏ	
ବାଘ ଗର୍ଜନ କଲା		କଡ଼୍ରାଣ୍ଡି ରୁମ୍ବାଇନେ	
ଦରକାର ଅଛି		କାମ ମାନେ	
ମେଘ ବର୍ଷୁଛି		ମୁଡେଙ୍ଗି ଆଇନେ	

"ପରବର୍ତ୍ତୀ ସନ୍ତାନ କେବେ ?
ପ୍ରଥମଟି ପାଂଚବର୍ଷ ହେବ ଯେବେ ।"

ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମରେ ବ୍ୟବଧାନ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ
ନିକଟସ୍ଥ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ କେନ୍ଦ୍ରରେ
ପରାମର୍ଶ ନିଅନ୍ତୁ ।

ରାଜ୍ୟ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ସଂସ୍ଥା
ଭୁବନେଶ୍ୱର